

વિદ્વજ્જનાધાર સ્વદેશ કલ્યાણેચ્છુ પરોપકારી

શેઠ હંસરાજ કરમશી,

એમની નિરંતર ઉદાર ખુદ્દિ અતે દેશી

ભાષાનાં પુસ્તકો પ્રગટ થવાની

અત્યુત્કંઠા બોધને,

એમને

આ ગ્રંથ,

એના કર્તાએ મહેલ સંગેલ તથા આદરમહિત,

અર્પણ કર્યો છે.

EXPLANATION OF 13 LEXICONS CONTAINED IN THIS WORK.

- I *Elaxara Kosla*, collection of Monosyllabic words, such as a, the, ah, oh &c
- II *Anékartha Kosla*, collection of words, having more than one significations, such as air, race, &c
- III *Dwideritti Triroopa Kosla*, collection of words which can be resolved into any two component words each having its own signification, such as (Farrow), (Far, row)
- IV *Tridwrittis Pancha Roopa Kosla* collection of words which by different readings can be resolved at first into any two and then again into any two component words, each having its own signification, such as (1 Paramount) (2 Para, mount,) (2 par, amount.)
- V *Trirawrittis Shadroopa Kosha*, collection of words which by different readings, can be resolved at first into any two and then again into any three component words each having its own signification, such as (1 Paramount,) (2 Par amount,) (3 Par, a Mount)

I Kavi Narmada Shanker Lal Shahar's certificate

૧ (કવિ નર્મદાશંકર લાલશંકર પ્રમાણ પત્ર.)

વાંચી જોતાં ખાતરીથી કહેવાય છે કે આ જ્ઞાતના અંથમાં આ અંથ નવો, ઘણી મહેનતે થયેલો અને ઉપયોગી, તેમા કવિતાવાળાને તો ઘણો નજરનો છે. દોષ દરસાવાય તેવો દેખાતો નથી.

મુંબઈ, તારીખ ૨ જી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૫.

નર્મદાશંકર લાલશંકર.

II Rishob Primal Mathuraddas' Certificate,
Late Deputy Educational Inspector Kattyawar

(કાઠિયાવાડ પ્રાંતના માજી દીપુટી એજ્યુકેશનલ
ઇન્સ્પેક્ટર રાવ સાહેબ પ્રાણુલાલ મથુરાદાસનું
પ્રમાણ પત્ર.)

વાંચી જોતાં જણાય છે કે, આ અંથ ઘણી મહેનત લઈને રચેલો છે, અને ગદ્ય કરતા પદ્યમાં ઘણો ઉપયોગી છે. એ જ્ઞાતના અંથમાં આ પુસ્તક નવું જ છે, તે ઉપર નજર રાખતાં અંથ કૃતાંએ અંથ ગ્રન્થમાં સંભાળ પણ ઠીક લીધેલી જણાય છે.

મુંબઈ, તારીખ ૧૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૫.

પ્રાણુલાલ મથુરાદાસ.

III. (A Parsi Gentleman writes on my friend,
a Doctor, as follows.)

(મહારા એક ડાક્ટર મિત્ર ઊપર એક પારસી
ગૃહસ્થે ચીઠી લખી છે તેનો સાર.)

તમોએ મને જે "ડીક્ષનેરી" જોવા માટે મોકલી હતી,
તે તપાસતાં મહારો વિચાર એવો છે જે, એ રીતના
ગ્રંથોની ખરી ખુખી ને એ ઊપર થએલી મહેનત
જોનાર થોડાજ સંખ્યસો મળશે; અને આવા પ્રકારના
ગ્રંથો કરતાં આ ગ્રંથ જુદોજ અને ઘણી અગતની
મતલબથી રચવામાં આવ્યો છે, તેને ઘણો સારો
આશય મળ્યો જોઈએ. આ ગ્રંથ બનાવનારની શક્તિ
ને બાબતની માહિતગારી ઘણી જ રીતે જણાય છે.

પ્રસ્તાવના.

રાસ્ટ્રમાં જે સૌરાષ્ટ્ર, આનર્ત અને ગુજર્જર એ ૩ દેશ કહ્યાછે, તે ત્રણેને પૂર્વાદિકે બધી દિશાના રેહનારાં લોકે ૧ ગુજરાત કરિનેજ કહેછે. તેમાં અ્યોખા, સોરઠ, હાલાર, કાઠિયાવાડ વગેરે ૨૫ કે પ્રાંતછે, તે સર્વેમાં ગુજરાતિ બાપાથી બહેવાર ચાલેછે; તેમાં મધ્ય ભાગમાં અરસપરસ એક બે આનાનો ફેરફાર પડેછે, તે ગુજરાતના છેડા જે ખીજા દેશમાં મળેછે, તેમાં તે ખીજા દેશની ખોલી જે ચાર આના મળી રહીછે; જેમ કે, વાગડમાં કછની, પાલનપુરમાં મારવાડની, દેવદમાં માધ્યવાની, સુરત દમણમાં દક્ષિણની, એમજ સર્વે દેશના સંધિવાળામાં જોડેના દેશની ખોલી મળે છે, એવી આખી પૃથ્વીની રીત છે. ગુજરાત મધ્યે ઘણાક પ્રાંતમાં નરસીમેતા, સામળભટ, દયારામભાઈ, વગેરે ઘણા કવિયો ચલાછે તેની કવિતા બધાય પ્રાંતવાજાને બહાસી લાગેછે, તેમાં એમ કોણ કહેતું નથી, જે કલાણો કવિ તો ખીજા પ્રાંતનોછે તેની બાપા મને ગમતી નથી. એવો અમલાર તે કવિયોની વાણીમાં છે.

માયાણું ઇંગ્લેન્ડ સરકારે ૫૦ ક વર્ષ થયા ગુજરાતી બા-
વાનું દૃઢ સત્તન થવા સારૂ નિરાણો સ્થાપી, તેમાં શીખ-
વવા બાળમિત્ર વગેરે ૪૬ ઓપડિયો છાપી, તેપણુ સર્વે
પ્રાંતને ધણી સુંદર લાગીછે, તેની તારીફ સહુ કરેછે.
તાર પછી ઇંગ્લેન્ડ બણનારા નિરાણિયા તથા પાઘરી-
યોએ પોતાની અક્ષયી હજારેક જાતની ઓપડિયો છ-
પાવી પ્રગટ કરીછે; તે વાંચીને કોષ પ્રાંતના લોક પુરૂં સ-
મજતાં નથી; કેમ ને તેમાં ફારશી, ઇંગ્લીશ બાષાના
શબ્દો નવા ને ગુજરાતી શબ્દો પણ ધડાવિતાના નાખ્યાછે;
તેને કોષ પ્રાંતવાળા વાંચી જોતા નથી. અને નિરાણો-
માં ઓપડિયો નવી આસેછે તેને પણ ધણાક ધિકારે છે ને
કેટલાક તો તેવું છાપી પણ ચુક્યાછે માટે એ બધી
ઓપડિયો ધણું કરીને નિરૂપયોગી થઇ છે.

એટલુ થતાં પણ એ લોકો એમ કહેછે ને, ગુજરા-
તી બાષા તો અપૂર્ણછે, ને હજી સુધરી નથી. તેમાં
અમો ફારશી, ઇંગ્લીશ શબ્દો નાખીને પૂર્ણ કરિયે છ-
ઈએ; એમ કરતાં કરતાં આ બાષા સુધરશે. એટલો
બધો એ લોક બાર ઉપાડેછે, તે ઊડાડવા સારૂ હું એક
પ્રમાણ કહું છું તે સુત પ્રવેશ્યે વિચારિ જોવું.

પહેલાં આખા હિંદુસ્થાનની બાષા સંસ્કૃત હતી. તે-
માં યજુર્વેદ રાક્ષસ પુરાણ આદિ હજારો ગ્રંથો આ
દિવસ સુધી રહ્યા આપ્યાછે. તાર પછી કાળે કરીને .

માગધી, પાલી ને પ્રાકૃત એને નામે બાપા સંસ્કૃત બાપા બાંગીને યદ્ય, તેમાં જૈન ધર્મનાં પુસ્તકો ધણાં યગાંછે. અને વળી જુનાં લેખ ૭૦૦ થી તે ૨૩૦૦ વર્ષ પહેલાંના ગિરનાર આદિ પર્વતોમાં હજીસુધી પડ્યા છે; તેની લીધો અને બાપા એવીછે કે આ દેશનાં લોક કોય વાંચીસમજી શકતાં નથી. તે મહા ભિલોગી ને પ્રાચીન સમયનો રોધ કરનાર ઇંગ્રેજ લોકો, લાખો રૂપૈયાનાં ખર્ચ કરિને સમજાયાંછે. તે સંસ્કૃત અને માગધી બાપાના શુદ્ધ અને અપભ્રંશ રાખ્દોનું ધારણ કરિને યુજરાતી બાપા આલતી હવી, તેવામાં ૮૦૦ કે વર્ષ પહેલાં ભિતરમાં મુસલમાન લોકો પોતાનું રાજ કરીને રહ્યા; એટલે તેના પ્રસંગથી ફારશી બાપા ને તેના અપભ્રંશો આવી પડ્યા; તે ડેકાણેથી આ દેશના જે સંસ્કૃત ને માગધીના રાખ્દો ને અપભ્રંશો હતા તેનો લોપ થૈ ગયો. તેથી નિરાશિયા એમ કહેછે જે આ બાપા તો અપૂર્ણુછે ને માંઈ મુસલમાની રાખ્દો મળ્યાંછે માટે નહારીછે. એવું એઓનું કહેવું અત્તાને બધુંછે.

આખી પૃથ્વી માથે જેટલા પદાર્થો દેખાયછે તે સર્વના નામો પણ બિચારાયછે. તેમાં ૧ દેશમાં કેટલાક પદાર્થો છે તે ખીજા દેશમાં નથી, તારે તેના નામો તે તે દેશમાં સેવાં હોય ! તેથી તે દેશની બાપા શું અપૂર્ણુ કહેવાય? ઇંગ્લંડમાંના કેક પદાર્થો ઈહાં નથી, અને ઈહાંના

કેક પદાર્થો ત્યાં નથી તેમ તેના નામો પણ નથી. એ રીતે એ બે દેરાની બાધા શું અપૂર્ણ કહેવાય? ઇંગ્લંડમાં આગની ગાડી ને વીજલીની ડાક વગેરે નવા પદાર્થો ઊત્પન્ન થયા, તેઓને નામો આપતાં ઇંગ્લેન્ડે મુંબાયા તારે તે લોકોએ પોતાની અગુરાર્ધથી પોતાના દેરાની જીની બાધા લાઠીને ને ગ્રીક ડાર્ધ પડી હતી, તે સ્લાડીને તેમાં-મી-રાખે છેડીને તેના નામો આપ્યા, માટે એ લોકોને રંગછે, જે પોતાના દેરાની જીની બાધા શિવાય બીજા દેરાની બાધાને વળગ્યા નહી. અને આ નિરાશિયા તો દક્ષણી, પૂર્વી, ફારશી, ઇંગ્લીશ બાધાને ઊપાડીને પોતાની બાધામાં ઝોંકતા આવેછે, ને વળી અભિમાન ધરેછે જે અમે હવે અમારી બાધા સુધારિયે છઈયે. અને વળી કુલાવછે જે હવે અમે આવી ચોપડિયો રચ્યા તે ધણી લાયક થઈ ને આવી ચોપડિયો આગળ રચાઈ નથી. આણે કડીને હવે આ દેરાની બાધા સુધરશે.— અરે વિપરીત છુદિવાળાઓ! ગુજરાતી બાધાને તો ગુજરાત દેરાનાં લાખો માણસો મુખમાં ધરી રહ્યાંછે, તે ખરી; ને જીના કવિયો લખી ગયાછે તે ખરી. અને હવે તમે કેટલીક ચોપડિયો જે રચીછે તેને તો તે વૃથા સમગ્રીને પાંચી પણ જોતા નથી. તમે કદિક એવું અભિમાન રાખરો જે એ ચોપડિયો ૩૦૦૩ નિરાશ-માં તો ચાલેછે, તેથી એ બાધા સુધરશે તે કહો તોય.

પણ તે ઊંડરાના કાનમાં ચેને જે બાપાએ હૈયામાં ધર
કર્ણ છે તે કાઈ મ્હોટેથી ફગવાનું નથી. અને તમારી
મુધરેલી બાપા બોલીને પોતાનું કામ ચલાવનાર નથી.
તમે રવા સારૂં એંધારૂં ઊંચેથી કાઢવા જેવી અકલ હોવા-
ડોંગે !

ગુજરાતી બાપાના વ્યાકરણ ને કોરા યવા નહોતાં
અને તેથી નીતિ બોધક વાગેના અંધો પણ યવા નહોતા.
તે સારી રીતે ઇત્થન કરવા સારૂં આપણા માણ ગવ-
નર સર એલિફન્ટસટન સાહેબે ગુજરાતી બાપાનું કાર-
ખાનું સ્થાપ્યું; તેમાં ૧ શાસ્ત્રીને ગણ્યો; તે બાળમિત્ર
વગેરે ૪૬ ચોપડી કાઢીને મરી ગયો. પછી તે શાસ્ત્રી-
ની જગા ગંગાધરરાસ્ટ્રી પદવર્ધન દક્ષણી હતો તેણે લી-
ધી, તેણે કેટલીક ચોપડીયો સારી સારી કરી પણ પોતે
તેનું અભિમાન ન રાખતો; એટલામા તો તમે નિરા-
ળિયાઓએ ઇંગ્રેજ બહિને ઇંગ્રેજોને સમગ્રાવીને ખીડાં
ઝડપ્યાં, ને તમારા ઊપર સગકારે વિશ્વાસ રાખ્યો, જે
એ ગુજરાતી બાપાના પુત્રોએ તે સૈવ ઠીક કરશે; ત્યાં
તો તમે સૈવ કામ એખરાલીની પદે ક્યાં ને અપ્પત્યાર
લે બેઠા; પણ એક બે સસૃત વ્યાકરણના શાસ્ત્રી ને
મંદ્ય ઓલાના ૧ બે બાપામાં નિપુણને મળવી કામ
ચલાવ્યું હોત તો મૈવ ઠીક યાત; પણ તમે તો પોતેજ
પૂર્ણ પડિત ચે પડ્યા તેથી કામ બગડ્યું.

ગુજરાતી બાપાની માતા સંસ્કૃત બાપા છે. તે દીકરીને કાંઈ વસ્તુની ખોટ હોય તો મા પાશેથી લે તે માના જોવો પેરવેષ પ્હેરે. માટે ગુજરાતની સ્ત્રી કાંઈ મુસલમાનડી મડમ કે દક્ષણી સ્ત્રીનો પેરવેષ પ્હેરે નહીં ને તેના સ્વભાવનું ધારણ કરે નહીં. માટે બાકરણની પ્રક્રિયાઓ સંસ્કૃત તથા માગધી પ્રમાણે સમૂહ બંધાવી જોઈયે; અને તેવો કોરા પણ સમૂજ સાભિ પ્રાપ્ત થવો જોઈયે, અને નીતિ તથા ઇતિહાસની વાતો પણ તેવે સ્વરૂપે બનવી જોઈયે.

પારશી લોકો પોતાના દેશમાંથી ઘણા વર્ષો થયા આ દેશમાં આવી વસ્યા છે. તે ગુજરાતી 'બાપા' બોલે છે તેમાં કેટલાક સંસ્કૃત, પૂર્વી, કારશી, જંદ બાપાના શબ્દો બોલે છે, તેમાંનો કાંઈ પણ શુદ્ધિ આર તેથી થાતો નથી, ને તે ગુજરાતી બાપાની કવિતા કે આલવી વાતના પુસ્તકોમાં પુરૂં સમગ્રતા નથી, ને તે શુદ્ધ સમગ્રવાની ગરજ પણ રાખતા નથી; તોરે તેને કેહેવાનું કાંઈ કારણ નથી; તોય પણ તેમાંથી ૧ નવરોજી ને ખીજી શાપુરજીવે ૨ કોરા કર્યા છે તે તેવાજ થયા છે; તાર પછી ખીજે એક કોય મિં કરસનદાસે કર્યો છે તે પણ સાધારણ છે. તાર પછી કવિ નર્મદારાંકરે 'ણ' કારે શુદ્ધી ગુજરાતી કોરા કર્યો છે તે ઘણો લાયક છે; પણ બીપર લખ્યા પ્રમાણે કરતાં ઘણા આદમીની સહા-

પતા ભેદયે, ને તેમ ક્રૂતા ધણ અરમ થાય તેનો આ
અપ ન મળતા એટલા આદમીથી કંટાળુકે ચે રોકે? અને
મેં તો એ સમુદ્ર જેવડું મોટું કામ જાણીને તેમા હાથ
ધાલ્યોજ નથી. પણ જે જે રાજ્યમા અર્થની ગભી
ગતા તથા અર્થની બહુજતા તથા અનેક પ્રકારની ચતુ
રાઈ તથા દમ્તાવેજ લખી આપવાથી પોતાની મતલ
બની પ્રાપ્તિ થાય એવા પ્રકાર ગણાએ, તેનું મેં ગૃહણ કરીને
નાના મોટા ૧૩ કોરા કર્યાં છે; તેમા કેવલાક રાજ્યનાં
તો વ્યાકરણ સહિત અર્થ પણ લખ્યાં છે અને કવિતા
રૂપ તથા સમજનાની ઈચ્છા રાખનારને તો જાણે
કોરા એટલે દ્રવ્યના બહાર ૧૩ જિલાડિને સેવાસારહાજર
કર્યાં છે. એ રીતે ૧૩ કોરામા ૧ એક કોગની આગ
જ ને આખરે તેનો લિપિભાગ કવિતાથી તથા તેના અર્થથી
સ્પષ્ટ દેખાડ્યો છે તે સિવાય જે વિશેષ વિચાર છે તે
લખ્યું છે.

૧ પહેલો એકાદશી કોરા, તેમા ૧ અક્ષરના નામ
ક્રિયાપદ, અચ્ચના, પ્રત્યય જેટલા છે તેટલા બેના કરીને
નાખ્યાં છે, તે કવિતા ક્રૂતા રાઈ ગણની જગવણીમા ૧
અક્ષર ધરતો હો. ને છંદ ન મળતો હોય તો તેમા ૮૫
દેજે કામ લાગે છે. તેવા રાજ્દ ૧૨૬ ગોધીને આમા
નાખ્યાં છે.

૨ બીજો અનેદ્વાર્થકોરા, તેમા ૧ એક રાજ્દના બેથી

તે પાંચ દસ સુધી અર્થ થાયછે પણ તેનો કોયે નિશ્ચય કર્યો નથી; ને તેવા રાખ્દ કોકજાં છે એમ સૌ જાણેછે; માટે તેવા રાખ્દો સોધતાં ૧૧૩૬ મળી આવ્યાછે, તે હરેક રાખ્દનો અર્થ કરતાં સંબંધ ન મળતો હોય, તો આમાં જોવાથી સર્વે અર્થ મળી આવશે.

૩ ત્રીજે દિરાવૃત્તિ ત્રિરૂપકોરાં એટલે એકજ રાખ્દ હોય ને તેમાં વચમાં નિસાનચુકયુંછે તેથી તેમાંથી ૨ રાખ્દ પણ વંચાયછે એટલે કાંઈ રાખ્દછળ કરવો હોય તો તેમાંથી એ શકેછે. તેમાં ૨૭૮ રાખ્દછે.

૪ ચોથો દિરાવૃત્તિ પંચરૂપકોરાં એટલે એકજ રાખ્દછે તેમાં જીપર નીચે ૨ છેકા ચુકયાછે તેમ વાંચિયે, તો તેમાંથી

૪ રાખ્દ ખીજ નિકળે. એ પણ વાક્યછળના કામમાં આવેછે. તેમાં ૧૮ રાખ્દછે.

૫ પાંચમો ત્રિરાવૃત્તિ પદ્મરૂપકોરાં, તે પણ ત્રિજાને ચોથા કોરા પ્રમાણે જીપયોગી, સમઞ્જવો. તેમાં ૨૧ રાખ્દછે.

૬ છઠો આદિવર્ણચ્યુત દ્વિરૂપકોરાં, એટલે ૧ રૂર રાખ્દ વાંચીને, પછી તેમાંથી પેહેને અક્ષર કાઢિ નાખી ને તે રૂરીથી વાંચિયે એટલે તેમાંથી ખીજ રાખ્દનો ભચ્ચાર થાય, તેવા રાખ્દ ૫૯૭ છે; તેથી કાંઈ કાંઈ વાત બોલે ને તેમાં તેવો માત્ર ન હોય, કે ઘણો માત્ર હોય ને નવો જાણ તે રાખ્દનો આગલો અક્ષર બાદ

કરતાં ઉત્પન્ન થાતો હોય તો તેને કેહેવાય કે તે રાખ્દ-
માંથી આદિ અક્ષર કાઢી નાખો એટલે તે રાખ્દની
ખીજો માણસને તે કે કાણે મોટું હાસ્ય બિખરે છે ને, તેથી સ્પષ્ટ
નારની તાચીક થાય છે ; એથી અનુરાધ બરેલાં તેમાં
કારણ રહ્યા છે.

૭ સાતમો દ્વિતીયવર્ણચ્યુત દ્વિરૂપકોશ, તેમાં ૩૪૫
રાખ્દ છે. તેનો ઉપયોગ આદિવર્ણચ્યુત દ્વિરૂપ કોશની પડે છે.

૮ આઠમો તૃતીયવર્ણચ્યુત દ્વિરૂપકોશ, તેમાં ૨૪૦ રાખ્દ
છે તેનો ઉપયોગ પણ આદિવર્ણચ્યુત દ્વિરૂપ કોશની પડે છે.

૯ નવમો ચતુર્થવર્ણચ્યુત દ્વિરૂપકોશ, તેમાં ૨૨ રાખ્દ
છે. તેનો ઉપયોગ પણ આદિવર્ણચ્યુત દ્વિરૂપકોશની પડે છે.

૧૦ દશમો પિંડુચ્યુત દ્વિરૂપકોશ, એટલે અનુસ્વાર
વાળો રાખ્દ છે તેમાંથી અનુસ્વાર મુકીને વાંચિયે એટલે
ખીજો રાખ્દ ઉત્પન્ન થાય છે, તેવા રાખ્દ ૧૩૫ છે તેમાંથી
કોય તેવા નામનો બિચાર થયો, તેમાંથી અનુસ્વાર કાઢી
નાખતાં કાંઈ ખીજો રાખ્દ કાઢીને તેવો અર્થ મેળા. થાતો
હોય, તો તેથી હાસ્ય ને કાઢ પોતાની મતલબ પાર
લાગે છે. અથવા અનુસ્વાર પિનાનો રાખ્દ હોય ને, તે
માયે અનુસ્વાર સ્વરૂપતાં તેવું કાંઈ થાતું હોય તો તેમાં
પણ કરવું.

૧૧ અગીયારમો ગતાગતૈકરૂપ કોશ ; એટલે કાઢી
કે કનક રાખ્દ લખીને તેને અવળા વાંચ્યો તોય, તેને તે

રાખ્દન વંચાય તેવા રાખ્દ ૧૬૩ છે. તેચિને કાચ્ય અને ગતાગત કાચ્યમાં ભિપયોગી છે.

બારમો ગતાગતદ્વિરૂપ કોરા છે, એટલે રાજ રાખ્દને જાઓ વાંચો તો તેમાંથી જરા રાખ્દ ઉત્પન્ન થાય છે તેવા ૫૮૧ રાખ્દ છે, તે પણ ગતાગત કવિતા કરવામાં અતિ ભિપયોગી છે. અનેકપ્રકારની કંઠુ કવિતા છે; તે સર્વેમાં ગતાગત જેવી કોય કંઠુ નથી; કેમ જે કોય સખસ દિવસમાં ૧૦ હંદ કરતો હોય, પણ તેથી દરા દિવસે ૧ ગતાગત હંદ નહીં બની શકે, ને કાં તો ૧૦૦ દિવસે પણ નહીં બને એવી ગતાગત કવિતા કંઠુ છે.

૧૩ તેરમો યમકાનુપ્રાસ કોરા, એટલે જે હંદમાં બે સરખા રાખ્દ, કે એક-કે બે ત્રણ અક્ષર સરખા બે વાર આવે તેનું નામ યમક કહેવાય છે, ને તે ચીતે ૩ થી તે ગણતાં સુધી એમ ઘણી વાર આવે, તેનું નામ અનુપ્રાસ કહેવાય છે. તે હંદની વચમાં પણ આવે છે ને દરા ગાપામાં તો ચરણ ચરણને અંતે અવશ્ય આવે છે તેને મેળવતાં વર્ષે અથે તણાઈ જાય છે ને ઘણી ધુમ-પણ ધડને મન નિરાસ થાય છે; તે વાત હલકી છુદ્ધિ વાળાને વજૂ જેવિ કંઠુ લાગે છે. ને તેથી વાત કે જણતા હોય તો કોય પ્રુ છે તેને કહેતા નથી એટલા વાસ્તે આખી ગુજરાતને જણવા ૧ આ કોરા ને બીજા પણ ૧૨ કોરા મેં કર્યા છે ને છપાયા છે તે દર કોય

સમજો ને કવિતા કરો એ વાતમાં મને કાંઈ ઈર્ષ્યા છે નહીં. આ કોરામાં ૭૨૫૦ શબ્દ છે, તેમાં ૪૭૦ શબ્દના અર્થ નોટમાં લખેલા છે.

આ ૧૩ કોરાનું ૧ પુસ્તક ઘણું જીદિવાન કવિ હશે તે ધણુ પોતાની આંખના અસમાની પઠે પાસે રાખશે; અને કવિતા કરવાની ઈચ્છા કરનારો પણ હાથની વીટીની પઠે રાખશે અને વચન આગુરી કરનારો ને શબ્દછળ કરનારો તો તે જોઈને તેની ગોઠવણ કરવા સારૂં હયાના હારની પઠે સદા ધારણુ કરશે. અને આજલી વાતોના લખનાર પણ એક ધરાણાની પઠે આનો લિપયોગ કરશે.

સંસ્કૃત ભાષાના મહાકવિ સંકરાચાર્ય ને કાળિદાસ આદિ થઈ ગયા તેની જીદિને હું મારિ જીદિની સાથે તોળી વાણુઝી, ત્યાં મારિ જીદિ કુંગરની પાસે કાંકરા નેટલી ચેરેછે અને વ્રજભાષાના સુરદાસ ને તુળસીદામ આદિ કવિની પાસે પણ હું તુલછ છડું; અને ગુજરાતી ભાષાના કવિ નરસિંમેતા, વલ્લભ, પ્રીતમ વગેરે ચે ગયા છે તેની કવિતા ધણુ મને અતિ પ્રિય લાગેછે, અને હમણાના જે કવિચર ને કવિરાજ ચે પડ્યાછે તેની તારીફ લોકો પોતાની જીદિ પ્રમાણે સુઝે તેમ કરે તે વાતનું પણ કાંઈ મને દુઃખ નથી અને મારિ કવિતાની કોપ નિંદા કરો તેનું પણ કાંઈ મને દુઃખ નથી. મારી કવિતા વિષે ઘણા સંસ્કૃત ને કચ્છિ કઠણુ શબ્દ છે

અને તેમાં લિંગ ને કાળ પણ બરાબર વપરાયા નથી, અને ઘણાકે પ્રાસને લીધે અર્થ પણ વુટી જાય છે. એવા હોય ૧ દમણની તરફને માસ્તરે બુદ્ધિવર્ધકના ઓપાનિયામાં મેલ્યા તેનું પણ મને કાંઈ દુઃખ લાગ્યું નથી; કેમ ને ગાજર મુળાની કીમત જાણનારે હીરાને કાચનો કટકો કહ્યો તો તે રાંબળીને હીરાનો માલધણી હસશે ને એ બાપડો હીરાની કીમત શું સમજે? પણ તેનો રોજગાર કરનારો ઝવેરી ને હીરાને કાચનો કટકો કહે, તો તેને હીરાનો માલ ધણી તરત હજમજ કહે તેમાં વાર ન લાગે; કેમ ને ઝવેરી ચૈત્તે હીરાને કાચ કહે તો તેને મોટી ખોટ લાગે છે. તેમ આગળ ને બુદ્ધિવર્ધકમાં છપાયું તે બાબતને હું મળતો છઉં, એમ કરિને ૧ ઈર્ષ્યાથી અંધ કવિયે 'બુદ્ધિપ્રકાશ' ઓપાનિયામાં છાપ્યું એટલાથી મને જરિક દુઃખ લીપડ્યું છે. તે ઉપર દૃષ્ટાંત હીરાના માલધણીનું કહેવું જેવું ઝવેરીને છે તેવું છે.

ચાલતી વાતનો લખનારો મગ્ગર હોય તો તરત પોતાના બુદ્ધિ બળથી સારો નિબંધ રચી શકે છે; કેમ ને તેને તો બાંધણી રાક્ષમાં ચાલવું છે; પણ કવિ તો પક્ષો હોય તથાપિ તેને છંદની રચના કરવી તે તો નટની પદ્ધતી મારી માથે ચાલવું છે; ને તે નટને ધન્ય છે કે, તે દોરી ઉપર રહીને નાચે છે, હોંચકા ખાય છે ને વખતે પોતાને વાંસે એક ગધાડો બાંધે છે; ને માથે ૨૮ માટ-

લીનું એક ચોક્કસ મુકે છે, ને પગે પણ રાંધણું બધિ છે, ને હાથમાં એક વાંસડો રાખે છે ને એક પચાસેક હાથના લાંબા પાતળા દોરડા ઉપર ચાલે છે ; તે વખતે વળી એક પુરુષ ગ્રાંપડીનો વેરા લઈ સામો આવે છે ; તે દોરી માથે કાવમ છતાં પોતે તેથી અલગ તેની વાંસે નીકળી જાય છે. એવું અદ્ભુત કામ નટને પોતાના રાસીરથી છે તેમજ કવિને પોતાની શ્રદ્ધિથી છે. એ વાસ્તે સંસ્કૃતને કવિએ ચરણને અંતે ન્દસ્વ અક્ષર હોય ને છંદના બાંધને દીર્ઘ જોતો હોય તો તેનો દીર્ઘ ઉચ્ચાર થાય એવી છુટ (Licence) રાખી છે તેજ છુટ દક્ષણી બાધાને કવિએ પણ રાખી છે ; પરંતુ પૂર્વ ને ગુજરાતની બાધા વાળાએ એ છુટ રાખી નથી. અને સંસ્કૃતના કવિ-મોરે (૨,૬) (૬,૬) (૨,૫) (૫,૫) એ ૪ જોડ અક્ષરોનો એક બીજને બદલે ૧ જોડમાં આરસ પરસ અક્ષર મિળવવા માફ ઉપયોગ કરવાની રીત રાખી છે અને અનુસ્વાર કે વિસર્ગ પણ ૧ ઢેકાણે હોય ને બીજે ઢેકાણે ન હોય તો તે પણ બરાબર સમજવાની છુટ રાખી છે.

પૂર્વ દક્ષિણ ને ગુજરાતના કવિઓએ શુદ્ધ સંસ્કૃત રાખ્દને તેના અપભ્રંશ રાખ્દ તથા સ્વદેશી રૂઢી રાખ્દો ગમી તેવા પોતાની કવિતામાં વાપર્યા છે ; તેમાં ન્દસ્વનો દીર્ઘ તથા દીર્ઘનો ન્દસ્વ ઉચ્ચાર પણ છંદ મિળવવા માફ કરે છે, ને ચરણ ચરણને અંતે ગ્રાસ લાવે છે. બીજે ત્રીજે

ને ચોથો મેળવતાં અર્થ વુટી જાય છે, તે ઠેકાણે એને અર્થ ને પ્રાપ્ત મેળવવાનું કામ ધણું કઠણ પડે છે. વળી અર્થાલંકાર ને રાખ્દાલંકારો લાવતાં ને છંદનો ખાંધો મેળવતાં સંસ્કૃત ભાષાના રાખ્દો લેતાજ આવે છે તેના અર્થ ખાજપણુથી ફક્ત ઇંગ્રેજી બહુનારને સમજાય નહીં તો કાંઈ તે કવિયોનો દોષ દેવાય નહીં; કેમ ને વાંકા મોઢા વાજો આરસીમાં વાંકું મોઢું દેખે તો કાંઈ આરસીનો દોષ નહીં. પેહેલાં ગુજરાતી કવિતા મીઠાઈ ને પાનની ખીડી જેવી થઈ છે, તેમાં મીઠાઈ મોઢામાં મુકીને યોડિક આવવી પડે છે ને ખીડી તો ઘણી અવાય તારેજ તેમાં સોપારી પાન, કાથો, સુનો, એજમી આદિ દોષ તેની લજત આવે છે ને ગળે ઊતરે છે નહિ તો ગળે ઊતરતી નથી; તેમ વલ્લભ પ્રીતમની કવિતા થઈ છે અને હમણાની કવિતા તો પાણી જેવી સરલ થાય છે તે મોઢામાં આવતાં વેત ગળે ઊતરતી જાય. તેવી કવિતા હાલના નીરાળિયાને ગમે છે પણ તેથી ૧ તરસ છીપે; પણ મીઠાઈ ખાધા જેટલો સંતોષ ઊપજે નહીં. ને ખીડીના રસવિના પાચન ન થાય. એટલે તેવી કવિતામાં રસાલંકાર પેસતા નથી. માટે મારિ કવિતા મીઠાઈ ખીડી ને પાણી એ ત્રણેના જેવી થાય છે પછે સૌ ગમે તેમ કહો.

આ રીતે મેં ગુજરાતી ભાષાના રાખ્દોનું તાત્પર્ય મારી હૃદિ પ્રમાણે જણાવ્યું છે તે પાંચ વર્ષ પેહેલાં મેં યોડુંક

કરી રાખ્યું હતું; તે મેં મારા ચિરંજીવ હરિદાસને દેખાડ્યું અને દિશા બતાવીને કહ્યું જે બાઈ, તું આ ચીતે કર, ને તેનું વ્યાકરણ તું જેવું સરકારી નિશાનમાં બણ્યોછે તેવું કર; કેમ જે તેનું વ્યાકરણ વધાર્યું કરવું તેવું કોઈ પુસ્તક બન્યું નથી, ને જો હું એકલો તેવું કરવા બેઠું તો કાંઈ તરત પાર આવે નહીં; એટલું તેને કહ્યું તારે તેણે તે કામ કરીને મને દેખાડવા માંડ્યું. તે ઘણું શ્રેષ્ઠ જોઈને તે રાજદોના અર્થ પણ તેની પાસે કરાવ્યા ને તે છપાઈ આવ્યા પછિ એણે ને મેં મળીને શોધ્યું, તેમાં તપાસી જોતાં મેં તો ૧ દિશામાત્ર યોડું યોડું કહ્યું હતું તેથી તેણે ૨૫ ગણ્યું, કામ વધાર્યું તેથી આદર્શ મન પ્રસન્ન થયુંછે.

આ કોરાનીજ ચીતે ૧ ગુજરાતી રાજદ મૂળાવળી, ગુજરાતી વ્યાકરણ નિમમાવળી, વગેરે ઉપયોગી ગ્રંથ રચવાનો આદર કર્યોછે, તે જોવાથી વ્યાકરણ કોરા બનાવનારને ને બીજા લોકને જાણવામા આવશે,

આ કોરામાં જે રાજદો નાખ્યાછે તે ઊપરાંત બીજા રાજદો પણ તેમાં આવે એવા હશે કેમ જે કાંઈ સમુદ્રનો પાર આવતો નથી ને આ છપાવા પછી પણ કેટલાક રાજદો મને સુત્રી આવ્યાછે તે વળિ બીજી આશ્ચર્યમાં જોવાશે.

આ કોરામાં કેટલાક સરકાર, ફારશી, ઇંગ્રેજી, પૂર્વી,

રાખ્દો ધણું કરિને બોલવામાં આવેછે તે તેના અર્થનું જ્ઞાન યાપ તેટલા વાસ્તે લીધાછે. તે નીચે તેની નિસાની કરીછે તે સંક્ષેપાર્થથી જાણી લેવું.

હાલ કેક ચાલતી વાતો લખેછે તેમાં અવડ અવડ રાખ્દ નાખીને તોપના જેવા ધુમ ધડાકા કરેછે. તેમાં જરૂર અર્થ સમજાયો જોઈયે તે તો ગોળાતી પટે જુદો જોડતો કરેછે, અને તેમાં અક્ષરો ધણાને મતલબ થોડી રહેછે. તેમ મને ન રચતાં થોડા અક્ષરમાં સંપૂર્ણ જણાવ એવી રીતે મારી જુદીથી આંખી ચાલતી વાત લખું છૌ તે ઊપરથી તો ધણી નરમછે; પણ વિચાર્યા વિના સંપૂર્ણ જણાવાની નથી.

ગુજરાતિ બાષાના તાત્પર્યવિષે આ પ્રસ્તાવના મેં ધણી લંબાવીને લખીછે, તે મિત્રાભિમાનીને તો ઊપરથી એળિયા જેવી કડવી લાગશે; પણ પરિણામે તેનો ગરમીનો રોગ હરીને આંખમાં શીતળતા ને પેટમાં જમવાની રમિ ઊપજવશે અને જે કોય કડવું ઓસડ જાણીને ઉઝાડી દેશે તો પછી તેને શીશી સુંધાડી નસ્તર મરાવીને પરાણે રોગ કાઢવો પડશે. આટલું હું મારા સાચથી લખું છૌ કાંઈ પક્ષપાત રાખતો નથી. પછે કોય ગમે તેમ કહે પણ લખીને મને જણાવશે તો હું ઉત્તર આપીશ.

આમાં કેટલાક રાખ્દોનું વ્યાકરણ અને અર્થ મુદલ

લખ્યા નથી તેનું કારણ એ છે ને, તેમાં આવેલા રાખ્દો ઘણા સરલ છે અને ઘણું ઠેકાણું આવી ગયા છે; તથાપિ ને કદાચ રાખ્દો છે તેના અર્થ નીચે લખ્યા છે. અને ૧ કોરામાં આવેલા રાખ્દ ખીજ કોરામાં દેખાય તે કાંઈ પુનરક્તિ દોષ જાણવો નહીં; કેમ ને ૧ કોરામાં તેની એક મતલબ વાસ્તે છે ને બીજા કોરામાં બીજી મતલબ વાસ્તે છે, તે જો ફરીથી ન લખાય તો તેની મતલબ બધી મારી જાય તે ઠીક નહીં; મતલબ મોટું કારણ છે; માટે જો તે ઠેકાણું ફરીથી રાખ્દ ન લખાય તો ફાંફાં મારવા પડે.

કેટલાક પ્રાંતમાં અરસપરસ ૧ અક્ષરનો ખીજો અક્ષર યે જાય છે. અમદાવાદમાં જોને કાછડી અને કુંચી કહે છે તેને ગોલવાડમાં કારાડી અને કુંચી કહે છે, એટલે છકાર અને ચકારનો રાકાર થાય છે: અમદાવાદી શું કહે છે તેને સુરતી શું કહે છે; ગુજરાતી ગામડિયા ઉંધી-ગવા ને ઉંઝી ગવો એમ કહે છે ને માણસને માહણ કહે છે અને હાલારમાં માણહ કહે છે; કોય પાગડીને પાપડી કહે છે. એ રીતે પરસ્પર ૧ અક્ષરનો ફેરફાર થાય છે. અને વળી કૈક ઠેકાણે ૨ અક્ષરનો પણ ફેર પડે છે. સુરતમાં કારેલાં તપેલાં ને કડકાંને કાનેરાં પતેલાંને કકડા કહે છે. એ રીતે મધ્ય પ્રાંતમાં પરસ્પર ફેર ઘણા રાખ્દોમાં આવે છે. અને છેડાના સુરત શહેરમાં અરચન

✓ અને કુંડાજો એ પાસેના દક્ષિણ દેશના રાખ્દો આપિ પેઠાછે. અને જે આનીપા અને આપા કહેવાયછે તેને આફાં કહેછે એવો ફેર કોણ જાણે કઈ રીતે પડ્યોછે ? તેવા બેય જાતના રાખ્દો કેક કોણપાળે લીધાછે; પણ મેં તો આ કોરાનું ધોરણ હાલાર અને અમદાવાદની બાધાજી-પર રાખ્યુંછે; પણ ૧ રાખ્દ બે રીતે બોધાતા હોય તેવા રાખ્દ એકવિના બે ફેર મેં ધણું કરીને નાખ્યા નથી. સર્વ પ્રાંતમાં સેહેરના કરતાં ગાંમડાની બોલી કાચીછે અને તે કરતાં પણ ત્યાંના જંગલીની બોલી તો જાણે સમજાતી નથી એવીછે, તે મેં પાવાગડ પારો પાલ કરીને જંગલછે, ત્યાંના બીજ અને નાવકડાંની બોલી સાંજેલીછે તેથી સમજાવુંછે.

ગુજરાતી બાપાનું મૂળ થોડું ધણું પણ સંસ્કૃત સમ-જ્યા વિના ને તેનો 'રોધ કર્યાવિના કોયથી મોતાની એ-કલી અકલથી જણાનાર નથી. જલે કોય ખીજી બાધા જાણે પણ તેની અકલ આમાં કામ આવનારી નથી માટે આ બોલી સમજવાને પણ કેંટલીક મહેનત કરવી જોઈયે.

યમકાનુપ્રાસ કોશમાં રાખ્દમાત્રની પાછળ વિભક્તિના પ્રત્યયો લગાડવાથી ઘણા રૂપ થાય; પણ જેમ કરતાં અંધ વધી પડે તેથી તે પ્રત્યયો લગાડ્યા નથી.

યમકાનુપ્રાસ કોશમાં પ્રથમ થોડાંક ધાતુ ક્રિયાપદ

આત્માએ તે પ્રમાણે ધાતુ ૭૦૦ કહે તેના હજારો રૂપ
યાવ તે ને નાંખું તો ગ્રંથ ઘણો વધી પડે; માટે ધાતુ
મંગ્રહ નામે ગ્રંથ મારે જુદો રચવોએ તેથી જાણવું.

સંખ્યા રાખેના પ્રામ એકાવન બાવન એમ ઘણાએ
તે ગ્રંથ વધી પડવામાટે લીધા નથી ને તે ઘણા લેખ-
યોગી પણ નથી.

બહુવ દીર્ઘો નિયમ કવિતામાં રહેનો નથી તે અત્રે
પણ રાખ્યો નથી.

હ અત્રે જ માં બેદ પ્રાચીન મંસ્કૃતમાં નથી ને નવો
યવોએ તેનો પણ ખરો નિયમ છતાં લખવામાં ખરા-
ખર ચાલ બંધાયો નથી, તેથી અત્રે રાખ્યો નથી તે
ઉપયોગાનુમારે સમગ્રી લેવો.

ગ્રંથકાર ઘણા પ્રયત્નથી નિર્દોષ ગ્રંથ ચવાની છજી
રાખેએ પણ કાંઈ દૃષ્ટિ દોષ રહી જાયએ તે ધ્યાનમાં
આવતા નથી તેથી તેનું શુદ્ધિપત્ર કરેએ તેમાં પણ સર્વે
દોષ આવતા નથી ને તે ગ્રંથ જિનાગ્ને તો સહજમાં
જણાઈ આવેએ તેથી તે ગ્રંથકાર કાંઈ નિહાનું પાત્ર
નથી.

આ પ્રંથમાં સંક્ષેપ વાપર્યા છે તેનો ખુલાસો.

પુ० પુલિંગ.
 સ્ત્રી० સ્ત્રીલિંગ.
 ન० નપુંસકલિંગ.
 ત્રિ० ત્રિલિંગ.
 અ० અવ્યય.
 પ્ર૦ પ્રત્યય.
 ઉપ० ઉપસર્ગ.
 ઉ० ઉદાહરણ.
 ક્રિ० ક્રિયાપદ.

પ્રં० પ્રંગ્રેજી.
 સં० સંસ્કૃત.
 ફા० ફારશી.
 આ० આરબી.
 હિં० હિંદુસ્થાની.
 બ० બહુવચન.
 તૃ० તૃતિયાવિભક્તિ.
 જૂ० જૂતકાળ.
 ધા० ધાતુ.

અનુક્રમણિકા.

કોરાંક	કોરાનામ	શબ્દાંક	અર્થ છે કે નહિ.	પ્રકાંક
૧	એકાક્ષરી કોરા	૧૨૬	અર્થ છે.	૧
૨	અનેકાર્થ કોરા	૧૧૩૫	અર્થ છે.	૧૪
૩	દ્વિરાશ્વન્તિ નિરૂપ કોરા	૨૭૮	અર્થ નથી.	૧૧૪
૪	ત્રિરાશ્વન્તિ પંચરૂપ કોરા	૧૮	અર્થ નથી.	૧૨૩
૫	ચિત્રાશ્વન્તિ પદ્મરૂપ કોરા	૨૧	અર્થ નથી.	૧૨૫
૬	આદિવર્ણચક્ર ક્ષિપ્રકોરા	૫૬૭	અર્થ નથી.	૧૨૭
૭	દ્વિતીયવર્ણચક્ર ક્ષિપ્ર કોરા	૩૪૫	અર્થ નથી.	૧૩૭
૮	તૃતીયવર્ણચક્ર ક્ષિપ્ર કોરા	૨૪૦	અર્થ નથી.	૧૪૨
૯	અનુર્થવર્ણચક્ર ક્ષિપ્ર કોરા	૨૨	અર્થ નથી.	૧૪૭
૧૦	ચિદ્રચક્ર ક્ષિપ્ર કોરા	૧૩૬	અર્થ નથી.	૧૪૮
૧૧	ગતાગતક્રિપ કોરા	૧૬૩	અર્થ છે.	૧૫૨
૧૨	ગતાગત ક્ષિપ્ર કોરા	૫૮૧	અર્થ છે.	૧૬૧
૧૩	વચક્રાનુપ્રાસ કોરા	૭૨૫૦	અર્થ નથી.	૧૯૧

કુલ. ૧૦૯૧૮ શબ્દો છે. તેમાં ૨૫૦૦ શબ્દ અર્થઅદિત છે; બાકીના સરળ છે.

ગુજરાતી

કોશાવળી

તેમાં ખેલો—

એકાક્ષરી કોશ,

એટલે

એક અક્ષરના રાખ્દોનો ભંડાર.

(અ.)

અ, (સં.) (અ.) અભાવોઈ (ઉ.) આકર્ષી (નહીં કર્મી
તે અકર્મી.)

ક, (સં.) (પુ.) આત્મા. ૨ વાણ. ૩ બ્રહ્મદેવ. ૪ સૂર્ય.
૫ યમ. ૬ દંમ. ૭ મોર. ૮ અગ્નિ. (ન.) ૯ જળ.
૧૦ સુખ. ૧૧ માયું. (પ્ર.) ૧૨ જીનું બનેલું છે
એવો અર્થ રાખે છે (ઉ.) પંચ જૂતાત્મક એટલે
પાંચ જૂતનું બનેલું. ૧૩ (ઉપ.) રાખ્દની આલે મુકાપ છે
ત્યારે નહારે એવો અર્થ થાય છે. (ઉ.) કળોડ,
કપુત વગેરે.

ખ, (સં.) (ન.) ઇંદ્રિય. ૨ આકારા. ૩ દેવલોક. ૪ દર્પ.
૫ અનુભવ.

છ, (ત્રિ.) સંખ્યા. (૧) ૨ (ધા. પ્ર.) (ઉ.) જાછ, કરેછ, ફેરેછ.

જ, (ધા. પ્ર.) અવશ્યતા દેખાડનાર (ઉ.) ખેસોજ,
જાઓજ. ૨ (ના. પ્ર.) અવશ્યતા દેખાડનાર (ઉ.)
બસ ખેજ રૂપિયા. ૩ વિશેષતા દેખાડનાર (ઉ.)
બધું ગામજ છુંદિ ગયો ને. ૪ ઉત્પન્ન થયેલું (ઉ.)
ઝંડજ, અગ્રજ.

ઝ, (અ.) નહીં (ઉ.) ન કરીરા, ન જાઈરા.

ઞ, (અ.) શુભો (ન.)

ટ, (સં.) (પ્ર.) પ્રથમો ગૃહ. ૨ જાણનાર.

(આ.)

આ, (ત્રિ.) પામેલી ચીજ દેખાડનાર. (ઉ.) આ ધર. જો.

ઠા, (ધા.) આતાવાચક યાત્રી જવાનો અર્થ દેખાડનાર
(ઉ.) કામ કરતો ઠા (યાત્ર) તો ખરો.

ઠો, (અ.) દેખ, ગયા મારે.

ઠ્યાં, (ત્રિ.) કવે રેકાણે, દેઈ જગાપર (ઉ.) કડો જવું ઉ?

ખા, (ધા.) આતાવાચક આવનાનો (ઉ.) જાત ખા.

ગા, (ત્રી.) ગાય. ૨ (ધા.) આતાવાચક ગાયનાનો (ઉ.)
ગીત ગા.

ધા, (પુ.) જખમ. ૨ હરેક ચીજનું રૂંકણું તે.

૩ ચોનીમ કાગળનો ચોકડો,

ચ્છા, (સ્ત્રી.) ચિનાઈ છોડ, જે પાણીમાં ઉકાળી દુધ
માકર સાથે પીવાય છે તે. ૨ (પુ.) ખેતરમાં ઉ-
ગેલા અંનના છોડોની પંખતી. ૩ ચાપ (ઉ) ત-
મારા ગામમાં કેવો ચ્છા છે. ૪ (ધા.) ચ્છાવાનો
આત્તા વાચક (ઉ.) તું એને ચ્છા એટલે એના ઉ-
પર પ્રીતી કરે. ૫ (પુ.) પ્યાર.

જા, (ધા.) આત્તાવાચક જાવાનો (ઉ.) એને ઘેર જા.

જ્યાં, (ત્રિ.) જે ઠેકાણે. (ઉ.) જ્યાં જાડો છે.

ઠા, (પુ.) ઠેકાણું (ઉ.) એનો કાંઈ ઠા નથી.

ત્યાં, (ત્રિ.) તે ઠેકાણે (ઉ.) ત્યાં ગામ છે.

ત્હા, (પુ.) એક આખો કાગળ.

થા, (પુ.) પાટ, છેડો. (ઉ.) દરિયામાં પાણીનો થા નથી.

૨ (ધા.) થાવાનો આત્તાવાચક (ઉ.) તું સાગે થા
અથવા નગસો થા.

દા, (પુ.) દાવ, રમતી વખત પોતાનો વારો આવે છે તે.

૨. દાહ, વનમા આગ લાગે છે તે.

ધા, (ધા.) ધાવાનો આત્તાવાચક ધાવુ. (ઉ.) ગમે
ત્યા ધા. (ત્રિ.)

ના, (અ.) નહીં. ૨ (પ્ર.) પટ્ટી વિભક્તિનો અડ્ડા વ-
ચને પ્રત્યય. ૩ (ધા.) નાહવાનો આત્તાવાચક ધાવુ
(ઉ.) હવે તું ના.

નાં, (પ્ર.) પદ્ધિ વિભક્તિનો નપુંસક બહુ વચ્ચને પ્રત્યય.
 પા, (ત્રિ.) ઓયો ભાગ. ૨ (ધા.) પાવાનો આતાવા.
 ચક ધાતુ. (ઉ.) પાણી પા. ૩ (અ.) તરફ (ઉ.)
 ફેણી પા ગયો હતો? ૪ (પુ.) પગ.

ખા, (સ્ત્રી.) મા. ૨ ખેલેન. ૩ ખાઈ.

ખાં, (સ્ત્રી.) બાહુ, હાથ. ૨ અંગરખા વગેરેનો હાથમાં
 પહેરવાનો ભાગ. ૩ (પુ.) બાઈ. (સંસ્કૃત બાહુ)

ભા, (પુ.) બાપ. ૨ બાઈ. ૩ ધરડો માણસ.

મા, (સ્ત્રી.) માતા.

માં, (અ.) નહીં. ૨ (ઉ.) એમ માં કર. ૩ (પ્ર.)
 સમમી વિભક્તિનો પ્રત્યય.

માં, (અ.) પંહાં, અહીં આગળ.

રા, (પુ.) રસ્તો. ૨ ધારો. ૩ રાજાની ઓડક અ-
 ધવા રાજા એ રાજાનો સંક્ષેપ. (ઉ.) કુચનો રા.
 ૪ રાહ નાગે ગૃહ. (ઉ.) કુંડળીમાં ખારજે રા
 (રાહ) બેઠો છે.

વા, (પુ.) વાત, પવન. ૨ (ધા.) વીંટું રાજાનો આતા-
 વાચક ધાતુ. (ઉ.) હે પવન તું સારો વા. ૩ ઓપડ
 (ઉ.) એ ગુમડા ઉપર ધી વા. ૪ (પ્ર.) જોડણું. (ઉ.)
 એક વાનવા ઓહું છે.

વાઃ (અ.) સાખારા.

શા, (પુ.) સાવધાર. ૨ વાણિવાની ઓડક. ૩ (ધા.)
 શાકું (પકડવું) એ રાજાનો આતાવાચક ધાતુ. (ઉ.)

આ તપેતું રા ઝેટ્યે પકડ. ૪ (પુ.) ગંધ, બો. (ઉ.)

આ ધીમા રા આવે છે.

સ્પા, (અ.) શું? (ઉ.) એમાં સ્થા માલ છે. રયો.

હા, (અ.) કણ્ણલ કરવાના અર્થમાં બોલવું તે.

(ઈ.)

ઈ, (ત્રિ.) તે. (જી.) ઈ વાતમાં માલ નથી.

ધી, (ન.) માંખણને ઉતુંકયા પછી તેમાંથી ને નીકળે છે તે.

છી, (અ.) તિરસ્કારપૂર્ણ બોલવું. ૨ અરાળ (જી.)

એ છી છે.

છ, (અ.) હોંકારો દેતી વખત માનથી બોલાવ છે.

૨ (પ્ર.) કોઈને માનથી બોલાવવી વખત તેના ના-

મની અંતે બોલાવ છે (જી.) રાણીછ. ૩ (સ્ત્રી.)

ચુલ્લગતમાં માને છ કહીને બોલાવે છે. (।

થી, (પ્ર.) પંચર્માં વિગતિનો પ્રત્યય. (જી.) ૫

રથી, માણસથી.

દી, (પુ.) દિવસ. (જી.) હું ક્યાણે દી ત્યા ગયો.

ધી, સ. (સ્ત્રી.) જુદી.

ની, (પ્ર.) પદિ વિગતિનો પ્રત્યય.

પી, (ધા.) પીવાનો આસ્વાદ્યક ધાતુ. (ઉ.) પાણી પી.

ફી, (ઇ.) (સ્ત્રી.) લવાળમ. દકરાઈ.

ખી, (ન.) ખીજ, મૂળ વસ્તુ. ૨ (ધા.) ખીવાતો
આસાવાચક ધાતુ. (ઉ.) તું પરમશ્વરથી તો ખી.
૩ (આ.) પણ (પારશી લોકો વાપરે છે) (ઉ.) તો ખી.
મી, (પ્ર.) સ્ત્રીલિંગે પ્રત્યય (ઉ.) સાતમી, અગીવારમી.
લી, (સ્ત્રી.) ઘઉંના લોટની રાખ ને ચોડવાના કામમાં
આવે છે તે.

શી, (સ્ત્રી.) ઢેઈ, (ઉ.) શી વાત.
શ્રી, (સં) (સ્ત્રી.) શોખા. ૨ લક્ષ્મી.
સ્ત્રી, (સં.) (સ્ત્રી.) બાપડી, ઓરત.

(ઊ.)

કુ, (સં.) (સ્ત્રી.) પૃથ્વી. ૨ (ઉપ.) નહાઈ બતભાવવા
માટે દેટભાક રાખવાની ઘેલાં મુકવામાં આવે છે (ઊ.)
કુટેવ, કુપુરુપ.

ઝૂ, (ન.) વિઠા, નરક.

છું, (ધા.) ■ ધાતુ (ઉ.) હું છું. ૨ (ના.) છું મંતર.
જાં, (સ્ત્રી.) માણસના વાળમાં પેદા થતો એક ત્રીણો જીવ.
જું, (વિ.) પાસેના માણસને કેહેલી વખત બોલાય છે
તે. (ઉ.) તું જા.

ઘૂ, (ધા.) ધુંકાવના ધાતુ. (ઉ.) ધૂ એના મહોઉપર.

ગું, (પ્ર.) વધી વિગતિનો નપુંમક એક વચને પ્રત્યય.
(ઉ.) પરનું.

કું, (અ.) સર્પનું બોલવું.

ભૂ, (અ.) ગધેડાનું બોલવું.

ભૂ, (સં) (સ્ત્રી.) ૧ પૃથ્વી. ૨ પાણી. (બાળક બોલેછે)

મુ. (પ્ર.) સંખ્યાનો નપુંસક લિંગે પ્રત્યય. (ઉ.) સાતમું,
બારમું.

ફે, (ન.) કપાસ.

ફૂં, (સ્ત્રી.) રીત, પ્રમાણ. ૨ (ન.) ફંવાડા, રોમ.

ભૂ, (સ્ત્રી.) ઉનાળાની ગરમીથી ચતો ગેમ. ૨ (ધા.)
હુવાનો આજ્ઞાવાચક ધાતુ. (ઉ.) આ વાસણુ હુ
(સાદ કૃ.)

શું, (અ.) પ્રશ્નવાચક શબ્દ (ઉ.) આ શું છે.

હું, (ત્રિ.) અદંપણ બતાવવાનો પ્રથમ પુરુષ.

(ઐ.)

ઐ, (ત્રિ.) કોઈ ત્રીજાને કેહેલી વખત તેનું નામ હામ
ન જાણતાં તે વિષે બોલવું તે.

કે, (અ.) અથવા. ૨ (ધા.) કેહેવું ઐ શબ્દનો આંતર
વાચક ધાતુ.

એ, (પુ.) નારા (હાથ ઐ સંસ્કૃત શબ્દનો અપભ્રંશ.)

એ, (સ્ત્રી.) ચિતા, બળતી આગ. [૫ડી છે.

છે, (ક્રિ.) વર્તમાન કાળ વિષે કેહેવું તે. (ઉ.) આ ઐ

જે, (ત્રિ.) સંબંધ રાખી પરને વિષે બોલવું તે (બિ.) ને
કરશે તે બોગવશે. ૨ (પુ.) જય.

તે, (ત્રિ.) પરને વિષે બોલતી વખત કેહેવું તે. જીવો (એ.)
દે, (ધા.) આપ. (ઉ.) આ મને દે.

ને, (અ.) જે વાડવને જોડતી વખત વપરાતો રાખ્દ.
૨ (પ્ર.) તૃતીયા વિભક્તિનો પ્રત્યય. ૩ વાસો.
૪ પછી, (ઉ.) આ કામ કરીને (કરવા પછી) હું
જાઉંશી.

ખે, (ત્રિ.) સંખ્યા, (ઉ.) એક, બે.

જે, (પુ.) જાય, કર, પછીક.

એ, (પુ.) વરસાદ. ૨ (સ્ત્રી.) રાક, અમલ, (ઉ.) રાજ
પોતાની જ મેસાડે છે. ૩ ઇ. (પુ.) ઇંચેછ પાં-
ચમો મહીનો. ૪ (પ્ર.) સંખ્યાનો તૃતીયા વિભક્તિપે
પ્રત્યય. (ઉ.) સાતમે દાહાડે.

મે, (ત્રિ.) હુંની તૃતીયા વિભક્તિ. (ઉ.) આ મેં કીધું.

દે, (અ.) અરે !. ૨ (ધા.) રહેવું એ રાખ્દનો આ-
સાવાચક ધાતુ. ૩ (અ.) ગાળનમાં કેટલાકને છેડે
વિરામ દાખલ આવે છે.

સે, (સ્ત્રી.) આગુરતા, બકિત, ઓઠ, (ઉ.) 'મને હરી
બાળનની બે લાગી.' ૨ (ધા.) લેવું એ રાખ્દનો
આસાવાચક ધાતુ.

વે, (પુ.) કાર્યું, સાર. ૨ (ધા.) વેહેવું એ રાખ્દનો
આસાવાચક ધાતુ.

સે, (ધા.) સેહેવું એ રાખ્દનો આસ્તાનામક ધાટ.
 હે, (અ.) સંબોધન. (ઉ.) હે બાઈ !

(એ.)

કે, ૨ (વિ.) કઈ, કોણ સ્ત્રી લિંગે. (ઉ.) કેવિજ્ઞ બોવાઈ ?
 (કિ.) કેહેવું તેનો સ્ત્રી લિંગે બ્રતકાળે (ઉ.) મને એક
 વાત કે.

(અ.) કંઈ, કાંઈ. ૨ ક્યાંહાં. (ઉ.) કે જાઓ છો.

(પુ.) ક્ષુધ રોગ, (ઉ.) એને એ રોગ થયો છે.

(કિ.) જ્યાનો સ્ત્રી લિંગે બ્રતકાળે. (ઉ.) તે આપડી ગૈ.

(કિ.) જાઈને. (ઉ.) એણે ત્યાંહાં જો શું કંઈ.

(પુ.) પૈસો. (યુજરાતમાં).

(અ.) ત્યાંહાં (યુજરાતમાં).

(કિ.) થઈને. (અ.) નાચવામાં જોલવાનો પ્રકાર.

(ક.) દઈને.

(સ્ત્રી.) દુધી.

(અ.) નહીં.

(સ્ત્રી.) પાઈ. ૨ (ન.) પપડું.

(સ્ત્રી.) બાપની પહેન.

(પુ.) બાઈ.

(વિ.) દુધ દહીં.

રે, (કિ.) રહીને.

લે, (કિ.) લહીને. ૨ જુવો (લી.)

વે, (કિ.) વહીને.

રો, (સ્ત્રી.) ઠાઠિયાપાડમાં દાણાનું માપ.

સે, (સ્ત્રી.) સહી. ૨. (અ.) કપ્પલ. ૩ સહન કરીને.

(ઓ.)

ઓ, (અ.) ઓરે! બ્રુમ પાડવી.

ઠો, (ધા.) ઠોપું એ રાખ્દનો આસાવાચક ધાતુ. ૨. (ત્રિ.)

ઠોષક. ૩ (કિ.) ઠેલેપું એ રાખ્દનો આસાવાચક ધાતુ.

ખો, (કા.) (સ્ત્રી.) ટેવ, અસજત. ૨. (ધા.) ખોપું એ રાખ્દનો આસાવાચક ધાતુ.

ગો, (સ્ત્રી.) ગાવ.

ધો, (ના.) એક જનવરનું નામ.

હો, (કિ.) ■ ધાતુ. (ઉ.) તમે હંદાં હો? ૨. (અ.)

જાતે. ૩ સંખ્યા (૧) ૪ (સ્ત્રી.) ચુનાની જમીન.

લો, (અ.) કેદાપિ. (ધા.) લેવાનો આસાવાચક ધાતુ.

તો, (અ.) ત્યારે, તદા.

દો, (ધા.) દોપું એ રાખ્દનો આસાવાચક ધાતુ. (ઉ.)

આ ગાપને દો. ૨. (કિ.) દેનું એનો આસાવાચક

ગાખ્દ. (કિ.) આ ચીજ મને દો.

ધો, (ધા.) ધોતું એ શબ્દનો આતા વાચક ધાતુ. (ઉ.)

આ લુગતું ધો.

ગો, (પ્ર.) પદિ વિભક્તિનો પ્રદિભગ એક વચને પ્રત્યય.

ખો, (કા.) (સ્ત્રી.) ગંધ.

ભો, (પુ.) ભય, ફિકર.

મ્હો, (ન.) મ્હોતું. ૨ (ધા.) દાણાને ધી અથવા તેલ

ઓપડવાને ઠેઠવાનો આતાવાચક ધાતુ. (ઉ.) આ

ઓખા મ્હો.

રો, (ધા.) રોવાનો આતાવાચક (ઉ.) તારા કરમને રો.

૨ રેઠવાનો આતા વાચક, (ભ.) તમે ઇંહાં રો તો સારું.

લ્યો, (કિ.) લેવાનો આતાવાચક (ઉ.) આ ઓપડીલ્યો.

શો, (ત્રિ.) ૧૦૦ શતક. ૨ (ત્રિ.) કુઈ જાતનો, કેવો? (ઉ.)

એમાં શો ફરછે? ૩ (સ્ત્રી.) સીવવાનું હથિઆર.

હો, (ખ.) વાર, ઠીક. ૨ (ધા.) હોય, અસ્તિત્વ હોવું.

(ઉ.) તમે ત્યાં હો ત્યાંથી આવજો.

(ઓ.)

કો, (કિ.) કહું.

ગો, (સ્ત્રી.) ગાય. ૨ ગાઉ, કોરા.

ધો, (પુ.) દાણાની ૧ જાત (ધજ.)

છો, (કિ.) છું. (ભ.) હું ઘેર છોં (છું.)

ઝાં, (કિ.) જાળ.
 ઝાં, (કિ.) યાળ.
 ઢાં, (ક.) આપું, દળ.
 ઘાં, (ત્રિ.) બહુ, ઘણું.
 ઝાં, (ત્રિ.) કંગાલ, કંજુસ.
 ઝાં, (પુ.) જીલમ.
 ઝાં, (કિ.) રહું.
 ઝાં, (કિ.) લહું.
 ઝાં, (સ્ત્રી.) વહું.
 ઝાં, (ત્રિ.) રાહું.

આ કોશનો ઉપયોગ.

એકાક્ષરી શબ્દનો ઉપયોગ કવિયોને મળ્યો પડે છે ;
 તે સર્વ શબ્દો એકદમ સ્મરણમાં ન આવવાથી, જે
 કોશો એકજ અક્ષરનો ઉચ્ચાર કરવાની જરૂર પડે છે,
 ત્યાં બરાબર જાણતો શબ્દ ન સૂઝવાને લીધે નિરૂપયોગી
 શબ્દ 'જ' વગેરે નાખે છે. તેથી કવિતાની ખુબી
 ઓછી થાય છે. પિંગળમાં કોઈવાર એક અક્ષરના
 છંદ કરવાની જરૂર પડે છે, તે કામ જો બધા શબ્દની
 માહિતી ન હોય તો બની શકતું નથી. તેનો એક રાખતો
 મહારા રચેલા નીતિબોધ નામના ગ્રંથમાં છે તે આ:—

શ્રીહંદ.

॥ અી ॥ ધી ॥ જ ॥ દે ॥ ૧ ॥

ઉપલા એક અક્ષરના હંદમાં પરમેશ્વરની સ્તુતિ કરેલી છે કે હુ પ્રભુ ! તું અી એટલે સોબા, લક્ષ્મી, ધી, એકમે બુદ્ધિ ; જ એટલે કૃત્તે ; ને દે એટલે આપ. આ પ્રમાણે એ કોરા બધો ઉપયોગી છે તે સુત પુરવો જાણી લેરા તેથી વિસ્તાર લખ્યો નથી.

સમાપ્ત.

બીજો—

અનેકાર્થ કોશ,

ઝાલે

અકથી વધારે અર્થ થતા શબ્દોનો લંકાર.

- અંક, સં. (પુ.) આંકડો. ૨. ખોળો. ૩ નવ.
અક્ષર, (ત્રિ.) ૧ વગે તેવું. ૨ મિલનસી.
અક્ષર, (ન.) ૧ જાણવામાં આગે તેવું. (આજ્ઞ.) ૨ ન
રામકામ તે. ૩ (ત્રિ.) અકબ, બુદ્ધી.
અક્ષર, (સં. પુ.) ૩ અ વગેરે. ૨ જોનો નાશ નુહી
તે. ૩ પરમિયર.
અખાડો, (પુ.) તાલીમખાનું. ૨. શાપ્તનો આશય.
૩ બસનીયોને બેઠા થવાની જગા. ૪ ગામ પાસે
ઠેરને રહેવાની જગા. [અવયવ.
અંગ, શ. (ન.) શરીર. ૨ (ત્રિ.) છ. ૩ (પુ.) જામ.
અંગમ, મં (ન.) ખાડ. ૨. જગાઈ ન સફાવ અથવા
મામમ ન પડી સહે એવું. ૩ મુઝેમ.
અમર, (ન.) અમરપી પદાર્થ. ૨ શીશમનું ખાડ.

૩ મીઠું અથવા નિમખ પકાવવાનું ઠેકાણું. ૪ દ-
રિયા કાંઠાના મેદાનની ખારવાળી જમીન. ૫ (અ.)
અથવા, જો. (સંસ્કૃત અગ્રહ, એ રાખ્દમાંથી તી-
કુળેસો છે.)

અંગાર, (પુ.) અંગારો. ૨ મંગળ નામનો ગૃહ.
અગિયારી, (સ્ત્રી.) અગ્નિનું મંદિર; પારસિયોની આતસ-
ચેહેરામ પુજવાની જગા. (સંસ્કૃતમાં અગ્ન્યગાર-અગ્નિ,
અગાર અથવા આગાર-ધર્મ.) ૨ અંક, ૧૧ ને
૧૧ નો ગુણાકાર જતાવે છે. (ઉ.) અગિયારી અ-
ગિયારી એકવીધુંરો.

અગ્નિ, મં (પુ.) કોઈ પદાર્થમાં ગરમી અથવા તેજ-
નીકળતું માલમ પડે છે તે, દેવતા. ૨ એક દેવનું
નામ. ૩ પૃથ્વીની દક્ષિણ પૂર્વ દિશાની વચમાંનો
ભાગ. (અગ્નિ કોણ) ૪ ત્રણની સંખ્યાનો સંકેત,
અગ્નિ ૩ છે માટે-(સૂર્ય, ચંદ્ર ને અગ્નિ.) ૫ (ન.)
એ નામનું પુગણ.

અગ્રજ, સં. (પુ.) ઘોડો બાઈ. ૨ ખાલણ.
અધોરી, (નિ.) અધોર પંથમાં જનાર. ૨ દુષ્ટ, ધાતકી
૩ ગંદું, જંગલી, મેલું.
અચળ, સં. (ત્રિ.) આલી ન સકે અથવા ફેરવાઈ ન
સકાવ એકું. ૨ (પુ.) પર્વત.

અજ, સં. (પુ.) બકરો. ૨ અજાદેવ. ૩ વિષય.
૪ મદન, કામ. ૫ રધુરાજનો દીકરો.

અંજન, સં. (પુ.) પશ્ચિમ દિશાનો હાથી. ૨ નેત્ર
રોધક કાળજી વગેરે, આંઝણુ.

અળા, સં. (સ્ત્રી.) બકરી. ૨ માયા, ૩. જગ-
તની મિથ્યાવસ્થા.

અન્નિત, સં. (પુ.) છતાં નહીં તેવો. ૨ ઇશ્વર.
૩ આવક લોકોનો ચોપીસમાંનો ખીન્ને લીધેકર.

અટકે, હિ. (સ્ત્રી.) અટકાવ, વારણ. ૨ ઓળખાઈ
આવવા સારુ ગુણકર્મ ઉપરથી લોકમાં બોલાવું નામ,
ઓડક, ઉપનામ. ૮ હિંદુસ્થાનની પશ્ચિમમાં સિંધુ
નામની નદી.

અટકાવ, (પુ.) બંધન, રોકવું. ૨ ઋતુ દરોન, દસ્તાન,
રજો દરોન. [મહોક્ષાત.

અટા, સં. (સ્ત્રી.) પથ્થરન, ભ્રમણ, મુસાફરી. ૨ બડી,
અડાળી, (સ્ત્રી.) લાકડાની અથવા ધાતુની નદાની કચરોટ.
૨ ભીતમાં જડેલાં પાટિયાં વગેરે.

અડી, (સ્ત્રી.) સોનીનું હથિયાર. ૨ (કિ.) અડકી,
સ્પર્શ કીધો.

અણુગળ, (ત્રિ.) ઘણો, અપાર. ૨ હુમડાથી ગા-
ળેનું નહીં તે. (સંસ્કૃત અનર્ગળ ઉપરથી)

અણુવર, (પુ.) વાંદો, નહીં પરણેલો. ૨ લગન થયા
મછી તથા યતી વખત પણ વરની સાથેજ રહે-
નારો સોખતી, કુંવારો અથવા પરણેલો.

અઝોઝો, (પુ.) અપવામ, તેહેવાર. ૨ કામ ન કરવાનો
દાહાડો, રજા હોય છે તે દાહાડો.

અંત, સં. (પુ.) પાર, છેડો. ૨ મ્હોત.

અંતર, (પુ.) યુલાખ વગેરેનો કસ. ૨ આંતરો,
૩ માંદો. ૪ તદ્દાવત.

અતીત, સં. (અ.) રહિત, વિનાનું. ૨ (ત્રિ.) શિવની
બક્તિ કરનારા ભોગીયોની એક જાત. ૩ ન્યાત પંહાર.

અથડાવું, (ક્રિ.) બે વસ્તુનું ભેરથી એક ખીજા સાથે
અડગાવું. ૨ રખડવું, બમવું.

અદા, આ. (સ્ત્રી.) બજાવવું તે, અમલમાં લાવવું.
૨ કીનો, દુસ્મનાઈ. ૩ (પુ.) બાપ, ધગડો આદમી.
(કાકિયાવાડમાં.)

અદૃષ્ટ, સં. (ન.) નસીમ, વિધાતરાના લેખ. (ત્રિ.)
ન દેખાય તેવું.

અધ, સં. (અ.) નીચે. ૨ અરધું (અર્ધ.)

અધર, સં. (પુ.) ઓઠ, હોઠ. ૨ (અ.) નિરાધાર.
૩ નીચેનું. ૪ (ત્રિ.) અધમ.

અધવાલી, (સ્ત્રી.) સોનું ભોખવાનું અરધા વાલ જોડણું
તોવું તે. ૨ અરધી પાલી.

અનંત, સં. (પુ.) આકારા. ૨ નિષ્ણ. રૂદ્ર. ઇશ્વર,
બ્રહ્મ. ૩ અનંત ઓઠરાને દાહાડે વિધિયે કરીને જ-
મણે હાથે દોઢે બાધે છે તે. • શેનાંગ.

૫ (ત્રિ.) અમર્યાદિ, અપાર. ૬ આવકનો એ નામનો
ઔધીસમાંનો ઔદમો તીર્થંકર.

અપક્ષ, સં. (ત્રિ.) પાંખ વિનાનું. ૨ સામાવાણું, ઉલટું.
૩ તિર્પક્ષપાત રીતે, ગેરતર્ફદારી.

અંબર, સં. (ન.) આકારા. ૨ મગરના મ્હોમા મુગંધી
પદાર્થ નીકળે છે તે. ૩ હુગડું.

અંબા, સં. (સ્ત્રી.) માતા, મા. ૨ દેવીનું નામ.
અંબાપું, (ક્રિ.) કાંઈ પણ ખટાસ ખાવાથી દાંતે તેની
અસર કેટલીક વાર મુધી રહેવી તે. ૨ પ્હોંચપું.
(ક્રિ.) હું તો ઉંચો અંબાતો નથી.

અખળ, સં. (ન.) કમળ. ૨ (ત્રિ.) સોકરોડની સંખ્યા.
અભંગ, (ન.) એ નામની કવિતા કરવાની એક રીત
દક્ષણી લોકોમાં પ્રસિદ્ધ છે. ૨ (ત્રિ.) ભાંગેલું નહો
તે, આખું.

અભાવ, સં. (પુ.) ગેર હાજરી, ન હોવું તે, અસ્તિત્વ
નહિ તે. ૨ નારા. ૩ અરશ્ચિ, અપ્રીતિ.

અમર, સં. (પુ.) દેવતા. ૨ ચિરંજીવી, જીને મરવું
નથી તે. ૩ (જુવો અંબર.)

અમલ, સં. (ત્રિ.) કચરા વગરનું, નિર્મળ. ૨ દોષ
વિનાનું. ૩ આ. (પુ.) રાજ, રાજ્ય, અખિમાર.
૪ કેદ, નિરોધ. ૫ અશીષ. ૬ ડેરનેતો વખાત,
મુમય.

અમૃત, સં. (ન.) મોક્ષ, મુક્તિ. ૨ પાણી. ૩ યસનું શેષ
 ૪ અમૃત, દેવોને પીવાનો મીઠો પદાર્થ કે જે પીધાથી
 ધડપણને મોત આવતું નથી. ૫ માખણ. ૬ એક
 જાતની મુગંધવાળી વનસ્પતિ. ૭ પેર, જમફળ.
 અપન, સં. (ન.) માર્ગ, રસ્તો. ૨ છ મહિના, અરધું
 વર્ષ. ૩ સૂર્યનું છ મહિના સુધી ફરવું તે (ઉત્તરાયન
 ને દક્ષિણાયન.)

અર્થ, સં. (પુ.) દ્રવ્ય, ધન. ૨ વસ્તુ. ૩ નિવૃત્તિ.
 ૪ પ્રયોજન. ૫ માવનો, સાર.

અર્ક, સં. (પુ.) સૂર્ય. ૨ આકડાનું ઝાડ. ૩ સ્કાટિક
 મણિ. ૪ હિંદ્ર.

અર્ચા, સં. (સ્ત્રી.) પૂજા. ૨ પ્રતિમા, મૂર્તિ. ૩ આખે
 કપાળે અંદન અથવા કંકુ લગાડવું તે.

અર્જુન, સં. (પુ.) પાંડવનો ત્રીજો પુત્ર, કૃષ્ણનો સખા.
 ૨ (ત્રિ.) સફેત, ધોળું. ૩ (ન.) ખાસ. ૪ એ
 નામનું ઝાડ જેને આંગણીયાનું ઝાડ કહી કેહે છે.

અર્ધંગ, સં. (ન.) અરધું અંગ, શરીર. ૨ (સ્ત્રી,) પ્રિય
 અસિ, સં. (પુ.) ભમરો. ૨ કાગડો. ૩ કોળત.
 ૪ વીછી. ૫ એક જાતની કાળી મધમાંખી. (આ.)
 સ્ત્રી જાતને તેનું નામ. લેવાની રીત ન હોવાથી
 બોલાવવાની રીત.

અવકાશ, સં. (પુ.) અંતર, ખોલાઈ. ૨ ૫૧૧૧.

નિવૃત્તિનો વખત. ૩ વાંચતાં લખતાં વિરાગો ખા-
વાની નિરાણી તે.

અવગતિ, સં. (સ્ત્રી.) યુવા પછી નહારી ગતિ યાવ તે.
૨ પડતી હાલત. ૩ સ્નાન, ખોધ.

અવતાર, સં. (પુ.) પરમેશ્વરનું દેહ ધારણ કરવું તે.
૨ જન્મવું, અવતરવું. ૩ પરમ જાત.

અવધિ, સં. (સ્ત્રી.) છેડો, સમાપ્તિ. ૨ શુદ્ધ, અંતર.
૩ અતિરામ પાણું.

અવર્ણુ, સં. (ત્રિ.) રંગ વિનાનું. ૨ જાતિ વિનાનું.
(પુ.) અ તથા આ એ બે રંગો.

અવસાન, સં. (ન.) જોગવાઈ, સંધિ. ૨ છેડો, અંત.
૩ મોત. ૪ ટાંપ, અટકવાની લખવામાં નિરાણી
આઈ છે તે. ૫ દે, સીમા.

અવેજ, આ. (પુ.) અદ્ભો. ૨ મિમકત.

અવ્યકત, સં. (ત્રિ.) ખુલ્લું, દેખીતું. (પુ.) આત્મા, હૃદય.
૩ સંખ્યા, પદ-ખીલ ગણિતમાં. ૪ ધ્વનિ, અવાજ.

અવ્યય, સં. (ત્રિ.) જોનો નાશ નથી તેવું; અપિનાશી,
અચળ. ૨. (વ્યાકરણમાં) જોને સિગ પચન વિવક્તિ
વગેરે લાગતાં નથી તેવા શબ્દ.

અચોદ, સં. (પુ.) નહીં જો શોધ તે; મુખ; ચેન.
૨. એક જનના પ્રાપ્તિ નામ. ૩ એક પ્રતાપી રાજા
અમલ પે એવો તેવું નામ.

અષ્ટાપદ, સં. (ન.) સોનું. ૨ જૈન લોકોના શાસ્ત્રમાં એ નામનો એક સોનાનો પર્વત છે, કે જેનાં આઠ પગથિયાં છે.

અસમાન, સં. (ત્રિ.) સરખું નહીં તેવું, ઓછું વધું. ૨ અસૌકિક. ૩ ક્ષા. (ન.) આકારા.

(આ.)

આંક, (પુ.) સંખ્યાની નિરાની, આંકડો-૧, ૨, ૩, વગેરે. ૨ ગણતરી, મૂળ સંખ્યા, ઓખો હિસાબ. ૩ નિરાની, ચિન્હ. ૪ આંક આગણી. ૫ (ધા.) આંકવાનો આસાપામક ધાતુ; (ઉ.) આ ઓપડી આંક.

આંકડી, (સ્ત્રી.) ધાતુનો વાળેલો છેડો. ૨ વાળેલા છેડાની ધાતુની લાંબી વસ્તુ. ૩ પેટમાં અમળાવી ઉછાળો મરાવે એવી ચીતનું દુખવું; ચૂંક. ૪ મરતી વખત સરીરને જે આંચકા આવે છે તે.

આંકડો, (પુ.) સંખ્યાની નિરાની. ૨ લેણ દેણ જમા ખર્ચનો તૈયાર કરેલો હિસાબ. ૩ વાળેલો ધાતુ વગેરેનો તાર.

આંકણી, (સ્ત્રી.) લીંદી સીધી દોરવા માટે ધાતુની અથવા લાકડાની ગોળ અથવા ચપટી પટ્ટી, ફલર. ૨ ઢાળ, (કવિતામાં,) ગુક.

આક્રંડ, (ન.) મોંઘું. ૨ વધારે ગરમ થયેલું. ૩ ઉત્ત-
 વર્ણ. ૪ વધારે દાઝી ગયેલું.
 આંક્રંડ, (કિ.) ક્રીમત કરાવવી. છાપ મારવી. ૨ સીટી ફોટી.
 આકાર, સં. (પુ.) ડોળ, સુરત. ૨ દેખાવ. ૩ સુમાર.
 આકાશ, સં. (ન.) જ્યાં કંઈ નથી એવી પોલી જગ્યા.
 પાંચમું મહાજાત. ૨ જે અસમાની રંગનો અર્થ
 , ગોળ દેખવામાં આવે છે તે. ૩ હવા. ૪ શૂન્ય.
 આગ, (સ્ત્રી.) અગ્નિ, હાથ. ૨ આવક, પરિચય.
 આંગળ, (ન.) આંગળી. ૨ માપ, મુઠીનો ચોપો
 ભાગ. ૩ હમ એવી વેપારી બોકોની સમરણા છે.
 આંચ, હિ. (સ્ત્રી.) ગરમી. ૨ નુસાન, દરજત.
 આટ, (પુ.) છાણાના દમજાને બાજીને રસોઈ થાય છે
 તે. ૨ હમાગડું, (કિ.) ડાળ આટ.
 આંટ, (સ્ત્રી.) ગાંઠ, આંટી. ૨ ચેર, કપડ. ૩ વટ
 રો. ૪ લેવડ દેવડ.
 આંટી, (સ્ત્રી.) દોરાની ફેલ. ૨ કુશીમાં (પગની
 આંટી મારવી.)
 આડ, (પુ.) કપામનું ડાઘાનું. ૨ (સ્ત્રી.) કપામનું
 શિવમાર્ગે નિપુંદ્ર ફરે છે તે. ૩ (ન.) એક જાતના
 બગડેલાં પક્ષી થાય છે.
 આડી, (સ્ત્રી.) ઉમી નદી પછી બાંની બોવ ઉપર મુદેલી
 ચીલ. ૨ દર, મિમાં. ૩ કુશીનો રાવ જેમ
 ૪ ખાટજાની આડી. ૫ દીગી. (સ્ત્રી વગેરે)

આણુ, (સ્ત્રી.) સમ. ૨ (કિ.) લાવ. [સરે જ્યું.

આણું, (કિ.) લાવું. ૨ બાપને ઘેરથી દીકરીનું સા-

આત્મા, સં (પુ.) દેહ, રાચીર. ૨ યત, કૃતિ.

૩ ધૈર્વ. ૪ જુદિ. ૫ રાચીરનો સાક્ષી. ૬ સ્વભાવ.

૭ પરમાત્મા. ૮ મન. ૯ પરમ્વા પર્વત. ૧૦ અગ્નિ.

૧૧ સૂર્ય. ૧૨ દીકરો.

આની, (સ્ત્રી.) એક રૂપીયાનો અથવા હરેક બાબતનો

સોજમો બાગ. ૨ પાસેની વસ્તુનો સંબંધ દેખા-

ડોને બોલતું (ક.) આની છત્રી. (આનો) એ (પુ.)

આપ, (ત્રિ.) તમે. ૨ હું. ૩ (ન.) તેજ, અજઠાર

(ક.) મોલીનું આપ, હીરાનું આપ. ૪ પાણી.

૫ (કિ.) લાવ.

આબડું (ન.) આકાર. ૨ આરસી. [મનો મેગ.

આમ, (અ.) આ રીતે, આ પ્રમાણે. (પુ.) એ ના-

આમણું, (કિ.) વાંકું વાળું? ૨ (ન.) એ નામનું ખાટું

નાંહાનું ખોર જેવડું કુળ.

આય, (પુ.) લાભ, આવદાની. ૨ (સ્ત્રી.) હિંમત, શક્તિ.

૩ (ત્રિ.) આ. (પારસીઓમાં.)

આર, (સ્ત્રી.) લાકડા વગેરેમાં બેસાડેલી લોહોડા વગે-

રેની ઝીણી તથા ન્હાની સળી. ૨ (પુ.) આ-

હાર, ખોરાક.

આરો, (પુ.) નદીનો એક બાજુનો કાંઠો. ૨ છેડો,

પાર. ૩ આર એ રાખ્દનું બહુ વચન.

આણ, (ન.) એક જાતના ગ્રાહનું નામ. ૨ (કિ.) આપ.

૩ (પુ.) ગુણાન, આંચકો.

આણું, (કિ.) આપું. ૨ (ન.) એક જાતનું ફળ.

૩ લીણું (કિ.) આ આમકું આણું છે.

આવણું, (કિ.) હરેક ચીજની અથવા માણસની પાસે
જવું તે. ૨ ગરમીથી ઘેરું પાકે છે તે.

(ઇ.)

ઈકું, (ન.) પછી આદિ જીવો બચ્ચાં જણે છે તેની
જેલી અવસ્થા. ૨ દેરાનું શિખર, કંજરા.

ઈસ, (પુ.) પરમથર પછી. ૨ (સ્ત્રી.) આટલાની
ઉંમી લાકડી.

(ઉ.)

ઉકરડો, (પુ.) બાપિલા બાપ પ્રમાણે કોઈ પાસેથી દંપતી
એક ચીજ લેતા જતી ને તેનું નાણું આદમ બારણું
તે. ૨ ઉપરાંતો દમણ.

ઉકળણું, (કિ.) વંચાણું સુખણું. ૨ ઉકળણું. દરેક પ્રવાહી
બરણું ગરમ થવું.

ઉઠવું, (કિ.) ઉભા થવું. ઉંચા થવું. ૨ જાગવું.

૩ ઉત્પન્ન થવું.

[જણાવનાર.

ઉંડો, (પુ.) ઘણા હાથ નીચો ખાડો. ૨ અભિપ્રાય ન

ઉત્તર, (ત્રિ.) ૪ માંની ૧ દિશા. ૨ (પુ.) જવાબ.

૩ પાછળનો ભાગ.

ઉતરવું, (કિ.) ઉપરથી નીચે આવવું. ૨ મુસાફરીમાં

કોઈને પેર જવું તે. ૩ ઓછું થવું.

ઉતાર, (પુ.) નદીના અથવા દરિયાના પાણીનું ઓછું થવું તે.

૨ જૂતપ્રેત વગેરે કાહાડવા સાર કોઈને ગાયે ઉતારેલું

ધાન લીધુ વગેરે જે બજારમાં મુકી જાય છે તે.

ઉતારવું, (કિ.) હરેક સ્થાને કોઈ ઠેકાણેથી ઉતરે તેમ

કરવું. ૨ એક ઉપરથી ખીજી નકલ કરવી.

ઉતારો, (પુ.) નકલ. ૨ મુસાફરીમાં કોઈને ત્યાંહાં

ચોડા દાહડા રહેવું તે. ૩ ઉતાર (ખીજા અર્થમાં.)

ઉપલો, (પુ.) કોઈએ કહ્યું તેનો ઉત્તર વાળવો તે.

૨ કવિતામાં, રાગમાં જે ચરણ અથવા શ્લોક ફરી-

ફરી બોલવી પડે છે તે.

ઉદાસી, (સ્ત્રી.) દિલગીરી. ૨ (પુ.) એક ધર્મનો મત-

ઉંબરો, (પુ.) ધરમાં ખારણાની નીચે જે જાયો

નહાનો સરખો લાકડાનો અથવા પથ્થરનો કકડો હોય

છે તે. ૨ એ નામનું ઝાડ.

ઉલટી, (સ્ત્રી.) વિરુદ્ધ. ૨ વમન, ઓઝારી.

(ઓ.)

ઓઝા, (ત્રિ.) આઝણની એક ઓઝક. ૨ (પુ.) કુંબાર.

૩ લાકડાના બારા-ઓઝો.

ઓઠું, -(ન.) નસુનો. ૨ દાખવો. ૩ ખીચુ.

ઓર, (સ્ત્રી.) લોહી નેસ વગેરેનો ગૂઠો ગર્ભ બાહાર

. નીકળ્યા પછી નકરમો થઈ પડેલી બાહાર આદે છે

તે. ૨ (કિ.) ઉકળતા પાણીમાં અન નાખ્યું તે (ઉ.)

દાળ ઓર, બાત ઓર. ૩ (હિં. અ.) ખીચું.

ઓરી, (સ્ત્રી.) એક જાતની ન્હાની રોતજાનો રોગ.

૨ (કિ.) ઉકળતા પાણીમાં અન નાખ્યું તે. (ઉ.)

દાળ ઓરી. સીલિંગે.

ઓળ, (સ્ત્રી.) પંકિત. ૨ (કિ.) વાળ કાંકરીથી સાફ

કરવા તે. (ઉ.) માયું ઓળ. ૩ હરેક તકરારથી ખીજ

કસાનો વિશ્વામ ન આવતાં કોઈ કામ બદલે માણસ

ધરાણે મુકરું તે.

ઓલવડું, (કિ.) દેવતા અથવા આગ અથવા દીવો

પ્રજાવનો તે. ૨ માલી જેસવું, કોઈની યાપણ

વગેરે (ઓળવડું.)

ઓળો, (પુ.) સીલા ચણા સેકેલા હોય તે. ૨ (કિ.)

કાંકરીથી વાળ સાફ કરવા. (ઉ.) માયું ઓળો.

૩ છાપા, ષડઝાંબો.

(ક.)

કચ, (પુ.) બકવા. ૨ (સં.) ઓટલો.

કચરો, (પુ.) નકામી ધૂડ વગેરે ધરમાંથી કાઢાડી નાખી
દે છે તે. ૨ (કિ.) દાખવું. (ઉ.) પગ કચરો.કચ્છ, (પુ.) ગુજરાતની વાવચ દિશામાં દેશ છે તેનું
નામ. ૨ (સં.) કજોટો, કાજડી. ૩ કાચખો.

૪ દસ અવતારમાંનો ખીન્ને.

કંટાળો, (પુ.) ધોર. ૨ અકળામણ.

કડક, (ત્રિ.) અપકવ. ૨ સોમ. ૩ કંકણ.

૪ (ન.) મેનું ખાણી. ૫ કાનનું પરેણું.

કડકી, (સ્ત્રી.) રૂપાની હાથમાં પેરવાની. ૨ બાંછ નામ.

કડિયો, (પુ.) અણનારો. ૨ (સ્ત્રી.) કડી રાખતું બહુ વચન.

કડી, (સ્ત્રી.) ધાતુની વાગેલી ગોળ ચીજ. ૨ ળાસ
તથા લોટની બનાવેલી ચીજ. ૩ વ્રુક, કવિતામાં.

૪. (ન.) એ નામનું ગુજરાતમાં ગામ છે.

કંક, (સં.) (પુ.) ગર્જ. ૨ સ્વર, અવાજ.

કંકમાળ, (સ્ત્રી.) મજાની માજા. ૨ મજા ઉપર થતો રોગ.

કન્પા, (સં.) (સ્ત્રી.) કુંવારી. દીકરી. ૨ રાશીનું નામ.

કપોત, (ત્રિ.) વાણીયાની એક જાત. ૨ (સં.) (ન.) ગાલ.

કમળ, (ન.) એ નામનું ફુલ. ૨ ગર્ભસ્થાન.

કમળો, (પુ.) એ નામનો રોગ. ૨ (ન.) કમળ રાખ
બહુ વચને.

કમોદ, (સ્ત્રી.) બાત, ચોખ્ખા. ૨ કલ્યાણ ગગનો એક
ભેદ. ૩ કુમુદ. [ક્રિયા કરવી.

કર, (મં.) (પુ.) હાય. ૨ વેગે. ૩ કીરણ. ૪ (કિ.)

કરડો, (પુ.) આંગળીની વીટી. ૨ કલણ, તીખો.

૩ (કિ.) ખાવું. (ઉ.) આ ચીજકું કરડો.

કરતાં, (અ.) મુકાબલો કરતી વખત બોલાતો શબ્દ,

(ઉ.) આ કેરી કરતાં આ કેરી સરસ છે. ૨ પચમી

વિભક્તિનો પ્રત્યય વખતે યાવ છે, (ઉ.) વિદ્યા સન

કરતા ઉત્તમ (સર્વથી ઉત્તમ.) ૩ છતાં, પણ, (ઉ.)

હું દ્રવ્ય આપું છું તેમ કરતાં નહીં જાઓ તો તમારા
નસીમ (તેમ છતાં.) ૪ (ધા.) કરતી વખત,

કરમ, (ન.) નસીમ. ૨ કામ. (સં. કર્મ) ૩ પેદમા

હાથું જીવકું પડે છે તે. (મં. કૃષિ)

કરાર, (પુ.) બંદોબસ્ત, કબજાત. ૨ આરામ, નીરાંત.

કરી, (સ્ત્રી.) પથ્થ. ૨ (કિ.) કિયા કીધી. (ઉ.) રસોઈ કરી.

૩ (સં.) (પુ.) હાથી.

કરો, (પુ.) ધરની બાજુની બીતનું નામ. ૨ આકાશ-

માંથી યંડો પાણીનો જમેલો કંકડો પડે છે તે.

૩ બહુ વચ્ચને કર. ૪ (કિ.) કિયા કરવી, (ઉ.) કામ કરો.

કરોડ, (પુ.) વાસાનો વચ્ચમાંનો હાડકાંનો ભાગ.

૨ (ત્રિ.) સંખ્યા સો લાખ.

કરોળીયો, (પુ.) એ નામનો જીવડો. ૨ એ નામનો

ગેમ, -કરોળીયાની જાગ. ખાવામાં આવેથી યાવ છે.

કળ, (સં. પુ.) મધુર ગાવું તે. ૨ (સ્ત્રી.) તાજાનો સંચો.

૩ એકદમ મૂર્છા આવી જાય છે તે. ૪ ખબર.

કલમ, (સ્ત્રી.) લેખણ. ૨ રકમ રકમ. (પેરેમાફ.)

૩ ઝાડની ડાળીમાંથી રોપ કાઢાડવાની રીત.

૪ બાપા. ૫ (કિ.) કાપવું. (કલમ કરવું)

કળંડિયો, (પુ.) વાસની ઘણીનો ડાબનો. ૨ શૂદ્ધની

• જાતે હાથે પેરવાનું ધરાણું.

કળી, (સ્ત્રી.) વગર ખીસેલું ફૂલ. ૨ અંગરખાનો ભાગ.

૩ (પુ.) ઓથો છુગ. ૪ (સ્ત્રી.) સેવ, ખાવાની.

૫ (ન.) કથીર. ૬ (પુ.) મૂનો. ૭ (કિ.) સ્ત્રી લિંગે

જાણવું (ઉ.) હું એ વાત કળી ગયો. ૮ કચી જવું

(ઉ.) હાથ ટાટથી, અથવા બરફથી કળી પડ્યો.

કવચ, સં. (ન.) બખતર. ૨ કૌવચ, ખુજલી આથે

• એવો પેનો. વિગેરેનો બંધ.

કસ, (પુ.) તલ, સલ. ૨ (સ્ત્રી.) અંગરખા કાંચળી

કસખ, (પુ.) ધંધો, રોજગાર. ૨ સોના રૂપાનો તોરો

વણોનો. ૩ વેશ્યા, પાતરનો નીચ ધંધો. ૪ હરેક ધંધો.

કસર, (સ્ત્રી.) ઓછા, ખટારો. ૨ માંદગી. ૩ લોખ.

કંસારી, (પુ.) શ્રી કૃષ્ણ. ૨ (સ્ત્રી.) એ નામનો કીડો.

૩ કંસારાની સ્ત્રી.

કસુંબો, (પુ.) છુગડાં-રંગવાનો રંગ. ૨ અફીણનું પાણી.

• કાકડી, (સ્ત્રી.) એક જાતનું ધાંધું ફળ. ૨ ચીપરાની

વગ ઇંઈ બનાવેથી બત્તી, સજાવાની.

કાકડો, (પુ.) સીધરાની વળ દઈ ખનાવેલી મ્હોટી કાકડી તે. ૨ ગજાની આગળ માંસનો લોચો છે તે.

કાકા, (પુ.) કાગડાનો સ્વાગ. ૨ બાપનો ભાઈ.

૩ કોઈ પણ ધરડા પુરુષને બોલાવે છે તે. ૪(કા.) ગુલામ.

કાગદી, (પુ.) કાગળ વેચનાર. ૨ (ત્રિ.) ઉત્તમ પદાર્થ (ઉ.) કાગદી એળસી, કાગદી બદામ.

કાશ્તુ, (પુ.) એક જાતનો ધોળો. ૨ (ત્રિ.) સાફ.

કાટ, (પુ.) લોહોડું અથવા પીતલમાં પાણી અથવા બીનાસ મેદુની તે ઉપર જે લાલ રંગનો ધર મ્હડ છે તે. ૨ લાકડાં.

કાટણું, (ન.) જોખવાનાં વજન. ૨ સુવાવડી બાવડીને અવડાવવાનું તેજાનું. ૩ ત્રુકમાન, ઓછું કરવું તે.

કાંટો, (પુ.) ગાંડની ગાળીમાંથી અણીદાર સૂવા જેવો કુણ્ણો કૂટી નીકળે છે તે. ૨ સીને નાકમાં ધેરવાનું સોના મોતીનું ધરાણું. ૩ જોખવાનો સામાન, ગ્રાજ્ય.

૪ ધડીવાળના કાંટા (ઉ.) મીનીટ કાંટો, અવર કાંટો. ૫ પીછી, બમસી વગેરેનો કરડવાનો

ગાંડો. ૬ માંસ ખાવાનું હથિવાર. ૭ હરેક હરકત કરવું માણસ. ૮ વાંસાની કરાડ. ૯ ઘોડાને મા-

રવાનો પગની પેલીમા ભરાવેનો ખીલો. ૧૦ તાળો મેળવતી વખત * આનું ચિન્હ કરે છે તે.

૧૧ જોર, બળ, કસ.

કાઠી, (સ્ત્રી.) લાડકી, દાંડી. ૨ બાળવાના લાકડાની

કોશ, (પુ.) સર્વ નામઅર્થ સંગ્રહ. ૨ દેહમાં પાંચ કોશ છે તે. ૩ બંડાર, ખજાનો. ૪ કૃષ્ણમાંથી પાણી કાઢવાનો આગળનો મોટો કોથળો. ૫ (સ્ત્રી.) માટી ખોદવાનું લોહડાનું હથિયાર. ૬ (પુ.) ગાઉ. ૭ કમળનો ડોડો. કાષ, સં. (પુ.) નારા. ૨ રોગ. ૩ સાહમો સંવત્સર. ક્ષેત્ર, સં. (ન.) ખેતર. ૨ જાત્રાનું ડેકાણું.

(ખ.)

ખંડ, (પુ.) પૃથ્વીનો મોટામાં મોટો ભાગ. ૨ ઢંડો. ૩ પ્રકરણ. ૪ કાળું મુતર રેશમી કોરવાનું હુમકું, ઓળીખંડ.

ખડકી, (સ્ત્રી.) ધરતી આગળની જગા તથા દરવાજો. ૨ (કિ.) ગોઠવડું, (ઉ.) પેટી ખડખી.

ખડીયો, (પુ.) દવાત, સાધનું વાસણ. ૨ આહ્વાણને ભીખ માગી રાખવાનો એ મોડાવાળો કોથળો. ૩ એક જાતનો ખાર.

ખપ, (પુ.) વેચાણ. ૨ જરૂર.

ખરડો, (પુ.) રદિયો, હેલી નકલ. ૨ ઉપરાણાની ટીપ. ૩ કાંઈ ઔષધનું રાસીર ઉપર લગાડવું તે.

ખરી, (સ્ત્રી.) ગાયના પગની તળી. ૨ સાચી.

૩ (સ્ત્રી.) નીચે પડી, (ઉ.) ઘૂડ ખરી.

ખડું, (ત.) સાચું. ૨ આકરું, તપી ગયેલું. ૩ (કિ.)
નીચે પડ્યું, ખરી પડ્યું તે. ૪ પાકું લોટું.

ખરો, (પુ.) સાચો. ૨ ખર બહુવચને.

ખસ, (સ્ત્રી.) ઔષધ ગ્રીણા પરતવાની પથ્થરની કુંડી.
૨ (પુ.) છુઓ. ૩ પોતાપણા તલનો કુઓ. (ખખ)

ખસ, (સ્ત્રી.) એક જાતનો રોગ. ૨ વાળો સુગંધી.
૩ (કિ.) ખસકું, (ઉ.) આધો ખસ.

ખસખસ, (સ્ત્રી.) અફીણના કુલ નાંખી. ૨ (કિ.) છૂ જા.

ખાખરો, (પુ.) એક જાતનું ખાંડ. ૨ પાતળો સેકેનો રોટનો.

ખાંડ, (સ્ત્રી.) એક જાતની સેરડીના રસમાથી પેદા
થતી ચીજ. ૨ (કિ.) ખાંડકું, (ઉ.) ખા સોપાચી
ખાંડ એટલે કુંડ.

ખાંડી, (સ્ત્રી.) વીસ મણનું વજન. ૨ જેમાંથી કંકુ થાય
છે તે હજારની ગાંઠો. ૨ (કિ.) ખાંડકું, કુંડકું, (ઉ.)
સાકર ખાંડી.

ખાંકું, (ત.) એક જાતની તરવાર. ૨ (કિ.) કુંડકું (ઉ.)
આ સાકર ખાંકું ?

ખાણ, (ત.) જનવરને ખાવા આપવાનું તે. ૨ જમી-
નમાં જેમાંથી સોનું રૂપું નીકળે છે એવા ખાડા.

ખાતર, (સ્ત્રી.) ગરજ, જરૂર. (ઉ.) તારી ખાતરને
વાસો. ૨ ખદાસ્ત. ૩ પારકું ઘર ખોદીને ચોર
ચોરી કરે છે તે. ૪ નિશ્ચય. ૫ કચ્છો, ખેતરમાં
છાણ વગેરે નાખે છે તે.

ખાનું, (ન.) હિસાબ. ૨ બાળત, બાગ, (ઉ.) ગામ
ખાનું, શહેર ખાનું. ૩ ખાવ છે તે. (ઉ.) મોત
સહુને ખાનું આવ્યું છે.

ખાનું, (ન.) જગા, (ઉ.) તોપખાનું, મોઢીખાનું.

૨ નાહાના પેટી તથા ટેબલના બાગ.

ખાપણુ, (ન.) ખોડ, બે ડોળ પણું. ૨ મુવેલા માણસને
લુગડું ઓઢાડે છે તે.

ખાર, (પુ.) ખારો. પદાર્થ. ૨ દૂધ.

ખારો, (પુ.) ઉસ, રણમાંથી નીકળે છે તે ધોવાના
કામમાં આવેછે. ૨ વીખો (સ્વભાવનો.) ૩ ખાર (ખંડુ.)

ખાલ, (સ્ત્રી.) ચામડી. ૨ મોચી. ૩ (કિ.) પકડવું, રોકવું.

ખાલી, (સ્ત્રી.) પગ અથવા હાથ વગેરે અવયવ એક
ને એક ઢેકાણે રહી જવાથી જે તેમાં નજીવી અવસ્થા
ઉત્પન્ન થાય છે તે. ૨ (ત્રિ.) જેમાં કાંઈ નથી તે
પદાર્થ. ૩ વૃથા.

ખીર, દૂધ તથા ઓખાથી બનેલું પકવાન. ૨ હરેક
પ્રવાહી દૂધ જેવો સફેદ તથા જડો પદાર્થ.

ખીસ, (પુ.) અંગ ઉપર કાંટા જેવા ફોડા થાય છે તે.
૨ ઘંટીનો નીચેનો ટેકો, આપનાર લાકડાનો કડકો.
૩ (કિ.) ખીલવું, કુલવું. (ઉ.) “કળિ ચુલાખની,
ખીલિ તું હવે” ૪ ખીલવું એટલે સીવવું. (ઉ.) આ
ચોક્કાજ ખીલ એટલે વચમાં દોરો નાખ.

ખીસવું, (કિ.) સીવવું. ૨ કુલવું, કુલવગેરેનું.

ખીલો, (પુ.) લોઠાની મખ. ૧૨ (કિ.) કુલનું ખીલવું.
૩ સીવવું. ૪ ખીલ શબ્દ બહુવચને.

ખેર, (પુ.) કુરાળ. ૨ લાકડાની જાતી. ૩ (કિ.)
ખેરવું. (ઉ.) કૂલ ખેર.

ખેલ, (પુ.) રમત, દાવ. ૨ (સ્ત્રી.) ચોખ્ખાની ચોટા-
ડવાની ખેળ.

ખો, જુવો એકાક્ષરી કોરા.

ખોખું, (ન.) શીકારેલી હુંડી. ૨ લાકડાની પેટી.
૩ સરીરનું પિંજર. ૪ ચોકું. ૫ ખાલી, પોહું.

ખોજો, (પુ.) નખુંસક, હીજડો. ૨ મુસલમાનની જાત.

ખોટ, (સ્ત્રી.) જુલ, ચુક. ૨ વેપારમાં નુકમાન.

ખોટી, (સ્ત્રી.) જુલવાળી, નકામી. ૨ રોકાત.

ખોડ, (સ્ત્રી.) ખાપણ. ૨ (કિ.) ખોડવું. (ઉ.)
વાંસ ખોડ.

ખોજ, (પુ.) ગામ, ખજાધ વગેરેને પીત્રેલાતલના કુચા
ખપાડે છે તે. ૨ ખોજાઈ. ૩ તળાઈ વગેરેની
સચિલી કોથળી. ૪ સોધ, તપાસ.

ખોજો, (પુ.) પલાંડી ઉપરની ખાજી. ૨ (કિ.) સોધો.
૩ તળાઈની ખોજ બહુ વચને.

ખોસો, (કિ.) ખોઈ નાખસો. ૨ છેડો વગેરે ખોસવું તે.

(ગ.)

ગજ, (પુ.) હાથી. ૨. ૨૪ તસુ. ૩ લોહાની અથવા
લાકડાની લાકડી ૨૪ તસુની.

ગક, (પુ.) કોટ, કિલ્લો. ૨ (ન.) ગુમફું.

ગણ, (પુ.) ગુણ. ૨ સમૂહ. ૩ કવિતા રમવાનાં
= માપ (ઉ.) ભગણ, મગણ વગેરે. ૪ (કિ.) ગણકું
(ઉ.) આ રૂપિયા ગણ.

ગણિકા, (સં.) (સ્ત્રી.) કુલની ૧ ભત, શુદ્ધ. ૨ વે-
શ્યા. ૩ હાથણી.

ગત, (સ્ત્રી.) અવસ્થા. ૨ ચીત, ચાલ, (ઉ.) ઠગગત,
વાણિયા ગત. ૩ ગતિ. ૪ સં. (ત્રિ.) ગયેલું, (ઉ.)
હસ્તગત, અંતર્ગત.

ગતિ, (સ્ત્રી.) હાલચાલ. ૨ અવસ્થા ૩ મરવા પછી
થતી અવસ્થા. ૪ વેગ.

ગંધ, (સં. પુ.) વાસ, સુગંધ. ૨ દુર્ધ. ૩ લેસ. ૪ સં-
ગંધ. ૫ ગર્વ ૬ (મ.) ટીલું. [ગંમ ખાલી.

ગંમ, (સ્ત્રી.) ખખર. ૨ મલમ. ૩ મહન કરવું તે. (ઊ.)

ગરજ, (પુ.) ગરજ વાજો. ૨ આવકનો ગોર.

ગરાસ, (પુ.) કોળીયો. ૨ જમીનદારી.

ગર્ભ, (પુ.) સ્ત્રીના પેટમાં બાળકની ઉત્પત્તિ તે. ૨ દરેક
ચીજનો ગર, અંદરનો ભાગ.

ગળ, (સ્ત્રી.) માછલી પકડવાની આંકડી. ૨ (પુ.)
 મીઠો ખાવાનો પદાર્થ, ગોળ. ૩ (કિ.) પેટમાં ઉતા
 રવું તે (ઉ.) આ ગોળી ગળ. ૪ પાણી છાણવાનું
 (ઉ.) પાણી ગળ. ૫ (ન.) એક માડ જેમા લીલાં પીળાં
 લાલ કુલ થાય છે, (ગણ.) ૬ ઘણા માણસ મળી
 પારકી નિંદા કરે તે (ગણ) કુટાવ છે એમ દેહેછે.
 ૭ (સં.) ગળાનો નરડો.

ગળવું, (કિ.) ટપકવું, ટીપે ટીપે પડવું. ૨ પેટમાં ઉતારવું.
 ૩ હોકે પ્રવાહી પદાર્થ છાણવો તે. ૪ ઓછું થવું.
 ૫ પીગળવું.

ગળી, (સ્ત્રી.) કાળા રંગનો પદાર્થ જેથી લુગડું રંગાય
 છે તે. ૨ મીઠી ચીજ. ૩ (કિ.) ગળવું એ રાખ્દ જીવો.

ગળું, (ન.) કંઠ. ૨ સ્વર, અવાજ. ૩ હોકે વાસણનો
 ઉપરનો સાંકડો ગળા જેવો ભાગ. ૪ (પુ.) મીઠા
 સ્વાદ વાળું. (ગળું) ૫ (કિ.) ગળવું એ રાખ્દ જીવો.

ગળો, (સ્ત્રી.) ઔષધીનું નામ. ૨ (પુ.) મીઠા સ્વાદ વાળો
 ચીજ. (ગળો) ૩ (કિ.) ગળવું એ રાખ્દ જીવો.

ગા, જીવો એકાક્ષરી કોરા.

ગાંઠ, (સ્ત્રી.) કોઈ પણ પદાર્થની જેમાં આંટી પડતી
 તે. ૨ શરીરમાં થતો ગેમ. ૩ ગાંસડી, પા-
 સેની મિલકત. ૪ મંપ.

ગાંઠિયો, (પુ.) ચણાના લોટનો ખાવાનો પદાર્થ થાય

છે તે. ૨ હરેક સીજનો વાળેલો જરા લાંબો
પદાર્થ—(ઉ.) હજારનો ગાંઠિયો. ૩ લુચ્ચો.

ગાંધી, (સ્ત્રી.) સકટ, બાર લઈ જનાર વસ્તુ. ૨ ધણી.
ગાંધા, (સ્ત્રી.) કવિતામાં, ગુક. ૨ વાત. ૩ આપા,
કવિતામાં.

ગાંભી, (પુ.) કોઈ પણ સીજનો વસ્તુમાંનો પોચો તથા પોલા
જેવો ભાગ. ૨ પાગડીનું ખોળાનું.

ગાયત્રી, (સં.) (સ્ત્રી.) વેદનો એક મંત્ર. ૨ ગરનું આડ.
ગાંધ, (પુ.) મ્હોની બે તરફની કાપી જમણી બાજુ.
૨ (સ્ત્રી) ગાળા મઠાઈ બાપણ. ૩ (કિ.) ગળવું
જુવો. ૪ નીચે બેસી ગયેલો ભાગ.

ગાંજો, (પુ.) દેડલીક જગાનો ભાગ. ૨ સ્ત્રીને
પ્હેરવાનું રેશમી કપડું. ૩ વખત, (ઉ.) કેરી ગાંજો.
૪ જુવો ગળવું. ૫ ગાળ, બહુ વચને.

ગુજરી, (સ્ત્રી.) એક જાતનું સ્ત્રીને પ્હેરવાનું ધરાણું.
૨ માંત્રની વખતે થેહેરોમાં ગજાર બરાબ છે તે.
૩ (કિ.) ગપેલી, થઈ ગપેલી, (ઉ.) ગુજરી વાત
સંભાળવી નહી. ૪ (સ્ત્રી.) ગુજરાતી.

ગુજરીજવું, (કિ.) મગી જવું. ૨ વખત જવો.

ગુણ, (સં.) (પુ.) સત્, રજ, તમ. ૨ લક્ષણ. ૩ રસોયો.
૪ ધનુષની દોરી. ૫ ઇંદ્રિય. ૬ ત્યાગ. ૭ દાન.
૮ આદર. ૯ ક્ષાપણ. ૧૦ સાથ આપરણ.

૧૧ મ્હોટી યુષ્માટની કોથળી. ૧૨ દોરો. ૧૩ (ફિ.)

યુષ્માટર કરવો (ઉ.) સાતને સાતે યુષ્.

ગુર, (સં.) (પુ.) શિક્ષક, ધર્મોપદેશ કર્તા. ૨ બૃહસ્પતિ
૩ મ્હોટો. ૪ પિંમળમાં, લઘુતયા ગુર હોય છે તે,
ગુર બે માત્રાનો યાય છે. ૫ બાણ.

ગેર, (પુ.) ભાલ ચાક. ૨ શિવાજામાં એતરમાં હીમ
પડે છે તેને ગેર પડવો એમ કેહેછે. [ઠેકાણું]

ગોદી, (સ્ત્રી.) ખોળો. ૨ દરિયા કાંઠે વ્હાણુ બનાવાનું
ગોધસો, (પુ.) વિના નોતરે નાતમાં જન્મવા જનાર પુરુષ.

૨ વૃષણ કોષેત્રો બજાધ. ૩ છાજલી,

ગોપ, (પુ.) ગજાનું ધરાણું. ૨ ગાયોને ચરાવનાર.

ગોર, (પુ.) હરેક નાતમાં હરવિદો મુખ્ય તેનો ગુર
અધ્યાર. ૨ છાણાનો ભુકો.

ગોરી, (સ્ત્રી.) સ્ત્રી, ઓરત. ૨ સરેતે રંગની.

ગોળ, (પુ.) ખાવાનો સેરકીમાંધી નીપજતો મીઠો પદાર્થ.

૨ (ત્રિ.) ખુણા વિનાનું. ૩ ગોળો (ઉ.) બૂગોળ,
ખાગોળ.

ગોળી, (સ્ત્રી.) પાણી ભરવાની મ્હોટી માટલી.

૨ બેંધુકમાં ગોળ સીસા વગેરેની નાખે છે તે.

૩ ઓસડની ન્હાની ગોળી વાળે છે તે. ૪ દાસી

અથવા કજીયાખોર સ્ત્રી. (ગોલી.)

ગોળો, (પુ.) પાણી ભરવાનું માટીનું મ્હોટું વાસણ.

૨ તોપમાં નાખે છે તે. ૩ ગોળ પદાર્થ. ૪ ગપ.

૫ હરેક પદાર્થનો વાળીને કરેલો નકર અથવા પોલો
ગોળ આકાર. ૬ ચાકર, ગુલામ, (ગોલો.) ૭ ગોળ
એ રાખદનું બહુ વચન.
ગોવિંદ, (સં.) (પુ.) વિશ્વ. ૨ શ્રીકૃષ્ણ. ૩ ગાય
ચરાવનાર. ૪ બૃહસ્પતિ.

(ધ.)

ધટ, (પુ.) ધડો. ૨ (ન.) અંતઃકરણ. ૩ બાકું. (ઉ.)
દુધ ધણું ધટ છે. ૪ (સ્ત્રી.) ધટારો, ઓછું.
ધટતું, (ન.) લાવક; યોગ્ય. ૨ ઓછું. યત્ન, (ઉ.) દિન.
દિન ધટતું જોર.
ધંટ, (પુ.) દેવળમાં વગાડવાનો મ્હોટો ધંટ હોય છે તે.
૨ મ્હોટી લોટ દળવાની ધંટી.
ધંટા, (સ્ત્રી.) મ્હાનો ધંટ. ૨ ખાલી, કાંઈ નથી તે
(ઉ.) હવે ધંટા બાકી છે. ૩ (પુ.) કલાક.
ધડી, (સ્ત્રી.) સાઠ પગ. ૨ લુગડાની સંકેતણી.
૩ કુવામાંથી ધડમાંજે પાણી કાઢાડે છે તે. ૪ ધડીવાળ.
૫ (કિ.) બનવું (ઉ.) એ વાત એમ ધડી.
૬ આકારમાં લાગવું (ઉ.) લોટી ધડી.
ધડો, (પુ.) મૃત્તિકાદિકનું વાસણ. ૨ (કિ.) ધડવું, (ઉ.)
આ વાસણ ધડો.

ધન, (સં.) (પુ.) વર્સાદ. ૨ (ત્રિ.) ઘેર, ઘણું જનકું.
૩ કાણુ.

ધરખારી, (પુ.) ઘેર બાર વાળો. (સ્ત્રી.) ઉન્નેણી.
ધસારો, (પુ.) ધસાઈ મયું તે. ૨ ખોટ-વેપારમાં, નુકસાન.
ધા, (પુ.) જુવો એકાસરી કોરા.

ધાટ, (પુ.) પર્વતની હાર. ૨ નદી અથવા તળાવ ઉપર
પથરની બાંધેલી આડી વગેરે. ૩ ધગાણું.

૪ આકાર. ૫ ગેરામી લુગકું. ૬ વિચાર.

ધાવત, (ત્રિ.) જેને ધાવાગ્યો હોય તે. ૨ રોખી,
સમજૂ, (કિ.) એ ચિત્રમાં ધાવત છે,

ધાત, (સ્ત્રી.) જમનારાની હાર. ૨ (કિ.) નાખવું, (કિ.)
પાગડી ધાલ.

ધાતવુ, (કિ.) કોઈ ચીજમાં કોઈ ચીજ પેસાડયી તે.
૨ લકીને પાછું ન આપવું તે.

ધાત, (ન.) ખડ. તૂળ. ૨ (પુ.) ધસારો.

ધુંટકું, (કિ.) ઓગડ વગેરે ખગલમાં વાટવું તે.

૨ કિત્તા ઉપર અક્ષરવાળે છે તે.

ધુંટી, (સ્ત્રી.) પગની ખીતી. ૨ (કિ.) ધુંટકું, (કિ.) ભાંગ ધુંટી.

ધેર, (પુ.) પેરાવ. ૨ (ન.) ધર.

ધેરો, (પુ.) કોઈ લગ્નકરનું એક ગામની આસપાસ કબળે
કચી લેવાં માટે ફરી વળવું તે. ૨ રંગમાં, ધેરો
કાળો, ધેરો ચુલાળી. ૩ ધેર (બહુ.)

ધોડી, (સ્ત્રી.) ધોડાની સ્ત્રી. ૨ કોઈ વાંકમાં આવેલા

છોકરાને મહેતાછ હાથ હંચા બાંધી તેમાં પાછીપાં
બરે છે તે. ૩ પખવાળ રાખવાને અથવા નકસા
ટાંગવાને પાખાદાર હંચું ચોકકું કરે છે તે. ૪ ત્રણ
ચાર પગધીવાની નીસરણી.

ધોડીપું, (ન.) પાત્રણું. ૨ (સ્ત્રી.) ધોડીનું બહુ વચન
(કાઠિયાવાડમાં.)

ધોરો, (પુ.) એક જનાવર. ૨ બંધુકનો ડાઠો.

૩ ધોડીના ત્રીજા તથા ચોથા અર્થમાં.

ધોર, (પુ.) પાપ. ૨ (ત્રિ.) અતિરાપ, (ઉ.) ધોર નિદ્રા,
ધોર પાપ. ૩ (પુ.) મૃદંગાદિકનો અવાજ. ૪ (સ્ત્રી.)
કપર. ૫ (ત્રિ.) બપ જૂત.

ધોળ, (પુ.) વાદ વિવાદ. ૨ (કિ.) ધોળવું, દાળવું, (ઉ.)
ફેરી ધોળ. ૩ (પુ.) અંધેર.

ધોળવું, (કિ.) હસાવવું, એકરસ કરવું. ૨ (ન.) તાણું હલો.

(ચ.)

ચક, (પુ.) વાંસની રાજીનો પડો. ૨ (અ.) અન્નએળ
(ઉ.) હું તો એ વાત સાંજળી ચક વૈ ગયો.

ચકર, (પુ.) ચક, ગોળ પેડું. ૨ માગામરે રેગ ધાપ
છે તે. ૩ ફેરો, (ઉ.) હું એક ગામમાં ચકર
મારી આવું. ૪ લોહનું ગોળ હથિવાર.

ચક્રો, (પુ.) એક પક્ષીનું નામ. ૨ બજાર. ૩ ન્હાનો
ગોળ પાટો.

ચટકો, (પુ.) કાંઈ ઝીણા છવડાનું કડકું. ૨ જોરમો
મહડો, તીખાસ આવી જવી. (ઉ.) મે અને એમ
કહ્યું કે ખૂબ ચટકો બાગ્યો. ૩ એરા, સોમા.

ચટાણી, (સ્ત્રી.) ચાટવાની ચીજ. ૨ મરચાં કોથમીર
વગેરે ગાયે ફટેલાં.

ચડવુ, (કિ.) ઉંચું જવું. ૨ કુલી જવું. ૩ અજનું
ચુલા ઉપર પાકવું.

ચંકુલ, (ન.) એક જાતનું પક્ષી. ૨ (પુ.) અફીણનું તેલ.

ચતુર, (ચિ.) ચાર, સંખ્યા-એ ને એ. ૨ હુસિયા, જીવિવાન.

ચંદ્રોદય, (પુ.) ચંદ્રનું ઉગવું તે. ૨ એક જાતના ઓ-
પધનું નામ.

ચપટી, (સ્ત્રી.) અંગોઠાને આંગળીની વચ્ચે લીધેલી બુટી,
તફાળીર વગેરેની. ૨ હરેક ચીજ ધડીને સરખી
સપાટ કીધેલી તે.

ચમક, (સ્ત્રી.) ઉજાસ, ઝળક. ૨ રાત્રીમાં કંપારી
ચેને ઉપજતો રોગ. ૩ (પુ.) એક જાતનો પથ્થર.

ચમકવું, (કિ.) ઝળકવું. ૨ બડકી જવું.

ચમરી, (સ્ત્રી.) સોના રૂપાનું માથામા નાખવાનું ધરા-
ણું. ૨ ઘોડાના વાળ ખાંધીને પવન નાખવા માટે
કરેછે તે. ૩ એ નામની ગાવનું પુંડું.

ચરણ, (ન.) પગ. ૨ શ્લોકનો હરેક ભાગ.

ચળ, (સં.) (ત્રિ.) ચાલે એવું. ૨ (સ્ત્રી.) ખુલ્લી.
ચક્ષુ, (ન.) ચાલ, ખો. ૨ સિક્કો (ઉ.) તમારા મુ-
લકમાં રાખું ચક્ષુ છે.

ચા, જુવો એકાક્ષરી કોરા. (અહા.)
ચાક, (સ્ત્રી.) પેકું. ૨ ખડી, સફેત માટી એક જાતની.
ચાકળો, (પુ.) પાથરવાની ગાદી. ૨ ભીત ઉપર ટાંગ-
વાની રંગીન આદર.

ચાકી, (સ્ત્રી.) પથરની સલા. ૨ ગોળ કાતરીને ક-
રેલી ચીજ, આમડાની, લુગડાની.

ચાંચ, (સ્ત્રી.) પક્ષીના મ્હોનો આગમો ભાગ.
૨ પાગડી જોડા વગેરેની અણી.

ચાંચિયો, (પુ.) ચાંચવાળી પાંગડીવાળો, કુંઢી.
૨ દરિયાનો ચોર.

ચાંડસો, (પુ.) કપાળમાં સ્થિતો તથા આવડો ગોળ કરે
છે તે. ૨ બીજા અથવા અરચની વખતે જે કાંઈ
આપે તે.

ચાંદ, (પુ.) ચંદ્રમા. ૨ કિતાબ, ઇલિકાબ.

ચાંદી, (સ્ત્રી.) ચૂપું. ૨ બોર્ગેટ્રિય રોમ.

ચાંપો, (પુ.) ચંપો, કૂલની એક જાતિ. ૨ (કિ.) દાખતું
(ઉ.) પગ ચાંપો.

ચાર, (સ્ત્રી.) લીઝું ધાસ અથવા ઢોરને લીધાં પાંદડાં
વગેરે ખવાઈ છે તે. ૨ (ત્રિ.) સંખ્યા. ૩ (સં.) બા-
તમીદાર. ૪ બંધન.

ચાલ, (સ્ત્રી.) હાલવું ચાલવું તે. ૨ ચલણ, રીત બાત.

૩ ચાલવાની રીત. ૪ ચાલી, ધરોની.

ચાલવું, (ક્રિ.) હાલવું. ૨ ચાળવું, ચારણીમાંથી કાઢવું.

૩ નળોવા સમા કરવાં.

ચાલો, (પુ.) નખરાં. ૨ (સ્ત્રી.) ચાલ રાખ્ધનું બહુ

વચન. ૩-૪-૫ (ક્રિ.) ચાલવું. એ રાખ્ધ જીવો.

ચાળીસ, (ત્રિ.) સંખ્યા, બે વીસ. ૨-૩-૪ ચાલવું

એ રાખ્ધના સર્વ અર્થમાં બવિબ્ય કાળે.

ચાહ, (પુ.) પ્યાર. ૨ ચા, ચિનાઈ છોડવો. ૩ બેતર-

માંના લીલા અંનના છોડવાની પંક્તિ (ચાસ.)

ચિડ્ડો, (પુ.) ચીગાસ વાળો પદાર્થ. ૨ રેશમી સફેદ

મુગદો.

ચિત્ર, (સં.) (ન.) છબી, આકૃતિ. ૨ ખુખીદાર વાગ્ય.

૩ ચાદુત રસ, ૪ આશ્વર્થ,

ચીડ, (સ્ત્રી.) ખીલ. ૨ પાંચ સાત માળાનું ધગણું.

ચીત, (પુ.) દેરાનું નામ. ૨ (ન.) ચિત્ર, નિશાની.

૩. (ક્રિ.) જાણવું (ઉ.) જાણને ચીત. ૪ (મં.) તંત્ર.

ચીપ, (સ્ત્રી.) પટ્ટી, (ઉ.) ચૂડલીની ચીપ. ૨ (ક્રિ.)

ધ્યાન રાખી કરવું. (ઉ.) અક્ષર ચીપ. ચીપીને લખવું.

ચીપિયો, (પુ.) ચિમટો. ૨ આંખમાંથી કચરો નીકળે તે.

ચીર, (મં.) (ન.) રેશમી લુગડું. ૨ (ક્રિ.) ચીરવું, કાઢવું,

(ઉ.) લીંછુ ચીર. ૩ (સ્ત્રી.) કાડ, અરધો બાગ;

(ઉ.) લીંછુની ચીર, કાકડીની ચીર.

ચીરો, (પુ.) એક સરખો પાતળો લીસોટો. ૨-૩-૪

(બ.) ચીર એ શબ્દના સર્વ અર્થમાં.

ચુકવું, (કિ.) જુલવું. ૨ પતી જવું, પાર પડવું.

ચૂંક, (સ્ત્રી.) લોઢાની ખીલી. ૨ પેટમાં દુખે છે તે.

ચૂસો, (કિ.) પાણી છાપરામાંથી પડશે. ૨ ચુસવું, (ઉ.)

કેડી ચૂસે.

ચોક, (પુ.) બજાર, (અજરાતમાં) ૨ ધરનો વચમાંનો

છાપરા વગરનો ભાગ. ૩ ચાર, (ઉ.) આઠ એક

બત્રી. ૪ ધરના આંગણમાં બાપડીયો રેગીન બુ-

કાના ચીત્ર કાઠે છે તે. (ઉ.) એક પૂર્વા છે.

ચોકડી, (સ્ત્રી.) ચાર ચારની પંક્તિ. ૨ આપું (x)

ચિહ્ન. ૩ કાળ માપ, ચાર યુગની એક ચોકડી.

ચોકકું, (ન.) કાનનું કુંડળ. ૨ ઘોડાના મ્હોમાં છોડાવું

નાખે છે તે.

ચોકસી, (સ્ત્રી.) ખાતરી લાવક તજવીજ. ૨ શોનારૂપાનો

પારખનાર.

ચોકી, (સ્ત્રી.) સીપાઈઓની જ્યાં બેઠક હોય તે. ૨ લા-

કડાની અથવા ધાતુની મ્હોટી પાટ.

ચોકો, (પુ.) યોગ બાગમાં લીધેલું તે. ૨ ક્રોધ મરેલા

માણસને લીધીને સુવાડે છે તે. ૩ (બ.) ચોક શબ્દ.

ચોખો, (પુ.) બાતનો કણ. ૨ ચોખાઈદાર, પ્રરૂપ.

ચોડી, (સ્ત્રી.) ચાર બાજુ વાળો, મ્હોળો. ૨ (કિ.)

ચીકટાવેલું.

ચોથ, (સ્ત્રી.) અગ્રુધી. ૨ સરકારનો કર.

ચોપડી, (સ્ત્રી.) પોથી. ૨ ચાર પડ વાળી ચીજ.

૩ (કિ.) ચોપડવું. (હ.) રોટલી-ચોપડી.

ચોરવાડ, (સ્ત્રી.) ચોરને રહેવાની જગા. ૨ સોરઠમાં
એ નામનું ગામ.

ચોરાસી, (ત્રિ.) ૮૦ ને. ૪. ૨ બધા બ્રાહ્મણોની નીત
જમાડવી તેનું નામ.

ચોરી, (સ્ત્રી.) પરણતી વખત માટીના કામની ચાર ખુણે
ચાર ઉતરેડ રાખે છે તે. ૨ ચોરનું કામ.

૩ ચોરેલી ચીજ.

ચોરો, (પુ.) ગામમાં જહેર જગા. ૨ બહુ વચને ચોર.

૩ (કિ.) ચોરવું (હ.) ખૂબ દ્રવ્ય ચોરો.

ચોળવું, (કિ.) અંગે લગાડવું. ૨ મેળવવું લાખાને.
(હ.) લાકસી ચોળો.

ચોળી, (સં. સ્ત્રી.) કાચળી, સ્ત્રીને છાતી આગળ પેહેરવાની.

૨ એક જાતની સીંધ. ૩-૪ ચોળવું એ રાખના
સર્વ અર્થમાં જૂતકાળે સ્ત્રીનિર્મિત.

ચોળો, (પુ.) એક જાતનું અનાજ. ૩-૩ ચોળવું એ
રાખના સર્વ અર્થમાં

(છ.)

છ, જીવો એકાદસી કોરા.

છઠ, (પુ.) મદોન્મત પછું. ૨ (ત્રિ.) આસરે છ, ૩ છનો
ગુણાકાર—ચાર છઠ ઓળસ.

છઠ, (સ્ત્રી.) છડી લીધી. ૨ (પુ.) આવકો જે દાહાડા મુઠ્ઠી
અપવાસ કરે છે તે.

છડેયું, (કિ.) જોરમાં આવ્યું, મિળસ આવ્યો.

૨ દાળ વગેરે ફેતરાં ઉતરવા માટે ખાંડવું તે.

છડી, (સ્ત્રી.) લાકડી. ૨-૩ છડવું એ રાખના અર્ધમાં
જૂતકાલં સીલિંગે.

છત, (સ્ત્રી.) પુષ્કળતા, આખાદાની. ૨ જાપરામાં લુગડું
ખોડે છે તે.

છતી, (સ્ત્રી.) પ્રસિદ્ધ. ૨ (અ.) જે કે (હ.) એ ચીજ
તમારી ખાસી છતી હતી તો પણ ન આપી.

છત્ર, (પુ.) છતરી. ૨ રક્ષણ કરનાર (હ.) બાળકનાં
(છત્ર) રક્ષક માતા પિતા, દેરા (છત્ર) રક્ષક રાજા.

છત્રી, (ત્રિ.) સંખ્યા ૩૨ ને ૪ છતરી, ૨ ઓઢવાની.

છંદ, (પુ.) રોક, વ્યસન. ૨ રજોક. ૩ પાનડું. ૪ અ-
ભિપ્રાય. ૫ વેદ. ૬ ગાયત્રીમંત્ર.

છાંટ, (સ્ત્રી.) ઝુણપાટની મ્હોટી જરેલી કોયલી.

૨ કોઈ પણ અભડાયલા માણસને પાછીના છાંટા
નાખી શુદ્ધ કરવું તે. ૩ બિંદુ. ૪ જીવો છાંટવું.

છાંદવું, (કિ.) પાણી વગેરે પદાર્થ ઘોડો ઘોડો નાખવો.

૨ મારવું, ઠોકવું.

છાપ, (સ્ત્રી.) જે થકી છાપી સકાય તેની સ્ત્રી.

૨ રાખ, આખર (ક.) એની એવી છાપ પડી છે.

છાત્રિયું, (ન.) ધાત્રીની ન્હાની કટોરી. ૨ (સ્ત્રી.) છાત્રી

એટું બકરીનું નામ છે તેનું બહુવચન છાત્રીયું. (કાઠી.)

છીપ, (સ્ત્રી.) મોતીના દાણા જેમાં થાય છે તે. ૨ (કિ.)

છીપવું, (ક.) ઝાડને પાણી છીપ.

છુંદણું, (ન.) ત્રાજવું, ખાવડીવો હાથપર પાડે છે તે.

૨ છુંદલો પદાર્થ; (ક.) કેળાનું છુંદણું.

છૂટી, (સ્ત્રી.) રજા. ૨ બંધનમાં ન હોય તે, સ્ત્રીનિગે.

૩ બંધનમાંથી નીકળી તે.

છૂટો, (પુ.) પૈસો, ડોહિયું. ૨ (કિ.) છુટકો થયો.

છ, જુવો એકાક્ષરી કોશ.

છેડો, (પુ.) અંત, આખર. ૨ પાગડીનો તોરો.

૩ (કિ.) છેડવું (ક.) તમે એને ન છેડો તો સારું.

છો, જુવો એકાક્ષરી કોશ.

છોડ, (ન.) યોડા મહીનાનો સુકાવલો ગર્ભ. ૨ નાકમાં

થતો રોગ. ૩ ન્હાનો ઝાડનો રોગ. ૪ (કિ.) છોડવું

(ક.) એને છોડ.

છોડી, (સ્ત્રી.) છોકરી. ૨ (કિ.) છોડવું વૃતકાળ સ્ત્રીનિગ.

(જ.)

જ, જુવો એકાક્ષરી કોશ.

જગાડવું, (કિ.) હંધમાંથી ઉઠાડવું. ૨ દેવતા સજગાવવો.

જટા, (સ્ત્રી.) માથાના બહુ ઉગેલા વાળ. ૨ વડની લાંબી ડાળખીયો જે ભોંપ મુધી આવે છે.

૩ વેદમાં સ્વરનો બેદ પદ, ક્રમ, જટા વગેરે.

જેજે (સ્ત્રી.) મૂળ, જુદી. ૨ નિર્જીવ. ૩ મૂંખ.

જડવું, (કિ.) કાંઈ પણ ખોવાયલી ચીજ મળી આવવી.

૨ કોઈ પણ જ ચીજો બેળી સાંધવી તે.

જડી, (સ્ત્રી.) જુદી, મૂળ. ૨-૩ જડવું જુવો.

જણુ, (પુ.) સખાસ. ૨ (કિ.) જણુવુ (ઉ.) તું હી-

કરો જણુ.

જણુસ, (સ્ત્રી.) ચીજ. ૨ ધરાણું. ૩ સંખ્યા નવ,

સમસ્યા. ૪ ખાકી, પ્રાત.

જણુપવું, (કિ.) અખર કરવી. ૨ જણે એમ કરવું.

જમ, (પુ.) નરક લોકનો દેવતા. ૨ (અ.) જેમ.

૩ (કિ.) જમવું (ઉ.) તું લાકુ જમ.

જમાવવું, (કિ.) એકતું કરવું. ૨. જાતું કરવું, (ઉ.)

દહી જમાવવું.

જર, (ન.) તાર સોનેરી. ૨ (ફા.) દ્રવ્ય, દોલત.

જરા, (અ.) યોડ, જરીક. ૩ (સ્ત્રી.) જરા અવસ્થા,

પડપણુ.

જરી, (સ્ત્રી.) સોનેરી. ૨ (અ.) જરાક.
 જવ, (પુ.) અનાજની એક જાત. ૨ એ નામનું એ
 દાણા જેવડું થાય. ૩ અંગોઠાનો ખીન્ને વેઢો
 ૪ સોનાનો જવ કુંડીમાં નાખવાનો થાય છે તે.
 જાત, (સ્ત્રી.) જાતી. ૨ (કિ.) જડું (ઉ.) તમે આવત
 તો હું જાત.
 જાન, (સ્ત્રી.) લગ્નમાં ધણા લોકો ભેળા થે જાય છે તે,
 ૨ (ન.) નુકસાન. ૩ (પુ.) જીવ, પ્રાણ. ૪ (સ્ત્રી.) ખારી ઝાંઝી.
 જામ, (પુ.) કલાક. ૨ નવાનગરના રાજાની ઓડક.
 ૩ (કિ.) જામવું. ૪ (ન.) એ નામે ફળ. ૫ ખાસો.
 જામો, (પુ.) લાંબો અંગરખો. ૨ (કિ.) થવું, બનવું,
 (ઉ.) હેતુ પ્રીત જામો. ૩ દહી જામવું. ૪ (અ.) જામ.
 જાર, (સ્ત્રી.) અનાજની જાત. ૨ અભિચાર
 જાળી, (સ્ત્રી.) કૂલની ગૂંથણી ; કોરાખી જાળી.
 ૨ કમાડમાં લોટાના સળીયા હોયને બાકી કાણાં
 હોય-એવું. [૨ (ત્રિ.) યોડું.
 જુજ, (પુ.) કોયજાના યોડડા ખાંધીને એકઠા સીનેલા.
 જુવાર, (સ્ત્રી.) જાર. ૨ (પુ.) સલામ. જુહાર.
 જુવો, (સ્ત્રી.) જુ બહુ વચન. ૨ (કિ.) દેખો.
 ૩ (પુ.) જુગાર. ૪ જુદો. ૫ એક જાતનો જી-
 વડો તે ઝાડમાં ધણા થાય છે, તેના કડવાથી મોંને
 થે આવે છે.
 જે, જુવો એકાદસરી કોરા.

જોડ, (પુ.) સ્ત્રીના ધણીનો મોટો બાઈ. ૨ એ નામનો આઈમો મલીનો.

જો, (જુવો) એકાદસી કોરા.

જોગ, (પુ.) યોગીનું આચરણ. ૨ વખત. ૩ લાપક.

જોડ, બે સરખા મજેલા પદાર્થ. ૨ (કિ.) જોડતું, બેટું કરવું (ઉ.) પૈ પૈ જોડ.

જોડો, (પુ.) પગનાં પહેરવાના ચામડાના પગરખાં.

૨-૩ જોડ રાખ્દના એ અર્થમાં.

જોશ, (પુ.) ઉભરો. ૨ જોસી પાસે જોવડાવેલું. ૩ ગરમી, જોરસો.

(ઝ.)

ઝાંઝ, (સ્ત્રી.) જાતીનું વગાડવાનું. ૨ ચીકા.

ઝાટકો, (પુ.) તરવારથી મારવું તે. ૨ સુપડાંથી સોજવું તે.

ઝાડો, (પુ.) હામણ. ૨ ઓચીની તપાસ. ૩ ઝાડનું બહુ વચન. ૪ (પુ.) મંતર બોલ્યાને ધુમકું હલાવે છે તે.

૫ (કિ.) સાફ કરો.

ઝારી, (સ્ત્રી.) પાણી ફરવાનું વાસણ. ૨ સેવ પાડવાનું લોટાનું હપિવાર.

ઝાલ, (સ્ત્રી.) સ્ત્રીને કાનનું ધરણું. ૨ (કિ.) ઝાળવું.

ઝાલર, (સ્ત્રી.) એક જાતની વગાડવાની આરવી.

૨ (ન.) મોબ. ૩ પાલ નામનું અનાજ.

ઝાલવું, (કિ.) પકડવું. ૨ વાસણને રેણુ અથવા ગીજ
ધાતુથી સાંધો કરવો તે (જ)

ઝીલ, (ન.) એક જાતનું ઝાડ, જેની છડીનાં દાંતણુ
યાવ છે. ૨ (કિ.) ઝીલવું, ઉપરથી પડતો પદાર્થ ધરી
લેવો તે. (ઉ.) વરમાદનું પાણી ઝીલ.

ઝુલ, (સ્ત્રી.) જનવરોને ઝોલાડવાનું હુમકું. ૨ હરેક
પદાર્થનું ઢીંગું પેડવું. ૩ (કિ.) ઝુલવું, હોંચકા ખાવા.

(ટ.)

ટંક (ન.) વખત. (સં.) (પુ.) ૨ પર્યટ કોડવાનું લોહાનું
હથિયાર. ૩ ગર્જ. ૪ તરવારનું અંધાન. ૫ કોપ.

ટકો, (પુ.) ત્રણ ખેસા. ૨ રૂપીયો. ૩ (કિ.) રેહવું
(ઉ.) તમે છાં ટકો તો સારું.

ટપજો, (પુ.) કોઈને હાથથી મારવું તે. ૨ ધૂંભારને
વાસણ ધડવાનું હથિયાર. ૩ એવક્રૂક, અકલ્પિતાનો.

ટાંક, (સ્ત્રી.) કલમની અણી કાપતી તે. ૨ (પુ.) તોલ
એક જાતનો. ૩ (કિ.) સીવવું, ટાંકવું, (ઉ.) આ
કાગળ કાઢલમાં ટાંક.

ટાંકવું, (કિ.) સીવવું. ૨ હથિયારથી કઠણ ચીનમા
ખાડા પાડવા તે. (ઉ.) ધંદી ટાંકતી. ૩ લખી લેવું.
દાખલ કરવું.

ટાંકી, (સ્ત્રી.) પાણી ભરવાને અણાવેલી કૂઈ. ૨ એ નામનો આંદીનો રોગ. ૩-૪-૫ ટાંકું એ શબ્દના અર્થમાં, જૂતકાળ સ્ત્રીલિંગે.

ટાંકું, (ન.) પાણીનું હોજ જેવું અણુલું સ્થળ. ૨-૩-૪ ટાંકું એ શબ્દના અર્થમાં.

ટાંકો, (પુ.) સાંધો, સીવો. ૨-૩-૪ ટાંકું, એ જીવો.

ટાંગો, (પુ.) પગ. ૨ (કિ.) ટાંગવું (ઉ.) એ હાંડી ઉંચે ટાંગો.

ટાંચ, (સ્ત્રી.) જપતી. ૨ અણી.

ટાઠી, (સ્ત્રી.) ઠંડી. ૨ રાખ, (ઉ.) તમારા બાપની ટાઠી છાંટી.

ટાલ, (સ્ત્રી.) માથામાં વાળનું ન હોવું. ૨ (કિ.) ટાળવું.

ટીપ, (સ્ત્રી.) ઇમાદ. ૨ ઉધરાણાનો કાગળ. ૩ કેદખાતું ભોગવવાની સળ. ૪ (કિ.) ટીપવું, ઠોકવું.

ટીપવું, (કિ.) ઠોકવું. ૨ નોંધી લેવું.

ટીપું, (ન.) ટપકું, છાંટો. ૨ (કિ.) ટીપવું.

ટીપો, (સ્ત્રી.) ટીપ એ શબ્દનું બહુવચન ૧-૨-૩ અર્થમાં. ૨ (કિ.) ટીપવું.

ટોપ, (પુ.) પીતળનું વાસણ. ૨ (સ્ત્રી.) છત્રી. ૩ તોપ. ૪ મુગટ

ટોપડી, (સ્ત્રી.) વાંસની છાંયડી. ૨ પાગડી.

(૬.)

ઠરતું, (કિ.) નિશ્ચય થવો. ૨ એક ટેકાનો સ્થિત થવું.
 ૩ હંડ ખમરી. ૪ હરેક પ્રવાહી પ્રદાર્યનું કણુ છે જવું.
 ઠાકોર, (પુ.) કાઠીવાવાડમાં રાજાને કેહે છે. ૨ એક
 'જાતના બીજની ઓડક. ૩ રેવ.
 ઠામ, (ન.) વારાણ. ૨ ટેકાણું. ૩ ધરાણે મુકેલું.
 ઠાર, (પુ.) હંડ. ૨ (ન.) ટેકાણું. ૩ જીવધી માસી
 નાખવું તે.
 ઠુંકું, (ન.) હાથ વનાવું. ૨ ગાડીનો પાછળનો ભાગ.
 ૩ જાડવું થક, ઉપરથી ડાગળી વગેરે કાપી નાખેલું.
 ૪ કોઈપણ આણી વનાવું હથિવાર.
 ઠોકર, (સ્ત્રી) ટેરા. ૨ વેપારમાં નુકસાન.
 ઠોંગ, (ન.) એક જાતનું મિશ્રાન, ઘણું કઠી મરિરમાં થાય
 છે. ૨ ટેકાણું. ૩ જીવધી માસી નાખવું તે.
 ઠોંગો, (પુ.) મુકો મારવો તે. ૩ ડાલીમાં ઠકુ ભરાય છે તે.

(૭.)

ડંકો, (પુ.) નગારાનો ટકોરો. ૨ દગિયાને કાઠે માથ
 ઉતરવા વાસ્તે બાંધેલી જગા.
 ડગળી, (સ્ત્રી.) બેવડી અંગૂઠી. ૨ કોઈપણ કાળનો
 ભાગ, (ડગળી)

ઠગણું. (ન.) એક પગ આગળ મુકીયે તેટલું ઝરત, માપ.

૨ કોઈ પણ કુળનો અથવા લાકડાનો ભાગ. (ડગણું.

ડાંડિયો, (પુ.) ઠગ, ડાંડ. ૨ લાકડીનો કડકો.

ડાંડી, (સ્ત્રી.) લાકડી. ૨ નાકનો ઉપરનો ભાગ.

૩ જાળવાની લાકડી.

ડાળ, (સ્ત્રી.) ડાળખી, ઝાડની કુમળી લાકડી. ૨ ઘૂર,

અથવા વગેરે કઠોરની જે કાઢ તે. (દાળ)

ડોડી, (સ્ત્રી.) એક જાતની વનસ્પતિ. ૨ હોકરીયો માયામાં

ગોળ સોના રૂપાનું ધરાણું નાખે છે તે.

ડોલ, (પુ.) આકાર. ૨ ધણી વેપાર. ૩ પાણીની

બોળ. ૪ એક જાતનું માછલું. ૪ આભાર.

૫-૬ જુવો ડોલણું. ૭ કઠોર.

ડોલણું, (કિ.) દાલણું. ૨ પાણી તથા ક્રીમડ અથવા

હરેક પ્રવાહી પદાર્થ સાથે નીચે બેઠેલો કચરો મેળવી

દેવો તે. (ડોળણું) ૩ વેપાર ચલાવવો.

ડોનો, (પુ.) તાણત. ૨ આંખનો વચમાંનો ભાગ)

૩-૪-૫ જુવો ડોલણું.

(૬.)

ઢગ, (પુ.) ઢગલો. ૨ (અ.) બસ.

ઢાલ, (સ્ત્રી.) કાચબાના આગડાની બનેલી વસ્તુ. ૨ (પુ.)

સિરસો. ૩ ઉતરતી જગા. ૪ હરેક ધાતુની

ચીજને સંચાની મારફતે ગાજીને આકારમાં લાવવી
તે. ૫ નાખવું, પાયરવું (ક.) ખાટજો દાળ.

૧ ખેતરના અંનનો નિસ્કય. (દાળ)

દાળવું, (કિ.) નાખવું, પાયરવું. ૨ દાલ એ રાખના
૪ થા અર્થમાં.

દીલ, (સ્ત્રી.) વખત, દેર. ૨ દીઠાઈ, પોઆઈ.

દોકળી, (સ્ત્રી.) આવાની ચીજ. ૨ પગની પીડીમ
રહોદી ગાંઠો રહડી આવે છે તે 'રોગ.

દોલ, (ન.) એક જાતનું નગારું. ૨ (પુ.) દાળ.

૩ (કિ.) દોળવું, (ક.) પાણી દોળ.

(ત.)

તકિયો, (પુ.) હથોરો. ૨ રૂંધી બરેલી વામે નાખવાની ગાદી.

તંગ, (પુ.) ઘોડાની લગામ. ૨ (ન.) તાણીને એથેલું.

તજ, (પુ.) એક જાતનું વસાણું, દાલચીની. ૨ (કિ.) તજવું.

તડકો, (પુ.) ગપ. ૨ પેદારા. (ક.) કૃપાણને દાલ

ખુબ તડકો છે. ૩ અવાજ.

તલવ, (ન.) મૂળ. ૨ સાર વસ્તુ. ૩ સરસ માલ.

તપવું, (કિ.) ગરમ થવું. ૨ ઊંચે થવું.

તમા, (સ્ત્રી.) પરવા. ૨ (સં. સ્ત્રી.) રાત્રિ.

તર, (સ્ત્રી.) મલાઈ. ૨ દરિયાનો ખાડી. ૩ સરસ,
તાજુ. (ઉ.) મગજ તર. ૪ (કિ.) તરવું, (ઉ.) વૃં
નદીમાં તર. ૫ (સં.) (ન.) તરવારની મૂક.

તર્ક, (સં.) (પુ.) વિચાર. ૨ તુર્કી લોક, મુસલમાન.

તલ, (ન.) તળું. ૨ (પુ.) એક જાતનું તેલવાણું અજ.

૩ આમડી ઉપર કાળા તલ જેવડા મસ અથવા
ડાઘ યામ છે તે.

તળવું, (કિ.) પુરી વગેરે તેલ ધીમાં પકવવાં તે. ૨ તોશમાં
ઉતરવું, (ઉ.) રોરની કેટલી પુરી તળી. [જમા.

તક્ષાટી, (પુ.) જમીનનું માપજણનારો. ૨ (સ્ત્રી.) ડુંગર પાસેની
તળિયું, (ન.) છેક નીચેનો ભાગ. ૨ પગની નીચેનો ભાગ.
તા, જુવો એકાક્ષરી કોશ.

તાણુ, (સ્ત્રી.) રોગ, શરીર અચાપ છે તે. ૨ તંગી.
(ઉ.) હાલ નાણાની તાણુ છે. ૩ (કિ.) તાણવું.

તાન, (ન.) રાગ. ૨ (સ્ત્રી.) તરસ. ૩ જોર, હોરા;
(ઉ.) એને તાન ચઢવું છે.

તાર, (પુ.) વાજો, તાંતણો. ૨ (કિ.) તારવું. (ઉ.)
ઓ ઈશ્વર તું તાર. ૩ (પુ.) વીજળીની મારફત
આવતો સંદેશો.

તારણુ, (ન.) તારવાનું કામ. ૨ વેપાર વાસ્તે તેમાં
ખોટ જાવ એટલા આસરે પૈસા મુકીને વેપાર કરે છે તે.

તારો, (પુ.) તરનાર, તરતાં આવડતું હોય તે.

૨ આકાશમાંનો પદાર્થ. ૩ તમારો એક વચ્ચે

(ઉ.) આ તારો ઘોડો છે. ૪ (કિ.) તારવું (ઉ.) બવસાગરથી તારો. ૫ (પુ.) તાર બહુ વચ્ચે. તાલ, (સં.) (પુ.) ગાવામાં વખત બાણવાને વાસ્તે વાળી પાડે છે તે. ૨ મળ, આનંદ. (ન.) ૩ તાડનું ઝાડ. ૪ હરતાળ.

તાવ, (પુ.) જ્વર. ૨ (કિ.) તાવવું, (ઉ.) મોનું તાવ. તાસ, (પુ.) કનાક. ૨ તાંબા પીતળની મોટી યાળી તિથી, (સ્ત્રી.) મહીનામાનો દરેક દાહાડો. ૨ જે દાહાડે કોઈ સચું મરી ગયું તે દાહાડો આવતા વર્ષનો. (ઉ.) આજ એના બાપની તિથી છે.

તિલક, (ન. પુ.) કપાળમાં કંકુ વગેરેનું કરે છે તે.

૨ સારીર ઉપર તલ જેવા ડાઘ થાય છે તે.

૩ કાળો મંચળ ખાર. ૪ મુચુટ, શિરછત્ર.

તીર, (ન.) બાણ. ૨ નદી વગેરેનો કાંઠો.

તુરંગ, (સ્ત્રી.) કેદખાનું. ૨ (સં. પુ.) ઘોડો.

તેજ, (ત્રિ.) કોઈ પણ પદાર્થ વિષે નિશ્ચયપૂર્ણ બાવણ કરતી વખત બોલાય છે તે. ૨ (ન.) અજવાળું,

ઝળકાટ. ૩ ગરમી. ૪ ચડતી, સારી દાલત.

તેડવું, (કિ.) કંમર ઉપર બેસાડવું, બાળક વગેરે.

૨ બોલાવવું, નોતરવું.

તેરીખ, (સ્ત્રી.) દિવસ. ૨ બાળ, (ઉ.) હું તેરીખ લેશ.

તોડ, (પુ.) બંદોબસ્ત, સલૂખ, નિશ્ચય. (ઉ.) એનો

કાંઈ તોડ યંયો કે નહીં ? ૨ પગનું દુખવું, (ઉ.)

એને પગે તોડ થાય છે. ૩ (કિ.) તોડવું, (ઉ.)

આ પાનડું તોડ.

તોડો, (પુ.) પગમાં નાખવાનું ધરાણું. ૨ નાણાની બરેલી

—કોથળી. ૩ (કિ.) તોડવું.

તોય, (અ.) તો પણ. તથાપિ. ૨ (સં.) (ન.) પાણી.

તોળવું, (કિ.) જોખવું. ૨ વિચાર કરવો, મનમાં.

તોલું, (ન.) વજનનું નામ. ૨ દસ થેર. ૩ એક રૂ.

પીયા બારડું વજન. ૪ (કિ.) તોળવું.

તોજો, (પુ.) એક રૂપિયા ભાર. ૨ (કિ.) તોળવું (ઉ.)

ધી તોજો. ૩ (પુ.) માયું.

ત્રાજવું, (ન.) જોખવાના છાખડાં. ૨ છુંદણું, સ્ત્રીનો

રાસીર ઉપર કાળા રંગના સોવધી ટપકાં પડાવે છે તે.

ત્રાંસ, (પુ.) ત્રાંખા ખીતળની મ્હોટી રકાખી. ૨ વાંકા-
પણું, ત્રાંસાઈ.

(ય.)

યંડક, (સ્ત્રી.) શીતળતા. ૨ શીતળતા કરે એવું ઔષધ.

યંડું, (સ્ત્રી.) શીતળ. ૨ યંડા સ્વભાવનું માણસ.

૩ આજસુ, ઘણુંજ ધીમું. (ઉ.) એ ઘણું યંડું

કારખાનું છે.

યંભ, (પુ.) યાંબજો. ૨ (ન.) અટકી ગયેલું, (ઉ.)

પાણી યંભ થઈ રહ્યું છે.

યાણું, (ન.) ડેકાણું. ૨ ચોકીદારને રહેવાની જગા.

૩ મુંબઈથી બાર કોરા ઉપર એ નામનું ગામ છે.

યાન, (ન.) રેરામી લુગડાનો આખો તાકો. ૨ ડેકાણું.

૩ સ્ત્રીની છાતી, સ્તન. ૪ એ નામનું માતાવાડમાં

ગામ છે—યાન-લખર. (લગર)

યાપ, (સ્ત્રી.) છાણુ માટીને હાથથી કરીને ડેકેલું.

૨ ગાવામાં હાથનું ડોકવું. ૩ બુલ. ૪ (કિ.) યાપવું

નિરાળ યાપ.

યાપવું, (કિ.) પાવો નાખવો, સ્થાપન કરવું. ૨ દેવતા

ખેસાડવા. ૩ હાથથી કરીને ચપકું કરવું. (ઉ.)

છાણું યાપવાં.

(૬.)

દંડ, (સં.) (પુ.) લાકડી. ૨ ગુરુદેવારને શિક્ષા-રાજદંડ,

શ્રદ્ધદંડ, જાતિ દંડ વગેરે. ૩ ખભાથી તે કોણી

સુધોનો હાથ. ૪ મૂર્યનો એ નામે ૧ ચાકર.

દરિયો, (પુ.) પાનડાનો સીવેલો કટોરો. ૨ (સ્ત્રી.) દોરાની

દડી, દરેક -હાની ગોળ લુગડાની વીટેલી ગોળ,

તેનું જાદુ વચન.

દમ, (પુ.) આજ્ઞાનરનું નામ. ૨ સ્વામીસ્વાસ.

૩ વિસામો (ઉ.) જરા દમ તો આપ્યો. ૪ જો,

(ઉ.) એમાં શું દમ છે. ૫ (સં.)(પુ.) બાદેરની ઇંદ્રિયોનું વશ કરવું તે. ૬ દંડ. [૩ (સં.) ૩૨.

દર, (ન.) કાણું, ઉંદરનું દર. ૨ (પુ.) બાવ, કીમત. દર્યાન, (ન.) ભેડું તે. ૨ જ દર્યાન. ૩ ઠાકોરજીની ઝાંખી. દળ, (ન.) પાનડું. ૨ પુલની પાંખડી. ૩ લશ્કર.

૪ ભડાઇ. ૫ (કિ.) દળવું.

દંશ, (પુ.) ડંક, કોઈ ખેડી પ્રાણીનું કરડવું. ૨ ખાર, દેવ. દશ, (ત્રિ.) સંખ્યા-પાંચ ને પાંચ. ૨ (સ્ત્રી.) દિશા. દશમી, (સ્ત્રી.) દસમી તિથી. ૨ પાણીને ટેકાણે દુધ વાપરીને કરેલી રોટલી.

દશા, (સ્ત્રી.) અવસ્થા. ૨ ગૃહનું કુરવું તથા તેથી થતી અસર. ૩ કોઈ સમું સુવું હોય તેનો દસમો દાહડો. (સં.) દશાહ.

દસ્ત, (ફા.) (પુ.) હાથ. ૨ ઝાડો. ૩ અધિકાર, દાખ. દસ્તો, (પુ.) કાગળનો ધા. ૨ ખાંડવાનું લોઠાનું હથિયાર. દાખલો, (પુ.) હિસાબ. ૨ દૃષ્ટાંત. ૩ સાબેતી.

૪ સરખાઇ કરવી તે. (ઉ.) સર્વે લોકોએ એનો દાખલો લેવો.

દાગ, (પુ.) ડાઘો. ૨ મુડદાને બાળવાનું નામ.

દાગીનો, (પુ.) ધરેણાનો બાબ. ૨ હરેક બીજની પેટી અથવા કોથળી.

દાંત, (પુ.) મ્હોર્માનાં માવવાનાં ઝંર હોયછે તે. ૨ હાથી દાંત. ૩ (સં.) (પુ.) નિર્દોષિય પુરુષ.

દાણા, (પુ.) મોલીના દાણા. ૨ અનાજ. ૩ માતા,
શીતજાના દાણા.

દાદર, (પુ.) દાદરો. ૨ (સ્ત્રી.) દરાંજનો રોગ. ૩ (ન.)
મુંજે પાસેના એક ગામનું નામ.

દાંતો, (પુ.) દાંતો, કાંકસીનો વગેરે. ૨ દાંત બહુ વચ્ચે,
દાદી, (ત્રિ.) ફરિયાદી કરનાર. ૨ (સ્ત્રી.) બાપની મા
અથવા દર-કોઈ પરડી ડોસીને માન સહિત બોલાવે તે.
દાદ, (પુ.) મદ્ય. ૨ સજગાવવાનો પદાર્થ. ૩ (સં.) લાકડું.
૪ દેવદારનું ઝાડ. [માનોનો દિવસ.

દીન, (ત્રિ.) ગરીબ. ૨ (પુ.) દિવસ. ૩ સુસહ-
દીવાની, (ત્રિ.) જાહેર કોરટ. ૨ (સ્ત્રી.) દિવાનપટ્ટું.
૩ ગાંડી, પેલી ઓરત.

દીવાનો, (પુ.) ગાંડો. ૨ દિવાન સંબંધનું બહુ વચ્ચન.
દીપક, (પુ.) દીવો. ૨ એ નામનો રાગ, જે ગાયાથી
દીવા એની મેળે થાય છે.

દુધિયું, (ન.) દુધ વાળું. ૨ એ નામની વનસ્પતિ, નઈ.
દૂધ, (ન.) ગાયના આંચળમાંથી નીકળતો સફેદ પદાર્થ.
૨ હરેક કૂળમાંથી જે ધોળો પદાર્થ પ્રવાહી નીકળે તે.

દેવતા, (પુ.) દેવ. ૨ અગ્નિ.
દેવી, (સં. સ્ત્રી.) રાજાની પટરાણી. ૨ સુરવેલ નામની
વનસ્પતિ. ૩ દેવતા. [વો દોરવું.

દોર, (પુ.) મોળ. ૨ દોરવું. ૩-૪-૫ (કિ.) જુ-
દોરવું, (કિ.) લોંટી તાણવી. ૨ કોઈ ન દેખતાને

હાથે ઝાલી લેજવું તે. ૩ શીવવું (ઉ.) ખંડી
 દોરવી છે. [પાણી અગ્નિ વગેરે.
 દ્રવ્ય, સં. (ન.) દોલત. ૨ નવ જ્ઞાતનાં તત્ત્વ. પૃથ્વી,

(ધ.)

ધક્કો, (પુ.) હડસેલો મારવો તે. ૨ ખોટ, વેપારમાં.
 ૩ દરિયા કાંઠે માલ ઉતારવાનું ઢેકાણું. ૪ ફેરો (ઉ.)
 મને ખાલી ધક્કો થયો.

ધડો, (પુ.) પાક. ૨ ગ્રાજવામાં દગો ઘાપ છે તે, પાસંગ,
 એક તરફનું બારે ને એક તરફનું હલકું ડાખડું હોય
 તે. ૩ જોખવામાં પ્રથમ ખાલી વામણ જોજે છે
 તે. ૪ ઢેકાણું, પ્રમાણ, (ઉ.) એની વાતનો કેઈ
 ટંગધડો નથી.

ધણી, (પુ.) માલિક. ૨ પતિ.

ધન, (ન.) દોલત. ૨ (સ્ત્રી.) એ નામંત્રી રાણી.
 ૩ (અ.) સામ્રાજ. ૪ કષ્ટથી ઉતરું. ૫ એ
 જ્ઞાતની પીઠળી.

ધર, (સ્ત્રી.) બળધની આવડો. (ઉ.) આ બળધ દેટલી
 ધરનો છે. ૨ (ત્રિ.) પકડનાર. (ઉ.) બૂધર. ૩ પૂત્રી.
 ૪ (ત્રિ.) પ્રથમ. (ઉ.) મેં ધરથી કહ્યું છે કે આગળ
 થશે. ૫ (સં. પુ.) પર્વત. [(ઉ.) બોટ ધરતી.

ધરવું, (ક્રિ.) પકડવું. ૨ અધર ગણવું. ૩ મુકવું.

ધાડ, (સ્ત્રી.) એકદમ લુંટાગના ટોળાનો હલો. ૨ ઉતાવળ-(ઉ) તારે શી ધાડ આવી છે.

ધાત, (સ્ત્રી.) રાંધીરમાંથી મફત પદાર્થ કોઈ પણ રસ્તે નીકળી જાય છે તે. ૨ પાક-શીખામણની ધાત.

ધાતુ, (સ્ત્રી.) સોનું, લોહું વગેરે. ૨ હરતાગ ગેર વગેરે. ૩ ધાતના ૧ હા અર્થમાં. ૪ હરેક રાખદનું મૂળ.

ધાર, (સ્ત્રી.) હથિપારની કોર. ૨ નીચે પડતા પ્રવાહીની લીટી. (ઉ.) પાણીની ધાર. ૩ નાહાના કુશર. ૪-૫-૬ (કિ.) ધારવું એ રાખદના અર્થમાં.

ધારણુ, (સ્ત્રી.) તોળવામાં આવતી ધાય તે. (ઉ.) કેટલી ધારણુ થૈ ? ૨ ધર્મ, મનન.

ધારવું, (કિ.) ધાણ કરવું. ૨ વિચારવું. ૩ સાર કરવું.

ધારો, (પુ.) દરગુર કામદો. ૨-૩-૪ ધાર એ રાખદ જણુ અર્થના બહુ વચનમાં. ૫-૬-૭ ધારવું એ રાખદ જણવો.

ધીર, (સ્ત્રી.) ધીરજવાન પુરુષ. ૨ (કિ.) ધીરવું. ૩ (મં.ત્રિ.) પડિત. ૬ કંક.

ધીરો, (પુ.) ધીરજવાન માણસ. ૨ (કિ.) ધીર પકડની. ૩ (પુ.) એ નામનો યુજરાતિ કવિ એક યૈગયો.

ધૂપ, હિ. (પુ.) તડકો. ૨ અગર બત્તઆદિની બળતી સુગંધ.

ધોરી, (પુ.) ધરનો સુખ્ય કારભારી. ૨ મ્હોટો રસ્તો.

૩ (સ્ત્રી.) મ્હોટી નસ. ૪ (પુ.) બળધ.
 ઘોળ, (ન.) રાગનો બેદ. ૨ (સ્ત્રી.) હાથથી મારવું તે,
 ઘોળ. ૩ (ક્રિ.) ઘોળવું સકેત રંગ આપવો.
 ૪ હાલારનું એક ગામ.
 કુવ, (સં.) (પુ.) એ નામનો અમંજ તારો. ૨ નિશ્ચય.
 ૩ એ નામનો ઉત્તાનપાદ રાજનો દીકરો. ૪ એ
 નામનું એક ગાડ. ૫ મહાદેવ. ૬ વિષય.

(ન.)

નકસ, (ઓ.) કોઈ પદાર્થ ઉપરથી બીજો તેવોજ કરવો તે.
 ૨ રમુછ વાત. (નકલી) તે જે વાત કરનારો.
 નદી, (પુ.) ચોખદાર. ૨ (અ.) નિશ્ચય. ૩ (પુ.) એકી.
 નંગ, (ન.) હીરા માણેક વગેરે. ૨ જણસના દાગીના.
 નજર, (સ્ત્રી.) આંખથી જોવું તે, દષ્ટિ. ૨ ધનામ,
 ઈઆદ. ૩ એ નામનો જુદામથી મનાતો રોગ.
 (ઉ.) એને નજર પડી છે. [૩ આનંદ.
 નંદ, (પુ.) વાણીયો. ૨ (સં.) શ્રી કૃષ્ણના પિતા.
 નંદન, (પુ.) આનંદ કારક. ૨ દીકરો. ૩ ઈંદ્રનું વન.
 નર, (પુ.) પુરુષ. ૨ હરેક પ્રાણીમાં પુરુષ જાતિ.
 ૩ હરેક કાણાવાળી સ્ત્રીજમાં જેમતો દાંડો. (ઉ.)
 કમાડનાં નરમાદા, સાંકળનાં નરમદા.

નરક, (ન.) વિટા, છાણ. ૨ દોળખ.

નરો, (પુ.) બિલકુલ. (ઉ.) એમાં નરો કચરો છે. ૨ બહુ વચ્ચે નર.

નસ, (પુ.) એ નામનો અસલ એક રાજા થયે ગયો.

૨ ગોળ પાણી વગેરે લે જવાનો બોવમાંથી કાઢેલું ભુંગણું. ૩ પેટમાં એવા નળ છે તે.

નવ, (ત્રિ.) નવું. ૨ મેખ્યા-ચાર ને પાંચ.

નવરત્ન, (ન.) નવ ઝવેરની જાત. ૨ વિક્રમની સખાના નવ પડિત. ૩ એ નામનો એક ગ્રંથ.

ના, (અ. પ્ર.) જીવો એકાદ્વયી કોશ.

નાક, (ન.) ગંધસાનદ્રિય. ૨ લાજ, સારમ, આખર. ૩ (સં.) સ્વર્ગ. ૪ આકારા.

નાખવું, (કિ.) જોડી દેવું, તજવું, નીચે પડવા દેવું.

૨ ઉલટી કરવી.

નાગ, (સં. પુ.) સર્પ. ૨ હાથી. ૩ (ન.) લર્પાંગ.

નાગર, (સં.) (પુ.) અગુર. ૨ શહેરમાં રહેનાર. ૩ (ત્રિ.) એ નામની બ્રાહ્મણની જાતિ. ૪ સુંક. ૫ નાગરમોય.

નાગો, (પુ.) હુગડા વિનાનો. ૨ સારમ વિનાનો.

૩ દીવાળીયો. [૨ સુતર વગેરેની પાટી.

નાડી, (સ્ત્રી.) સમીરમાં લોહી લે જનારી નળીયો.

નાકું, (ન.) દોરકું. ૨ નાડા છડી. ૩ સુતરની પાટી.

નાથ, (પુ.) ધણી. ૨ (સ્ત્રી.) બળધના નાકમાં ને દોરકું નાખે છે તે.

નાનો, (પુ.) લઘુ, મ્હોટો નહીં તે. ૨ માનો બાપ.

નાભી, (સં.) (સ્ત્રી.) કુંડી. ૨ પપડાની આક.

નામ, (સં.) (ન.) સંસાર. ૨ પ્રસિદ્ધિ. ૩ ક્રોધ.

૪ દ્વેષસ્વીકાર. ૫ નિંદા. [૨સમાં]

નાયક, (પુ.) મુખ્ય સરદાર. ૨ સ્ત્રીનો પરંપ્રિય પુરુષ, (શૃંગાર

નાળ, (સ્ત્રી.) નળીયું. ૨ તોપ. - ૩ વાંસની ભુંગળી.

૪ ઘોડાના પગમાં લ્હોડાનું નાખે છે તે. ૫ કમળદંડ.

૬ જાંઘર બાળચીતું કુંડું. ૧.

નિંદ્યું, (કિ.) નિંદા કરવી. ૨ જેતરમાંથી ધારા વગેરે

કચેરો કાઢાડી નાખવો.

નિદાન, (ન.) નિશ્ચય. ૨ રોગના કારણનો નિશ્ચય.

ને, જુવો એકાક્ષરી કોશ.

નેણુ, (ન.) આમડાનું દોરકું ઘાસરાને બાધે છે તે.

૨ (સ્ત્રી.) આંખ. [ધર.

નેહ, (પુ.) સ્નેહ. ૨ (ન.) આશુઓ ને જંગલમાં રહેવાનાં

ગોર, (પુ.) જ્હાણનું જાડું. ૨ બિલાડી આદિ જાન-

વરના તીક્ષ્ણ નખ.

(પ.)

પધ્ડ, (ન.) પપડું. ૨ હલકામાં હલકો તાંબાનો શિકો.

પક્ષ, (મં. પુ.) પંદર દાહડા તથા રાત. ૨ પીછાં.

૩ મહાપ. ૪ તરફદારી.

પત્ર, (પુ.) કાગળ. ૨ (ન.) ખાનડું. ૩ પાંખ.
પથરી, (સ્ત્રી) અમ્મા વગેરે ધમવાનો પથર. ૨ એ
નામનો પેટમાં થતો રોગ.

પદ, (પુ.) (મં.) પગ. ૨ પદવી, સ્વસ્થળ. ૩ રાખ.
૪ રાગમંધી કવિતા. ૫ અવસાવ. ૬ ચિન્હ.

પદાર્થ, (પુ.) સ્ત્રીજ, વસ્તુ. ૨ પદનો અર્થ.

પદ્મ, સં. (ન.) કમળ. ૨ દસ હજાર લાખ.

પરબિયો, (પુ.) એક જાતનો સોની. ૨ એ નામનો રાગ.

પરબ, (ન.) પાણી પાવા માટે બાંધેલી જગા.
૨ તેહેવાર.

પરોઝો, (પુ.) લાકડી. ૨ ગહેમાન.

પર, (ન.) તેહેવારનો રાહડો. ૨ અંધળા અરુણ.

પક્ષ, (મં. ન.) ૪૦ માસા બાર. ૨ માસ. ૩ પડીનો
૬૦ મો બાગ. ૪ (દિ.) ૫૫૦-નાસડું.

પળી, (ન.) ધોળાવાળ. ૨ (સ્ત્રી.) પરવડું.

પક્ષ, (સ્ત્રી.) પાંખ. ૨ (ન.) પંદર દિવસ. ૩ (પુ.)
તરફદારી.

પા, જુનો એકાસરી કોશ. [ચારાળી.

પાઈ, (સ્ત્રી.) અમ્મી, હલકો શિકો. ૨ ઝોળાની

પાદ, (પુ.) અબ વગેરેનું પાકડું તે. ૨ પીગોળ સા-
કર વગેરેનો કીધેનો પાક. ૩ (ત્રિ.) પવિત્ર.

૪ (પુ. સં.) બાળક.

પાકું, (કિ.) કચાસ મટી જવી તે. ૨ ગ્રમકું કુટે તે.

૩ વખત આવવો (કિ.) હુંડી પાકી.

પાખી, (સ્ત્રી.) તેહેવાગનો દિવસ. ૨ (અ.) વિના.

પાંગરો, (પુ.) ઘોડીવાનું નાકું. ૨ ઠેકાણું. ૩ (કિ.)

જનું. ૪ પાંનડાં આવવા (પાંગરવું.)

પાચક, (પુ.) રમોષો. ૨ (ત્રિ.) પચાડી દે એવું ઓરાક.

પાટ, (પુ.) પાટલો, ખાંક. ૨ પહોળાઈ નરિનો પાટ.

પાટલી, (સ્ત્રી.) ન્હાનો ખાંક. ૨ સોનાની પટી.

૩ ધડી, સંકેતેલી વસ્તુ. ધોતીવા વગેરની. ૪ (કિ.)

બદલી. ૫ (સ્ત્રી.) ગંજીફાની રમત.

પાટી, (સ્ત્રી.) લાકડાની પાતળી પાટલી, ડોકરાઓને

બાણવાની, રમેટ. ૨ સુતરની ગુચેલી જરા પહોળી

નાડી જે ખાટલા બરવાના કામમાં આવે છે તે.

પાટીયો, (પુ.) હાંડણું. ૨ એ નામનો ખાર. ૩ (સ્ત્રી.)

બહુ વચ્ચે પાટી. [ડાનો ચીગે.

પાટો, (પુ.) જરની જાત. ૨ જીવો પટો. ૩ છુગ-

પાક, (પુ.) ઉપકાર. ૨ પર્વત. ૩ બાવ. ૪ (કિ.) પાડવું.

પાડી, ભેરાનું બચ્ચું સ્ત્રી જાતિ. ૨ (કિ.) પાડવું.

પાડુ, ભેરાનું બચ્ચું નર જાતિ. ૨ (કિ.) પાડવું.

પાડો, (પુ.) આંકનો ભાગ. ૨ ભેરાનો પુત્ર અથવા

પતિ. ૩ માળો, ધરનો. ૪-૫ પાડ બહુ વચ્ચે.

૬ (કિ.) પાડવું. ૭ (પુ.) પાક.

પાણી, (પુ.) હાથ. ૨ પથ્થર. ૩ (સ્ત્રી.) ચોપો ભાગ,
૪ (ન.) લુગડાંની એળ.

પાણિ, (સં.) (ન.) જળ. ૨ (પુ.) હાથ. ૩ (ન.) જોર.
૪ આપ, મોતી વગેરેનું. ૫ સોના રૂપાનો રસ
થડાવે છે તે. ૬ તરવાર ચાક્ર વગેરેનું.

પાતર, (સ્ત્રી.) વેશ્યા. ૨ (ન.) વૉગ્વ, લાલક. (પાત્ર.)
૩ વાસણ. ૪ ખાટલામાં ચાર પાંચ વાણના
આંટા હોય છે તે. ૫ નહાનો પવેત. ૬ કીરણ.

પાતરું, (ન.) પાનકું. ૨ લાકડાનું વાસણ.

પાદ, (પુ.) પગ. ૨ (ન.) ચરણ, કવિતામાં. ૩ મળ
દ્વારથી વાણ નીકળે છે તે.

પાધેરી, (સ્ત્રી.) સીધી વસ્ત્ર. વાંકી ઝુંકી નહીં તે.

૨ (પુ) ખસિત ધર્મોપદેશક.

પાન, (ન.) પાનકું. ૨ નામરવેણનું પાન. ૩ પીવું તે
(ઉ.) ગધુ પાન, અધરામૃત પાન. ૪ એક જાતનું
ધરાણું. ૫ ખાટલાનું વાંણ વણે છે તે એમને એમ
લાંબુ ચાલા કરે છે તે. ૬ તે અર્થ ઉપરથીજ લાંબી
વાન. (ઉ.) એની પાન ખુરે એની ?

પાનું, (ન.) પાન, ૧ લા અર્થમાં. ૨ ધારવાળું હથિવાર
૩ લીલા રંગનું ઝેર. ૪ ખપ, સંબંધ.

પાપરી, (સ્ત્રી.) નીસરણી. ૨ પદ્મી.

પાપો, (પુ.) હિંડો ખાડો પર ચણવા વાસે કરે છે તે.
૨ ખાટલાનો પં

પાર, (પુ.) નદીનો સામનો કાંઠો. ૨ છેડો. અંત.

પારણું, (ન.) અપવાસને ખીન્ને દાહાડે જમવું તે.

૨ બાળકને કુલવાનું ઘોડીયા જેવું હોય છે તે.

પારથી, (સ્ત્રી.) સમરથા. ૨ (જિ.) પારસ દેરાનાં રહેનાર.

પારો, (પુ.) એક ધાતુ. ૨ મણકો. ૩ એક ઘરાણું
સ્ત્રીપો ગજામાં નાખે છે તે. ૪-૫ પાર શબ્દનું

બહુ વચન.

પાળ, (પુ.) પાળક. ૨ (સ્ત્રી.) કાંઠો. (ઉ.) નદીની પાળ.

પાળવું, (કિ.) પોપણ કરવું. ૨ જે જોવાતે પ્રમાણુજ કરવું.

પાળી, (સ્ત્રી.) છરી. ૨ (કિ.) પાળવું. ૩ (ન.) એ ના-
મનું ગામ. ૪ (સ્ત્રી.) અજ ભરવાનું માપ.

૫ વખતો વખત. ૬ (મં.) ખોળો. ૭ મિલ.

૮ પંડિત. ૯ પ્રેશ. ૧૦ કાન.

પાસો, (પુ.) ખરક (અપ્પા ભરતે વાપર્યો છે.) ૨ લીલી
વનસ્પતિના પાન. ૩ (કિ.) પાળવું. ૪ (પુ.) પગે

આલનાર આદમી.—પાળો.

પાવડી, (સ્ત્રી.) આપડી. ૨ કચરો ઉપાડવાનું એક લો-
ઢાના પતરાનું હથિયાર.

પાવડો, (પુ.) તોખરો. ૨ કચરો ઉપાડવાનું હથિયાર.

પારા, (પુ.) જાગૃ. ૨ અસર, (ઉ.) હોમને કરતૂટીનો

પારા બસે નહી. ૩ (અ.) પાસે.

પાસો, (પુ.) રમવામાં દાવ. ૨ (કિ.) પાણી પીવું—પારો.

પિંગળ, (પુ.) એ નામનો નાગ જોણે હંદ શાસ્ત્ર રમ્યું
છે. ૨ હંદ શાસ્ત્ર. ૩ સૂર્યના ગણ. ૪ પીજો
રંગ. ૫ એ નામનો પૃથ્વી સંવત્સર.

પીઠ, (સ્ત્રી.) વાંસો. ૨ બાવ. ૩ બજાર.

પીઠું, (ન.) કલાલખાનું. ૨ પાપક વણવા સારું ક-
રેલી કણક.

પિંડ, (પુ.) ગોળો, એકકું કરેલું. ૨ સરીર. ૩ આહને
દાહાડે લોટના ગોળા પિતૃને અર્પે છે તે.

પીર, (પુ.) સુસજ્જમાની મોટો ફકીર; અથવા તેની ઘોર.
૨ (ન.) સ્ત્રીને બાપનું ઘર.

પીસો, (પુ.) એક જાતનો રંગ (જો.) ૨ (કિ.) પીલવું
(ઉ.) તથા પીસો.

પુતળી, (સ્ત્રી.) લાકડા પથ્થરની આકૃતિ, સ્ત્રી વગેરેની.
૨ સોનાનો શિકકો. ૩ આંખની કીકી.

પુર, (રાં.) (ન.) શહેર. ૨ નદીની રેલ. એકદમ પાણી
આવે છે તે. ૩ સંખ્યા, બરણું, (ઉ.) એ સંખ્યનું
કેટલું અથવા કેટલા રત્નોકનું પુર છે? ૪ (કિ.) પુરવું,
(ઉ.) તેવ પુર. ૫ યુગનું ઝાડ. ૬ ઘર.

પૂરણ, (ન.) પુરં. ૨ અણની દાજ તથા ગોળનું રાં-
પીને યાવ છે તે.

પૂરવું. (કિ.) ડાટવું. ૨ કેદ કરવું. ૩ પુરં કરવું.
૪ નાખવું; (ઉ.) તેલે પુરવું.

પૂરી, (સ્ત્રી.) મ્હેર. ૨ એક જાતની ખાધાની વસ્તુ.
 ૩ સંપૂર્ણ સ્ત્રીલિંગ. ૪-૫-૬-૭ જીવો પુરુષ એ
 શબ્દનું જૂતકાળે સ્ત્રીલિંગ.

પૂગે, (પુ.) એક જાતનો પાણીનો જીવડો. ૩ સંપૂર્ણ
 પુલિંગે. ૩-૪-૫-૬ જીવો પુરુષ. [વચને.

પૂસો, (પુ.) ધાસની કોળી. ૨ પુલ એ શબ્દ બહુ
 પૂજ્ય, (ત્રિ) પુજવા યોગ્ય. ૨ મોડું, રૂબ. ૩ જી-
 નનો યુર. [આગળનું.

પૂર્વ, (ત્રિ.) પશ્ચિમની સામેની દશા. ૨ પ્રથમ
 પેથ, (પુ.) પાગડીનો બંધ. ૨ સ્કૂ. ૩ દાખ, બદો-
 બસ્ત. (ઉ.) એને પેથમાં લીધો છે.

પેઠ, (સ્ત્રી.) બજાર. ૨ હુંડી ખોવાઈ ગયે તેને ઠેકાણે
 લખેનો કાગળ.

પેઠા, (પુ. બ.) એક જાતની દુધ ખાંડની મીઠાઈ.
 ૨ (મ. સ્ત્રી.) પેટી.

પેર, (ન.) જમણ. ૨ (સ્ત્રી.) ચીત. ૩ (કિ.) પેરવું.
 (ઉ.) આ કપડું પેર.

પેસો, (પુ.) પ્રથમ. ૨ તે. ૩ હાથ, અંડ.

પેરા, (ન.) સફળ થવું તે. (ઉ.) કેમ તમારી વાત પેરા-
 પડી કે નહીં? ૨ (કિ.) પેસક, (ઉ.) આ ઘરમાં પેરા.

પે, જીવો એકાક્ષરી કોશ.

પોખ, (પુ.) લીલું રોકેલું અનાજ. ૨ (કિ.) પોખવ ;
 વર કન્યાને પોખ.

પોથી, (સ્ત્રી.) સોનાની હાથુમાં ખેરવાનું ધરાણું. ૨ નરમ હોય તે. ૩ (ક્રિ.) પોચવું, (ઉ.) તમારી ચોપડી પોચી. પોથી, (સ્ત્રી.) ચોપડી, પુસ્તક. ૨ લાખના રંગમાં બીજવીને સુકવેલા રૂના કડકા.

પોર, (ન.) એ નામનું ગૃહ. ૨ (પુ.) દિવસનો ચોથો ભોગ. ૩ ગમેલું અથવા આવતું વરસ.

પોરો, (પુ.) ચોક્કસ કરનાર સીપાઈનું ઠેકાણું. ૨ સમય ૩ વાંસણ, પાણી બરવાનું.

પોળ, (સ્ત્રી.) પોલાઈ. ૨ ગ્રામી ધર હોય તે. ૩ રૂનો લાગીને કરેલો પાટો. પોળી.

પોશ, (પુ.) કારતકથી ત્રીજો મહીનો. ૨ (સ્ત્રી.) મુંખડી ઘિવાળીએ આકરને આપે છે તે. ૩ (ક્રિ.) ડાક. ૪ (ક્રિ.) પોપણ કરવું.

પ્રતિષ્ઠા, (સં. સ્ત્રી.) આખર. ૨ દેવની સ્થાપના.

પ્રાણુ, (સં. પુ.) શરીરમાંનો વાયુ. ૨ પરાક્રમ.

(૬૦)

ફેરોતો, (પુ.) ફેરીના રસની ખાવાની કડી. ૨ ફીસાદ. ફેરો, (પુ.) ૧૭ પાલી. ૨ (ક્રિ.) ફેરવું. (ઉ.) તમે હાં ફેરો.

ફળ, (સં.) (ન.) જાડના પુલ્લુનો થતો પદાર્થ. ૨ નફો.

૩ નવફળ. ૪ ખાણનું અગ્ર. ૫ દાલ. ૬ ચાક્રનું પાનું.

ફળી, (સ્ત્રી.) સીંધ. ૨ (કિ.) ફળવું.

ફાડ, (સ્ત્રી.) અરધીયું. ૨ (કિ.) ફાડવું, (ઉ.) લાંકું ફાડ.

ફાલ,ળ (પુ.) જાડને ફળ આવે તે. ૨ (સ્ત્રી.) ગળગાટ

પછીક લાગે એવું થવું (ઉ.) મને તો ફાળ પડી.

ફુલ, (ન.) પુષ્પ. ૨ આંખમાં ફુલું પડે તે. ૩ નાકને

ધરેલું સ્ત્રીનું. ૪ ફુલવાનો ખામિયત.

ફુમવું, (કિ.) ફૂંચ આવવાં. ૨ મહડી જવું. મહોટા થવું.

ફુલી, (સ્ત્રી.) એક જાતનું ચિન્હ. ૨ (કિ.) ફુલવું.

ફૂટ, (ન.) એક જાતનું મોટું ચીખડું. ૨ (સ્ત્રી.) તૂટ

પડી તે. ૩ (ઇ.) જરવાનું માપ.

ફેર, (પુ.) તફાવત. ૨ જહાણ વગેરેમાં બેસેલી ધુમરી

આવે છે તે. ૩ રફૂ.

ફેરો, (પુ.) જાડો. ૨ આંટો, ફરવું પડે તે.

ફેજ, (પુ.) દોંગ. ૨ (સ્ત્રી.) દોરાની વીટેલી દડી.

(ખ.)

ખગલો, (પુ.) સફેત રંગનું મત્સાહારી પક્ષી. ૨ ખગલ

એ શબ્દનું બહુ વચન.

[રહેવું.

ખચવું, (કિ.) રહાણ થવું, સલામત રહેવું. ૨ ખાકી

ખરચી, (સ્ત્રી.) ચુંબન. ૨ છોકરીને લાડથી બોલાવેછે તે.
ખદ, (સ્ત્રી.) એક જાતનો ગાંઠનો રોગ. ૨ (ત્રિ.)
ખરાખ.

ખંધ, (પુ.) ખંદોળસ્ત. ૨ કવિતા કરવાની રીતી.

૩ ખંધન. ૪ અટકી ગયેલું તે. ૫ કાગળનાં લાંબાં પાનાં.
ખંધાણુ, (ન.) બસન. ૨ પેટ ઉપર ઉના પાનડાં મુકે
છે તે. ૩ ખાંધેલું તે.

ખંધક, (સ્ત્રી.) પીસતોલ. ૨ (સં. પુ.) અપોચીયાનું માડ.
ખરીસ, (સ્ત્રી.) કુચો વાળનો. ૨ (પુ.) એક જાતનો કપૂર.
ખળ, (ન.) જોર. ૨ (કિ.) બળવું, (ઉ.) દેવતામાં બળ.
ખળો, (ન.) બળી દાન. ૨ (કિ.) બળવું, બૃત્તકાળ સ્ત્રીજિગે.

૩ એ નામનો એક દાનવ.

ખા, જુવો એકાક્ષરી કોશ.

ખાઈ, (સ્ત્રી.) સ્ત્રીને માનથી બોલાવવાની રીત.

૨ ખેન. ૩ સાસુ. ૪ ગામના રાજાની મા.

ખાંધણું, (ન.) ખાંધવાની વસ્તુ. ૨ લુગડામાં બાત પડવા
માટે તેમાં દોરાની ગાંઠો પાડે છે તે.

ખાંધણી, (સ્ત્રી.) ઈમારત, ખંધાએલી વસ્તુ.

૨ બાલીગર લુગડું.

ખાધા, (સ્ત્રી.) માનતા. ૨ (સં. સ્ત્રી.) પીડા.

ખાંધો, (પુ.) રાત્રીરનો કદ. ૨ (કિ.) ખાંધવું (ઉ.)
ધર ખાંધો.

ખાખ, (પુ.) ધરાણું. ૨ પ્રસ્તાવનો ભાગ, શ્રકરણ.

ખાર, (ત્રિ.) સંખ્યા, છ ને છ. ૨ (ન.) ખારણું.

૩-૪-૫ જુવો ખાહાર સર્વ અર્થમાં.

ખારમુ, (ન.) મુવેના માણસનો ખારમો સ્વિમ, તે હાડ
કિયા કે છે તે. ૨ અગીવાર વાર પછી એક
વાર આવે તે. સંખ્યા.

ખામ, (સં.) (ન.) ખાજક. ૨ (પુ.) વાજ, કેરા, (મુરલી.)

૩ (કિ.) ખાજવું (ઉ.) તારું મ્હો ખાજ.

ખાવા, (પુ.) ગુમાઈ, વેરાગી. ૨ ખાપ.

ખાહાર, (ત્રિ.) અદર નહો તે. ૨ અવાજ, તોપ વગે-
રેનો. ૩ શોખા, રમુજ.

ખી, જુવો એકાક્ષરી કોરા.

ખીજ, (સ્ત્રી.) ખીજી તિથિ. ૨ ખી, મૂજ.

ખીડ, (સ્ત્રી.) ધણું ધાસ ગેહેતું હોય તે જગા. ૨ (ન.)
એક જાતનું કઠણુ લોહોડું. ૩ (કિ.) ખીડવું (ઉ.)
કાગળ ખીડ.

ખીડી, (સ્ત્રી.) પાનની વીંટેલી વસ્તુ. ૨ પીવાની તમા-
કુની ચીજ. ૩ (કિ.) બંધ કરવું, (ઉ.) ડાબલી ખીડી.

ખીડું, (ન.) પાનની ખીડી મ્હોટી. ૨ સાત મોપારી
અથવા ખારેક વિવાહમાં સંવેને આપે છે તે.

૩ (કિ.) ખીડવું. (ઉ.) ડાબલી ખીડું ?

ખીડવું, (કિ.) બંધ કરવું. ૨ સીધ કરવું, મ્હોટાડવું.

ખીલાડી, (સ્ત્રી.) એક જાતનું જનાપર. ૨ લોડાના
આંકડા વાળી ચીજ કુવામાંથી પડી ગયેલી વસ્તુ

કાહડવા માટે. ૩ વ્હાણને પાણીમાં ધબાડી રાખવાનું હથીવાર.

હુંદ, (પુ.) અગાવર કુવે. ૨ (સ્ત્રી.) દેવીનું નામ.

૩ કાંનની નીચેનો ભાગ. ૪ (હું) જોડા. (પૂર)

હુંદી, (સ્ત્રી.) ઔષધી. ૨ એક જાતનું દેશમનું બરતબરે છે તે. ૩ ભાંગ. ૪ મૂળીપું. ૫ કુશિવાર.

હુંદ, (ન.) ટીપુ. ગિદ્. ૨ કાફી વસાણુ. [મત.

હુધ, (પુ.) એ નામનો ગૃહ. ૨ ડાહ્યો. ૩ એ નામનો

હુરું. (ન.) નકાર. ૨ ખાંડ દાણાદાર, ધાપણી ખાંડ.

સાકર. ૩ (કિ.) છુરનું (ઉ.) આ ખાંડ છુરું?

જેટ, (ન.) ચાર તરફથી પાણી હોય તેવી જગા.

૨ દ્વારકા પાસે રાંખોદાર જેટ છે તેનું નામ.

જેડિયું. (ન.) જમીન મણના બારની ગાડી. ૨ જેડી રાખનું બહુ વચન (કાઠિયાવાડમાં)

જેકું, (ન.) પાણીનું બંરણ વાસણુ. ૨ એક જાતનું વસાણું. હરકું.

જેત, (સ્ત્રી.) કારથી કપિતા એક જાતની. ૨ કુકિન.

જેરા, (આ.) સારું. ૨ (કિ.) જેરાનું (ઉ.) નીચે જેરા.

જેરાનું. (કિ.) નીચે હરકું. ૨ કીમત પડતી. (ઉ.) એ

છત્રીનું શું જેરાએ? ૪ સારૂ થવું. (કિ.) આ નવું તરસ

મડું. ૫ ઉચુ ન રહેતું તે.

જેટેકું. (કિ.) નકારા થકું. ખરાબ સ્વભાવના થકું.

૨ મુખે આપવી.

બોબો, (પુ.) દાંતવનાનો. ૨ (સ્ત્રી. બ.) બોબ રાખ્દ.
 બોજ, (પુ.) બાર, તોલ. ૨ કડમ, રાખ, ચાખર.
 બોજો, (પુ.) બાર. ૨ તોજેલાં લાકડાનો બારો.
 બોલ, (પુ.) રાખ્દ. ૨-૩ બોલવું એના અર્થમાં.
 બોલવું, (ક્રિ.) ઉચ્ચાર કરવું. ૨ બોજવું, પાણી વગેરેમાં.
 બોલી, (સ્ત્રી.) બાધા. ૨ બંદોબસ્ત; કરાર.
 બોજું, (ન.) ધણું. ૨-૩-બોજવું જુવો.
 બોજો, (પુ.) ધણો. ૨ (પુ.) પગાલી ચુકેલો ભોટ.
 (ઉ.) ધેરાનો બોજો. ૩ (બ.) બોલ. ૪-૫ જુવો બોલવું.

(ભ.)

ભંગ, (સં. પુ.) નારા. ૨ પાણીની લેહેર.
 ભંગી, (ત્રિ.) ભાંગ'ખોનાર ૨ ઢેડ.
 ભટ, (સં. પુ.) જોડો. ૨ બ્રાહ્મણની ઝોડક.
 ભંડારી, (પુ.) એક નીચ જાતના લોક. ૨ ભંડાર
 રાખવા વાજો. [ભણવું, (બ. સ્ત્રી.)
 ભણી, (અ.) તરફ (ઉ.) કેની બણી જરો? ૨ (ક્રિ.)
 ભમર, (સ્ત્રી.) આંખની ઉપરના વાળ. ૨ (પુ.) ભમરો.
 ભમરી, (સ્ત્રી.) એક જાતની માંખી કાળી. ૨ નદીમાં
 અથવા તળાવમાં જે ઢેકાણે ઊંડું પાણી હોવાથી ગોળ
 ચકર ફેરવી કરે છે તે.

ભમરો, (પુ.) મ્હોટી માંખી. ૨ ભમરનું બહુ વસન.

ભરડો, (પુ.) એક જાતના શિવપૂજક વ્રાહ્મણ.

૨ (કિ.) ભરડવું (ઉ.) આ મણા ભરડો.

ભરણ, (સં.) (ન.) આંખમાં સંકેત ઓસડનાં છે તે.

૨ ભરીને માપવું. ૩ પોષણ. ૪ યુસારો.

ભરણી, (સ્ત્રી.) ૨૭ સું નક્ષત્ર. ૨ ભરવું જીવો.

ભરત, (ન.) રેશમનું સોપથી લુગડાંમાં ચિત્ર કાઢાડે છે તે.

૨ ભરવું જીવો. ૩ (સં.) (પુ.) એ નામનો રાજા.

૪ નદ, જાણો.

ભરતી, (સ્ત્રી.) દરિયાનું થાળી ફેલાવે છે તે. ૨ પુરં

ધવું તે. ૩ નવું લશ્કર.

ભરમ, (પુ.) સંશય. ૨ શાખ, આગમ.

ભરવું, (કિ.) ખાલી વસ્તુમાં સંકેતનાં પાડવું તે. ૨ નાણું

આપવું. ૩ માપવું. ૪ રેશમથી ચિત્રપર રીતવું.

ભગવું, (કિ.) ભેડું થવું. ૨ ભાગકનું ઓડવું.

ભવ, (સં.) (પુ.) સંસાર. ૨ જન્મ. ૩ શિવ. ૪ કલ્યાણ.

ભવિષ્ય, (ન.) થકાનો બનાવ. ૨ નસીબ. ૩ જોર.

ભાગ, (ન.) નસીબ. ૨ (પુ.) અંશ. [પારી ભાગ.

ભાંગ, (સ્ત્રી.) ફેડતી વસ્તુ. ૨ (કિ.) ભાંગવું, (ઉ.) ઓ-

ભાંગવું. (કિ.) કડક કરવા. ૨ નાશવું. ૩ ભાગ-

કાર કરવો.

ભાંગજી, (કિ.) ભાગ પાડવા તે. ૨ દિસાળની ૧ જાત.

ભાડ, (મ્રી.) મ્હેટો ચુલો. ૨ બેન બેઠીને કોઈ
ડેકાણે મોકલી દ્રવ્ય લેવું તે.

ભાંડ, (સં.) (ન.) વાસણ. ૨ (પુ.) બવૈયાની જાતિ.

૩ (કિ.) બુંડું ખોલવું, ભાંડવું. (ન.) ૪ ધરાણું.

ભાત, (પુ.) ચોખા. ૨ (સ્ત્રી.) રીત. ૩ છુટી, જાત.

ભારી, (ત્રિ.) બોજદાર, ભારે. ૨ લાકડાની કોળી.

ભાલો, (પુ.) ખરછી ૨ (કિ.) જુવો-ભાજો.

ભાવ, (સં.) (પુ.) દર, બજાર. ૨ સ્વભાવ. ૩ અવસ્થા.

૪ હિચ્છા. ૫ ખ્યાર. ૬ સત્તા. ૭ અભિપ્રાય.

૮ ચેષ્ટા. ૯ આત્મા. ૧૦ જન્મ. ૧૧ મનોવિકાર.

ભાજ, (ન.) કપાજ. ૨ (સ્ત્રી.) તથાસ. ૩ (કિ.) ભેવું.

ભિંડી, (સ્ત્રી.) એક જાતની બાજી. ૨ એ જાડમાંથી

નીકળતાં રૂંધાં. [૩ (કિ.) ભીડવું.

ભીડ, (સ્ત્રી.) ધણા લોકની. ગરદી. ૨ તાણ, તંગી.

ભુંડ, (ન.) કઠોળ સડી તેમાં જીવડાં પડે છે તે. ૨ ડુકર.

ભુંડો, (પુ.) નઠારો. ૨-૩ ભુંડ-ખડુવચને.

ભૂત, (સં.) (ન.) તત્ત્વ. ૨ અવગતિયાં માણસ. ૩ યૈ ગયેલું.

૪ સરખું પમજેતુ. ૬ પ્રાણી. ૭ અતિત. ૮ ન્યાય. ૯ સત્ય.

ભેટ, (સ્ત્રી.) ચુલાકાત. ૨ નજર, ઈલાદ, નજરાણું.

ભેરવી, (સ્ત્રી.) દેવી. ૨ એ નામનો રાગ.

ભોગ, (સં.) (પુ.) સુખ દુઃખ સહન. ૨ આનંદ, ખુશી,

મજા. ૩ દુઃખ, કમનસીબ. (ઉ.) ભોગ તારો.

૪ સર્પનું શરીર. ૫ મર્પની કણા.

ભોગી, (પુ.) સંપ. ૨-૩-૪-ભોગ ભોગવનાર.

ભોમ, (પુ.) મંગળ. ૨ (સ્ત્રી.) જમીન.

ભોમિયો, (પુ.) રસ્તાનો માહિતગાર સખસ. ૨ કામી-
માયાડના જમીનદાર.

(મ.)

મહર, (સ્ત્રી.) એ નામની રાણી. ૨ (પુ.) દોંગ. ૩ (સં.)
મધર.

મકોદો, (પુ.) એક જાતનો કીડો. ૨ સાંકળાનો આંકડો.

મગજ, (પુ.) માથામાંનો ભાગ. ૨ ગર, વચ્ચમાંનો ભાગ.
૩ એ નામનું મિષ્ટાન્ન. [નામનો ગ્રહ.

મંગળ, (ન.) સારું નસીબ. ૨ સારો અવસર. ૩ એ

મરહર, (પુ.) એ નામનો જંતુ. ૨ અરેખાઈ.

મજકુર, (પુ.) ઉપર કહેયું. ૨ લજેલી ખીના.

મડ, (પુ.) એ નામનો કોળ. ૨ સંખારી વગેરેને
રહેવાની જગો.

મણિયો, (પુ.) મણના તોલનો. ૨ (સ્ત્રી. બ.) મળી.

મન, (પુ.) વિચાર. ૨ સંપ્રદાય. ૩ છુદ્ધિ.

મંદ, સં. (વિ.) ધીમું. ૨ મેગફૂ. ૩ માંખું.

૪ (સા.) (પ્ર.) જે પાસે દોષ ને (ડ.) દોષવાદ.

મદ, (મં.) (પુ.) કેદ. ૨ જુસ્મો. ૩ હાથીનું મરણ.
૪ અભિમાન. ૫ કરગ્રસી. ૬ હાં.

મધ, (ન.) માંખીયોએ પુલમાંથી એકઠો કરેલો પદાર્થ.
૨ હરેદ મીઠો પદાર્થ. ૩ મધ્ય, (ઉ.) મધરાત.

મધ્યમા, (સં. સ્ત્રી.) જુવાન સ્ત્રી. ૨ વચલી આંગળી.
૩ ત્રીજી વાચા.-પરા, પશ્યંતિ, મધ્યમા, વૈષ્ણવી.

મને, (ત્રિ.) હુંને. ૨. (સ્ત્રી.) મનાઈ. ૩ (ન.) મનથી.
મનતા, (સ્ત્રી.) હદ. ૨ રેનહ.

મરગી, (મિત્ર.) કોગળીવાનો રોગ. ૨ હરણી. ૩ કૂકડી.
મરગદ, (સ્ત્રી.) હદ. ૨ વૈષ્ણવ લોકોં મહારાજ પાસે

મંત્ર બંધન લેછે તે. ૩ રામ.

મરી, (ન.) એક જાતનું વસાણું. (કિ. જુ. સ્ત્રી.) મરવું.
મરેકી, (સ્ત્રી.) મરાઠાની સ્ત્રી. ૨ એક જાતની ઓપધી.

મલ, (પુ.) મેલ, કચરો. ૨ મલ, ભોરાવડ. ૩ (કિ.) મળવું.
મળવું, (કિ.) બેળા થવું. ૨ પેદા થવું. ૩ ઓવાઈ

ગપલું હાથ ધાગવું. ૪ જનમવું. (ઉ.) હાં મળવું.

મખુક, (ન.) દેરા. ૨ (ત્રિ.) માર્હ. (કાકીવાવાડમાં)
મમ, (અ.) ઘણું. ૨ (સ્ત્રી) મેરા, કાળજી. ૩ (પુ.)

રાત્રીર ઉપર કાળા ગાંધ પડેછે તે. ૪ બહાનું.

મસાલો, (પુ.) જુદાં જુદાં વસાણાં મરી મરગુ હજદાર
વગેરે બેળાં કરેલાં. ૨ મસાલ શબ્દ બહુ વચને.

મહી, (સ્ત્રી.) યાત્રી. ૨ એ નામની શુભરાતમાં નદી.

મા, (સ્ત્રી.) માતા, જન્મેતા. ૨ લક્ષ્મી. ૩ દેવી, ૪ ધરડી
સ્ત્રીને માનથી બોલાવવાનો રાખ્દ.

માંકેડી, (સ્ત્રી.) વાનરી. ૨ ધંટીમાં રાખવાની લાકડાની
ચીજ. ૩ છાસ વધોવાની ગોળી ઉપરનું લાકડું.

માંકેડો, (પુ.) વાંદરો. ૨ માંકડ બહુવચને.

માગણી, (સ્ત્રી.) માગવું તે. ૨ ઉધરાણી કરવી તે.
૩ કોઈની પાસેથી કન્યા લેવાવિષે પુછપરછ કરવી તે.

માજી, (ત્રિ.) યે ગયેલું, આગળના વખતમાં હજું તે.
(ઉ.) માજી ગવરનર જનરલ. ૨ (સ્ત્રી.) મા, મોટીમા

માટી, (સ્ત્રી.) ધૂડ. ૨ (પુ.) ધણી, પતિ.

માંડવું, (કિ.) સાર કરવું. ૨ રથાપવું. ૩ લખવું.

માંડો, (પુ.) રોટલીની ઉપરનું પાતણું પડ. ૨ (કિ.) માંડવું.

માણુ, (સ્ત્રી.) માટીની ગોળી. ૨ (કિ.) માણવું.

માણું, (ન.) અંગનુ માખ. ૨ (કિ.) માણવું (ઉ.) "શ્રી
નગર વસી મુખ માણુંરે."

માતા, (સ્ત્રી.) મા, જનની. ૨ શીતળા. ૩ (ત્રિ.)
દોલતવાળા (ઉ.) જેમ જેમ માતા થતા જાય છે તેમ
તેમ અભિમાન વધવું જાય છે. ૪ હરેક વસ્તુનો
વધારો થવો હોય તે.

માયા, (સ્ત્રી.) અક્ષર ઉપર () આપું ચિન્હ કરે છે તે.
૨ કવિના કરવામાં એ નામની ગણતી થાય છે તે.
૩ ઔષધી ભરમ.

માત, (ન.) આખર. ૨ ગર્વ. ૩ (પ્ર.) વાળૂ, (ઉ.)
દોલતમાન, બુદ્ધીમાન. ૪ (કિ.) માનવું, (ઉ.) મારી
વાત માન નહીં તો દુખી થેરા.

માયા, (સ્ત્રી.) સ્નેહ, હેત. ૨ દયા. ૩ દ્રવ્ય, દોલત,
૪ સૃષ્ટિની મૂળસાક્ષી. ૫ કામ દેવ.

માર, (પુ.) ખૂબ ટીપવું, મારવું તે. ૨ નુકમાન. (સં.)
મારવું, (કિ.) ઠોકવું, ટીપવું. ૨ જીવ લેવો. ૩ ધાતુની
ભસ્મ કરવી. ૪ જીતવું.

માઘી, (સ્ત્રી.) કોગળીયાનો રોગ. ૨ (ત્રિ.) પોતાનું
બતાવનાર શબ્દ, મ્હારી. ૩ (કિ. બ. સ્ત્રી.) મારવું.

માઘો, (પુ.) મારનારો, ૨ (કિ.) મારવું.

માલ, (પુ.) મિલકત, સ્ત્રીજ વસ્ત. ૨ માળ, બેડી.
૩ (સ્ત્રી.) માળા. ૪ ઝેંટીયાની સુતરનો ફરણી સ્ત્રીજ.
૫ ગિસાત.

માલમ, (પુ.) બ્હાણનો કપતાન. ૨ (ત્રિ.) જાણવું.

માળા, (સ્ત્રી. મધુકાની દોરી. ૨ (પુ.) માળ બાહુ
વચ્ચે. ૨-૩-૪ અર્થમાં.

માળો, (પુ.) ધરની ચાલી. ૨ પક્ષીનું ધર. ૩ (બ.) માળ.

માવો, (પુ.) દુધ ઉઠાંગી ખૂબ જાડું કરેલું તે. ૨ ગર.

માસો, (પુ.) મહીનો. ૨ માસીનો વગ. ૩ એ
નામનો તોવ.

મીઠું, (ન.) લુણ, ખારો પદાર્થ. ૨ મિષ્ટ, ગળણું.

મીત, (ન.) માણસું. ૨ એ નામની રસિ.

મુકવું, (ક્રિ.) ત્યાગવું. ૨ ધરવું, મેલવું.

મુંઝ, (ન.) એ જાતનું સણુ જેવું ધાસ. ૨ (સં.) જંતોઈ.

મુંઠ, (સ્ત્રી.) મુઠી. ૨ મંત્રથી માચી નાંખે છે તે.

૩ તરવારની ઝાલવાની જગા.

મુંખઈ, (સ્ત્રી.) માણસની ચરણીમાંથી થતો પદાર્થ—

૨એ નામનું શેહેર.

મુદૂર્ત, (ન.) જે ધડી. ૨ યોગ્ય સારો વખત.

મૂડી, (સ્ત્રી.) ગરથ, પુંજી. ૨ માપ દાણાનું.

મૂડો, (પુ.) ટોપરાનો. ૨ માપદાણાનું.

મૂલ, (સં.)(પુ.) ઝાડનું થડ. ૨ પ્રથમ. ૩ ઓગણીસાનું

નક્ષત્ર. ૪ કીમત. ૫ પાંચની સમસ્થા.

મે, જુવો એકાક્ષરી કોરા.

મેર, (પુ.) મેરપર્વત. ૨ માળામાંનો એક લાંબો પારો.

૩ હોકાની ડાંડી. ૪ (સ્ત્રી.) મેહેરખાની.

૫ (ક્રિ.) મર. (ઉ.) મર મારા પીટ્યા.

મેળ, (પુ.) પ્રીતિ. ૨ હિસાબ. ૩ રામૂહ. ૪ રાચીર

ઉપર એકઠો થયેલો કચરો (મેલ.) ૫ (ક્રિ.) મૂકી

દેવું. ૬ (પુ.) મેલ.

[૩ મુકાબલો.

મેળવણી, (સ્ત્રી.) સાથે મેળવવું તે. ૨ સરવાળો.

મેળવવું, (ક્રિ.) પેદા કરવું. ૨ મેળવવું, મિશ્રિત કરવું.

૩ મુકાબલો કરવો.

મેલો, (પુ.) કચરા વાળો. ૨ મુલાના સગાચારનો

કામળ. ૩ મેળાવડે લોકોનો. ૪ (કિ.) મુકડું.
(ઉ.) બણવા મેલો.

મોપરી, (સ્ત્રી.) ઢલની જાત. ૨ ન્હાની ખાંડવાની ચીજ,
૩ એક જાતની લાંબી વનસ્પતિ.

મોપરો, (પુ.) ઢલની જાત. ૨ લીંવાની બચીનો
બજેતો ભાગ. ૩ એક વનસ્પતિ.

મોર, (પુ.) પક્ષીનું નામ. ૨ જાડને દૈન આપવા પહેલાં
આગે છે તે. ૩ છાપ. ૪ (સ્ત્રી.) સોનાનો શિનો.
૫ (અ.) આમળ.

મોરી, (ન.) મેચ્છના હાથનું ધરાણું. ૨ (સ્ત્રી.) ખાળ.
૩ ગાયને ગળે ખાંધવાનું ચોરડું.

મોલ, (પુ.) ખેતરમાં ઉગેલું અનાજ. ૨ મહેન.

મોળો, (પુ.) ખટ રસવિનાનો પદાર્થ. ૨ (ખ.) મોલ શબ્દ.
૩ (કિ.) મોળવું, કપવું. (ઉ.) શાક મોળો.

મોહરો, (પુ.) શંખ, કોડે પાજીરા કરવાનો. ૨ (સ્ત્રી.)
મોહર બહુ વચ્ચે.

(ય.)

યતિ, (પુ.) મોટી, સારી ત્યાગી. ૨ (સ્ત્રી.) કનિયામાં
યતિ, વિસાગો આગે છે તે.

યમજ, (ન.) શુક્ર જોવાનો પ્રકાર. ૨ મે. (વિ.) જોડે.

રસી, (સ્ત્રી) ૫૩. ૨ દોરડી. [બચાવ,
 રસી, (સ્ત્રી.) ગાળ. ૨ રાખડી, દોરડી. ૩ રક્ષણ,
 રા, શુવો એકાક્ષરી કોમ. ૧ દોલત. ૨ મોતું.
 રાગ, (પુ.) ગીરા, દેવ. ૨ મવાપ છે તે.
 રાંડ, (સ્ત્રી.) ધણી વિનાની સ્ત્રી. ૨ વેગ્યા. ૩ સ્ત્રીને
 ધિક્કાર પૂર્વક બોલવું.

રાણો, (પુ.) રાજા. ૨ (સ્ત્રી.) રાણ બહુવચને.
 રાધા, (સ્ત્રી.) શ્રી કૃષ્ણની સ્ત્રી. ૨ એ નામનું નક્ષત્ર.
 રામ, (પુ.) ભગવાનનો અવતાર. ૨ આનો. ૩ જોગ.
 રામરામ, (અ.) બે જણ મળતી વખત પ્રથમ બોલવું
 તે. ૨ કાઈ દલગીરી જેનું થયેલા બોલવું તે.

રાવ, (પુ.) રાજા. ૨ (સ્ત્રી.) કૃત્રિયાદ.

રાગ, (સ્ત્રી.) બાળકને ગમે બાળનાનું દોડવું. ૨ પુછ.
 ૩ ગમના વર્ણનનો વિસ્તાર. ૪ રામી. ૫ રસ ગમણ
 થાય તે.

રાશી, (સ્ત્રી.) મેવાદિક ખાર. ૨ (ત્રિ.) ઉત્તમ. ૩ રામુદ.

રાજ, (સ્ત્રી.) સવાળે રૂપિયાનો શિકો. ૨ એક
 ભાતનું વસાણું.

રૂ, શુવો એકાક્ષરી કોરા.

રૂ, શુવો એકાક્ષરી કોમ.

રેત, (સ્ત્રી.) રેતી. ૨ વીર્ય.

રેતી, (સ્ત્રી.) ધૂડ. ૨ (ક્રિ.) રેલેવું, (ઉ) તે ત્યાં રેતી

રેલ, (સ્ત્રી.) નદીનું પૂર. લાકડાની પુરતક રાખવાની
ચીજ. (ઉ.) તારો શુ રેસ ગળો?

રેસ, (ન.) આનાનો ૨૫ મો ભાગ. ૨ તુકસાન,
રેસો, (પુ.) કૂચો. ૨ રેસ બહુ વચને. ૩ (કિ.) રેહેકુ,
(ઉ.) ધિરા રેસો?

રો, જુવો એકાક્ષરી કોશ. [જનવર.
રોજ, (પુ.) દાહડો. ૨ ખગારનો ચ્હડેનો દાહડો. ૩ એ નામે
રોજો, (પુ.) ધોર. ૨ અપવાસ.

(લ.)

લકા, (સ્ત્રી.) સિંહલહોપ. ૨ આતસળાજી.
લખ, (પુ.) લક્ષ. ૨ (કિ.) લખવુ. (ઉ.) કાગળ લખ.
લખતખ, (અ.) બડબડ. ૨ (કિ.) લખલખ કરવું
લખ્યા કરવું.

લખોટો, (પુ.) રમવાનો ગોજો. ૨ કાગળનો વીંટલો.
લંગન, (ન.) વિવાહ. ૨ લે, ખાર.
લગર, (ન.) જ્ઞાણઉંચું રાજે છે તે. ૨ એ નામનુ
ધરાણુ પગમા પેરવાનું.

લપુ, (ત્રિ.) -હાનુ. ૨ પિંગળમા-હસ્ત વિચાર.
લત, (સ્ત્રી.) બસન. ૨ લાત.
લપિત, (ત્રિ.) મનોહર. ૨ (પુ.) એ નામનો રાગ.

સક્ત, (ત્રિ.) ૧૦૦૦૦૦ સંખ્યા. ૨ (ન.) ધ્યાન.
 સક્તી, (સ્ત્રી.) દોલત. ૨ વિધ્યુની સ્ત્રી.
 સાખ, (પુ.) ૧૦૦૦૦૦ સંખ્યા. ૨ અપકી, જોગણી.
 સાખો, (પુ.) વગર નોતરે જમવા જનાર.

૨ (ત્રિ. બ.) સાખ.

સાગ, (પુ.) યોગ્ય વખત. ૨ કળ સંચાનાં રાગ.
 સાગવું, (કિ.) મનમાં આવવું. ૨ વાગી જવું.
 ૩ સર કરવું.

સાટ, (પુ.) ટેલિયા વગેરે યંત્રોમાં નાખવાનો લોઢાનો ડાંડો.
 ૨ નશિળ પ્રમાણે સુરતીમાં આવે તે. ૩ થોકડો,
 મિઝામનો સાટ. [આ ગાડી સાદ.

સાદ, (સ્ત્રી.) ધોડાનું યુ. ૨ (કિ.) સાદવું, (ઉ.)
 સાદી, (સ્ત્રી.) પથરાની ચોટી. ૨ (કિ.) સાદવું-
 (ઉ.) પેટી સાદી.

સાલ, (ત્રિ.) રાતો રંગ. ૨ (પુ.) અવેરાતનો લંબ ગોળ
 પદાર્થ. ૩ (સ્ત્રી.) મ્હોઢામાંથી નીકળતું પાણી-સાળ.
 સાવ, (પુ.) હોરા. ૨ (કિ.) સાવતું; (ઉ.) ઢેરી
 સાવ. (સાવો.)

સિંગ, (પુ.) ગુપ્તદ્રિય. ૨ જાતિ. ૩ શિવની મૂર્તિ.

૪ એ નામનું પુરાણ. ૫ એ નામની દેહ.
 લીકું, (ન.) લીલા રંગનું. ૨ બીનું ૩ એ રંગનું નંગ
 લીલા, (સ્ત્રી.) સરિત્ર. ૨-૩ લીકું જીવો.
 લુ, જીવો એકાક્ષરી કોરા.

લે, જીવો એકાક્ષરી કોશ.

લેપ, (સં. પુ.) ભોળન. ૨ લીપવું, ચોપડવું તે
લેહર, (સ્ત્રી.) નિદ્રાનાં ઝાલાં. ૨ રંગનાં વાંકાં લિસ્સોટાં.
૩ મોલ. ૪ હવા. ૫ દરિયાનો મોળો.

૬ નિરાનું રહી જવું.

લોટ, (પુ.) દરિયાનો મોળો. ૨ (કિ.) લોટવું, ચરખા.
માંથી કપાસીયા ને રૂ જીદુ કરવું, (ઉ.) રૂ લોટ.

(વ.)

વકીલ, (પુ.) આકર. ૨ સરકારી કાવલ જાણનાર.
૩ એલમી, આડતીયો.

વચ, (ન.) વચન. ૨ (અ.) મધ્યં.

વજન, (ન.) તોલ. ૨ માન, સત્તા.

વજર, (ન.) ઘણો કઠણ પદાર્થ. ૨ હંદ્રનું આયુધ.

૩ હીરો. ૪ (સ્ત્રી.) તખ્તખીર-તખ્તખીર.

વટ, (સ્ત્રી.) શાખ્ય, આગર. ૨ (સં.) (પુ.) વડનું ઝાડ.

૩, (કિ.) નાસી જવું. ૪ (ન.) એક જાતનું લોહું.

વટસો, (પુ.) ઉતરવું પીતળ. ૨ (કિ.) વટલવું.

વડ, (પુ.) એક જાતનું ઝાડ. ૨ (અ.) એક પદાર્થમાંથી

સારા નરસા બાગ કરવા તે. (ઉ.) એકવડ, બેવડ.

- વડાં, (ન.) એક જાતની આવાની ચીજ. ૨ મોટાં, (ઉ.) વડાં માણસ. ૩ પડ વાળાં (ઉ.) જેવડાં, ત્રેવડાં.
 વડી, (સ્ત્રી.) મોટી, સ્ત્રી, ચીજ. ૨ ચણાના લોટની આવાની ચીજ. ૩ પડવાળી, (ઊ.) જેવડી, ત્રેવડી.
 વડું, (ન.) આવાની ચીજ. ૨ મોટું. ૩ પડ વાળું. (ઉ.) ચોવડું.
 વણુ, (ન.) કપાસનું એતર. ૨ નરની સમસ્યા. ૩ (અ.) વિના, (ઉ.) મને એ વણુ ચાત્રે નહો. ૪ (કિ.) વણુપું, (ઉ.) આ વાટ વણુ. (સં. વત.)
 વનું, (ન.) હનમત, ૨ વધારે.
 વદ, (સ્ત્રી.) ખીચું પખવાડીપું. ૨ (કિ) વદતું (ઉ.) તું એ વદ.
 વધ, (સ્ત્રી.) વધારો. ૨ (મં.) (પુ.) મારપું, હવા.
 વધારો, (પુ.) વટાવ. ૨ કાડતું. (ઉ.) લુગડું વધારો.
 ૩ ઓલવતું. (ઉ.) દીવો વધારો. ૪ લાંબું કરવું.
 (ઉ.) ટાળોવો વધારો.
 વધુ, (અ.) વધારે. ૨ (સં.) (સ્ત્રી.) સ્ત્રી, ઓરત.
 વન, (મં. ન.) જંગલ. ૨ પાણી. ૩ ધર. ૪ પ્રવાહ.
 વર, (મં.) (પુ.) ધરૂં, ખતિ. ૨ (ત્રિ.) સરસ.
 ૩ કંદુ. ૪ જમાઈ.
 વરગ, (પુ.) જાતિ, વિભાગ. ૨ સોના પીતલનાં ત્રીણાં પાનાં.
 વરત, (ન.) ઉપવાસાદિકે ક્રિયા. ૨ કોરાના પવડાનું દોરડું.
 વરધી, (સ્ત્રી.) શ્રદ્ધિ વધારો. ૨ ખખર.

વા. (પુ.) પવન. ૨ તોર. ૩ (અ.પ્ર.) જોડણું (ઉ.)

આંગળવા, તમુવા. ૪ (સં.) (અ.) અથવા.

વાંક, (પુ.) બાપડીયોને હાથમાં પેરવાનું ધરાણું. ૨ વાંકાઈ,
સીધાઈ નહીં તે. ૩ જૂલ, મુન્હો.

વાગવું, (કિ.) અવાજ થવો. ૨ વાગવું.

વાધો, (પુ.) મૂર્તિને તથા પરને પ્હેરાવવાનું લગડું.
૨ (અ.) વાધ.

વાંજું, (ન.) ગાયન પેદી, વાજંતર. ૨ ટોળી.

વાટ, (સ્ત્રી.) રસ્તો. ૨ રાહ, વખત. ૩ દીવાનીગતિ.
૪ અથા વગેરેનો ખાણીથી ભેગવેલો લોટ. ૫ (કિ.)
વાટકું, કુટુંબ.

વાટો, (પુ.) મુનાનાં ઘર. ૨ (કિ.) વાટકું, (ઉ.) ઔષધ
વાટો. ૩ પેટનો વગ.

વાડ, (સ્ત્રી.) એતરને કાંદાની આમ્રપાસની ઓકી.
૨ મેરડીનું એતર. ૩ પંચાતીના, વાંધે ભાગે તેનું
નામ. ૪ (કિ.) વાડવું.

વાડી, (સ્ત્રી.) બામ. ૨ લી પીર્મવાનું વાસણ. (વારી.)

વાડો, (પુ.) ઝાટ જવાની જગા. ૨ ઘરની આમ પાસ
બાંધેલી છુટ્ટી જગા. ૩-૪-૫ વાડ રાખ્દના બહુ
વચનમાં. ૬ ધર્મના પંથ. ૭ (કિ.) વાડવું. (ઉ.)
સાક વાડો-દો.

વાણુ, (ન.) દરિયામાં સાકડાનું ચાતવું મકર.

૨ ખાટો બરવાની દોરી. ૩ (સ્ત્રી.) બોલી, વાણી.
૪ (ત્રિ.) સસું.

વાણો, (પુ.) હુગડાના પનામાં સુતર વગેરે આવેછે તે.
૨-૩-૪ વાણુ શબ્દ બહુવચને. [(પુ.) વાણુ.

વાત, (સ્ત્રી.) ગિના ગોષ્ઠી. ૨ મોડાણુ. ૩ (સં.)
વાંદરો, (પુ.) વાનર, માંકડો. ૨ ખીલી, તાળા વગેરેની
વાદળી, (સ્ત્રી.) ઉંચા અસમાન તરફ રહેતા વરાળ
હવાનાં ગોટા. ૨ રખંજ, દરિયામાંના જળુઓને
રહેવાનાં ધર.

વાદી, (પુ.) તકરાર કરનાર, કોરટમાં ફરીપાદી. ૨ મદારી.
વામ, (પુ.) જે હાથ યોજા કરતાં યાવ ઓટપું આપ.
(વાંબ) ૨ (ત્રિ.) ડાબી બાજુ. ૩ (મં.) શિવ.
૪ દેવી પૂજકનો માર્ગ. ૫ સુદર. ૬ વિપરી.
૭ (ક્રિ.) વામવું.

વાર, (પુ.) વખત, કાળ. ૨ અકવાડિયાનો એક દિવસ.
(ક.) સોમવાર મંગળવાર. ૩ બરવાનો ગળ. ૪ દીલ.
૫ (સ્ત્રી.) ચોરની શોધ કરવા નીકળેલી રવારી.
૬ આરતિ. ૭ (મ.) પાણી.

વારણ, મં. (ન.) નિશરણ. ૨ હાપી.
વાસો, (પુ.) નીમેતો વખત. ૨ વાર એ શબ્દના શબ્દ
વસંત, માં બહુ વચને. ૩ (ક્રિ.) વારવું.
વહીવટ. ૨ મોટું દૃષ્ટં તોજવાનું વાળ. ૨ એક જા.
ગવો જે ૩ (ન.) હેત. ૪ વાળવું.

વાળવું, (કિ.) ઝાડીને સાફ કરવું. ૨ કાગ કરવું. ૩ ફેરવવું.

વાળો, (પુ.) તાર. ૨ સુગંધી પદાર્થ. ૩ ગેંગ.

૪ ખાસ, બહાના. ૫ જોની પાસે છે તે. (કિ.) અદીણ વાળો. ૬ (કિ.) વાળવું.

વાસ, (પુ.) ડેકાણું. ૨ વસવું તે. ૩ (સ્ત્રી.) સુગંધ.

૪ (કિ.) વાસવું.

વાસના, (સ્ત્રી.) સુગંધ. ૨ મનની ઇચ્છા.

વાસવું, (કિ.) બંધ કરવું. ૨ બો, ગંધ મારવી.

વાસળી, (સ્ત્રી.) મ્હોડેથી વગાડવાની એક ચીજ.

૨ કંમરની આસપાસ લાંબી નાણાની કોથળી ખાવે છે તે

વામી, (ત્રિ.) ડેહેનાર. ૨ તાણું નહીં તે, ગપા દાહાડાતું.

વાંમો, (પુ.) પીઠ. ૨ વાસ, બહુવચને.

વાસો, (પુ.) રેહેવાસ. ૨ જાણવા પછીના દિવસ.

૩ (કિ.) વાસફ, બંધ કરવું. (કિ.) તાણું વાસો.

વિગત, (સં.) યે ગયેલું, જુદું પડેલું. ૨ તપસીય, બિના.

- વેણું, (ન.) સવાર. ૨ લાકડાના યોગદા ઉપર
 ૪ ઘડા મુકીને બળધ લાદી પાણી લાવવાનું નામ.
 વેણો, (ન.) વાળ. ૨ લવારનુ રામ. ૩ વેણું બહુ વચન.
 વેર, (ન.) વેર. ૨ (પુ.) લાકડાનો જુકો. ૩ ભીત
 અથવા પૃથ્વીનું ફાટવું. ૪-૫-વેરવું.
 વેરવું, (કિ.) લાકડું મ્હોટા કરવતથી ચીરવું તે. ૨ વિચેરવું.
 વેરો, (પુ.) કર. ૨ (કિ.) વેરવું. ૩ (ખ.) વેર.
 વેલ, (સ્ત્રી.) લતા. ૨ જે પવડાની ધુમટવાળી ગોડી.
 ૩ કાનના ધરાણાનું નામ. ૪ સમુદ્રની બરતી.
 ૫ રોગની ગાંઠ. (વેળ.) ૬ વખત.
 વેલા, (સં. સ્ત્રી.) મપાંદા. ૨ સમય. ૩ બરતી.
 ૪ (ખ.) વેલો. ૫ (અ.) જલદી.
 વેલો, (પુ.) ઝાડની જાતિ. ૨ જલદી, ઉતાવળ.
 ૩ વેલ રાખે બહુ વચને.
 વે, (ન.) એક જાતનું પક્ષી. ૨ વે જવું.
 વેજવું, (કિ.) નદી વગેરેમાં તણાઈ જવું. ૨ ઘેઝા ઘે જવું.
 વોરો, (પુ.) મુસલમાનની એક જાતિ. ૨ એક જા-
 તની આલણની ઓડક. ૩ પેસા ધીરનારનું નામ.
 ૪ (કિ.) વોરવું.

(૨૧.)

શક, (પુ.) સંરાષ. ૨ સંવત્, નવા રાજ્યથી ચાલેલું વર્ષ.

શક્ર, (ન.) ધડીવાલનો એક ઉપયોગી પદાર્થ. ૨ સંખ્યા.

શંખ, (મં.) (પુ.) મ્હોટો કોડો. ૨ નિર્ધન, કોમ,

૩. સુગંધી નખલો. ૪ કપાળનું હડકું.

શશ, (પુ.) ધડી પડવી તે, કરચલી. ૨ સ્ત્રીની ચો-

ળીમાં નાખે છે તે. (રાજ)

શશા, (સ્ત્રી.) મલાહ. ૨ છીપર, પથર.

શશી, (સ્ત્રી.) તરણું. ૨ હજામની પયગી. ૩ (કિ.) રાજ્યું.

શજો, (પુ.) ૧ દાણામાં છુવડા પડે છે તે.

૩ રાજ બહુ વચને.

શા, જુવો એકાક્ષરી કોશ.

શાખ, (સ્ત્રી.) દેરીનું પડવ અવસ્થામાં આવ્યું.

૨ શાક્ષી, સાહેલી. ૩ કમાડ બારસાતનો ભાગ,

૪ આબરૂ. ૫ (ન.) શાક (સુરતી.)

શાંઘ, (સ્ત્રી.) શાંઘીયાની સ્ત્રી. ૨ શાંઘું, (પાળયું)

(ઉ.) ઘોડી શાંઘ.

શાલ, (સ્ત્રી.) કારમીરી ઉનનું કાપડ. ૨ વર્ષ.

૩ વણકરને વણવાનું હથિયાર. ૪ ક્ષેત્રગ સહિત

ચોખા. ૫ (પુ.) આટલાનાં લાંબાં લાકડાં. (રાજ)

શાળા, (સ્ત્રી.) નીશાળ. ૨ ધર, જગા. ૩ બાવડીના

બાઈ બહુ વચને.

શાજો, (પુ.) બાથડીનો બાઈ. ૨ શાલ શખ્દ
બહુ વચ્ચે. [(ઉ.) હુંડી શિકારી.

શિકારી, (પુ.) શિકાર કરનાર. ૨ (કિ.) શિકારવું.

શિવ, (પુ.) રૂદ્ર. ૨ (કિ.) શીવવું. (ઉ.) અંગરખું શીવ.

શીખ, (સ્ત્રી.) સખી. ૨ લોહાની લાંબી છડી.

૩ રત્ન. ૪ પ્હરામણી. ૫ (પુ.) એ નામના લોક.

૬ (કિ.) શીખવું (ઉ.) તું સરવાળા શીખ.

શીખ, (ન.) સારો સ્વભાવ. ૨ અચ્ચબિચારી પહોં.

૩ (કિ.) ભોગવવું.

શીળી, (સ્ત્રી.) સહીષ્ડ, માતા. ૨ થંડી, વાસી બીજ.

શુકર, (પુ.) ગૃહનું નામ. ૨ કાણો. ૩ કુકર.

શુધ, (સ્ત્રી.) માલુમ, અખર, બાન. ૨ (ત્રિ.) શુદ્ધ, સાદુ.

શૂળ, (ન.) એ નામનો રાસીરમાં ચતો રોગ. ૨ કાંઠો.

૩ શૂળી. ૪ ખરાબ માણસ.

શો, જુવો એકાક્ષરી કોરા.

શેલી, (સ્ત્રી.) રાખ. ૨ કૂકીરને માથે બાંધવાની

કાળી દોરી. ૩ ફેલાવ થવો તે. (ઉ.) આજ લા-

ફસી શેલી થઈ એટલે ધણી વૈ પડી.

શો, જુવો એકાક્ષરી કોરા.

(સ.)

સકરો, (પુ.) એક જાતનું પક્ષી. ૨ લુચ્ચો, હરામી.

સક્કો, (પુ.) રહેરો. ૨ રાખ.

સખી, (સ્ત્રી.) સહીયર. ૨ (ત્રિ.) હદાર.

સંગ, (પુ.) સોજન. ૨ સ્ત્રીસંગ. [કરેલી વેસ્ટુઓ.

સંચ, (પુ.) સાંચો. ૨ કુંચી. ૩ ઉપાધ. ૪ એકઠી

સંજવું, (કિ.) ઠાઠમાઠ કરી તૈયાર રહેવું. ૨ ચાકુ તર-

વાર વગેરેને ધાર ચઢાવતી તે.

સટું, (પુ.) જ્યો, લાટ. ૨ (અ.) જનવી.

સદામુવાગણ, (સ્ત્રી.) કૂલની એક જાતિ. ૨ નાતરીવા

લોકની સ્ત્રી.

સંધિ, (સં.) (સ્ત્રી.) ઐશ્ય કરવું તે. ૨ એક રાખ્દનો

અંત તથા ખીજનું આદિ બેજાં થે જુદો ઉચ્ચાર

ધાય તે. ૩ તાકડો, થોમ્મ વખત. ૪ સાંધો.

૫ (ત્રિ.) સિંધ દેરાનું. ૬ (ત્રિ.) સંધી માણસ, લીપી.

સંઘપા, (સ્ત્રી.) સાંજ, દીવાવખત. ૨ ધર્મક્રિયા.

સંભાર, (પુ.) મીઠું મરચું વગેરે તર્જાને ખાંડેમો મસામો.

૨ (કિ.) સંભાળવું. [૩ કૂલ.

સગ, (ન.) સોગંદ, (સંસમય.) ૨ સં. (ત્રિ.) સરખું.

સમણું, (ન.) રૂપત્ર. ૨ (કિ.) સમણવું, (ઉ.) દોરાસમણું.

સમય, (સં. પુ.) વખત. ૨ આચાર. ૩ સોગંદ.

૪ સિદ્ધાંત.

સમો, (પુ.) સમય, વખત. ૨ સૂધો, સારો.

સર, (ન.) માથું. ૨ તર્જાવ. ૩ ખાજનો મુણાકોર.

૪ બાકી. ૫ (સં. ન.) બાણ.

સરત, (સ્ત્રી.) હોડ. ૨ દૃષ્ટિ, નજર. ૩ (કિ.) સરતું, (ઉ.) કામ સરત.

સરસ, (પુ.) રંગમાં નાખવાનો પદાર્થ. (સરેરા) ૨ (ત્રિ.) સારું, સરાવયું, (કિ.) લાકડા વગેરેમાં કાણું પડાવવાં, ૨ મેરલાં પાછળ ક્રિયા કરવી. ૩ ઉપડાવયું.

સસા, (સ્ત્રી.) સંપ. ૨ એક વિચાર. ૩ શિખા, પથ્થર. સેવા, (પુ.) સારોવા. ૨ મશાલાની ભત. ૩ એકનેપા. સાંખયું, (કિ.) સહન કરયું. ૨ બરયું, માપયું.

સાખી, (સ્ત્રી.) કવિતાની બાધણી. ૨ (ત્રિ.) જોનાર. સાંખ્ય, (ન.) એ નામનું શાસ્ત્ર. ૨ સાંખયું, (ઉ.) આ અંગરખું સાંખ્ય. [વાનું ગીત.

સાંધી, (સ્ત્રી.) રથમાં બેસવાનો બાગ. ૨ સાંજરે ગા. સાધી, (સ્ત્રી.) ઘણું ડોળદાર નહીં તે. ૨ લગન. સાંધણ, (ન.) પૂરવણી. ૨ વધારે બોલ એક તરફના ત્રાજવાને.

સાધન, (સં. ન.) મારયું. ૨ અગિયાર, મડદાને મુકવો તે. ૩ દ્રવ્ય. ૪ ઉપાય. [સાંધો.

સાંધો, (પુ.) સારીરના બાગ. ૨ સાંધયું, (ઉ.) લુગડું. સાંખ, (સ્ત્રી.) ચુરાળની નીચેની લોહોડાની કુંડળી. ૨ (સં.) શિવ.

સાંખેલું, (ન.) ચુરાળ. ૨ સણગારેલા છોકરા. સાંભળયું, (કિ.) કાન ઇન્દ્રિયનો ઉપયોગ કરવો.

૨ માદ આવયું.

મામ, (મં) ત્રીજો વેદ. ૨ રાજાઓનાં ચાર ઉપાય
મોનો એક.

સામો, (પુ.) પોતાથી ઉલટો. ૨ અવનતી એક જાતિ.
સાર, (સં. પુ.) મતલબ. ૨ કાણું, ઊંઢ. ૩ તત્વ, નગદ માપ.
૪ કાપરો. ૫ (ક્રિ.) સારું. (ક.) આંખે કાજળ સાર.
૬ (મં.) પાણી. ૭ ધન.

મારંગ, (સ.) (પુ.) એ નામનો રાગ. ૨ મૂર્ધા; ૩ ચંદ્ર.
૪ ધોડો. ૫ હાથી. ૬ આકારા. ૭ પર્વત.
૮ સિંહ. ૯ ગગન. ૧૦ હરણ. ૧૧ આતક.
૧૨ દેડકું. ૧૩ દીનો. ૧૪ બમગો.

સારવું, (ક્રિ.) કાણું પાડવું. ૨ મંગેલા પાછળ ક્રિયા કરવી.
સાવ, જુવો ગાળ. [ઔપધી.

માલમ, (ત્રિ) ગગિન, પ્રમાણિક. ૨ એ નામની
સાવજ, (પુ.) વાધ. ૨ (અ.) છેકળા ગિલકૃષ્ણ ?
સાવરણી, (સ્ત્રી.) કચરો કાઢાડી સાફ કરવાનો પદાર્થ.
૨ (સ.) મનુષ્ય નામ.

સિંગ, (સ્ત્રી.) બોધ મગની કૃષી. ૨ એ નામની રાશી
(મિહ.) ૩ (પુ.) સિંહ. ૪ (ન) સોંગડું.

સિષ્ઠ, (ત્રિ) તૈયાર થવું. ૨ મોટો કરામત વાળો.
સિદ્ધી, (મ સ્ત્રી.) અણિમાદિક એટલે જીલ્લું રૂપ ધરવું,
એ વગેરે આદ. ૨ કૃષ્ણ, કાપતો. ૩ (ત્રિ.) હકસી.

સિધી, (સ્ત્રી.) સાચી સ્ત્રી. ૨ વાકી નહીં તે. ૩ હકસી.
સિધું, (ન.) સરખું, વાંકું ચુકું નહીં તે. ૨ ગ્રાહણને

- ખાવા માટે આપેલું સર્વ જીવનું અન્ન ધી વગેરે.
 સીમ, (સ્ત્રી.) હદ, મર્યાદા. ૨ ગામ પાસેનું જંગલ.
 સુકાણી, (પુ.) વ્હાણમાં હાંકનાર. ૨ (કિ.) સ્ત્રીલિંગે
 સુકાણું, (ઉ.) એ જાણડી સુકાણી છે.
 સુકો, (પુ.) બીજેલો નહીં તે. ૨ પૈસા વનાનો. ૩ તમાકુ.
 સુકલ, (ત્રિ.) સુકાઈ ગયેલું. ૨ સફેદ. ૩ (પુ.) આશ્વ-
 ણનો ગોર (શુક્લ).
 સુંખડી, (સ્ત્રી.) મીઠાઈ. ૨ મહેતા વાણોતરને દલાસી
 તથા મજૂરી વગેરેમાંથી સેંકડે કાંઈક ટકા કાપો આ-
 પેછે તે. ૩ ગળપાપડી.
 સુજવું, (કિ.) મનમાં, ધ્યાનમાં આવવું. ૨ સોજો થવો.
 ૩ સમ આધને ઓરીના આજથી છુટવું.
 સુડો, (પુ.) મ્હોટી સુડી. ૨ એક જાતનો પોપટ.
 સુતર, (ન.) રૂમાંથી નીકળતા તાંતણા. ૨ (ત્રિ.) સાફ, સરખું.
 સુરત, (સ્ત્રી.) મ્હેરો. ૨ શોબા. ૩ સંભોગ.
 ૪ (ન.) સેહેરનું નામ.
 સૂર, (પુ.) સૂરજ. ૨ ગાવામાં સ્વર આવેછે તે.
 ૩ (ન.) જોર; સૌમ્ય. ૪ દેવતા.
 સૂવા, (પુ.) સુવાની બાજી તથા દાણા. ૨ (કિ.) સૂવું.
 (ઉ.) છોકરો સૂવા ગયો.
 સેર, (પુ.) વજન. ૨ ન્હાનો રસ્તો. ૩ છિદ્ર. ૪ મ્હોટું
 ગામ. ૫ પંકિત, હાર. ૬ (ઉ.) બાગ.
 રડી, (સ્ત્રી.) એક જાતની વનસ્પતિ. ૨ ગણી, સેરી.

સેવ, (સ્ત્રી.) સેવા. ૨ એ નામનો ખાવાનો પદાર્થ.
 સોજવું, (કિ.) સોજો થવો; કુલવું. ૨ સુપડાથી દાણા
 સાફ કરવા.
 સોદો, (પુ.) વેચાથી લેવાએલું તે. ૨ હુન્મો, પક્ષો.
 સોમ, (ત્રિ) કુંજુસ. ૨ (સં.) ચંદ્રમા.
 સ્વર, (પુ.) અવાજ. ૨ બ્યાકરણમા અ, ઈ, ઉ વગેરે.
 ૩ ગાયનનું અંગ.

(હ.)

હડતાલ, (સ્ત્રી.) એક જાતની પીળી પવેતની ધાતુ.
 ૨ દુકાનો સારો દિવસ બંધ રહે તે.
 હર, (સં.) મહાદેવ. ૨ (કિ.) હરવું. ૩ (અ.) હરએક.
 હરણુ, (ન.) એ નામનું પશુ. ૨ હરી જવું તે.
 હળ, (ન.) એકુતનું હથિપાર. ૨ (કિ.) હળવું.
 હલવો, (પુ.) ધર્જાનું પકવાન. ૨ (કિ.) ચલાવો. (ઉ.) હલાવો.
 હવાઈ, (સ્ત્રી.) એક જાતની આતસબાઈ. ૨ (કિ.) ભી.
 જોલા જેવું યવું, (ઉ.) એ દાળ હવાઈ ગઈ છે.
 હવાલો, (પુ.) સોંપણત. ૨ હુગડાની ચારણી
 હવેલી, (સ્ત્રી.) મોંઢી ઈમારત. ૨ વાછડા વાછડીવાળી
 ગાયનું નામ. ૩ એક ટેકાણે સગાઈ કરી હોય
 ને તે ખીજે પાણાવે તે. ૪ મંદિર.

હાથો, (પુ.) લાકડાનો હાથમાં પકડવાનો ખીલ.

૨. (ખ.) હાથ. ૩ દલાલીમાં હાથ મેળવવો તે.

હાર, (પુ.) માળા. ૨ પંક્તિ. ૩ ખેલમાં હારવું તે.

હાલ, (અ.) હમણાં. ૨ (પુ.) અવસ્થા. ૩ (કિ.) હાલપૂં.

હાલો, (પુ.) હાલ શબ્દ બહુ વચને. ૨ બાજકને ગા-

વાનું ગીત. ૩ (કિ.) ચાલો.

હિંચોળો, (પુ.) હીંચકો. ૨ (કિ.) હીંચોળવું.

હેમ, (ન.) સોનું. ૨ (પુ.) ગરફ, હીમ.

હો, શુભો એકાદશી કોશ.

આ કોશનો ઉપયોગ.

પ્રથમ તો આ કોશ વ્યવહાર કામની લખાવટમાંથી બાહાર નીકળી જવાએ એવું લખાણ લખવાના કા-
મમાં આવે છે. નેમકે:—કોઈએ લખી આપું કે
'તમારું દલાણ પાસે હજાર રૂપીયાનું લેણું છે, તે બે
મહીનામાં ન આપે તો હું તે બદલે સોનું આપું.' આ
વાક્યના બે અર્થ થઈ શકે છે; એક તો એ ને 'હું તે
બદલે સોનું એટલે હેમ આપું.' ખીન્ને અર્થ એ ને
'હું સોનું એટલે સો રૂપીયાનું લેણું આપું.' બીજું
કવિતામાં ગ્રાસ ધણા લાવી તેના અર્થ શુદ્ધ શુદ્ધ કર-
વાનું તાત્પર્ય હોય તો તે પણ સાધી શકાય છે. નેમકે:—

હરિગીતિ છંદ.

નૃપ ૧અમય કેરા ૨અમયમાં, છોડી ૩અમલ ગેતા સદા,
૪અમલદાગે લાગ્ય લે, ને કાજ ૫અમળ કરે કરા.

અર્થ.—રાજાઓ સદા ૧અફીણના રકેટમાં પોતાનો
હોદ્દો છોડીને રહે છે ને કેડ ૪કારબારીયો લાગ્ય
લેને ૫નિર્ભય કામ કરી કરતા નથી.

ત્રીગુ અર્થમાં ગૂઢ એની કવિતા રચવાના ઉપયોગમાં
પણ આવે છે નેમકે:—

હરિગીતિ છંદ.

દસા અમૃત સર્વે મનીષને ને, સ્તાનિ યાત્રિક દેવને;
૫૦ એક એક મળી રહે છે, એહ અર્થ કહો મને. ૨

અર્થ.—માણસને દસ જાતના અમૃત મળે છે —
૧ પાણી, ૨ દુધ, ૩ દહીં, ૪ ધી, ૫ મધ, ૬ સાકર,
૭ સુગંધિ મનરૂપિ, ૮ જામ કુંજ (પેર), ૯ સ્ત્રીનું
અધરામૃત, ને ૧૦ માખણ; અને સ્તાનિ, યાત્રિક ને
દેવને એક એક અમૃત મળે છે:—માનિને મોક્ષ,
યાત્રિકને યત્તરેષ, ને દેવતાને ને પીધેથી સદા જીવાની
રહે ને મરણ ન આવે એવો પદાર્થ. એ પ્રમાણે
અમૃત રાખના તેર અર્થ એ છંદમાં ગૂઢ રહ્યા છે.

આ,સત.
આ,સરે.
આ,સાર.
આ,હાર.

એ,અરો.
એ,ટલે.
એ,લચ્છી.^૩
એ,લિયો.

કાંક,રો.
કાગ,દી.
કાં,ખળી,ખો.
કોટ,વાલ.

ઈ.

ઓ.

ખ.

ઈ,ભર.
ઈભ,રો.
ઈતિ,હાસ.
ઈંદ્ર,ગોપ.^૨
ઈ,માન.
ઈ,લાજ.

ઓર,માન.
ઓળ,ખાણું.

ક.

ખત,વણી.
ખરી,દી.
ખા,અરો.
ખા,તર.
ખા,તાર.
ખા,રો.
ખા,સી.
ખીજ,મત.

એ.

કદર,કાન.
કર,તાળ.^૪
કર,મ.
કર,મચી.
કરા,મત.
કળ,શી.^૫

ગ.

એક,શક.
એ,કાણું.

ગર,ખો.
ગર,મર.

૧ તે ૨ ચોખાચાખાં ખીનાકારી નવા લીલા રાતા છવડા
થાય છે તે. ૩ વાંકી વળી ૪ હાથમાં રાખી વગાડ-
વાળું ૫ વાણું. ૫ કાચિવાડમાં ઘણાં મળે

પર,બા.	પા,વડી,ડો.	બા,તલ.
પર,વત.	પા,વન.	બા,પડી,ડો.
પર,વાનગી. ^૧	પા,વસી.	બાર,દાન.
પર,વાર.	પા,સો.	બા,વળ.
પર,વાણું.	પી,પજો.	બો,મો.
પર,સાદ. ^૨	પુર,વણી.	બો,જો.
પુર,સેવો.	પેરા,વા.	બો,રડી.
પરિ,તાપ.	પેરા,વાઈ.	
પા,ખંડ,ડી.		ભ.
પા,પડી.	ફ.	
પા,તળું.		બર,વાડ.
પા,તાળ.	ફટ,કડી.	બર,ગલ.
પા,યર.	ફર,માન.	બા,મણ.
પા,ધરી.	ફર,માસ.	બા,ગળ.
પા,પડ.	ફરી,માધી.	બા,છ.
પા,પણ.	ફટ,કળ.	
પા,મર,ચી.	ફેર,વણી.	મ.
પાપ,રળ.		
પાર,પી.	બ.	મ,ર.
પા,રસ,સી.	બર,કત.	મા,ગણ.
પાર,સણ.	બા,ટપી.	મા,જમ.

માત,બર.	રા,ગણી.	વર,માત.
મા,નથી.	રાજ,ગરો.	વજ,તર.
માર,કણી.	રા,વણ.	વા,કેક.
માર,વાડી.	રા,વજ.	વા,આજ. ૪
મા,બણ.	રરા,વત.	વાણો,તર.
મા,વડી.	રૂ,પાળી. ૨	વા,દજ,ળી.
મા,મો.	રૂ,બરૂ.	વા,ધરી.
મે,લી.	રે,આ.	વા,નર.
મે,રાધ. ૧	રે,વડી. ૩	વા,રણ.
મે,ર.	રે,સમ.	વા,રસ.
મે,વા.	રો,ગાન.	વા,વડી.
મે,વાડો.	રાજ,ગાર.	વા,વણી.
મો,તડી.	રોટ,લી.	વા,વેતર. ૫
મોર,ળી.	લ.	વેદ,ના.
મો,વાળો.	લે,વા.	વેરા,ગણ.
મો,સાળ.		

૨.

વ.

શી.

રસ,ના.

વગે,રે.

રા,કર.

રા,ખડી.

વજ,ન.

શી,યું.

૧ દરજ. ૨ છરી. ૩ એક જાતની ખાતાની ચીજ.
૪ અગરખાનો ભાગ. ૫ છાકરું.

પર,જન.	પા,વડી,ડો.	ખા,તલ.
પર,વત.	પા,વન.	ખા,પડી,ડો.
પર,વાનગી. ^૧	પા,વલી.	ખાર,દાન.
પર,વાર.	પા,સો.	ખા,વળ.
પર,વાણું.	પી,પળો.	ખો,ધો.
પર,સાદ. ^૨	પુર,વણી.	ખો,જો.
પુર,સેવો.	પેશ,વા.	ખો,રડી.
પરિ,તાપ.	પેશ,વાઈ.	
પા,ખંડ,ડી.		ભ.
પા,ધડી.	ફ.	
પા,તણું.		બર,વાડ.
પા,તાળ.	ફટ,કડી.	બર,જલ.
પા,ધર.	ફર,માન.	બલા,મણ.
પા,ધરી.	ફર,માસ.	બા,ગળ.
પા,પડ.	ફરી,પાલી.	બા,છ.
પા,પણ.	ફટ,કળ.	
પા,મર,ચી.	ફેર,વણી.	મ.
પાપ,દળ.		
પાર,ધી.	બ.	મ,દર.
પા,રસ,સી.	બર,કત.	મા,ગણ.
પાર,સણ.	બા,ટમી.	મા,જળ.

માત,ખર.	રા,ગેણી.	વર,સાત.
મા,નની.	રાજ,ગરો.	વળ,તર.
માર,કણી.	રા,વણ.	વા,કેફ.
માર,વાડી.	રા,વળ.	વા,ચાળ. ૪
મા,બણ.	રેરા,વત.	વાણો,તર.
મા,વડી.	રૂ,ચાળી. ૫	વા,દળ,ખી.
મા,સો.	રૂ,ખરૂ.	વા,ધરી.
મે,દી.	રે,ખા.	વા,નર.
જ,રાધ. ૧	રે,વડી. ૭	વા,રણ.
જ,ર.	રે,સમ.	વા,રસ.
જ,વા. સાજી.	રો,ગાન.	વા,વડી.
જ,વાડી.	રાજ,ગાર.	વા,વણી.
મો,જડી.	રોટ,લી.	વા,વેતર. ૫
મોર,ખી.	લ.	વેદ,ના.
મો,વાળો.	લે,વા.	વેરા,ગણ.
મો,સાજ.		

૨.

વ.

શ.

રસ,ના.

રા,ખાડી.

વગે,રે.

વજ,ન.

શા,કર.

શી,ચું.

૧ ૧૨૯. ૨ છરી ૩ એક બાતની ખાસાની ચીલ.
૪ અગરખાનો ભાગ ૫ ઘાટર.

શું, ખડી.	સમા, ચાર.	સો, જો.
શું, ધણી.	સમા, ધાન.	સો, ધો.
શે, વાળ.	સર, દી.	
સો, ખીલા.	સર, પણ.	હ.
સ.	સાત, ધાન.	હજી, રો.
સમ, જણ.	સું, દરિ.	હર, કત.
સમ, ચેર.	સુવા, વડ.	હર, તાળ.
	સુવા, સણ.	હો, રો.

ઉપયોગ.

આ કોશના સખ્દ પ્રથમ પુછાના, સમસાના, હસ-
વાના, અને દરેતાવેલ લખી આપ્યા પછી તેમાંથીજ
જુદો અર્થ ફેરવીને ગુદામાંથી નીકળી જવા વગેરે ધણા
કામમાં આવે છે; તેમજ પ્રાસંગીક કવિતામાં
એક સખ્દના વળ ચાર વાર જુદા અર્થ કરવા હોય તો
ઉપયોગમાં આવે છે. તે વિષે વધારે વર્ણન મે
મહારા રમેશ પિંગળાદર્શના વિરોવદર્શન નામના યોગ
બાગમાં કર્યું છે; ને તેથી પણ વધારે ખાંચ ખોંચ
વાળા ગિચાર મારા છપાવેલા વિદ્યધ્રુવખંડન નામના
મંજૂત ગ્રંથમાં જોવાથી માણુમ પડશે.

ગ્રાહી દંદ.

આનંદ આ નદનો દે સંગે,
 આરામ આ રામ દે તું ધ્યાયે;
 દે નારિ સંતાન દેનારિ સાગી,
 આચાર આ ચાર દે તું મુરાચી. ૧.

અર્થ.—એક ગૃહસ્થની સ્ત્રી મરી ગઈ હતી, ને પોતાને પુત્ર, વાડી અને ઉત્તમ આચાર હતા; તે ૩ અમ્યજ રેવા સાથે અને એક સાચી સ્ત્રી મળવામાર પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરી, તે કહે છે. આ નંદ ને પુત્ર તેનો આનંદ સુકાપ આપ, એટલે ૧૦૦ વર્ષ સુધી જીવાડા અને હે રામ! આ આરામ ને વાડી તે સદા મારે વરા રાખ્ય! અને સંતાન દેનારી એટલે જાણનારી એવી નારી આપ! અને મારો આચાર ને પવિત્રપણુ તે સદાય રાખ્ય! આ ચાર પદાર્થ મને આપ એટલે અનિમ્યજ રાખ્ય. એ મુરાચી ને ભગવાન તેની પાસે માગે છે.

આર્યા.

શું, ધણિ વાલી નાકે, સું, દરિ સુખની દિશા કામીને;
 ગજ મુખ પાસ શું, ઢગતી, શું, ખાડિ માકર મિ પામીને. ૨

અર્થ.—નાકને શું ધણિ વાલી લાગે છે? શું ધણિ એટલે તબખીર. કામી પુરુષને સુખની ઝૂકા રૂપ શું

દેખાવ છે ? મુંદરિ એટલે સ્ત્રી. હાથીના મોહોડા પાસે
શું ઢાળું રહે છે ? શુંદ. અને ખડીસાકર તથા ધી
પામીને શું ચાવ છે ? શુંખડિ એટલે મીઠાઈ.

એવી રીતે ઉપરની કવિતામાં એક એક શબ્દ જે
ભાગ પડી એક મતલબ નીકળીને પછી તેમાંથીજ
પ્રશ્નનો ઉત્તર નીકળ્યો એ સ્વરૂપ છે.

રસાવળી છંદ.

દે દુડળ ને મર, પરે તે ગામ કહાયે,
સાંકાળે શું કહાય, નિમેષે શું ઉચરાયે;
નામ રવાનું કહું, કરે શું નટ તે કહિયે,
વીવાનું શું નામ, ગુરામમાનીમાં લહિયે.

કાં,ન,મેર.

એનો અર્થ મહારા રમેલા પિંગળાદર્શને પાને ૨૩૩
મે લેવો. એજ છંદ ત્રિરાટ્ટિ પંચકૂપ તથા ૫૩૩૫
કોરાનું ઉદાહરણ છે.

ત્રિરાવૃત્તિ પંચ

એકે—

એક શબ્દ ત્રણ વાર વંચાતાં પાંચ શબ્દ
નિકળે તેવા શબ્દોનો ભંડાર.

જેમકે સુધારો એ એક વાર, બીજી વાર સુધારો એ બે
શબ્દ ને ત્રીજી વાર સુધારો એ પાંચ
શબ્દ નીકળ્યા તેમ.

ખા,ખ'ર.	કો,ક'રો.	ન,વ'રાઈ.
ઓ,બ'રણ.	ઠગા,બ'રો.	પા,મ'રો.
આ,મ'રણ.	ગા,ર'લો.	સર,ખા'ઈ.
આ,વ'રણ.	ઘર,ડા'પણ.	સા,મા'ન.
કર,ડા'ઈ.	ચા,ક'રડી.	સા,વ'રણી.
કર,મ'શી. ^૧	જો,ગ'વાઈ.	સુ,ધા'રો.

ભુજંગી છંદ.

જમ્મા જો અમે તાત તો કે સુધારો,
બણીશું અમે તાત તો કે સુધારો;

૧ (શ.) પાણી ૨ દાંતે ઘસનાનો એક ભતનો કાળો ભુકો
૩ ગાય

૧૨૨

લડીયું અમે તાત તો કે સુધા રો ;

૬૦ થવા અર્થે ત્રણે નરાજા સુધારો. ૧.

અર્થ:—જણ માર જાણક બાઈવો મળી પોતાના તાત એટલે બાપને કેહે છે કે બાપા અમે બહુ જમ્યા; તો કે સુધા રો એટલે અમૃત સમાન રહો, એટલે જાતું આધારી કે ઉપાધિ ન થાઓ. પછી કેહે કે બાપા અમે બહીયું તો કેહે કે સુધારો એટલે સારી રીતે ધારણ કરજો. પછી કેહે કે બાપા અમે તો લડીયું, તો કેહે કે સુધા રો એટલે સીધા રહો. એ જુદા જણ અર્થ થવા તે તમો સુધારો એટલે સારી રીતે સમજો.

આર્થા હંદ.

નવરાઈ ન ધરાઈ, વાંચી નીતીની વાત ન વરાઈ;

તો વેઠિયા ધનીની, વચ્ચે અંતર જણાવ નવ રાઈ. ૨.

અર્થ:—કેટલાક દ્રવ્યવાળા થીડીવાને ઓપડિયો આપવા જમ્યે છમ્યે તો તે કેહે છે કે વાંચવાની નવરાઈ મળતી નથી તે ઉપર આ હંદ છે :—નવરાઈ ન મળી ને નીતિની વાત વાંચીને તે ન વરાઈ એટલે વરા કચી ન સકાઈ; તો વેઠિયામાં અને ધન વાળામાં અંતર નવ રાઈ એટલે રાઈ જેટલો પણ નથી.

પાંચમો—

ત્રિંશવૃત્તિ પદ્મરૂપ કોશ.

એકલે

એકે શબ્દે ત્રણ વાર વંચાતાં છ શબ્દ નીકળે
તેવા શબ્દોનો લંડાર.

જેમકે આરોપાલવ એ એક વાર, બીજી વાર
આરો,પાલવ ને ત્રીજી વાર આ,રો,પાલવ.
એ રીતે ત્રણ વાર વાંચતાં છ શબ્દ નીકળ્યા.

આ,રો, 'પાલવ.	દર, 'વા,ન.	ના,ગર, 'વિલ.
એ, 'કદ,મ.	દા,ર, 'ગોલો.	પા,ધરો, 'દોર.
કાં,મણ, 'ગારો.	દા,વા, 'નળ.	પુર,રો, 'તમ.
જુઠું,ના, 'ગઢ.	ન,ગર, 'ચેક.	મામ,લત, 'દાર.
તક, 'મરિ,પાં.	નગ,દવ, 'કરો.	મા,હિત, 'ગાર.
તપ,સીધ, 'વાર.	ન,બના, 'ઈ.	ઝુક,ર 'દ,મો.
દર, 'વા,જો.	ન,વ'રા,ઈ.	મા,મા, 'ન.

દોહા.

મલા શિરમાં શું પડે?, શું કાઢેથી વર!;
કોણ પુરનિ ગદા કરે?, કયું મોઝમાં રહેર? ૧.

બું, ના, ગઠ.

અર્થ—મિત્ર વાળા માયામાં શું પડે? બું. શું કેહે.
વાધી વેર થાય? ના. પુર એટલે ગહેરની ચોકી કોણ
કરે? ગઠ. 'સોરઠમાં રહેર કું છે? બુંનાગઠ.
એ પ્રમાણે એક રાખના વણુ રૂપ નીકળીને પાછો એક
રાખ નીકળ્યો. તેમજ વધારે રૂપ કાઢાડવાની જુલિ
પણ બની સકે.

ગ્રાહી હંદ.

સામાન સર્જો લહો વૈચિ ભાઈ;
સામા ન થાઓ કરો ને લગાઈ;
શા માન લીધા તણી રાખિ લાઈ;
ખર્ચો રૂપેવા ધરીને બગાઈ. ૨

અર્થ:—દેટલાક બાઈયોને તેઓનો ખાપ કેહે છે કે
સામાન સરખે બાઈ વેહેચી લ્યો ને સામા ન થાઓ
તથા લગાઈ ન કરો; અને માન લીધાની આગ પેટમાં
ગાળીને બગાઈથી શા રૂપેવા ખર્ચો કરો?

છકો—

આદિ વર્ણચ્યુત દ્વિરૂપ કોશ.

એલે

એક શબ્દનો પહેલો અંસર કાહાડી નાખતાં
બીજો શબ્દ નીકળે તેવા શબ્દોનો ભંડાર.

જેમકે 'અંકુશ' એમાંથી અ કાઢી નાખતાં બાકી
કુશ શબ્દ રહે છે.

અ.	અઝોડો.	અમ.	આકૃતિ.
	અછરણ.	અગળ.	આખર.
અંકુશ.	અટકાવ.	અરાગદ્.	આંગણ.
અખંડ.	અંગ.	અસમાન.	આંગળ.
અખાડો.	અધવા.	અહંકાર.	આંગળી.
અખિલ.	અંતર.		આગળ.
અંગાગ, રો.	અંદેશો.	અ.	આથહ.
અગાઉ.	અનેક.		આઅમન.
અગાડી.	અમળ.	આંકણી.	આઅગણ.
અધર્.	અમાસ.	આકુતો.	આઅાર.
અધોગ.	અમીન.	આકારા.	આંનણી.
અઅળ.	અમીર.	આકુળ.	આઅાર.

આજમ.	ઈજત.		કપુર.
આડાઈ.	ઈજર.	એ.	કમાન.
આદર.	ઈલાજ.		કસાઈ.
આધાર.	ઉ.	એકાણું.	કાંકરો.
આનંદ.		એખરો.	કાકીડો.
આફરો.	ઉકળવું.	એખર.	કાગળ.
આળસ.	ઉકાળો.	એધો.	કાંચળી.
આળાદ.	ઉખાણું.	એલાદ.	કાજળ.
આંબો.	ઉગરવું.		કાતરવું.
આબાર.	ઉંગાર.	ક.	કાતર.
આરામ.	ઉંગારો.		કાતરો.
આરો.	ઉધરાણું.	કંકણ.	કાનસ.
આવરો.	ઉચાળો.	કંકર.	કાપણી.
આવળ.	ઉજડ.	કંગાલ.	કાફલો.
આવાસ.	ઉતરવું.	કચરો.	કારજ.
આશક.	ઉતારવું.	કચાસ.	કારણ.
આશામી.	ઉદર.	કઠોર.	કિનારી.
આહાર.	ઉદાસ.	કતલ.	કિમત.
	ઉધાન.	કદર.	કીરણ.
ઈ.	ઉધાર.	કંદોરો.	કુતરી, રો.
ઈસાર.	ઉપાય.	કનાત.	કુંબાર.
	ઉખરો.	કપટ.	કુમાર.

કુલાચાર.
કુવાડો.
કુવાગો.
કુપા.
કોકમ.
કોગળો.
કોહાર.
કોતર.
કોમળ.

ખાખરો.
ખાટકી.
ખાતર.
ખારવો.
ખિચડી.
ખીતવું.
ખુસાલ.
ખેરાત.
ખોખરું.
ખોપરું.

ગાજર.
ગાંજો.
ગાયા.
ગાદી.
ગાફેન.
ગાળો.
ગારો.
ગાંસડી.
ગિરવી.
ગુજરી.
ગુજરો.
ગુંદર.
ગુર.
ગેર.
ગોકુળ.
ગોડડી.
ગોપાળ.
ગોફણ.
ગોરાણી.

ઘસારો.
ઘાધરો.
ઘાંચણ.
ધુધરો.
ધોખો.

ચ.

ચંચળ.
ચટકો.
ચડોલ.
ચતુરાઈ.
ચપટ.
ચમરી.
ચમાર.
ચમીલી.
ચરણ.
ચલાણું.
ચાકર.
ચાકરી.
ચાવરી.
ચાદર.
ચાંદી.

ખ.

ગ.

ખંજર.
ખંજરી.
ખતળો.
ખટકો.
ખતરી.
ખમર.
ખમા.
ખરચી.
ખરજ.
ખરાણ.
ખરીસ.

ગજલ.
ગમન.
ગમન.
ગરજ.
ગરચ.
ગરદન.
ગરમી.
ગરાસ.
ગજાલ.
ગામર.

ધ.

ધરડો.
ધરણું.

આપડો.	છટકવું.	જવાન.	ઝાકળ.
આરણ.	છાપરં.	જાંગીર.	ઝાટકો.
આરોળી.	છાવણી.	જાજમ.	ટ.
આવળ.	છીંકણી.	જાંજુ.	ટ.
ચીકણી.	છીનાળ.	જામીન.	ટકર.
ચીતારો.	છોકરો.	જીવડો.	ટણડી.
ચીનાઈ.	છોજાવું.	જીવાઈ.	ટાંકણી, ઘું.
ચીરો.		જીગાર.	ટોપલી.
ચુગલી.	જ.	જીજવું.	ઠ.
ચુંદડી.		જીજુમરે.	ઠ.
ચુરણ.	જાખમ.	જોવડી, કુંડો.	ઠગાઈ.
ચુરમું.	જંગલ.	જોખમ.	ઠગાવું.
ચુરો.	જંગલી.	જોખાવું.	ઠપકો.
ચેરો.	જગાત.	જોગણી.	ઠરાવ.
ચોકડી.	જંગાલ.	જોજન.	ઠરેલ.
ચોતરો.	જંજળ.	જોતર.	ઠાકર.
ચોધરી.	જતન.		ઠાકોર.
ચોકાળ.	જંતર.	ઝ.	ઠુમરી.
ચોરાસી.	જમણ.		ઠાકર.
ચોરાઠ.	જમા.	ઝમડો.	ડ.
છ.	જમાત.	ઝપાટો.	ડ.
	જમાન.	ઝરો.	ડગલી.
છાવું.	જમીન.	ઝવેર, ચી.	ડગણું.

ડાકણ.	તરંગ.	દરદ.	ધ.
ડાબલી.	તરમ.	દરની.	
ડામર.	તનાઈ.	દનાથ.	ધબ.
ડુંગર.	તાળું.	દલીલ.	ધમણ.
ડોમો.	તાપણી.	દવા.	ધમામો.
	તાપી.	દાતાર.	ધરણ,ણી.
ઢ.	ઢારણ.	દાદર.	ધસાગે.
	તાવડી.	દાનાઈ.	ધાગો.
ઢગલી.	તેનાન.	દામણ.	ધાબળી.
ઢખ.	તોરો.	દિવાન.	ધારણ.
ઢેખર.	નાજ્યું.	દિવાની.	ધાવણ.
		દિવાલ.	ધીંગ.
ત.	થ.	દિવાલી.	ધુંવાડો.
		દિવાંમળી.	ધોરણ.
તકરા.	થાપણ.	દિવામો.	
તપાસ.	થાવર.	દિવલ.	ન.
તંબુરો.	મોકડી.	દીકરી,રો.	
તંબોલી.		દુકાન.	નકલ.
તમા.	દ.	દેરાણી.	નખરાં.
તમામ.	દંપતી.	દેવડી.	નજર.
તમાર.	દમડી.	દેવળ.	નદી.
તમાલ.	દમણ.	દેરાઈ.	નમન.
તમારો.	દમન.	દોલત.	નરેણી.

નગેરા.	પવાડો.	પાંસળી.	પ્રાચીન.
નવડો.	પાંખડી.	પાસો.	પ્રેરણ.
નવરસા.	પાંગળ.	પિંગળ.	
નવાઈ.	પાધડી.	પિપળો.	
નવાણ.	પાછળ.	પુનળી, જું.	ફે.
નવેણ.	પાટલી, લો.	પુરણ.	
નાદાન.	પાતક.	પુરણી.	ફર.
નારાક.	પાતર.	પુરાણ.	ફરી.
નીકળજું.	પાતળ, જું.	પેળર.	ફનસ.
નીકાલ.	પાંગળ.	પેરાવાઈ.	ફરંગી.
નોદર, ચી.	પાદર.	પોકળ.	ફરજ.
	પાપડ.	પોગળ.	ફરદ.
પ.	પાંપણ.	પોટળી.	ફરમો.
	પામચી.	પોદળો.	ફરસી.
પગાર.	પારસ.	પોપટ.	ફરાળ.
પચાસ.	પારો.	પોલાણ.	ફરો.
પંદર.	પાલખી.	પ્રતાપ.	ફલાણી, જું.
પધારડું.	પાવડી, ડો.	પ્રમાણ.	ફાંકડી.
પરજ.	પાવન.	પ્રવાગ.	ફાગણ.
પરમો.	પાવલી.	પ્રવીણ.	ફિસાદ.
પરવા.	પાસંગ.	પ્રવેરા.	ફુંકણી.
પરાળ.	પાંરાક.	પ્રસંગ.	ફેલાવ.
પલાણ.	પાંસરં.	પ્રસાદ.	ફોકટ.

બ.	બાવન.	ભારત,વી.	મરણ.
	બાવજ.	ભિખારી.	મરાજ.
બકરી.	બિજાડી.	ભિતર.	મલાઈ.
બકુળ.	બુરજ.	ભુલવણ.	મલીન.
બખર.	બોતે.	ભુવન.	મમાલ.
બબેડો.	બોતેર.	ભેખડ.	મસાજો.
બબોલ.	બોરડી.	ભોજન.	મામણ.
બમલ.		ભોજઈ.	માજમ.
બચાવવું.	ભ.		માનંગ.
બબર.		મ.	માનવી,વું.
બંદર,રી.	ભગત.		માપણી.
બસામ.	ભજન.	મકર.	મારગ.
બંધન.	ભટકો.	મકાન.	માવડી.
બંધાણી.	ભમરી.	મંડોડી.	માસીગો.
બંધારણ.	ભરણ,ણી.	મગજ.	મીરાત.
બનાત.	ભરત,તી.	મગરર.	મુકામ.
બનાવ.	ભરમ.	મંગળ.	મુંઝારો.
બપોર.	ભરાવ.	મંગળ.	મુનીમ.
બરણી.	ભવન.	મજલ.	મુરલી.
બાજરી.	ભગઈ.	મજલસ.	મુસારો.
બાતલ.	ભગાની.	મગ.	મુસાળી.
બાંધણી.	ભાખરી.	મકાર.	મેદાન.
બાંધો.	ભારજ.	મમતા,તી.	મેદાન.

મોકાણ.	લવાદ.	વાગોળ.	સંતાન.
મોચણ.	લસણ.	વાચાળ.	સતાર.
મોવાજો.	લાચાર.	વાજુ.	સદર.
મોરાળ.	લાવણી.	વાટકી.	સંદેહ.

૨.

વ.

રકમ.	વકરો.	વાંદરી, રો.	સપાટો.
રત્ન.	વખત.	વાંમન.	સરમ.
રત્નક.	વખાણ.	વારણ.	સરાણ.
રખાચી.	વખન.	વિચાર.	સવાન.
રાગણી.	વતન.	વેનર.	સંસાર.
રાવણ.	વધાગ્રંથ.	વેપાર.	સંહાર.
રોટલી.	વધાવૃં.	વેરાગ.	સાકર.
	વધાવો.		સાદરી.
	વરસી.	રા.	સાધન.
	વરાડ.	રાસી.	સાંભળવું.
	વરાળ.	રાસાન.	સાગ્ગ.
	વરાહ.	રાખો.	સીમા.
	વરો.	રાત્રી.	સુતક.
	વમંત.	રાસન.	સુતાર.
	વસાગું.		સુમાર.
	વાકેક.		સાંજે.

લ.

લખામ.	વસાગું.	સકળ.	સ્થાવર.
લગાર.	વાકેક.	સાગ્રવું.	સ્મરણ.
લંગોટો.			
લટકવું.			
લગાઈ.			
લંપટ.			

હ.

હયેલી.

હરણ.

હજમ.

હાજર.

હજર.

આનો ઉપયોગ નીચેનાં છંદથી જાણવો.

છપ્પ.

ધરમી મે,વા ખાઓ. પનંગ પર અ,અજા પેખો;
 ધરો પા,પડી ગીરા, રૂ,પૈયા હાયે લેખો;
 રહો મ,હોલ હજમ, ભાગ્યમાં ભલિ ઠ,ઠરાઈ;
 હરમાં રહો ગિ,રીરા ભ,વાની રિયો કમાઈ;
 શું,અડ કે,મરતનપર અઠો, વા,ગણુ આગણુમા કુગો;
 પ્રથમાક્ષર વર્જિત પાપિને, હીરો કે નિત પ્રતિ ઠગો. ૧.

આ છંદમાં ધરમીને આરિચાંદ તથા પાપીને રાપ આ-
 પવામા આવ્યો છે; તેમાં જે રાખ્તો ધરમીન વારતે
 મુખ્ય વાપરવામાં આવ્યા છે; તે રાખ્તોનો જેનો અક્ષર
 કાઠી નાખતાં ખીન્ને રાખ્ત યાપ તે પાપીને કેહેવામાં
 આવ્યો છે.

ધરમી મેવા ખાઓ ને પાપી મે રહિત વા ખાઓ.
 ધરમી પનંગ હપર અઅજા એટને સ્ત્રી પેખો ને પાપી
 અ રહિત અજા પેખો. ધરમી માયે પાપડી ધરો ને

પાપી પા રહિત ઘડી એટલે નહાનો માઠીનો ઘડો ધરો.
 ધરમી હાયથી રૂપેયા મણો, ને પાપી રૂ રહિત પેયા
 એટલે પપડાં ફેરવો. ધરમીની હજુરમાં મહોલ રહો,
 ને પાપીની હજુરમાં મ રહિત હોળ એટલે હળ રહો.
 ધરમીના બાગ્યમાં ઠકરાઈ રહો, ને પાપીના બાગ્યમાં
 ઠ રહિત કરાઈ એટલે મ્હોટી કોરા રહો. ધરમીના
 દિલમાં ગિરીશ એટલે મહાદેવ રહો ને પાપીના દિલમાં
 ગિ રહિત રીશ રહો. ધરમીના રાચીરપર શુંખડ અને
 કેસર રહો ને પાપીના રાચીરપર શું અને કે રહિત
 ખડ એટલે ધાસની બાચીયો ને સર એટલે તીર રહો.
 ધરમીના આંગણમાં વારણ એટલે હાથી ફરો ને પાપીના
 આંગણમાં વા રહિત રણ એટલે કરજદાર અથવા
 લડાઈ જુદાં મર્યાં રહો.

એજ પ્રમાણે દ્વિતીય વર્ણવ્યુત, તૃતીય વર્ણવ્યુત તથા
 ચતુર્થ વર્ણવ્યુત દ્વિરૂપ કોરાનો ઉપયોગ સમજવો.

દિવાન.	નદી.	પાતક.	૬.
દિવાલ.	નવાઈ.	પાતર.	કુસાળ.
દિવેલ.	નાગચી.	પાતળ, ઝું.	બ.
દેખાવ.	નાચુક.	પાતાળ.	બકુળ.
દોલત.	નારદ.	પાદર.	બખર.
ધૂ.	નારાક.	પાપડ.	બગત.
ધમણ.	નોકર.	પામર.	બજાર.
ધમાસો.	પ.	પારસ.	બજાર.
ધરણ, છી.		પારો.	બપોર.
ધસારો.	ખગાર.	પાલખી.	બરદ.
ધાગો.	ખડનો.	પાવક.	બાજી.
ધારણા.	ખનોતી.	પાવડી, ડો.	બાંધો.
ધોરણ.	ખલાણ.	પાવન.	બાપડી.
ન.	ખાધડી.	પાવણી.	બારીકી.
નકટી.	ખાચક.	ખાસો.	બાવળ.
નકલ.	ખાચન.	પિપળો.	બોળો.
નખરા.	ખાજળ.	પુતળી.	બોળકું.
નગદ, દી.	ખાટલી, લો.	પુરણી.	બોરડી.
નગર, ચી.	ખાટો.	પોકળ.	ભ.
નગાઈ.	ખાઠી, કું.	પોકાર.	ભડવાઈ.
નજર.	ખાડ, ડો.	પોગળ.	ભમચી.
	ખાણુ, છી, છો.	પોટળી.	ભરણ, છી.
		પોદળો.	

આઠમો—

તૃતીયં વર્ણચ્યુત દ્વિરૂપ કોશ.

એટલે

એક શબ્દનો ત્રીજો અક્ષર કાઢાણી નાખતાં

બીજો શબ્દ નીકળે તવા શબ્દનો ભંડાર.

જેમકે ‘અકુશળ’ એ શબ્દમાંથી ત્રીજો ‘શ’ એ

અક્ષર કાઢાડી નાખતાં બાકી ‘અકુળ’ એ

શબ્દ રહે છે.

અ.

આવળ.

આ.

આરાક.

કં.

આરામી.

અકુશળ.

અધર.

અજગર.

અજબ.

અજમો.

અચવા.

અનાદર.

અવતાર.

અવસર.

અરતર.

આંકણી.

આંકરો.

આગરો.

આજમ.

આબાર.

આરસ.

આજસ.

આવક.

આવરો.

ઈ.

ઇજાર.

ઉ.

ઉગરકું.

ઉપકાર.

કચરો.

કદમ.

કદર.

કરાર.

કસબ.

કસર.

કળસ.

કાંકડી.

કાંકરો.

જામણું.	દામણું.	નગર.	પરીખ.
જામીન.	દારણું.	નંદન.	પરીધ.
જોગણી.	દાજમ.	નમન.	પરીક્ષા.
ટ.	દિવાન.	નરક.	પાંખડી.
ઠેકરી.	દિવાની.	નરમાસ.	પામક.
ત.	દિવાણ.	નવડો.	પામન.
તમાકુ.	દિવારી.	નવફું.	પારકી, જો.
તરસ.	દિવાસણી.	નવાઈ.	પાદર.
તલખ.	દિવેલ.	નવાણું.	પાપડ.
દ.	દેવડી.	નવાખ.	પાગણું.
દમડી.	દેવદાર.	નાંગર, ચી.	પારખી.
દમણું.	દેવળ.	નાતફું.	પારસ.
દમન.	ધ.	નારાક.	પુરણ, જી.
દરદ.	ધરણી.	નોકર.	પુરવણી.
દરદી.	ધારણું.	નોરતું.	પેરાવા.
દાર.	ધાવણું.	પ.	પોકળ.
દારો.	ધીરજ.	પદર.	ફે.
	ન.	પદવી.	ફોકટ.
	નખરાં.	પનોતી.	ખ.
	નગદી.	પરજ.	ખગલ.
		પરખ.	ખગીચો.

આનો ઉપયોગ તીચિનાં છંદથી જાણવો.

દોહા.

આંખનિ આગળ ને વસે, તે અંત્યાક્ષર હીન;

નૈ કરશો પરજ સદા, એજ ધર્મનું ચિન્હ. ૧.

અર્થ—આંખની આગળ ને વસે છે, તે સંબંધનો છેલ્લો અક્ષર કાઢાડી નાખતાં ને રહે, તે પરજાં એટલે રૂપત કદી કરશો નહીં; એજ ધર્મની નિશાની છે. હવે આંખની આગળ પાપાણુ રહે છે, તેમાંથી જુ એ છેલ્લો અક્ષર દૂર કરતાં પાપ શબ્દ રહે છે, તે કોઈએ કર્યું નહીં એવું સમરવાયી દરશાવવામાં આવ્યું છે.

નવમો—

ચતુર્થ વર્ણવ્યુત દ્વિરૂપ કોશ.

એટલે

એક શબ્દનો ચોથો અક્ષર કાહાડી નાખતાં
બીજો શબ્દ નીકળે તેવા શબ્દોનો ભંડાર.

જેમ કે 'અચરત' એ શબ્દમાંથી ચોથો 'ત' અક્ષર
કાહાડી નાખતાં બાકી અચર શબ્દ રહે છે.

અ.	ક.	ત.	પુરવણી.
			ભ.

અચરત.	કમરખ.	તગ્ગાર.	
અજમાસ.	કરતળ.		ભંડારણ.

અટકણ.	કસરત.	પ.	
અટકળ.	કરમજ.		વ.

અધરમ.		પરજન્ય.	
	ગ.	પરવાર.	વધાગણી.

ઉ.		પરવાસ.	સ.
	ગરજના.	પરવાહ.	

ઉત્તમણું.	ગરમર.	પારસણ.	સરસવ.

આ કોશનો ઉપયોગ આદિવર્ણવ્યુત દ્વિરૂપ
કોશથી જાણવો.

દસમો—

ત્રિંદુચ્યુત દ્વિરૂપ કોશ.

અટલે

શબ્દ ઉપરનો એક અનુસ્વાર કાઢી
નાખતાં ખીજે શબ્દ ઉત્પન્ન થાય
તેવા શબ્દોનો ભંડાર.

જેમકે અંગ એ શબ્દ ઉપરથી અનુસ્વાર કાઢી નાખતાં
અંગ શબ્દ થયો તેમ.

અ.	આંગળ.	કંડિપો.	કાંજી.
	આંઠી, ટો.	કંડુ	કાંઠો
અંગ	આ, રાંધી	કંધા.	કાંડ.
અંગાર.	ઉ.	કંદ	કાંપ.
અંતર.		કંદર.	કંજ
	ઉંડ	કંપી	કંડ
આ.	ઉંદર	કંજ	કંડાણું
		કંડિપો.	કંડું
આંઈ	કં.	કંડક.	કંડી.
આંક.	કંઈ.	કંસી.	ખ.
આંકડો.	કંટક.	કાંક	
આંગ.	કંઠ, હી.	કાંગ.	ખંડ.

અત.	ચિંતામણિ.	દુરંગ	પાંત.
આ.	ચૂંક.	તેજ	પૂજ.
આડી, ડો.	છ.	થ.	ફ.
આત.	ઝડાવું	ચંડ, કી.	ફાંકડો.
આંસી	જ.	દ.	ફાંટ, ટો.
બુદી	જંગ.	દંગા	બ.
બૂંદ	જંપ.	ફંડ, કી, ડો.	બંગડી.
ગ.	જમંતી	ફંરા.	બંગ નો.
ગંડ.	જોગ	ફોડો	બંદ
ગંગા.	ઝ.	દાત.	બાંગ.
ગાંજ	ઝુંડો.	ત.	બાંકી.
ગાંજી.	ડ.	નંદ, દી.	બાંધ.
ગુંદ.	ડાંગ.	નાંગર	બાંધા.
ધ.	ઢ.	નાંદ	ભ.
ધંટા, ટી	દંગ.	પ.	ભંગ.
ધાંટ.	ત.	પંડ	ભંગણ.
ચ.	તોમ.	પાંગજો	ભોંગ
ચંડી.		પાંચ.	ભોડ
ચિંતા.		પાંચક.	ભીંકી
			ભાંત

મ.	રેજ.	વ.	સ.
મંજૂર.	રેડી.		સંગી.
મંદ.	રાગ.		સંતાપ.
મોંછ.	રાડ.	વેડી.	સંદેહ.
મોંદા.	રાડિયો.	વંરા.	સંસાર.
મોં		વંચી.	સોખી.
મોંસ.	લ.	વોટ.	સામ.
ચ	લંગડી.	વોટો.	સાજ.
યંચ	લંડ, ડી.	વોંધો.	સાંધી.
ર.	લંબ.	વોંસ.	હ.
રંગ.	લાગ.	વોંસો.	હાડિયો.
	લોંડી, ડો.	વિંધી.	હાંડો.
		વીંચી.	

આ કોશનો ઉપયોગ નીચેના છંદથી જાણવો.

સ્વચ્છરા છંદ.

મીઠારોં સ્વેત રંગે ત્રિણિત્રિણિ કણિયે આપયા ખાંડરોભે;
 બાળી દે દેહને તાપયિ તરત ચિંતા તે કલિયે ન યોભે;
 મયે દુઃખે સુગંધે મિસરિ મિસરિતે ભાંજ્યની બેરબારે;
 બોધાવી જવાપ દે ને ગડગડ કરતી ગાંડિ ને વાત ધારે. ૧

અર્થ—આ બિંદુચુત એટલે બિંદુ વિનાના રાખ્દ છે ને અર્થ થાય છે, ને તે ઉપર એક બિંદુ ચડાવીયે તો ખીન્ને અર્થ થાય; એ-ચીતે એના અર્થ નોખ્યા છે:—
તે એક તો મીઠો સ્વાદ, સપેત રંગ, તેં જીભી લહેરવાળું પાણી તેથી ખાડ ને તળાવ તે રોભે છે. ખીન્ને અર્થ ખાડ ઉપર મીઠું ચડાવિયે એટલે ખાંડ થાય તે પણ મીઠો સ્વાદે સપેત રંગે ને જીભી કણિયે કરિને રોભેછે. ચિતા ને એ તે તાપથી તરત દેહને ખાળી દે છે તેમાં કોપદી વાર લગાડતી નથી. ખીન્ને અર્થ ચિતા ઉપર ૧ મીઠું ચડાવિયે એટલે ચિતા રાખ્દ થાય છે તે પણ તરતજ દેહને ખાળે છે ને કોપ દી યોગતી નથી. મવા દુધ સુગંધ સાકર ખાધેથી બાંગ્મની લહેર બારે જણાય છે. ખીન્ને અર્થ બા ઉપર ૧ મીઠું સુકિયે એટલે બાંગ્મ કહેવાય તેમાં પણ મવો દુધ સુગંધ સાકર નાખીને પીયે તો તેની લહેર ધણિ મળની આવે. બોલાવી જવાપ દે નહીં એથી ને ગડખડ કરતી ગાંડી આપણી વાત કાંઈ ધારે નહીં. ખીન્ને અર્થ ગાંડી ઉપર મિંકુ ચડાવીયે એટલે ગાંડી રાખ્દ થાય તે ગાંડી સ્ત્રી પણ બોલાવિયે તો જવાપદે નહીં ને બકતી હોય તે આપણી વાત શું ધારે?

અગીયારમો—

ગતાગતૈકરૂપ કોશ.

ઐતલે

હાખી અન જમણી એ બાજુથી વાંચતાં
એકજ શબ્દનો ઉચ્ચાર થાય, એવા
શબ્દોનો ભંડાર.

(જમકે 'કુર્ષક' એ શબ્દ એ તરફથી વાંચીયે તો
એકજ ઉચ્ચાર થાય છે.)

કં.

કર્ષક, (ત્રિ.) ધણાક, કેટલાક.

કંદુક, (સં.) કડબું.

કંટક, (ન.) લશ્કર. ૨ (સં.) હાથમાં ખેરવાનું નકર કડું

કંટક, (પુ.) કાંટો.

કડક, (ત્રિ.) શુષો અનેકાર્ય કોશ.

કડાક, (અ.) એવો અવાજ.

કણુક, (સ્ત્રી.) પદાંગેલો લોટ.

કણીક, (સ્ત્રી.) અનાજના ઝીણા કડકા. ૨. જરાક.

કંતક, (સ્ત્રી.) પાણી ઉપર નાખ્યાથી તેનો મલ લઈને
પોતે ગળી જનારી રેની.

કથક, (ત્રિ.) કેહેનાર, કથા કરનાર.

કદીક, (અ.) કદાપિ.

કંકુક, (સં. પુ.) દડો.

કંધોક, (ત્રિ.) બેડોળ.

કનક, (ન.) સોનું.

કંબુક, (સં. પુ.) રાંખ.

કરક, (સ્ત્રી.) રાશીનું નામ.

કલ્ક, (પુ.) ભુકો.

કલંક, (ન.) લાંછન, ડાઘ.

કલાક, (પુ. ઇ.) રા. ધડી.

કલાક, (અ.) કાંઈક. ૨ (ન.) નકારે શક.

કશિક, (અ.) કાંઈક.

કસોક, (અ.) કાંઈક.

કાકા, (પુ.) જીવો અનેકાર્થે કોરા.

કાંચકા, (ન.) એક જાતનાં કડવાં ફળ.

કાચુકા, (સ્ત્રી.) સ્ત્રી.

કારિકા, (સ્ત્રી.) શ્લોક.

કાલિકા, (સ્ત્રી.) દેવી.

કારિકા, (સ્ત્રી.) કાશી.

કીકી, (સ્ત્રી.) જીવો અનેકાર્થે કોરા.

કુંક, (ન.) કુંક.

કુંક, (અ.) બ્રાહ્મ ગુંગાદ, રોર.

કેકે, (ધા.) આસ્તાવાચક ઉતાવળથી બોલતાં.

કેમકે, (અ.) રવા માટે ને.

કોકો, (ધા.) જીવો કેકે.

ખ.

ખાખા, (ધા.) આસાવાચક ઉતાવળથી જોતતાં.

ખાંખાં, (અ.) નિચે.

ખીખી, (અ.) હસવાનો અવાજ.

ખાંખાં, (અ.) ઉધરસનો અવાજ.

ગ.

ગરૂગ, (સં. પ્ર.) એક જાણીતું નામ.

ગરાગ, (ત્રિ.) માલ સેનાર.

ગીગી, (ત્રિ.) નાદાની છોકરી.

ધ.

ધોધો, (પ્ર.) સાપ. ૨ મૂર્ખ. ૩ ગામનું નામ.

ચ.

ચરચ, (ધા.) પૂછ કરવી. ૨. (સં. ન.) દવજ.

ચીચી, (ત્રિ.) નાદાની છોકરી.

ચુંચું, (અ.) ઉદરનું જોતનું.

છ.

છીછી, (અ.) નકારે.

છેછે, (ધા.) અવશ્યતા બતાવતાં બોલાવ છે. [પદાર્થ.

છોછો, (અ.) છછ. ૨ હલકો આદમી અને હલકો

જ.

જડજ, (ધં. પ્ર.) ઈન્સાફ કરનાર.

જણજ, (કિ.) ફકતે.

જપજ, (ધા.) જપવા વિષે આસ્તાવાચક.

જમજ, જમવા વિષે આસ્તાવાચક.

જરાજ, (અ.) યોડુંકજ. ૨ ધરડાપણુંજ.

જળજ, (ન.) કમળ. ૨ મોતી.

જળજ, (ધા.) જળવાની અવશ્યતા બતાવતાં.

જપાંજપાં, (અ.) જી જી ડેકાણે.

જીજી, (સ્ત્રી.) મા.

જેજે (અ.) જીવો (અનેકાર્થ કોરા).

જોખજો, (કિ.) તોળજો (આસ્તાવાચક).

જોજો, (કિ.) જોવું (આસ્તાવાચક).

જોડજો, (કિ.) એકત્ર કરજો (આસ્તાવાચક).

ઝ.

ઝાઝા, (ત્રિ.) ધણા.

ટ.

ટોટો, (પુ.) જોડો, ગેરકાયરો.

ઠ.

ઠુંઠું, (ન.) હાથ પંગવિનાનું.

ઠોઠો, (પુ.) અરકાવ અરકાવ. ૨ આપો.

ડ.

ડાંડા, (પુ.) ડાંડી વગેરેના હાથા, લાકડાના ડાંડા.

ડુંકું, (ન.) દાણાનું ઉગેલું ડાળખું.

ડોડો, (પુ.) અમ જામ, મકાઈ ડોડો.

ત.

તખત, (પુ.) જાડો આમન (રાજાનું)

તખત, (કિ) જોડત.

તહિત, (મં સ્ત્રી.) વીલખી.

તનાત, (સ્ત્રી.) માકરી, દંડુરી. (તિનાત)

તપત, (સ્ત્રી.) તાપ.

તરત, (અ.) દેનાવગે.

તરત, (કિ) ની વગેરેમાં તરત.

ત્યાંત્યાં, (અ.) તે તે ડોકાણે.

તુ તુ, (અ.) કુતરાને જોમાવવાનો શબ્દ.

તું તું, (વિ.) દુનિયા પુરવને દમકી રીને જોમાવતી વખત.

થ.

થાંધા, (પુ.) ધીમાં.

થૂ થૂ, (અ.) તિરસ્કારનું બોલવું. ૨ થુંકવું તે.

દ.

દરદ, (ન.) આગતર.

દસોદ, (સ્ત્રી.) દસમો ભાગ.

દાદા, (પુ.) બાપના બાપ.

દુક, (ન.) દુધ (બાળક)

ધ.

ધુંધુ, (અ.) ઝીંશમાં બોલવું.

ધો ધો, (ધા.) ધોવાની અવશ્યતા દેખાડનાર શબ્દ.

ન.

નગન, (ત્રિ.) નાચું.

નંદનંદન, (સં. પુ.) શ્રીકૃષ્ણ.

નમન, (મં. ન.) નમવું તે.

નયન, (સં. સ્ત્રી.) આંખ.

નર્તન, (સં. ન.) નાચ.

નસિન, (સં. ન.) કમળ.

નવિત, (સં. ત્રિ.) નવું.

નશીત, (ક્રી. ત્રિ.) નાશ માગેલું.

નાટના, (ન.) નાક શબ્દ ધષ્ટિ વિભક્તિ.

નાગના, (પુ.) નાગ શબ્દ ધષ્ટિ વિભક્તિ.

નાચના, (પુ.) નાચ શબ્દ ધષ્ટિ વિભક્તિ.

નાના, (પુ.) માનો ખાપ બહુવચને. ૨ (ત્રિ.) ન્હાનું.

~ ૨ (સં. અ.) ધણા પ્રકાર વિષે.

નામના, (સ્ત્રી.) નામદારી. ૨ (ન.) નામ શબ્દ ધષ્ટી

વિભક્તિ.

નારીના, (સ્ત્રી.) નારી શબ્દ ધષ્ટી વિભક્તિ.

નાવના, (ન.) નાવ શબ્દ ધષ્ટી વિભક્તિ.

નીશાની, (સ્ત્રી.) ચિન્હ.

પ.

પડપ, (સ્ત્રી.) શરમ.

પી પી, (ક્રિ.) પીવાની આજ્ઞા વાચક.

પોપો, (અ.) પશુને પાણી પાતી વખત માણસનું બોલવું.

ફ.

ફાંફાં, (ન.) ગોથાં.

ફેફે, (અ.) બંવલવ કરવું ને.

મધમ, (પુ.) ચોપડવાની દવા.

મામા, (પુ.) માના બાઈ.

૨.

રકાર, (પુ.) ૨ અક્ષર.

રમર, (હિ. નં.) જાડનો સુકવેજો રસ.

રખર, (અ.) મ્હોડા મ્હોડ પાસોપાસ.

રેરે, (ન.) રેવાડે રેવાડે.

રેરે, (કિ.) રેળ રેળ.

રોરો, (કિ.) રહો રહો. ૨ રૂદન કર રૂદન કર.

૬.

લાલા, (પુ.) લીકરો બહુવચને.

લીટાળી, (સ્ત્રી) લીટીવાળી અથવા લીટવાળી યીજ.

લીલી, (સ્ત્રી) લીલા રંગની. ૨ ભીની.

૫.

વળાવ, (કિ.) વગાડવું.

વટાવ, (પુ.) કાપવો.

વટાવ, (કિ.) વાટકું, કપાવકું.

ବନ୍ଧୁ, (ହି.) ବନ୍ଧୁକି.

১৭১৫, (খ্রি.) ১৭১৫।

ସଂସଦ, (କି.) ବାବଦେ ଶ୍ରୀମତୀ.

१३१५, (६.) १३१५.

समाप्त, (६.) समाप्त.

ବନିଂସ, (କି.) ବନିଂସି.

ସମାପ୍ତ, (୫.) ସମାପ୍ତ.

બામના, (દિ.) બામના સાર.

પાટણ, (ક.) પાટણ માંડ.

୩୫୩, (୫୫) ୩୫୩ ୩୫୩.

જામજા, (કિ.) જામજા સુર.

११२५, (३३.) ११२५ ३३३.

ਪਾਯਾਵ, (ਭਿ.) ਪਾਯਾਵ ਕਲਾਵ.

৭১২৭৫, (৫৫) ৭১২৭৫ ৩১১৩.

मादया, (अ.) राज्याभि !
 १००० (१०) १०००

१. (१) १९९९
 २. (२) १९९९

ସାମାଜିକ, ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା.

21.

ଶ୍ରୀମତୀ, (ଜି.) ଘରୁଥିବା ଶୁଣୁଥିଲେ, 'ଏ ଶ୍ରୀମତୀ ବାବୁ'

ସୂଚୀ, (୩ୟ) ଶ୍ରେଣୀ ସମ୍ବ. ୩୫ ୧୧୫୬.

સ.

સખસ, (પુ.) આદમી.

સડીસ, (કિ.) સડી બધરા.

સમાસ, (પુ.) બંધ ખેસયું. ૨. (સં.) આકરણની ૧ પ્રક્રિયા.

સરસ, (ત્રિ.) ધણું સાફ.

સવાસ, (પુ.) સારો વાસ.

સારસા, (ન.) ૧ ગામનું નામ.

સોળસો, (ત્રિ.) સંખ્યા ૧૬૦૦.

હ.

હોહો, (અ.) વાર વાર. ૨ (સ્ત્રી.) ગડબડ.

આ કોશનો ઉપયોગ નીચેના છંદથી જાણવો.

હરિગીતિ છંદ.

નંદ નંદન કરે નર્તન, નર્તન નર્તન નર્તન હસે ;

કનક કંકણ કટકે કંદુક, કંજ કરે કરકસ વસે. ૧.

અર્થ:—નંદ નંદન જે શ્રીકૃષ્ણ તે રાસમાં નાચ કરે છે, તે વેળા નવા કમળના જેવી આંખો હસે છે; અને સોનાનાં કણ તથા નકોરે કડાંનો નાદ થાય છે; અને કંકણ એવા જે દડાં તે કમળ જેવા હાથમાં વસે છે ।

ખરચ, (ન.) વરો.

ખરે, (ત્રિ.) સાચે !

ખરા, (ત્રિ.) સાચા,

ખલ, (ત્રિ.) ઠગ (ખળ.)

ખળ ખળ, (અ.) પાણીનો અવાજ.

ખરી, (ક્રિ.) અજિત થઇ.

ખુરે, (પુ.) ખારા થકી, ખારથી.

ખીતી, (સ્ત્રી.) ખુંટી, મેખ.

ખીર, (સ્ત્રી.) દૂધનું પકવાન.

ખીલ, (પુ.) રાસીરઉપર ખીલાનેવા ઊંચા કણુગા થાય છે તે.

ખીલા, (પુ.) લોહાની મેખો.

ખીસો, (પુ.) ઝુંબં.

ખીસો, (પુ.) ઝુંઝું.

ખેપ, (સ્ત્રી.) સુસાદ્દરી, સફર.

ખેર, (સ્ત્રી.) ક્ષયજતા.

ખેસ, (પુ.) રમત.

ખોળો, (પુ.) મુસલમાનની ૧ ભત. ૨ નપુંસક.

ખોતી, (સ્ત્રી.) ખોઈ નાખતી એવી સ્ત્રી વગેરે.

ખોદે, (ક્રિ.) ખોદવું (ખોદે તે પડે.)

ખોખો, (પુ.) બે હાથ બેગા પોહોળા કરેલા.

ખોરા, (પુ.) ગંધાર્ધ ગમેલાં દાણા વગેરે.

ખોલ, (વસ્તુવો અનેકાર્યકોરા.)

ખોરી, (ક્રિ.) ખોસવું સ્ત્રીલિંગ ભૂતકાળ.

(૭૬.)

ગઝ, (જુલો અનેકાધિકોરા.)

ગઝો, (જુલો ગઝ બહુવચને.)

ગઢ, (પુ.) કોટ, કિલ્લો.

ગદા, (સ્ત્રી.) એક આયુધ.

ગધ, (ન.) અડવા, ઓટી વાળ.

ગદ્દા, (સ્ત્રી.) પાંચત્રું કોતર.

ગમ, (સ્ત્રી.) મુઝકું.

ગવા, (સ્ત્રી.) લીધેલો.

ગર, (પુ.) મગજ.

ગરમ, (વિ.) ઉર્જ, તાપવાર્જ.

ગરવ, (પુ.) અભિમાન.

ગરો, (કિ.) ગરવું, પેશવું.

ગરું, (ન.) ડંડ.

ગાજ, (પુ.) રેશમી કાપડ.

ગીતા, (સ્ત્રી.) ગાયત્રી તો.

ગીરા, (મં. સ્ત્રી.) વાણી.

ગોઠ, (સ્ત્રી.) મીઠાણાની.

ગોધા, (પુ.) બગધ.

ગોપ, (પુ.) ગામોનો આરનાર.

ગોર, (પુ.) (જુલો અનેકાધિકોરા.)

ગોરા, (પુ. બ.) રાઈદ.

ગોરો, (પુ.) સફેદ.

ગોસા, (પુ.) હિંદુની એક જાત.

ગોસ, (ન.) માંસ. ૨ (પુ.) દરિયાની મુસાફરી.

ધ.

ધજી, (પુ.) એક જાતનું અનાજ.

ધડા, (પુ.) ધડો બહુવચને.

ધોડા, (પુ.) ધોડો બહુ વચને.

ધોમો, (પુ.) ધાતુના વાસણમાં પડેલો ખાડો.

ધોલાં, (ન. બ.) એક જાતનાં ફળ.

ચ.

ચક, (અ.) (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)

ચકી, (સ્ત્રી.) ધંટી. ૨ એક જાતની પંખણી.

ચકુ, (ન.) છરી.

ચકો, (પુ.) ચકલો.

ચરક, (ન.) પક્ષીનું નરક.

ચરખ, (પુ.) ચરખો.

ચાટુ, (ન.) છરી.

ચાટો, (કિ.) ચાટપું.

ચાંપો, (કિ.) ચાંપડું.

જ.

જગ, (ન.) દુનિયાં.

જગા, (સ્ત્રી.) સ્થાનક.

જત, (અ.) જો.

જતા, (કિ.) જાવું.

જતી, (પુ.) આવકનો ગોર, ધર્માધિક્ષ.

જપું, (કિ.) જપવું.

જમાન, (પુ.) ખોળાધર.

જમું, (કિ.) જમવું.

જમે, (સ્ત્રી.) જમાત, જેણું ચવું તે.

જમો, (કિ.) જમવું.

જર, (ન.) દોલત.

જરા, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

જવ, (પુ.) એક જાતનું અનાજ.

જસ, (પુ.) કીર્તિ.

જસે, (કિ.) જાવું.

જાઈ, (સ્ત્રી.) કૂલની એક જાત.

જાત, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

જામ, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

જાંમો, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

જાર, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

જારે, (અ.) જો વખતે.

- ટપા, (પુ. બ.) ગાવાનો પ્રકાર.
 ટળ, (કિ.) ટળવું. જવું.
 ટળી, (કિ. બૂ. સ્ત્રી.) ટળવું. જવું.
 ટળો, (કિ.) ટળવું. જવું.
 ટીકી, (સ્ત્રી.) ઉપાપ.
 ટીકા, (સ્ત્રી.) અર્થ.
 ટીકો, (પુ.) વિચાર. ૨ માંડનો.
 ટીચા, (પુ. બ.) ટીચા બહુવચને.
 ટીચો, (કિ.) ટીચવું.
 ટીપ, (સ્ત્રી.) ઈલાદી, ખરડો.
 ટીસાત, (પુ.) રાજ ગાદીનો અધિકારી.
 ટીકું, (ન.) કપાળમાં નિરાન કરે છે તે.
 ટુંકી, (સ્ત્રી.) લાંબી નહી તે.
 ટોચા, (પુ.) ધા, ન્હાના છરકા.
 ટોપ, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 ટોપા, (પુ. બ.) માથાની કાન ઢાંકતી ટોપી.
 ટોપી, (સ્ત્રી.) માથાનું રક્ષણ કરવા પુરવાની ચીજ.
 ટોળું, (ન.) જયો.

૦.

- ઠગો, (પુ.) ઠગ બહુવચને.
 ઠાંકું, (ન.) ગાડીનો પાછડો ભાગ.

ડોલ, (સ્ત્રી.) લોદાની ખોખ.

ડોલો, (પુ.) તાણત.

ઢ.

ઢગ, (પુ.) ઢગલો.

ઢાળો, (પુ.) સીસું કલઈ વગેરેને આકારમાં ખીખાં વડે લાવે છે તે.

ઢીકા, (પુ. ખ.) હાથથી મારવું તે.

ઢીકો, (પુ.) હાથથી મારવું તે.

ઢીમ, (ન.) ગોળમોળ ધાતુનું ચાકું.

ઢીસ, (સ્ત્રી.) વાર.

ઢીસો, (પુ.) પોચો.

ઢેડા, (પુ.) નીચ ધંધો કરનાર લોક.

ઢોલ, (પુ.) નગારું.

ઢોસો, (પુ.) એવકુંડ.

ત.

તક, (સ્ત્રી.) તાકડો.

તજ, (પુ.) એક વસાણું.

તજા, (સ્ત્રી.) ચામડી.

તજી, (કિ. સ્ત્રી. જુ.) તાજું.

તથા, (અ.) શબ્દ વાક્ય સંબંધકારી શબ્દ.

તીખી, (સ્ત્રી.) તીખા સ્વભાવ, સ્વાદની.

તીખો, (પુ.) તીખું.

તીજ, (સ્ત્રી.) એક તિથિ.

તીની, (સ્ત્રી.) છિદ્ર, ન્હાનો વે.

તીર, (જુવો અનેકાર્થકોરા.)

તીરે, (તૃ.) જુવો અનેકાર્થકોરા (વીર.)

તીસ, (ત્રિ.) સંખ્યા (૩૦.)

તોરા, (પુ.) બહુવચને જુવો (તોરો.)

તોરો, (પુ.) ગજરો કૂલ વગેરેનો.

તોલા, (પુ.) તોલો રાખે બહુવચને.

થ.

થર, (પુ.) પડ.

થાક, (પુ.) ઘણું કામ કરવાથી ઉપજતો રાસીરમાં તોટો.

થાત, (કિ.) થઈ સકત.

થીર, (ત્રિ.) અમ્યજ.

થેક, (સ્ત્રી.) પૃથ્વીમાંથી નિકળતા ધાણા જેવા દાણા.

થોક, (પુ.) સમૂહ.

થોર, (પુ.) એક ઝાડ.

દ.

દઇ, (કિ.) આપીને.

દયા, (સ્ત્રી.) ગર.

ધોલો, (જીવો અનેકાર્થ કોશ.)

ધોવાં, (કિ.) ધોવું.

ન.

નદી, (સ્ત્રી.) નહેતો પાણીનો પ્રવાહ.

નમ, (કિ.) નમવું.

નમવા, (કિ.) નમવું.

નમાજ, (સ્ત્રી.) પ્રાર્થના અસહમાનની.

નમી, (સ્ત્રી. જૂ. કિ.) નમવું.

નરાં, (અ.) ધણાં.

નળી, (સ્ત્રી.) ઝૂંગળી.

નવ, (ત્રિ.) સંખ્યા.

નાકે, (ન.) નાક.

નાબી, (સ્ત્રી.) કુંદી.

નામ, (ન.) સંસાર.

નાવ, (ન.) હોડી, વાહાણ.

નીચી, (સ્ત્રી.) નીચ, હલકું.

નીચું, (ન.) નીચ, હલકું.

નીતી, (સ્ત્રી.) સદાચરણ.

નીમ, (ન.) નિવમ.

નીચ, (સ્ત્રી.) રાત્ર.

- પીરો, (પુ.) પીર રાખ્દ (ખ.)
 પીંત્રી, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 પીલો, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 પુંજ, (પુ.) ઢગલો.
 પુરિ, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 પોકો, (સ્ત્રી.) પોક રાખ્દ (ખ.)
 પોચાં, (ત્રિ.ખ.) નરમ.
 પોચી, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 પોત, (ન.) છુગડાનું વત.
 પોરો, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 પોલ, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 પોલી, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 પોલો, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)

૬.

- ફક, (અ.) ફીફ્.
 ફરે, (ક્રિ.) ફરવું.
 ફરો, (જીવો અનેકાર્થ કોરા.)
 ફાગ, (પુ.) ફાગણ.
 ફીકા, [ત્રિ.ખ.] તેજ વિનાના.
 ફીકે, (ત્રિ.) તેજ વિનાને (તૃતીયા.)
 ફોડો, (ક્રિ.) ફોડવું.

મ.

મકર, (જીવો અનેકાર્ય કોશ.)

મક્કા, (પુ.) એ નામનું ગ્રામ આર્બસ્થનમાં.

મગ, (પુ.) કઠોળની ૧ જાત.

મચ્છ, (પુ.) માછલું.

મળા, (સ્ત્રી.) મમત.

મઢી, (જીવો અનેકાર્ય કોશ.)

મત, (પુ.) અભિપ્રાય.

મદ, (પુ.) મર્વે, અભિમાન.

મન, (ન.) દિલ.

મના, (સ્ત્રી.) મનાઈ.

મનાઈ, (સ્ત્રી.) મનાઈ, હુકમ નહીં તે.

મર, (જીવો અનેકાર્ય કોશ.)

મરગ, (ન.) હરણ.

મરી, (જીવો અનેકાર્ય કોશ.)

મલક, (પુ.) દેરા.

મરી, (સ્ત્રી.) દાંતે ધસવાનો કાળો જુકો.

મસ, (જીવો અનેકાર્ય કોશ.)

મસક, (સ્ત્રી.) પાણી જરવાની એક જાતની ચામડાની
પખાલ.

મહા, (નિ.) મોટું.

મઢી, (જીવો અનેકાર્ય કોશ.)

માંખ, (સ્ત્રી.) માંખી.

માત, (સ્ત્રી.) મા, જનની.

માર, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

માસા, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

મીન, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

મીર, (પુ.) મોટો અમીર.

મુંજ, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

મેજ, (પુ.) ટેબલ, પાંક.

મેર, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

મેવા, (પુ.બ.) કુળાર્થિક પદાર્થ.

મોખ, (પુ.) તાકડો.

મોજ, (સ્ત્રી.) મજા, મમત.

મોજાં, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

મોત, (ન.) મરણ.

મોખ, (ન.) છાપરામાં લાંછું આડું રેનાર જડું લાકડું.

મોલી, (ત્રિ.) મુખ્ય.

મોર, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

ય.

યાગ, (પુ.) યત.

યાદ, (સ્ત્રી.) સ્મરણ.

યાર, (પુ.) દોસદાર.

૨.

- રઉ, (પુ.) શુભમ.
 રકમ, (શુવો અનેકાર્ય કોરા.)
 રખી, (પુ.) નકષિ.
 રખે, (અ.) કદાપિ.
 રગં, (સ્ત્રી.) નસ.
 રગો, (સ્ત્રી. બ.) શુવો. રગ.
 રચી, (કિ. સ્ત્રી. બ.) રચના કરી.
 રચો, (કિ.) રચના કરો.
 રજ, (સ્ત્રી.) ધૂડ.
 રજા, (સ્ત્રી.) છુટી.
 રજાઈ, (સ્ત્રી.) નાહાની પાતળી ગોદડી.
 રડ, (કિ.) રડવું.
 રત, (શુવો અનેકાર્ય કોરા)
 રતી, (શુવો અનેકાર્ય કોરા)
 રથ, (પુ.) એક જાતની ગાડી.
 રથી, (ત્રિ.) ગાડી હાંકનાર.
 રથો, (પુ. બ.) શુવો રથ.
 રદ, (શુવો અનેકાર્ય કોરા)
 રધં, (સ્ત્રી.) નકષિ.
 રમ, (કિ.) રમવું.
 રમા, (સ્ત્રી.) લક્ષ્મી.

રમી, (કિ. જી. સ્ત્રી.) રમવું.

રમે, (કિ.) રમવું.

રમો, (કિ.) રમવું.

રયા, (કિ. જી. બ.) રહેવું.

રવા, (પુ.) રસમ, ચાલ.

રવી, (પુ.) સૂરજ.

રસ, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

રસી, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

રમો, (પુ. બ.) જીવો રસ.

રાખ, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

રાખો, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

રાગી, (ત્રિ.) કોધી.

રાગો, (પુ. બ.) રાગ.

રાજ, (ન.) હક્કમત.

રાતા, (ત્રિ. બ.) લાલરંગના.

રાતો, (પુ.) લાલરંગનો.

રાધા, (સ્ત્રી.) શ્રી વૃષભાન ગોપતી પુત્રી.

રાંન, (ન.) ભંગલ.

રાસી, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)

રાવ, (સ્ત્રી.) અરજી, ચુગલી.

રાવો, (સ્ત્રી. બ.) જીવો રાવ.

રીઝ, (ન.) એક જાતનું ભંગલી જનાવર.

રીત, (સ્ત્રી.) તરે, ચાલ.

રિયુ, (પુ.) રાત્રુ.

રીમ, (પુ.) ર૦ દસ્તા કાગળ.

રૂપ, (ત.) રેખાવ.

રેખ, (સ્ત્રી.) લીટી માત્ર (રેખા).

રેખા, (સ્ત્રી.) લીટી; (રેખા)

રેખર, (પુ. બ.) રેરામી અને કોરા લુગડાનાં કડકા.

રેગ, (સ્ત્રી.) રજ, રેલી.

રેતી, (સ્ત્રી.) રજ.

રેક, (સ્ત્રી.) આસુરની ઉપર આરધો રકાર કરે છે તે.

રોક, (કિ.) રોકવું.

રોકો, (કિ.) રોકવું.

રોગ, (પુ.) રરદ.

રોગો, (પુ.) રાવ, ખિલકુલ, ૨ (બ.) રોગ.

રોચક, (ત્રિ.) રૂમિ ઉપભવનારો પદાર્થ.

રોત, (કિ.) રોઈનિત.

રોતા, (કિ.) રોવું.

રોતો, (કિ.) રોવું.

રોપ, (પુ.) છોડ.

રોપો, (કિ.) રોપવું.

લ.

લખ, (કિ.) લખવું. ૨ લાખ.

લખલખ, (અ.) ગડગડ, ઘણું બોલવું.

લખી, (કિ.) લખવું.

લખે, (કિ.) લખવું.

લખો, (કિ.) લખવું.

લજ્જા, (સ્ત્રી.) લાજ

લટ, (સ્ત્રી.) ચોટલાનો ચોડો ભાગ.

લડી, (કિ.) લડવું.

લડો, (કિ.) લડવું.

લઢી, (કિ.) લઢવું. વાટવું.

લઢો, (કિ.) લઢવું.

લત, (સ્ત્રી.) અગામી-ટેલ.

લતા, (સ્ત્રી.) ઘટા, માડી.

લપો, (સ્ત્રી. બ.) લફરાં.

લમ, (સ્ત્રી.) ઘોર છાપ કરવા પ્લેલાં તે ઠેકાણે ધુક્યા .

અથવા પાણીથી ખીનું કરેછે તે.

લવ, (અ.) જરીક. ૨ પગકવાર. ૩ રામનો લીકરો.

લવે, (કિ.) ગડબડકરે, બકવા કરવો.

લવાદી, (સ્ત્રી. કા.) પંચ.

લાકડાં, (બ. ન.) સુકેલાં કાપેલાં ઝાડ.

લાખી, (સ્ત્રી.) વગર નોતરે જમવા જનારી સ્ત્રી.

લાગો, (પુ.) માગણું, નેજ, ગૂંચા.

લાંધો, (કિ.) લાંધવું.

લાછાં, (ન. બ.) ગેંગ દૂર કરવા સારુ ગરમ કરી છા-

સમાં ખાળી પગે વાટકી લગાડે છે તે.

લાભ, (પુ.) ફાયદો.
 લાવે, (ક્રિ.) લાવવું.
 લીન, (ત્રિ.) લયપામીલું. એકતાન થવું.
 લીપ, (ક્રિ.) લીપવું.
 લીધી, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)
 લીપો, (ક્રિ.) લીપવું.
 લુંગ, (સ્ત્રી.) કેળાં વગેરેનો એક જુમખો.
 લુટી, (ક્રિ.) લુટવું.
 લોચો, (પુ.) ગોટો. ૨ (ક્રિ.) આલોચવું.
 લોચી, (ક્રિ.) લોચન કરિને.
 લોટી, (સ્ત્રી.) લોટાની ગોળ તાવડી-તપી.
 લોધો, (જીવો અનેકાર્ય કોરા.)
 લોપ, (પુ.) સંતાર્ધ જવું, તે ગેળ થવું તે.
 લોભ, (પુ.) કસર, મમતા.

વ.

વજ, (પુ.) એક જાતનું ઓસડ.
 વદી, (ક્રિ.) બોલીને.
 વદે, (ક્રિ.) બોલજે.
 વન, (પુ.) જંગલ.
 વના, (અ.) રિવાય, વિના.
 વરગ, (પુ.) ભાગ, વિભાગ.
 વરસ, (ન.) બાર મહીના.

વરા, (પુ. બ.) અરમ્.

વળ, (પુ.) વળેયું હોય તે.

વસાત, (ન.) વિષાત દેશ.

વશી, (કિ.) વસવું.

વાક્ય, (નિ.) માહેર.

વાદ, (પુ.) તકરાર.

વાદી, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

વાંધો, (પુ.) તકરાર.

વજા, (ન.) તેજ, ગુરુ.

વામન, (પુ.) એ નામનો અવતાર.

વામે, (કિ.) વામયું.

વાર, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

વામ, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

વિના, (અ.) શિવાય.

વીર, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

વેદ, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

વેલ, (શુવો અનેકાર્થ કોરા.)

વેળા, (સ્ત્રી.) વખત.

યોરા, (પુ. બ.) મુસલમાનની એક જાત.

.૨૧.

શની, (પુ.) એ નામનો ગૃહ.

શાક, (ન.) બાજીયાતો.

શાખી, (જુવો અનુકાર્ય કોશ.)

શોક, (પુ.) શોખ, દિલગીરી.

શોખી, (પુ.) શોખવાળા.

શોભ, (કિ.) શોભવું.

સ.

સંધ, (પુ.) દરજી. ૨ (સ્ત્રી.) સહી.

સક, (જુવો અનુકાર્ય કોશ.)

સગો, (પુ.) સંબંધી.

સજ, (ત્રિ.) તૈયાર.

સજો, (કિ.) સજવું.

સત્તા, (સ્ત્રી.) હક.

સતી, (સ્ત્રી.) સદાચરણી સ્ત્રી.

સદા, (અ.) હમેશા.

સદી, (સ્ત્રી.) સને. ૨. (કિ. બી. સ્ત્રી.) સદવું.

સન, (પુ.) યાવતી રાક.

સમ, (જુવો અનુકાર્ય કોશ.)

સર, (જુવો અનુકાર્ય કોશ.)

સરત, (સ્ત્રી.) હોડ.

સરપ, (પુ.) સાપ.

સરવ, (ત્રિ.) સહુ.

સત્રા, (જુવો અનુકાર્ય કોશ.)

સવારે, (સ્ત્રી. સ.) સવારમાં.
 સાદ, (પુ.) હાક, અવાજ.
 સામા, (ત્રિ.) ઉથરા.
 સાવ, (અ.) બિલકૂલ.
 સીખ, (શુવો અનેકાર્ય કોરા.)
 સીધ, (પુ.) સિદ્ધ.
 સીમ, (સ્ત્રી.) હદ, જંગલ.
 સીવ, (ક્રિ.) સીવવું.
 સુત, (સં. પુ.) રીકરો.
 સેજ, (શુવો અનેકાર્ય કોરા.)
 સેર, (શુવો અનેકાર્ય કોરા.)
 સેવ, (શુવો અનેકાર્ય કોરા.)
 સોજા, (પુ. બ.) સુછ આવેલું તે.
 સોજો, (પુ.) સુછ આવેલું તે.
 સોધ, (પુ.) તપાસ.
 સોર, (પુ.) ગડબડ.

હ.

હતા, (ક્રિ. જ. બ.) હોવું.
 હજો, (ક્રિ.) હજવું. ૨ હજનું બહુવચન
 હામ, (સ્ત્રી.) હિમત.
 હીમ, (પુ.) ખરફ. ૨ ધણી ટાઢાઈ.

હીર, (૧.) રેરામ.

હોકો, (૫.) તમાકુ પીવાની નળી.

હોદો, (૫.) અત્તીવાર.

આનો ઉપયોગ નીચેના છંદોથી જાણવો.

અર્ધપાદ ગતાગત સોરઠા.

રમા કુસુમ સુકુમાર,

શીરા મોતિ ઘતિ મો રાશી;

રયા તપિ જપિ તવાર,

શિવને તજિ અજિતને વશી. ૧.

અર્થ—સમુદ્ર મથન વેળાયે લક્ષ્મીનો સ્વયંવર થયો તેનું વર્ણન:—કુલના જેવું સુકુમાર છે જેનું અંગ, અને માથે જેણે મોતી બેંધાં છે, ને ચંદ્રના જેવી જેની મુખની કાંતિ છે, એવી જ લક્ષ્મી તેને વરવા સાથે તપસ્વી, જપ કરનારા, દેવ, દાનવ આ દિ બધા તવાર રયા હતા; તે સર્વે ને તેમાં મુખ્ય એવા શિવજી તેનો પણ ત્યાગ કરીને અજિત જે વિબક્ષુ તેને વશી એટલે વરી.

આ સોરઠાનાં ચારે ચરણ સવળાં વંચાય છે તે સ-
રખાંજ અવળાં વાંચીયે તો વંચાય તેથી તેનું નામ અ-
ર્ધપાદ ગતાગત એવું છે,

પ્રથમ તૃતીયપાદે દ્વિતીય અતુર્ય પાદ

ગતાગત દોહા.

મા રમાડ ન રીસાએ, એ સારી નડ માં રમા;
માર મા નધ ટીકો દે, દે કોટી ધન માર માં. ૨.

અર્થ—આમાં લક્ષ્મીની સ્તુતિ છે:—હે મા! મને રમાડ, ન રીસાએ એટલે રીસા નકર; ને હે સારી! એટલે એટ, ને હે રમા! એટલે લક્ષ્મી, નડ માં, એટલે તારાવિના ને મને દુઃખ યાવશે તે તું હૃષી કરીને મટાડ. મે હે માર મા! એટલે કામદેવની માતા, નધ ટીકો દે, એટલે મને નધ ને બંડાર તેનો આંડતો કર, ને કોટી ગેમે ધન આપ, ને માર માં, એટલે ધનવિના મને મૃત્યુ નેપું સંકટ ને આપ!!

આ દોહામાં પેહેલું ચરણ વાંચીને તે અવગું વાંચીયે એટલે બીજું ચરણ નીકળે છે; ને તેમજ ત્રીજું ચરણ વાંચી તેજ અવગું વાંચીયે તો ચોથું ચરણ નીકળે છે.

તરમો—

યમકાનુપ્રાસ કોશ.

એટલે

જે શબ્દોના છેલા, વચલા અથવા છેલા એક, બે,
ત્રણ કે વધારે અક્ષરો મળતા આવતા હોય
તેવા શબ્દોનો ભંડાર.

અર્ધ.	નર્ધ.	સર્ધ.	હોકાર્ધ.
	નર્ધ.	સર્ધર.	અડકાર્ધ.
કર્ધ.	પર્ધ.	હર્ધાત.	વંડકાર્ધ.
ખર્ધ.	ફર્ધ.		ભડકાર્ધ.
ગર્ધ.	ભર્ધ.	આર્ધ.	હડકાર્ધ.
છર્ધ.	મર્ધ.		ઝડકાર્ધ.
જર્ધ.	રર્ધ.	રકાર્ધ.	ઢકાર્ધ.
ઞર્ધ.	લર્ધ.	કાર્ધ.	પકાર્ધ.
ચર્ધ.	વર્ધ.	ટુંકાર્ધ.	પંકાર્ધ.
દર્ધ.	વર્ધદ.	ટોકાર્ધ.	પાકાર્ધ.
દર્ધ.	સર્ધ.	ઠેકાર્ધ.	ફકાર્ધ.

૧ એ નીચેના સર્વે બે અક્ષરી શબ્દોના અર્થ એકાક્ષરી કા-
શમાં એ નીચે જોવા. ૨ કાપર ધર્ધ. ૩ સુડેધી
સોનધ. ૪ ડાકાં ખારનાં, ડોકાણ.

કીકાઈ.	ચખાઈ.	હરખાઈ.	સુગાઈ.
કુંકાઈ.	ચોખાઈ.	રોખાઈ.	મોંધાઈ.
કેકાઈ.	લોખાઈ.	લખાઈ.	સોંધાઈ.
૧ખાંકાઈ.	ઝાંખાઈ.	લુખાઈ.	ઉંચાઈ.
૨મકાઈ.	તીખાઈ.	લેખાઈ.	કચ્ચાઈ.
મુકાઈ.	દેખાઈ.	વોખાઈ.	કાચાઈ.
રોકાઈ.	અદેખાઈ.	૧રાંખાઈ.	કોચાઈ.
છલકાઈ.	નખાઈ.	શીખાઈ.	ધુચાઈ.
ઝળકાઈ.	નોખાઈ.	શેખાઈ.	ધોંચાઈ.
પલકાઈ.	પાંખાઈ.	ગાઈ.	ટીચાઈ.
મલકાઈ.	પેખાઈ.	ડગાઈ.	ટોચાઈ.
સલુકાઈ.	પોખાઈ.	૭દગાઈ.	નચાઈ.
હલકાઈ.	બખાઈ.	દંગાઈ.	નીચાઈ.
વાંકાઈ.	૪બાખાઈ.	દોંગાઈ.	પોચાઈ.
શાકાઈ.	બોખાઈ.	નાગાઈ.	મીચાઈ.
શુકાઈ.	રખાઈ.	પ્રગાઈ.	રચાઈ.
શેકાઈ.	૧એરખાઈ.	બગાઈ.	લુચ્ચાઈ.
હંકાઈ.	પરખાઈ.	બંગાઈ.	વોંચાઈ.
ખાઈ.	બરખાઈ.	મંગાઈ.	વેચાઈ.
૭ઓખાઈ.	સરખાઈ.	સગાઈ.	વેચાઈ.

૧ ઇશકીપણું. ૨ એક જાતનું અનાજ. ૩ કાઠીયાવાડી,
ઓખા મંડળનું. ૪ બેલકાણણું. ૫ કુચગતા.
૬ સુગ આવરી, થાંજાણું. ૭ મૂખાઈ (કચિછ).

સરસાઈ.	લભાઈ.	ચુંટાઈ.	કડાઈ.
માસાઈ.	સભાઈ.	છંટાઈ.	ખોટાઈ.
સોંસાઈ.	રજાઈ.	છુટાઈ.	ગાંડાઈ.
હોંસાઈ.	બજાઈ.	છેટાઈ.	ધડાઈ.
છાઈ.	જુજાઈ.	જોંટાઈ.	ચડાઈ.
૧ આછાઈ.	મુંજાઈ.	ડટાઈ.	મીડાઈ.
ઓછાઈ.	રૂઝાઈ.	દટાઈ.	મોડાઈ.
ભાઈ.	રૂટાઈ.	પોટાઈ.	છડાઈ.
ચંભાઈ.	અટાઈ.	નફટાઈ.	છંડાઈ.
ખીભાઈ.	ઓટાઈ.	બટાઈ.	છેડાઈ.
ગંભાઈ.	કટાઈ.	ભેટાઈ.	છોડાઈ.
તભાઈ.	ચિકટાઈ.	મોટાઈ.	જડાઈ.
તાભાઈ.	છાકટાઈ.	રાંટાઈ.	જલડાઈ.
પીભાઈ.	નફટાઈ.	હુંટાઈ.	જોડાઈ.
પૂભાઈ.	કૂટાઈ.	વટાઈ.	ઝડાઈ.
બભાઈ.	ખટાઈ.	વીંટાઈ.	મુડાઈ.
બીંભાઈ.	ખાટાઈ.	ઉડાઈ.	ટાડાઈ.
ભુંભાઈ.	ખોટાઈ.	મીડાઈ.	ટેડાઈ.
ભોજાઈ.	ધાટાઈ.	ડાઈ.	ડાંડાઈ.
મંભાઈ.	ચુંટાઈ.	આડાઈ.	ધંડાઈ.
રજાઈ.	ચટાઈ.	ઉંડાઈ.	ધોડાઈ.

દોડાઈ.	રંડાઈ.	કુણાઈ.	ગુંતાઈ.
ધોડાઈ.	કરડાઈ.	અણાઈ.	જીતાઈ.
પડાઈ.	ખરડાઈ.	ગણાઈ.	તાતાઈ.
સપડાઈ.	થરડાઈ.	ફીંગણાઈ.	ધૂતાઈ.
ખીડાઈ.	ખરડાઈ.	નમણાઈ.	પરતાઈ.
ફડાઈ.	ઘરડાઈ.	ચુણાઈ.	પરતાઈ.
ફેડાઈ.	મરડાઈ.	ચણાઈ.	રાતાઈ.
ફોડાઈ.	રડાઈ.	છણાઈ.	ગુંપાઈ.
બડાઈ.	રેડાઈ.	જણાઈ.	ગુંપાઈ.
ધબડાઈ.	કડાઈ.	ઝીણાઈ.	ચોપાઈ.
બાડાઈ.	ગૂડાઈ.	કડણાઈ.	ચાંપાઈ.
બાંડાઈ.	ચડાઈ.	તણાઈ.	દાઈ.
ખીડાઈ.	ટાડાઈ.	બણાઈ.	ખંદાઈ.
ખોડાઈ.	ખીડાઈ.	સરણાઈ.	જુદાઈ.
બંડાઈ.	મડાઈ.	લણાઈ.	ખોદાઈ.
અબડાઈ.	રડીડાઈ.	વણાઈ.	ગંદાઈ.
બીડાઈ.	લડાઈ.	વીજાઈ.	ચોદાઈ.
બુંડાઈ.	વડાઈ.	દણાઈ.	હંદાઈ.
મુંડાઈ.	અણાઈ.	ફેલીણાઈ.	હુંદાઈ.
રડાઈ.	ફેલણાઈ.	કંતાઈ.	હેદાઈ.

૧ નિકાલ થયો, રેડાઈ. ૨ ચીંગાચથી બીજાઈ ગયેલું તે.
૩ ચોપાઈ. ૪ જુદાઈ. ૫ રાતાઈ. ૬ ખુદા ચંપાઈ.

ગુદાઈ.	બંધાઈ.	રોરાનાઈ.	સપાઈ.
નિદાઈ.	રંધાઈ.	પાઈ.	સીપાઈ.
ફેદાઈ.	રેંધાઈ.	અપાઈ.	બફાઈ.
૧બોદાઈ.	રોધાઈ.	ઓપાઈ.	સફાઈ.
ભેદાઈ.	વધાઈ.	કપાઈ.	બાઈ.
માંદાઈ.	વીધાઈ.	ઠપાઈ.	અંબાઈ.
અંચીદાઈ.	વેધાઈ.	ચંપાઈ.	ચીબાઈ.
ફેદાઈ.	સધાઈ.	ચીપાઈ.	દબાઈ.
લદાઈ.	સંધાઈ.	ઓપાઈ.	ચીબાઈ.
વદાઈ.	સીપાઈ.	છપાઈ.	લંબાઈ.
વંદાઈ.	સુધાઈ.	છીપાઈ.	લાંબાઈ.
સાદાઈ.	સોધાઈ.	છુપાઈ.	સુબાઈ.
સીદાઈ.	નાઈ.	ઘટપાઈ.	બાઈ.
સોદાઈ.	ચીનાઈ.	ટીપાઈ.	ઉબાઈ.
ધાઈ.	જૂનાઈ.	ટુંપાઈ.	ચંબાઈ.
હંધાઈ.	તૂનાઈ.	આટોપાઈ.	ચોબાઈ.
ખુંધાઈ.	દાનાઈ.	મપાઈ.	માઈ.
ગંધાઈ.	દીનાઈ.	રોપાઈ.	માંઈ.
ચીંધાઈ.	નાનાઈ.	લપાઈ.	કમાઈ.
જેધાઈ.	મનાઈ.	લીપાઈ.	હુકમાઈ.
નોંધાઈ.	૨અરાનાઈ.	લોપાઈ.	અમાઈ.

જમાઈ.	હંકરાઈ.	અપુરાઈ.	મીરાઈ.
અધમાઈ.	કોરાઈ.	દોરાઈ.	અમીરાઈ.
ધીમાઈ.	અકોરાઈ.	ધરાઈ.	જમેરાઈ.
નમાઈ.	નકોરાઈ.	ઉધરાઈ.	વરાઈ.
નીમાઈ.	ખરાઈ.	ધોરાઈ.	નવરાઈ.
નેમાઈ.	વીખરાઈ.	અધીરાઈ.	વેરાઈ.
પમાઈ.	નખરાઈ.	પરાઈ.	સરાઈ.
ભમાઈ.	ધુંખરાઈ.	વપરાઈ.	પસરાઈ.
રમાઈ.	ખારાઈ.	ખેખખરાઈ.	વીસરાઈ.
ઓરમાઈ.	ખોરાઈ.	જખરાઈ.	સારાઈ.
કરમાઈ.	ગોરાઈ.	જુરાઈ.	હરાઈ.
ગરમાઈ.	પેરાઈ.	સપુરાઈ.	જાઈ.
નરમાઈ.	અરાઈ.	ખેરાઈ.	અળાઈ.
ભરમાઈ.	કમરાઈ.	ભરાઈ.	ઓસાઈ.
સરમાઈ.	ચીરાઈ.	જઅળરાઈ.	કલાઈ.
રાઈ.	ચેરાઈ.	હળરાઈ.	કળાઈ.
ઓરાઈ.	ચોરાઈ.	ગળરાઈ.	અકળાઈ.
કરાઈ.	કતરાઈ.	ગંભીરાઈ.	મકલાઈ.
ઠકરાઈ.	જીતરાઈ.	મરાઈ.	મેઠલાઈ.
નકરાઈ.	છેતરાઈ.	અમરાઈ.	કાલાઈ.
રાકરાઈ.	ગુરાઈ.	સમરાઈ.	કાળાઈ.

અળાઈ.	ગેળાઈ.	બુલાઈ.	અવાઈ.
ખીલાઈ.	ઢળાઈ.	ભેળાઈ.	કેવાઈ.
બખીલાઈ.	દીલાઈ.	ભોળાઈ.	અવાઈ.
ગોળાઈ.	ઢોળાઈ.	મલાઈ.	ખોવાઈ.
ધલાઈ.	તળાઈ.	અમળાઈ.	મવાઈ.
ધેલાઈ.	પાતળાઈ.	કોમળાઈ.	ભોગવાઈ.
ધોળાઈ.	તોળાઈ.	બામળાઈ.	ગોવાઈ.
નાલાઈ.	દળાઈ.	રામળાઈ.	અવાઈ.
ઓળાઈ.	બદલાઈ.	મેલાઈ.	કમવાઈ.
છળાઈ.	ફૂલાઈ.	મોળાઈ.	સમવાઈ.
ઉછળાઈ.	પીત્તાઈ.	રળાઈ.	છવાઈ.
છેલાઈ.	પીળાઈ.	ચેળાઈ.	પિછવાઈ.
છોળાઈ.	પોત્તાઈ.	લાત્તાઈ.	છેવાઈ.
ફળળાઈ.	પોળાઈ.	લીત્તાઈ.	જવાઈ.
જાળાઈ.	ગાફલાઈ.	હુલાઈ.	ખીજવાઈ.
મળાઈ.	કુળાઈ.	વળાઈ.	પજવાઈ.
મીત્તાઈ.	ફેલાઈ.	અવળાઈ.	બીજવાઈ.
દીત્તાઈ.	ફોળાઈ.	વીત્તાઈ.	લજવાઈ.
કુટિલાઈ.	નખળાઈ.	સેલાઈ.	સજવાઈ.
ઠાંત્તાઈ.	ખોળાઈ.	દાલાઈ.	સીજવાઈ.
ઠેંત્તાઈ.	બળાઈ.	વાઈ.	જાળવાઈ.

જીવાઈ.	ગરવાઈ.	ચોકરાઈ.	ઉઈ.
૧ જીવાઈ.	નરવાઈ.	ચુંરાઈ.	
જોવાઈ.	બેપરવાઈ.	ધસાઈ.	કુઈ.
ઠોવાઈ.	ફેરવાઈ.	ચુસાઈ.	ચુઈ.
કડવાઈ.	રેવાઈ.	હસાઈ.	જીઈ.
ચીડવાઈ.	રોવાઈ.	દેરાઈ.	કુઈ.
બડવાઈ.	પરોવાઈ.	ધસાઈ.	ચુઈ.
લાડવાઈ.	ઓળવાઈ.	નસાઈ.	લુઈ.
૧ વડવાઈ.	ઓળવાઈ.	પેસાઈ.	
તવાઈ.	કાલવાઈ.	કસાઈ.	ઓઈ.
ખતવાઈ.	કેળવાઈ.	બસાઈ.	
દવાઈ.	હલવાઈ.	બુંસાઈ.	કોઈ.
દુવાઈ.	સલવાઈ.	રસાઈ.	ખોઈ.
ધવાઈ.	૧ હલવાઈ.	નરસાઈ.	જોઈ.
ધોવાઈ.	સવાઈ.	સરસાઈ.	કોઈ.
નવાઈ.	પેરાવાઈ.	ચીસાઈ.	૧ તોઈ.
પીવાઈ.	ગીવાઈ.	લાસાઈ.	દોઈ.
૧ અકવાઈ.	હવાઈ.	લીસાઈ.	કંદોઈ.
બવાઈ.	રાઈ.	૧ વસાઈ.	ધોઈ.
રવાઈ.	કરાઈ.	હસાઈ.	૧ આંવોઈ.

૧ જીદાઈ. ૨ વડની નટા. ૩ એક જાતનું પાસણ.
 ૪ એ નામનું ચુંબઈ પાસેનું એક ગાય. ૫ નરી. ૬ એ
 નામનું ગાય.

પોઈ.	૨ઉ.	ગાઉ.	કઢાઉ.
ખોઈ.	૨ઉં.	ગાઉં.	મઢાઉં.
ભોઈ.	હાઉં.	મ્હાઉં.	લઢાઉં.
મોઈ.	વઉ.	પુછાઉં.	વઢાઉં.
રોઈ.	સઉં.	ભાઉં.	કંતાઉ.
લોઈ.	આઉ.	ખીભાઉં.	ધુતાઉં.
જુજોઈ.		પીભાઉં.	ધાઉં.
વઠ્ઠોઈ.		બીભાઉં.	કયાઉં.
૨સોઈ.		લભાઉં.	મુંધાઉં.
અઉ.	૨આઉ.	સીભાઉં.	મુંધાઉં.
	કાઉં.	ધડાઉ.	ખુંદાઉં.
કંઉ.	ટકાઉ.	ચડાઉ.	ખોદાઉં.
	ચેકાઉં.	ચડાઉં.	મોદાઉં.
ગઉ.	ખાઉં.	છડાઉં.	હુંદાઉં.
ખઉં.	ચખાઉં.	જડાઉં.	નાઉં.
છઉં.	દખાઉં.	ઝડાઉં.	અપાઉં.
જઉં.	નખાઉં.	પડાઉં.	ઓપાઉં.
ચઉં.	પેખાઉં.	ફડાઉં.	કપાઉં.
દઉં.	પોખાઉં.	કરડાઉં.	ચંપાઉં.
બઉ.	લખાઉં.	ખરડાઉં.	ચીપાઉં.
મઉ.	લેખાઉં.	ભરડાઉં.	છપાઉં.
	વીખાઉં.	મરડાઉં.	

૧ એ નીચેના સર્વ શબ્દના અર્થ એકાક્ષરી કાવ્યમાં આ નીચે
 નોતા. ૨ ગાય નેંચના આંચગનો ઉપરનો ભાગ.

છપાઉં.	કોરાઉં.	ઢોળાઉં.	ઠસાઉં.
જપાઉં.	કચ્ચરાઉં.	તોળાઉં.	રસાઉં.
ટીપાઉં.	ચીરાઉં.	દળાઉં.	દસાઉં.
ટુંપાઉં.	ચોરાઉં.	પીલાઉં.	ઠહાઉં.
તપાઉં.	બરાઉં.	ફેલાઉં.	ઓઉં.
મપાઉં.	મરાઉં.	ફોળાઉં.	
રોપાઉં.	વેરાઉં.	રોળાઉં.	કોઉં.
લીપાઉં.	સરાઉં.	ખવાઉં.	
સોપાઉં.	ઓલાઉં.	ગવાઉં.	ખોઉં.
દબાઉં.	ધલાઉં.	ચવાઉં.	જોઉં.
રીખાઉં.	ધોળાઉં.	કચવાઉં.	કોઉં.
માઉં.	ચલાઉં.	સચવાઉં.	દોઉં.
કમાઉં.	ચોળાઉં.	છવાઉં.	ધોજ.
ધમાઉં.	છોલાઉં.	છોવાઉં.	રોજ.
કરમાઉં.	ઝલાઉં.	તવાઉં.	સોઉં.
બરમાઉં.	ઢેલાઉં.	ધોવાઉં.	હોઉં.
મરમાઉં.	ડોળાઉં.	કસાઉં.	ચમાઓ.
કરેઉં.	ટળાઉં.	ધસાઉં.	

૧ હેરાન (કાપ્પિયાવાડ. ૨ નીચે લખેલા શબ્દો શિવાય બાકી આઉ નીચેના સર્વ શબ્દોનો આચ્છો કરી વાંચના.

આઉ.	ગાઉ.	પડાઉ.	માઉ.
ટકાઉ.	ચડાઉ.	જપાઉ.	ચલાઉ.

અક.	બચકડી.	બંજક.	ટકડું.
	રંચક.	સજક.	૨ ટક.
અંક.	રેચક.	ટક.	તટક.
અકડ.	રોચક.	ટંક.	૩ ટક.
અકબર.	વંચક.	ટકર.	નાટક.
અકમી.	અવાચક.	અટક.	ફાટક.
અકલ.	સાચક.	અટકણ.	ચિરકોટક.
અંકબકરો.	ચકલી, લો.	અટકળ.	બટક.
ચક.	છક.	કટક.	લટક.
ચકર.	ઈચક.	કંટક.	લટકણ.
ચકલી, લો.	પૂચક.	કોટક.	સટક.
ચકમક.	વાંચક.	ખટકડું.	હાટક.
ચકરડું.	છકડ, ડી, ટી.	બટક.	આઠક.
ચકરાવો.	જક.	ગટક.	ઠકર.
ચકરી.	જકર.	ઘટક.	પાઠક.
કચકડો.	ઉત્તેજક	ધોટક.	પીઠક.
જાચક.	હોજક.	ચટક.	શાઠક.
અજાચક.	પૂજક.	ચેટક.	ડંક.
પંચક.	પ્રયોજક.	છટકડું.	ઓડક.
પાચક.	રજક.	છુટક.	ટડક.
પાંચક.	રંજક.	ઝાટક.	ખડક.

ટાડક.	૨ કાતક.	કથક.	રોધક.
ચડક.	કૂતક.	મથક.	૨આનક.
ચંડક.	કોતક.	હાથક.	કનક.
બડક.	ખાતક.	અદક.	ચાનક.
બડકણ.	ઠગીતક.	૫ઉદક.	જનક.
ઢંકણ.	ધાતક.	છેદક.	ધનક.
વડકણ.	ચાતક.	નિદક.	નકર.
કણક.	૪૨ધુતક.	ફદકફદક.	નકમ.
ખણક.	જોતક.	બેદક.	૮નકચેસર.
૧મણક.	તકરાર.	મોદક.	નકસો.
ઝણક.	ઘુતક.	વેદક.	નાનક.
ઝણક.	દત્તક.	ધકધક.	સાનક.
ટણક.	નર્તક.	ગંધક.	૯પંક.
ડણક.	પાતક.	ઠદોધક.	પંકજ.
બણક.	ખાતક.	બાધક.	પકવાન.
મણક.	વર્તક.	બોધક.	પકડડું.
રોણક.	રાતક.	રોધક.	ગોપક.
વણકર.	મુતક.	વધક.	માપક.
તક.	હતક.	સાધક.	પ્રાપક.

૧ જાણી, ગણનાર. ૨ પાણીમાં નાખ્યાથી જેલ લાઇને નીચે
 બેસી જતારી ચીજ. ૩ એ નામનો છંદ. ૪ સહિત.
 ૫ પાણી. ૬ એક બતનાં નગારાં. ૭ નય. ૮ ગારો.

૧ અંતરાલાપક.	૫ બાળક.	ધમક.	તરક.
૨ આલાપક.	૬ અભક.	નિમક.	ગરક.
૩ દોપક.	વાંબક.	મકર.	ઠારક.
૦પાપક.	એમક.	૧૦ ધમક.	નરક.
ફક.	ક્રમક.	૨ મકરું.	તારક.
ફકર.	ખમક.	ગાપક.	ધારક.
માફક.	જમક.	દાપક.	ફરક.
ફકડ.	મકરંદ.	નાપક.	બરકત.
ફકળ.	અકમક.	લાપક.	બારક.
ફકરો.	અમક.	વાપક.	૧૨ મરક.
બક.	જ્યોમક.	૧૨ શાપક.	૧૨ મરકટ.
બકગી, ફે, રો.	જમક.	સોપક.	મારક.
બકવાદ.	૧૦ જમક.	ફક.	મારકણ, પૂરી.
૪ બબક.	૧૦ જમક.	અક.	મારકડ.
અબક.	૮ મક.	કક.	વરકત.
ધબક.	૬ મક.	ઠારક.	સરક.
શાબક.	૩ મક.	અરક.	સૂરક.
કબક.	૮ મક.	ચારક.	રકમ.
બાબક.	૮ મક.	૧૧ પરમારક.	હરાત.

- ૧ દરિયાના પ્રકાર. ૨ જાતાર. ૩ વચમાં મગીતવરો
 પદાર્થ. ૪ સ્ત્રીના અવાજ. ૫ ગળકાર. ૬ બાળક.
 ૭ એ નાખતો છંદ. ૮ ચારો નરક. ૯ મૂર્છા.
 ૧૦ અક્ષરો મળતા આવે તે.
 ૧૧ બાજુ. ૧૨ બવાસ, હજુરી. ૧૩ વાંરો.

અલક.	લોલક.	સક.	આકળો.
કુલક.	રોલક.	મકળ.	કાક.
ખલક.	લકતર.	ઉસક ર.	કાંકચાં.
ગોલક.	વકર.	સંકટ.	કાકડી, ડો.
ચલક.	વકચી, રો.	ઠ સંકર.	કાંકણ.
છલક.	આવક.	હક.	કાંકર, ચી, રો.
છાલક.	જાવક.	પગ્રાક.	કાંકસી.
ઝલક.	ખાવક.	ફદાહક.	કાકરવર.
ટોલક.	આવક.	જવાહક.	ખાક.
તિલક.	રાક.	તક્ષક.	ખાકડી.
પલક.	આરાક.	ભક્ષક.	આક.
પાલક.	તાંરાક.	રક્ષક.	આકડો.
બાલક.	નારાક.	લક્ષક.	આકચી, રો.
મલક.	મારાક.	આર્ક.	આકળો.
માલક.	રેરાકટ.	બ્રાક.	ટઆક.
મુલક.	રાંકર.	આંક.	છાકટો.
અમોલક.	મરાકચી, રો.	આંકડો.	મળક.
લકવા.	લરાકર, ચી.	આંકડો.	ઝાકળ.
વાલક.	રાકરો.	આકરો.	ટાંક.

૧ પૈસા નાખવાની કાણવાળી પેટી. ૨ એ નામનો રાક્ષસ.
 ૩ ગાડી. ૪ ભેજસેજ થઈ ગયેલું. ૫ લેનાર. ૬ બાળ-
 નાર. ૭ બાર છીપાડી લઈ જનાર. ૮ સર્પ. ૯ આકડો.

ટાકર.	નાક.	સાક.	ખીક.
ટાકરડી.	પાક.	સાકર.	વિકટ.
૧કટાક.	ફાકડો.	સાંકળ.	હાંક.
બટાક.	ફાંકડો.	હાક.	રોક.
સટાક.	છતિફાક.	હાકલ.	
હાકર.	ખાંક.		
ડાક.	ખાકચી.	છક.	ઉકરડો.
ડાકણ.	ધખાક.		ઉકલણ.
૧કડાક.	ખાંકડ, ડી.	ઈકરાર.	કુકડી, ડો.
તડાક.	દમાક.	અકીક.	ધૂક.
ધડાક.	રાંક.	છીક.	મૂક.
બડાક.	ગરાક.	છીકણી.	૧મૂકર.
હાંક.	લાકેડું.	નિકર.	ટૂક.
હાંકણ, છી.	કલાક.	ઝીક.	ટુંક.
તાક.	અનાક.	ઠીક.	ટુંકડી, ડો.
તાકડો.	હલાક.	ઠીકરું.	ટુંકડું.
તાકળ.	૧વાક.	ઠીંક.	ટૂંક.
થાક.	પાંક.	પીક.	પુંક.
ખાક.	અયુવાક.	૧નીક.	પુંક.
પાકડ.	સપાક. ૧	૧પીક.	પુંકણી.

૧ એસા થતા અપ્રાસ. ૨ (ચં.) વાજી. ૩ (ચં.) એવારી.
 ૪ બાળ, ખેરી. ૫ (ચં.) કાવળ. ૬ આકરનો આકર.

પ્રક.	ચક.	ડોકરી, રો.	અકા.
પ્રકડો.	નક.	દોકળી, જું.	
પ્રક.	ફેકવું.	લોક.	અકારણ.
મૂક.	બહેકવું.	ચોક.	અકાલ.
પ્રકટ.	લેકવું.	ચોકડી, ડો.	આંચકા.
પ્રકલું.	ચેક.	દોકડો.	ઉચ્ચકા.
પ્રકર.		નોક.	કાંચકા.
શુક.	ઓક.	નોકર, ચી.	ઠચકા.
શુકન.		પોક.	ઠાચકા.
શુકર.	ઓકણ.	પોકળ.	દુચકા.
શુકલ.	કોક.	ફોક.	ઠચકા.
ફક.	કોકમ.	ફોકટ.	ડચકાં.
ફકમ.	ગોકળ.	બોકડો.	અકામાં.
	ઓક.	મોકળી.	નચકા.
ઓક.	ઓકડું.	મોકલવું.	ધ્રુચકા.
	ઓકડી.	રોકડું.	પિચકારી.
ઓક.	ઓકસ, સી.	રોકવું.	બચકાં.
ઓકેક.	જોક.	લોક.	બાચકા.
છેક.	છોકરી, રો.	લોકડી, ડો.	મચકા.
ટેક.	ટોકરી.	રોક.	લચકા.
ટેકરી, રો.	ઠોક.	અરોક.	વચકા.
ટેકડી.	ઠોકર.	રોકઠી.	હચકા.
ટેકવું.	ડોક.		જકાલ.

ટકા.	વાટકા.	ઠણકાં.	ઠબકા.
અટકાવ.	સટકા.	ઠોણકા.	ઠીબકાં.
ઓટકાર.	સાટકા.	મણકા.	ડબકાં.
કટકા.	ડંકા.	રણકા.	લબકા.
ખટકા.	ઓડકાર.	સણકા.	હૂબકા.
૧ધૂટકા.	કડકા.	યકા.	બકાલ.
અટકા.	ખડકાં.	કુદકા.	બબકા.
છંટકાવ.	ખડકાવું.	ધકા.	મકા.
ઝટકા.	ઝડકાં.	અધકા.	અમકા.
ઝટકાવવું.	તડકા.	અધકાર.	ઠમકા.
ઝાટકા.	થડકા.	નકા.	ધમકાવવું.
પટકાવું.	દેડકા.	પકાવવું.	ક્રમકાં.
ફટકા.	પડકારો.	અપકાર.	ગરકાબ.
ફટકાર.	ફડકા.	ઉપકાર.	હરકા.
ફટકાવવું.	બડકા.	ટપકાં.	તરકારી.
બટકા.	હડકાવો.	ટોમકાં.	દરકાર.
બટકાવું.	કણકા.	કપકા.	પરકાર.
મટકા.	૧ગણકા.	બપકા.	સરકા.
લટકા.	છણકા.	ચબકા.	સરકાર.
લટકાવો.	ઝીણકાં.	ચાબકા.	લંકા.
લોટકા.	ટીણકાં.	ઝબકારો.	ખલકા.

ગલકાં.	આકા.	બતાકા.	કાણકા.
૧ ઘોલકાં.		તલકાર.	૭ ગણિકા.
ચળકાવું.	આંકા.	નાકાં.	પીકા.
છળકાવું.	કાકા.	ખાકા.	ફીકાં.
છાલકાં.	કાકાકોવા.	ફાકા.	
છીલકાં.	ચાકા.	ફાંકાં.	લેકા.
જળકાવું.	૩૮ ચોકા.	બાંકાં.	
ખલકાવું.	ટાંકા.	ઝબાકા.	ફુંકા.
બોલકા.	ટાંકાં.	ધબાકા.	તાડુકા.
મલકાવું.	ફટાકા.	વાંકા.	ધુંકાવળું.
હલકા.	બટાકા.		ભુકા.
ઠાવકા.	ચટાકા.	ઈકા.	ચુકા.
૨ શાવકા.	કંડાકા.		કામુકા.
રાંકકા.	તડાકા.	ક્રીકા.	ચુકાવળું.
કુશકા.	ધડાકા.	૧ ખાંચીકા.	ચકા.
ચરાકા.	બડાકાં.	છીકા.	સુકાવળું.
ડરાકાં.	સડાકા.	ટીકા.	
ચાકારવું.	૪ ઠાકા.	ચુટિકા.	એકા.
બુરાકા.	તાકા.	ધટિકા.	
હેકારવું.	તાકાત.	૨ ખડિકાં.	એકા.
સહકાર.	પતાકા.	દીકા.	કેકા.

૧ નકાતાં ઝૂપકાં. ૨ ઓરમાઈ. ૩ અનાજ. ૪ બંગા-
ળનું ૧ રહેર. ૫ કાંકર. ૬ પટ્ટી. ૭ વેશ્યા.

કેકાંત.	નોકારશી.	ટકી.	વાટકી.
અકોકા.	પોકાર.	અટકી.	સટકી.
ઉકા.	ફોકા.	ઉટકી.	અડકી.
ટેકા.	ખોકાનું.	કટકી.	કડકી.
ઢેકા.	મોકાણ.	કુંટકી.	ખડકી.
દેકા.	રોકાપું.	ખટકી.	તડકી.
ફેકાંપું.	લોકા.	ખાટકી.	થડકી.
લેકા.	હોકા.	ચટકી.	ધડકી.
સેકાપું.	હોકાપંત.	છટકી.	ખોડકી.
		ઝાટકી.	બડકી.
ઓકા.	ઐકા.	ટટકી.	લડકી.
		તટકી.	લાડકી.
ઓકારી.	ટૌકા.	નાટકી.	લોડકી.
ધોકા.	ટૌકાર.	પટકી.	વાડકી.
ઓકા.	નોકા.	ફટકી.	હોડકી.
ટૌકાપું.		ખટકી.	કણકી.
ઠોકા.	અકી.	બટકી.	છણકી.
ઠોકાપું.		બાટકી.	ઝીણકી.
ડોકાપું.	અકીક.	મટકી.	ટીણકી.
ધોકા.	ચકી.	લટકી.	દોણકી.
નોકાર.	છકી.	૧વટકી.	૨બણકી.

બાણકી.	ગુરકી.	કોરાકી.	બાંકી.
રેણકી.	પરકીવા.	કુરાકી.	વાંકી.
કેતકી.	પારકી.	ચરાકી.	વાંકી.
ધાતકી.	ભુરકી.	ફેસકી.	રસાકી.
પાતકી.	મરકી.	હકીકત.	હાંકી.
ચકી.	કલકી.		
નકી.	ગલકી.	આકી.	છકી.
પકી.	ચલકી.		
અપકીર્તિ.	છલકી.	આંકી.	ઝીકી.
ટપકી.	ઝલકી.	કાકી.	છાંકી.
ફકીર.	ઢોલકી.	કાકીડો.	ઝાંકી.
બકી.	બોલકી.	ખાકી.	ટીકી.
ઝબકી.	મલકી.	ચાકી.	પીકી.
ડબકી.	માલકી.	ટાંકી.	ફીકી.
ડુબકી.	બુલકી.	તડાકી.	
સબકી.	હલકી.	હાંકી.	લેકી.
અમકી.	વકી.	તાકી.	
ચમકી.	વકીલ.	ચાકી.	ચુકી.
ધમકી.	ડાવકી.	પાકી.	ચુંચુકી.
ક્રમકી.	સાવકી.	ફાકી.	સુકી.
ચરકી.	છરાકી.	ખાકી.	ટુંકી.

મટકી.	ઝોંકી.	૨ મટકું.	આકું.
ધુંકી.	ટોંકી.	લટકું.	
ભુકી.	ઠોકી.	વટકું.	માકું.
બુંકી.	ડોકી.	સટકું.	ટાંકું.
સુકી.	ફોકી.	ખડકું.	ઠાંકું.
સુકી.	બોકી.	દેડકું.	ચાકું.
એકી.	ભોંકી.	ખોડકું.	નાકું.
	રોકી.	ખડકું.	પાકું.
એકી.		લાડકું.	ફાંકું.
અકેકી.		હાડકું.	ખાંકું.
કેકી.	અકું.	દીણકું.	વાંકું.
ટેકી.		દોણકું.	હાંકું.
પેકી.	ચકું.	પકું.	ઇકું.
ફેકી.	ટકું.	ટપકું.	
બેકી.	અટકું.	ચરકું.	છોંકું.
ભેંકી.	ખટકું.	પારકું.	ઝીંકું.
ચેકી.	ચટકું.	ગલકું.	પડીકું.
	ઝાટકું.	ચલકું.	ફીંકું.
ઓકી.	તટકું.	ઝલકું.	રોંકું.
	પટકું.	હલકું.	
ઓકી.	ખટકું.	ઝલકૂદી.	ઉકું.
ઓકી.	ખટકું.	હકુંમત.	ચુકું.

૧ કુદી. ૨ આંખનું વીચણું, લેકું. ૩ લાકડી.

કુંકું.	કુચકો.	મટકો.	રણકો.
સુકું.	કુચકો.	લટકો.	સાણકો.
અકું.	ધ્રુચકો.	લોટકો.	ચકો.
	બચકો.	વાટકો.	ફૂંકો.
	બાચકો.	સટકો.	ધકો.
અકેક.	મુચકો.	સાટકો.	અધકો.
સંકેત.	લચકો.	ડંકો.	પકો.
અકો.	મુચકો.	કડકો.	કપકો.
	હચકો.	ખડકો.	બપકો.
અંકો.	ટકોરો.	ઝડકો.	ઘચખકો.
૧અકોટો.	કંટકો.	તડકો.	ચાખકો.
અંકોડો.	કટકો.	થડકો.	કખકો.
૨અકોત.	ખટકો.	દડકો.	જલખકો.
ચકો.	ચટકો.	ફડકો.	હખકો.
ચકોર.	ઝટકો.	બડકો.	બબકો.
અચકો.	ઝાટકો.	છણકો.	અમકો.
આંચકો.	પટકો.	ઝીણકો.	૧૬મકો.
કાંચકો.	ફટકો.	ટીણકો.	છરકો.
ટચકો.	બટકો.	કણકો.	સરકો.
ટાચકો.	ટકો.	મણકો.	ખલકો.

૧ એક બાતનું કાનનું સ્ત્રીનું પરાણું. ૨ સ્ત્રીયોનું પ્રત.
 ૩ ડાંબ. ૪ મ્હોડામાથી નીકળતો યુંકનો ગઢો. ૫ સુદા.
 દ્વારે નીકળતા વાણનો અવાજ.

ખોલકો.	તડાકો.	૨દીકો.	છેકો.
હલકો.	ધડાકો.	ખીકો.	ટેકો.
ઠાવકો.	ભડાકો.	ફીકો.	ડેકો.
૧શાવકો.	સડાકો.	ખીકો.	ઢેકો.
સફો.	ઠાંકો.		ફેકો.
કુશકો.	તાકો.	ઉકો.	ખેકો.
મશકો.	ખાકો.		બેકો.
ભુશકો.	ફાંકો.	ચુકો.	લેકો.
તકોર.	ખાંકો.	ચુંકો.	રોકો.
	ઝખાકો.	કુંકો.	
આકો.	ધખાકો.	તાકુકો.	ઓકો.
	વાંકો.	વૂકો.	
આંકો.	હાંકો.	બૂકો.	ઓંકો.
કાકો.		બુકો.	ધોંકો.
ટઆકો.	છકો.	મુકો.	ઓંકો.
ઠાંકો.		રૂકો.	ટોંકો.
ફટાકો.	કીકો.	મુકો.	ઢોંકો.
બટાકો.	ખાંચીકો.		ડોંકો.
સટાકો.	છીકો.	એકો.	ધોંકો.
ઠાકોર.	ઝાંકો.		પોંકો.
કડાકો.	દીકો.	એકો.	ફેંકો.

રોકો.	પરખ.	કાંખડી.	રાખસ.
લોકો.	ભરખ.	ખાખ.	લાખ.
રોકો.	મૂરખ.	૪ખાંખડી.	શાખ.
લોકો.	સેરખડી, ડો.	ખાંખડી.	
	વરખ.	ખાખરો.	ધખ.
અખ.	મુરખ.	ચાંખડી.	
	હરખ.	ઝાંખ.	ભીખ.
અંખર.	લખણ.	ઝાંખરું.	૨ રાંખવું.
જંખવું.	લખલખ.	નાંખવું.	લીંખ.
દોતખ.	૧૬ખ.	પાંખ.	લીંખ.
ઝખ.	વખત.	પાંખડી.	શીખ.
ડખડખ.	ઠાખ.	પાખંડ.	સિંખર.
દખ.	સાખત.	પાખર.	શીખરા.
નખ.	સાખડી.	ભાખરી.	
નખર.	સખસ.	ભાંખવું.	ઉખ.
નખરાં.		માંખ.	
પખ.	આખ.	માંખણ.	કુંખ.
રખ.		રાખ.	દૂંખ.
ચરખ.	આંખ.	દરાખ.	મુખ.
૧૪૨ખ.	આખર.	રાખડી.	મુખ.
નરખ.	કાંખ.	રાખવું.	૧ મુખર.

૧ એક જાતનું વસ્તું. ૨ ઝેર. ૩ મુખ. ૪ એક જાતની
ઓપધી. ૫ ખડખોલો.

સુખ.	ગોખ.	મખાડો.	સાખા.
સુખડી.	રગો સુર.	ડખા.	વિસાખા.
એખ.	ગોખકુ.	પડખા.	ધખા.
	ગોખલ.	તણખા.	
	ગોખવું.	જખા.	
એખરો.	મોખ.	વરખા.	નીખાર.
દેખારેખ.	મોખંડી.	સરખા.	બીખારી.
પેખણું.	મોખરો.	લખાણું.	શીખાઉ.
ઢખ.	જોખ.	વખાણું.	
ઢખડ.	ખોખ.	સખા.	ઉખા.
રેખ.	મોખ.		
રેખતો.	મોખરો.	અખા.	પડખા.
સખ.	લોખંડ.		ફાખાવરયા.
લેખક,ણ.	રોખ.	આખા.	મુખારવિંદ.
એખરાલી.		ઝંખા.	હુખા.
	અખા.	ખાંખા.	સુખાલપ.
એખ.		ખાખા.	એખા.
	અખાજ.	બાખા.	
૧ એખર.	અખાડો.	લાખા.	
ખોખરે.	અખાત.	વાખા.	અરેખાઈ.

૧ ગાય વિષ્ટા ખાપ ઉતે. ૨ ગાયમાં ઊછરેલો ગધાડો.
 ૩ એક ભત્રીજો છે. ૪ આરખરયાનનું એક શ્લોક.
 ૫ પાવેતીની હીકરી.

રેખા.	દખી.	નાખી.	
લેખા.	ધખી.	પાખી.	ઓખી.
ચેખાઈ.	નખી.	ભાંખી.	
	પંખી.	માંખી.	ઓખી.
ઓખા.	બખીયો.	રાખી.	નોખી.
	બખીલ.	લાખી.	ઠોખી.
૧ઓખા.	મંખી.	રાખી.	શોખી.
ખોખાં.	રખી.		
ખોખારો.	સરખી.	ઉખી.	અખુ.
ગોખાધું.	લખી.		
ઓખા.	પામખી.	દખી.	૧પખું.
ઓખાઈ.	સખી.	જુખી.	સરખું.
ધોખા.		ચુખી.	
નોખા.		હખી.	આખુ.
પોખાધું.	આખી.	સખી.	
ખોખા.			૧આખુ.
	આખી.	એખી.	આખું.
અખી.	ખાખી.		માંખું.
	આખી.	ઝાટખી.	બાખું.
અખિલ.	ઝાંખી.	૨ચેખી.	૬લાખું.

૧ પાર્વતીની દીકરી. ૨ પતરાળ. ૩ દાંતવિનાની.
 ૪ પડખું. ૫ (સં.) જોડર. ૬ શરીર બિગર કાણું ચાહું.

ઈખું.	અખે.	આખો.	એખો.
તીખું.	અખે.	આખો.	ભેખો.
સરીખું.	નખેતર.	પાંખો.	રેખો.
ભીખું.	પખે.	લાખો.	લેખો.
શીખું.	ગખેડો.	શાખો.	
	રખે.		
ઉખું.	અખો.	ઇખો.	ઓખો.
હુખું.		સરીખો.	ચોખો.
હુખું.		લીખો.	ધોખો.
	અખો.		નોખો.
	અખોડ.		ખોખો.
ઓખું.	ઇખો.	અગ.	
ખોખું.	૧૬ખો.	કુંખો.	
ચોખું.	નખો.	દુઃખો.	અંગ.
નોખું.	અંગરખો.	મુખો.	૨અગ.
ખોખું.	લેરખો.	હુખો.	૩અગડ.
	વરખો.	સુખો.	અગણિત.
	સરખો.		

મળગરં.	ફાગ.	સાગ.	જુગતી.
જાંગડ.	ફાગણ.	સાગર.	જુગલ.
ટાંગ.	ખાગ.		કુંગળી.
ડાંગ.	ખાંગ.	દગિ.	કુગ.
૧તડાગ.	ખાંગડી.		જુંગળી.
ડાંગર.	ખાગ.	ઇંગરેજ.	મુગતી.
ડાંગળી.	ખાંગ.	ચીંગડું.	મુગદળ
તાંગ.	ખાગ.	દિંગર.	હુગડું.
ધાગ.	ખાગણી.	નિગમ.	સુગ.
અધાગ.	ખાગધી.	પિંગળ.	૨કુગલી.
દાગ.	ખાગસાર.	બાંગડું.	
નાગ.	માગ.	રોંગણી.	એગ.
નાગણ.	પ્રમાગ.	ચાંગ.	
નાગર, ચી.	રાગ.	દાંગ.	
નાંગર.	રાગણી.	દાંગળો.	રગ.
નાગરવેત.	રાંગ.		રગડી.
પાગ.	ગરાગ.	ડીંગ.	નેગ.
પાગડી.	ચેરાગ.		ભેગ.
પાગરણ.	પરાગ.	ચુગળ, ણી.	વેગ.
પાગળ.	લાગ.	ચુગલી.	વેગણ.
પાંગળો.	૧વાગડ.	જુગ.	૨વેગણપુર.

૧ તળાવ. ૨ કાષ્ઠિયાનાડનો એક ભાગ. ૩ કલકત્તાની એક નદી. ૪ એ નામે ગામ.

અંગી.	બંગી.	અંચુર.	જંગો.
	સંબંગી.	અંચુલી.	કંગો.
૧ અંગી.	રેંગીપેંગી.	૨ પંચુ.	૪ ઢંગો.
જંગીર.		ઓપચું.	૬ ગો.
ત્યાંગી.	ઓંગી.	ભૂચું.	૧ નંગો.
દાંગી.		અખચું.	૫ ગો.
નાંગી.	ઓંગીર.	સચું.	૨ ગો.
રાંગી.	જોંગી.		૩ ગો.
ગરાંગી.	દોંગી.	ઓગુ.	૫ ગો.
	દોંગી.		સગો.
છંગી.	બોંગી.		
	બોંગીર.	છોચું.	અંગો.
ગીંગી.	રોંગી.	રોચું.	
ધોંગી.	રોંગી.	૧ નપચોચું.	૭ ઢાંગો.
૧ દાધારીંગી.			૩ અંગો.
ઓંગી.	અગુ	અંગો.	તામો.
	અચુર.	ગંગો.	૬ ગો.
જંગી.	અંચુકો.	ચગો.	નામો.
			૬ કોંગો.

૧ આપકના દેવાને દેવાથી પેલાપણનો અનુમાર.

૨ ખનીબિર. ૩ પોંગેના. ૪ નકાપુ, દુકાનકારક (કાલિ-
માતા) ૫ બિચુબ. ૬ જોડે. ૭ કામદા.

૮ ખાંડી આંબરાનો.

ખાંગો.			સુંધણી.
રાંગો.	એગો.	આધ.	એધ.
ગરાંગો.			ઝધ.
લાંગો.	ભગો.	ધાધરો.	રધ.
વાંગો.	લંગો.	જાંધ.	
વાંગોળ.	એગો.	ડાધ.	ઓધ.
		પાધડી.	
છગો.		લાંધણ.	ઓધ.
	જોગો.	વાધ.	ધોધજો.
	ઢોંગો.	વાધરી.	ઓધડિયું.
ગીંગો.	દોંગો.		ઓધરણું.
ધોંગો.	રોંગો.	છધ.	મોધવારી.
સિંગો.			
સોંગો.		પરીધ.	
	અધ.	વિધન.	
		સોધડું.	અધા.
ઉગો.	અધ.		
	અધડ.	ઉધ.	અધાટ.
ઠુગો.	અધરૂ.		રમધા.
સુંગો.	નધરૂ.	ધુધરો.	વધાર.
હુંગો.	સધજૂ.	સુધડ.	સંધાત.

એચ.	કચારી.	કુચાર.	બચારી.
	ટચાર.	કુચાર.	૧૬મચી.
		લુચાર.	ખચારી.
જેચ.	અચાર.		બખચારી.
પેચ.		ઓચ.	ગજચી.
૧૭મચી.	આચાર.		૧૨ચી.
ફેચ.	ખાચાર.		
ઓચ.	ધાંચા.	કોચાં.	આચી.
	ટાંચા.	લોચા.	
	ડાચાં.	પોચા.	કાચી.
કોચ.	નાચાર.	પોંચા.	માંચી.
કોચલાં.	લાચાર.	લોચા.	માંચી.
ખોચ.	વાચાજ.		કરાચી.
રોચન.	સાચાઈ.	અચી.	સાચી.
૨ લોચન.			
અચા.	ઉચા.	ખચી.	ઈચી.
		૩૭મચી.	
	લંચાઈ.	૪૫મચી.	૭૭મચી.
અચાનક.	કુચા.	પંચીકરણ.	નીચી.

૧ એ નામની રીતી. ૨ આંખ. ૩ અમાચી ૪ એ
 બદલી કારીગરી. ૫ સ્ત્રીઓ ભેળી થઈ ગાય ઉ ને રૂ.
 શરૂ ને. ૬ મંદ્રની સ્ત્રી. ૭ એક ખાંડનો ૫૬
 નેના ૫૬૬ થાય છે.

ઉચી.	કોચી.	આચુ.	કચોળું.
ઉંચી.	કોચીન.		પચો.
કુંચી.	ધોંચી.		૨ ગાનપચોળાં.
ધુંચી.	ટોચી.	કાચું.	અપચો.
ચુંચી.	પોચી.	ડાચું.	ચમચો.
ખુચી.	પોંચી.	સાચું.	કરચો.
રચી.	ખોચી.		સચોટ.
બરચી.	મોચી.	ઉચુ.	આચો.
૧ હુરચી.	રોચી.	ઉંચું.	કાંચો.
હુરચી.	લોચી.	છુચું.	ખાંચો.
મુચી.	સોચી.	લુચુ.	ધાંચો.
			ચાંચો.
એચી.	અચુ.	અચે.	ટાંચો.
ખજેચી.	અચુક.	અચેતન.	નાચો.
	ઢચુપચુ.	કચેરી.	તમાચો.
ઓચી.	ખરચુ.	અચો.	સાચો.
ઓચીવું.	મરચું.	ઉચો.	
	લાલચુ.	કચોરી.	ઉંચો.

કુઓ.	અછ.	ઉછ.	પોછા.
નકુઓ.		ઉચ્છવ.	પ્રીચ્છા.
ધુઓ.	અછળડાં.	પુંછ.	ઉછા.
ચુંઓ.	કુચ્છ.	મુછ.	
કુઓ.	કુચ્છવ.		
હુઓ.	ગચ્છ.	ઓછ.	ઉછાહ.
	મચ્છ.		મુચ્છા.
ઓઓ.	મચ્છર.	ઓછ.	મુછાળો.
		ઓછવ.	રંછા.
		જોછા.	
ઠુઓ.	આછ.		
નુઓ.		આછા.	ઓછા.
પેઓ.	કાછ.		
રેઓ.	કાછડી.	આચ્છાદિત.	ઓછા.
	પાછળ.	પાછા.	ઓછાડ.
ઓઓ.	લાંછળ.	વાંછા.	
કોઓ.	ઈછ.		અછી.
ટોઓ.		ઈછી.	
પોઓ.	પીછ.		કુચ્છી.
લોઓ.	રોછ.	ઈચ્છા.	પછી.

આછી.	કાઢો.	કળવ.	વજ.
	પાછો.	બજર.	વજત.
આછી.		બજ.	વજર.
કાઢિયા.	અજ.	બજત.	પખાવજ.
પાછી.		બંજત.	સાવજ.
	૨ અજ.	મજ.	સજત.
છી.	૩ અજર.	મંજત.	હજ.
	અંજલી.	મજલો.	
પંજી.	અજવાળું.	પીરમજ.	
હીઢી.	૪ અંજ.	સમજ.	આજ.
પીંહી,	મજ.	હિરજ.	
ગીંહી.	ગજબ.	રજ.	આજ.
	ગજરો.	રજક.	અંજણ.
આણું.	મગજ.	રંજત.	આજકીયા.
	ગજલ.	કરજ.	અજમ.
૧ આણું.	ગજગેલ.	પંરજ.	કાજ.
પાણું.	તજ.	ગરજ.	કાજળી.
	ધજ.	પરજ.	ખાજ.
આણો.	તજર.	કરજ.	ખાજલી.
	૨ પંજરી.	મરજ.	પખાજ.
આણો.	અપજગ.	સરજ.	ગાજ.

૧ પાતળું. ૨ જુવો અતિકાર્ય કાચ. ૩ લખાવડિત.

૪ કમલો. ૫ પાંચ ગાત વગાણાનું કાણું.

ગાજર.	અવાજ.	ઉજ.	એજ
હાજલી.	નવાજ.		
જાજયું.	રવાજ.	ઉજડ.	એજ.
જાજ.	સાજ.		
જાજર.	હાજત.	ઉજન.	તેજ.
મિજનુજ.	હાજર.	ઉજમ.	ફેજ.
ઝાજ.		ઉજવળ.	બેજ.
ત્રાજ.	છજ.	૧કુજ.	મેજ.
નાજર.		કુજ.	સેજ.
બાજ.	ધંજત.	૨કુજર.	હેજ.
બાજંદો.	ખીજ.	પુજલી.	ઓજ.
માજત.	ખીજમત.	પુજરી.	
માંજર.	દરગીજ.	જુજ.	૩ઓજ.
સામાજ.	ચીજ.	પુંજ.	
રાજ.	લીજ.	જુજરમ.	ખોજ.
રાજમાંન.	નિજ.	ભુજ.	ચોજ.
પતરાજ.	ખીજ.	મુજ.	ફોજ.
ગાજગરો.	મીજલસ.	મુંજ.	ખોજ.
રાજધાની.	પીજળી.	મુજગે.	ગોજ.
લાજ.	તજખીજ.	મુજ.	રોજ.
લાજમ.	લીજડો.	હુંજ.	હોજ.

મુંઘાંજી.		હજી.	
૧વાજી.	એજી.	હજીર, ચી.	એજી.
વાજીંતર.			
સાજી.	તજી.	આજી.	તજીચી.
સાજીઆર.	પરેજી.		રભજી.
હાજી.		કાજી.	
	ઓજી.	ગાજી.	ઓજી.
		તાજી.	
ધજી.	ઓજી	નાજીક.	રોજી.
	પીરોજી.	બાજી.	મોજીક.
જજી.	રોજી.	બાજીઅંધ.	સોજી.
તીજી.	સોજી.	રાજી.	
પીજી.		૧લાજી.	
ભતરીજી.	અજી.	વાજી.	અજી.
		સાજી.	
	કંજીસ.		૪કંજી.
ઉજી.	અજીર.		૫કંજી.
	ગંજી.	ધજી.	કંજીકું.
ગુંજી.	છજી.		ગજી.
પુંજી.	મજીર, ચી.	તીજી.	પંજી.
મુંજી.	મજીસ.	પીજી.	કબજી.

આઝો.	ઝકટ.	ઝટ.	લટ.
	કટકં.	ઝટપટ.	લટકણ.
	કંટકં.	ઝટકો.	પત્રટણ.
આઝો.	તરકટ.	કપટ.	વટ.
ઝાઝો.	પ્રકટ.	લંપટ.	નાણાવટ.
	સંકટ.	ઝાપટ.	મીવટ.
ઓઝો.	૪સકટ.	પટકુંળ.	સટ.
	પૂટ.	પટરાણી.	
ઓઝો.	ખટરાગ.	૬પટળ.	આટ.
બોઝો.	ખટલો.	નફટ.	
રોઝો.	૫ખટમલ.	ફટકાર.	કાટ.
	ગટર.	ખટકું.	કાટકું.
અટ.	ગટગટ.	બટ.	ખાટ.
	ધટ.	હસુબટ.	ખાટલો.
અટક.	સંધટ.	મટકી.	ધાટ.
અટકણ.	ચટ.	મમમટ.	ધાટણ.
અટકળ.	ચટક,કી,કો.	મટકો.	અધાટ.
૧અટન.	છંટકાવ.	ધુમટ.	ચાટકું.
અટલ.	વાછટ.	કોરટ.	કચકચાટ.
૨અટવી.	તરછટ.	૮ચરટ.	પછાટ.

૧ ભમ્બુ. ૨ ગલી. ૩ ગંજશાખાં, રંગકટ; એક ભાતનો
ખાતાનો પદાર્થ. ૪ ગાકું. ૫ માંકક. ૬ નટથી, સમૂહ.
૭ જોદા. ૮ ગણ.

ઝાંટ.	ઈટ.	ઝાંટ.	પોટલી.
ઝાંટકો.	કીટ.	ઝાંટ.	વિરોધી.
ટાટ.	છોટ.	ઝાંટકું.	બોટ.
અટાટ.	ગીટ.	કેટકું.	મોટજો.
ગાટક.	શીટ.	ચેટક.	રોટલી, જો.
ખાટ.	શીટ.	પેટ.	લોટ.
પાટલી, જો.	ગીટ.	બેટ.	અટા.
પાટણ.	ગીટ.	રેટ.	અટા.
સપાટ.	ગીટ.	ઝાંટ.	અટામી.
પાટવી.	ગીટ.	ઝાંટ.	કટામી.
અપાટ.	ગીટ.	ઝાંટ.	કટામ.
કાટ.	કૂટ.	ઝાંટ.	કટામ.
બાંટ.	કૂટજી.	ઝાંટજો.	ચીકટા.
કપાટ.	કૂટજી.	કોટ.	છાટા.
ગાટલી.	કૂટજી.	કોટડી.	ચુકટા.
ગાટ.	કૂટજી.	ખોટ.	નકટા.
રાંટ.	કૂટજી.	ગોટલી.	સકટાસુર.
લાટ.	કૂટજી.	ચોટલી.	ખાટાઈ.
વાટ.	કૂટજી.	કોટ.	ખાટાસ.
વાંટ.	કૂટજી.	કોટ.	ગટા.
સાથેસાટ.	કૂટજી.	કોટ.	
હાટ.	કૂટજી.	કોટ.	

મુગટા.	અડસટા.	વૂટા.	લોટા.
ધટા.		જુંટા.	મોટા.
ધંટા.	આટા.	એટા.	
ધટાગે.			અટી.
મંધટા.	આંટા.		
ચટાઈ.	કાંટા.	ધેંટા.	
છટા.	ધાંટા.	છેટા.	કટી.
જટા.	જાંટા.	ખેટાં.	નકટી.
ટટાર.	ઝાંટાં.	ખેટા.	પ્રકટી.
પટા.	તારાં.	ખરેટા.	ધટી.
અપટા.	ખાટા.	લેટા.	ટટી.
પટારો.	ફાંટા.	ઓટા.	નટી.
ભટા.	રાંટા.		પટી.
ચિમટા.	લાટા.		કપટી.
ઉલટા.	વાટા.	૧ કોંટા.	અપટી.
કુલટા.	સારાં.	ઓટાં.	ચીપટી.
લટાકો.		ગોટા.	કાંટી.
ગટાણા.	ઉટા.	રઘોટા.	મટી.
વટા.		જોટા.	લટી.
વટાપ.	છુટા.	ટોટા.	ઉલટી.
સટાકો.	ટુટા.	મોટા.	વટી.

૧ ખારિક સજેરના માદરીના કોયળા. ૨ સોપારી.

૩ ઝીક અનુ અનાન.

ચીકટો.	આટો.	ઉટો.	ખોટો.
છાકટો.			ગોટો.
નકટો.			ટોટો.
ચુકટો.	આંટો.	ઉંટો.	તોટો.
સકટો.	કાંટો.	ખુંટો.	મોટો.
સંકટો.	ઘાટો.	છુટો.	લોટો.
મુગટો.	ઘાંટો.	હુંટો.	સોટો.
ધંટો.	પાટો.	એટો.	લીસોટો.
દંટો.	ઝપાટો.		
નટો.	સપાટો.		અઠ.
૧ નટોર.	ખાંટો.	ઘેટો.	
પટો.	ખાટો.	છેટો.	૧ અઠમ.
૨ પટોજું.	રાંટો.	પેટો.	કંઠ.
કાનકટો.	લાટો.	બેટો.	કંઠ.
બટો.	હાટો.	૧ ભટો.	કંઠ.
બટો.			ગંઠ.
ઉલટો.	ધટો.	ઓંટો.	૭ કંઠ.
દીવટો.			બંઠ.
સદો.	ઈંટો.	ઓટો.	મઠ.
	કીટો.	કોટો.	લઠ.

૧ ખરાખ. ૨ રેશમી છુગડું સ્ત્રીચાને પેરવાનું. ૩ બકો.
 ૪ અનાજ. ૫ વાણીયાની ૧ બત. ૬ આનકો છ દિવસ
 અપનાસ કરે છે તે. ૭ ધિકાર.

રાક.	પુંક.	ચોગકાં.	અચીકા.
દક.	ચુક.	મકા.	ચીકાં.
	સુંક.	છકા.	
આક.	એક.	ઠકા.	ઊકા.
		પકા.	
આક.		મકાર	લકાં.
આકમ.	એવાક.		પુંકાં.
ગાંક.	નેક.	આકા.	ચુંકાં.
કાંકડી.	પેક.		
પાક.	વેક.	કાકાં.	એકા.
ભાંક.	ચાક.	કાંકા.	
સાક.		અપાકાં.	એકા.
	ઓક.	કાંકાં.	નેકા.
છક.		પાકાં.	વેકા.
	કોક.	બાકાં.	
મજક.	ગોક.	માકા.	ઓકા.
પીક.	કોક.	સાંકા.	
	પોક.		
ઊક.	લોક.	ઈકા.	ઓકાં.
			કોકાં.
	અકા.	અજકા.	કોકાં.
જક.		મીકાં.	૧ બોંકાં.
જુક.	અકાવીસ.		૨ રોકાં.

લોંહાં.	વપાળી.	ગોઠી.	
	મીઠી.	પોઠીયાં	ધુડું.
અઠી.		રોઠી.	
	ઉઠી.	૧લોઠી.	અજી.
કંઠી.		લોઠી.	પીડું.
છઠી.	જીઠી.		મીડું.
કામઠી.	કુઠી.	અડું.	શીડું.
	સુઠી.		
આઠી.	એઠી.	છડું.	ઉડું.
		આમડું.	
કાઠી.		કામડું.	ઉડું.
૧પાઠી.	એઠી.		કુંડું.
માઠી.	નઠીમધ.	આડું.	પુંડું.
૨લાઠી.	જહી.		૧જુડું.
સાઠી.		કાડું.	
	ઓઠી	આડું.	ઓડું.
ઈઠી.		પાડું.	
	ઓઠીમણ.	ભાડું.	ઓડું.
ચાઠી.	કોઠી.	માડું.	કોડું.

૧ ઇન્દિયાની એક જાતિ. ૨ કાઠિયાવાડનું એક ગામ.
 ૩ વર રાજને આંગ્રે હજાર વર્ષે આજે છે તે. ૪ નીચે.
 ૫ રસ્સે ઘડું. ૬ કોળવગરનું, ધાર નિનાનું.

દોકડા.	લપડાક.		
રોકડા.	ખડાઈ.	ઈડા.	એડા.
લાકડાં.	મંડાણ.		
સંકડાસ.	લડાઈ.	ઘડા.	ટેડાઈ.
ખડા.		કીડા.	દેડા.
ઓગડા.	આડા.	ખીડા.	તેડાં.
છગડા.		લીંડાં.	પેડા.
પાગડાં.	આડાં.		બેડાં.
ધડા.	કાંડા.		મડા.
ચડાઈ.	ખાડા.	હિડા.	
છડા.	અખાડા.		ઓડા.

પાપડ.	ટાડ.	ઈડ.	એડ.
૧૬ડ.	તાડ.		છેડ.
ફૂડ.	ધાડ.	ચીડ.	ટેડ.
ખાડ.	નાડ.	ટીડ.	પેડ.
રાખડ.	પાડ.	પીડ.	
રબડ.	ચઝોરપાડ.	જઝાપીડ.	ઝાડ.
ભડૂણો.	ફાડ.	લખીડ.	
બરડવું.	જભાડ.	બીડ.	કોડ.
	માંડ.	ઉડ.	ખોડ.
આડ.	કમાડ.		ઝોડ.
	રાંડ.	કૂડ.	રાઠોડ.
આડ.	૧રાડ.	ધૂડ.	તોડ.
આડસર.	કેરાડ.	ચૂડ.	
કાંડ.	વરાડ.	ધૂડ.	અડા.
ખાંડ.	લાડ.	ગરૂડ.	
ગાંડ.	વાડ.	લમૂડ.	કડા.
ગાડર.	ભરવાડ.		અકડાઈ.
બગાડ.	જગોલવાડ.	એડ.	કડાઈ.
વળગાડ.	હાડ.		કકડા.
ઝાડ.	પહાડ.	કેડ.	ચોકડાં.

૧ ખળનો. ૨ ગુખ્ય, આગેરાન. ૩ સુરતનું ૧ પ્રાંત.
 ૪ ભડવાઈ. ૫ બૂમ. ૬ ક કિવારાડનું ૧ પ્રાંત. ૭ એકછંદનું
 નામ. ૮ એક ભાતનું હોઈકું. ૯ નખોદ, ખોદી નાખવું.

દોડડા.	લપડાક.		
રોડડા.	ખડાઈ.	દડા.	એડા.
લાડડાં.	મંડાણ.		
સંકડાસ.	લડાઈ.	ચડડા.	ટેડાઈ.
ખડા.		કીડા.	દેડા.
ચોગડા.	આડા.	પીડા.	તેડાં.
છગડા.		લીડાં.	મેડા.
પાગડાં.	આડાં.		બેડાં.
મડા.	કાંડા.		જેડા.
ચડાઈ.	ખાડાં.	ઉડા.	ઓડાં.
છડા.	અખાડા.		
ખોંછડાં.	ચાડા.	જીડાણ.	
પૂંછડાં.	જાડાં.	કૂંડા.	કોડા.
જડાઉ.	ટાડાં.	ચૂડા.	ચખોડા.
તડાં.	ડાંડા.	મૂડા.	ધોડા.
દડા.	નાડાં.	ડુંડા.	અછોડા.
ખડાઉ.	ખાડા.	ભૂંડા.	ભેડા.
કપડા.	ખાંડા.	મુંડા.	તોડા.
પોપડા.	ભાડાં.	રૂડા.	ચોડા.
બાપડા.	૨ રાડાં.	સુડા.	પોડાં.

૧ દીરીમાં બચ્ચી વગેરે નાખવાનો ઉપરનો ખાડો. - ૨ જાડા દોરડાં. ૩ એ નામની નાડી. - ૪ હાથપગ વિનાનો.

બોડાં.	ગડી	જડીયો.	નાનડી.
મોડાં.	કાગડી.	હીજડી.	પાનડી.
રોડાં.	પાગડી.	રઝડી.	નડીયાદ.
	બગડી.	ઘાટડી.	પડી.
અડી.	બંગડી.	પાટડી.	આપડી.
	લંગડી.	હંડી.	કાપડિયો.
અડી.	લગડી.	ચડી.	પચપડી.
કડી.	રાગડી.	લધડી.	ઓપડી.
કડીયો.	ધડી.	દડી.	ઝાંપડી.
ઓકડી.	ધડીયાળ.	ગોદડી.	ઝુંપડી.
છકડી.	પાપડી.	ઝુંદડી.	થપડી.
રોકડી.	ઝંડી.	પાંદડી.	પાપડી.
લાકડી.	કાચડી.	કુદડી.	બાપડી.
સાંકડી.	ખીચડી.	બોંદડી.	ચુપડી.
ખડી.	છડી.	ઉધડી.	ફડીયો.
ખડીયો.	છડીયાળ.	પધડી.	કાંપડી.
૧ માંખડી.	કાછડી.	પાધડી.	છાખડી.
પાંખડી.	પુંછડી.	નડી.	ડાખડી.
રાખડી.	વાછડી.	૪ કાનડી.	તૂંખડી.
રાખડી.	જડી.	ચુનડી.	દાખડી.

૧ પગમાં પેરવાની લાકડાની વસ્તુ. ૨ વરસાદનું એકદમ પડવું તે. ૩ ચુનડી. ૪ એક ભાષા. ૫ લાખ.

રખડી.	વડી.	અગાડી.	પાડી.
રાખડી.	આવડી.	જાડી.	ખાડી.
હાંખડી.	કેવડી.	ઝાડી.	ભાડી.
ચાખડી.	ગાવડી.	દાડી.	લાડી.
કામડી.	ચાવડી.	નાડી.	વાડી.
ગામડિયો.	ચોવડી.	અનાડી.	
ચામડી.	જેવડી.	પાડી.	ઉડી.
ચીમડી.	તાવડી.	ખાડી.	
દમડી.	તેવડી.	રાંડી.	ઉડી.
ભીમડી.	પાવડી.	રાંડિયો.	કૂડી.
હીમડી.	માવડી.	રાડિયો.	કુંડી.
છાંપડી.	રેવડી.	લાડી.	ચુડી.
ખાપડી.	વાવડી.	ખિલાડી.	ઝુડી.
વાપડી.	વડીલ.	વાડી.	કુંડી.
ઓરડી.	ગાંસડી.	મોવાડી.	ભુંડી.
ધરડી.	હડી.	મારવાડી.	રઝુડી.
ચારડી.		સાડી.	મુંડી.
દોરડી.	આંડી.	હાડિયો.	હુંડી.
ખોરડી.			
ચૂંચડી.	આડી.	ઈડી.	એડી.
તોલડી.	ખાડી.		
પાલડી.	ગાડી.	શ્રીડી.	એડી.

પછેડી.	કડું.	ખીચડું.	આડું.
ઢેડી.	ઢૂંકડું.	છડું.	
બેડી.	ચોકડું.	વાછડું.	
મેડી.	ધોકડું.	તડું.	
ઓડી.	પકડું.	કનડું.	કાંડું.
	કાંકડું.	ખાનડું.	ખાંડું.
	બોકડું.	મનડું.	ગાંડું.
કાંડી.	રમકડું.	કપડું.	ગાડું.
મંકોડી.	માંકડું.	કાપડું.	ચાડું.
ધોડી.	રાંકડું.	ચપડું.	જાડું.
સંચોડી.	રોકડું.	પોપડું.	ઠાડું.
છોડી.	લાકડું.	બાપડું.	નાડું.
ડોડી.	વાંકડું.	૧ મડું.	પાડું.
ચોડી.	સાંકડું.	ચામડું.	બાડું.
હયોડી.	આખડું.	ધરડું.	બાંડું.
મોડી.	પાગડું.	વડું.	લાડું.
ભોડી.	બગડું.	આવડું.	સાડું.
હોડી.	જાગડું.	એકવડું.	ઇડું.
અડું.	લંગડું.	કેવડું.	
	સીંગડું.	૨ ચવડું.	
કડું.	ધડું.	ખાસડું.	ઇંડું.

લીકું.	ખોકું.	ફાંકડો.	ચીપડો.
૭ીકું.	ધોકું.	ફીકડો.	ચોપડો.
	ઓકું.	ખાંકડો.	ખાંપડો.
	સંઓકું.	જાલુકડો.	પોપડો.
૧ઉકું.	છોકું.	ખોકડો.	ખાપડો.
૭ીકું.	જોકું.	માંકડો.	લૂખડો.
૧ઉકું ૫.	પોકું.	રોંકડો.	ભંડોળ.
કુંકું.	ખોંકું.	રોકડો.	ઓરડો.
કુંકું.	રોંકું.	સાંકડો.	કરડો.
કુંકું.		કાગડો.	ખરડો.
રકું.	અડો.	ગાંગડો.	ધરડો.
		તાગડો.	બરડો.
અડુ.	આંકડો.	લંગડો.	મરડો.
	આકડો.	૫વીંગડો.	વડો.
અધેકું.	કોકડો.	૧છડો.	આવડો.
અડું.	આકડો.	વાછડો.	એવડો.
	છકડો.	થડો.	દેવડો.
ઓડુ.	તાકડો.	દડો.	અવડો.
	ચોકડો.	ઉપનડો.	ઓવડો.
કોકું.	રોકડો.	પડો.	પાવડો.

૧ તારા. ૨ ચંદ્રમા. ૩ કુંભારનું હથિવાર. ૪ રાકડો, કાગિયો. ૫ ચોરીનું હથિવાર. ૬ અકલો.
 ૭ સિપોને કાનમાં પેરવાનું ધરાણું. ૮ બેડોળ.

		બાએડો.	
	ઇડો.	છેડો.	ચઢ.
આડો.		ઢેડો.	
આડો.	કાડો.	તેડો.	ગઢ.
૧કાંડો.	ઠાડો.	પેડો.	લઢણ.
ખાંડો.	પિંડો.	મડો.	વઢવાણ.
ખાંડો.	ભીડો.		સઢ.
ખાંડો.			
ગાંડો.	ઉડો.	ઓડો.	આઢ.
જાડો.	જાડો.		
ઝાડો.	ઠૂંડો.	કોંડો.	ડાઢ.
ટાડો.	ઠૂંડો.	અંડોડો.	સાંઢ.
ડાંડો.	ચુડો.	ખોડો.	
તાડો.	ભુંડો.	ધોડો.	ઈઢ.
દાડો.	મુંડો.	છોડો.	
પાડો.	શૂડો.	અજોડો.	૧પીઢ.
બાડો.	સુડો.	જોડો.	મીઢળ.
કમાડો.		તોડો.	
રાડો.	એડો.	ચોડો.	ઉઢ.
વાડો.		ફોડો.	
હાંડો.	કેડો.	ખોડો.	ગૂઢ.

સુંદ.	આદી.	અદી.	એદી.
એદ.	કાદા.	અદી.	ચેદી.
દેદ.	૧ દાદા.	કદી.	૩દી.
૧ વૃદ.	વાદા.	મદી.	ઓદી.
ઓદ.	એદા.	આદી.	કોદી.
ઓદ.	પેદા.	માદી.	લોદી.
ઓદ.	મેદા.	દાદી.	
ઓદપૂરી, યું.	કેદા.	ડાદી.	આદુ.
ડોદ.	વેદા.	હાદી.	
મોદ.		વાદી.	માદુ.
લોદ.	ઓદા.		દાદુ.
			કાદુ.
અદા.	ડોદા.	ઉદી.	અદો.
	રોદા.		
અદાર.	લોદા.	જુદી.	
બદાર.	૧ નવોદા.	રૂદી.	કદો.

૧ એક બાતની વીંદી: ૨ કાંબ. ૩ ચોકીનવા:
૪ સી.

ગદો.		વાધણ.	મણ.
ઓઢો.	ઓઢો.	ચણ.	કામણ.
		અડચણ.	જમણ.
	ઓઢો.	મોચણ.	ધમણ.
૧ કાઢો.	૩ મોઢો.	ચણતર.	તમણ.
ટાઢો.	૪ રોઢો.	જણ.	નારાયણ.
વાઢો.		આંજણ.	૨ણ.
૧ ઈઢો.	અણ.	જટણક.	ઐરણ.
		તણખો.	કરણ.
	૧ અણચી.	ધણ.	કારણ.
ખંઢોણી.	કણ.	આંધણ.	કીરણ.
મોઢોજ.	કણકી.	૧ણ.	કોરણ.
ચીઢો.	લખણ.	ખાપણ.	ચરણ.
	જણ.	ચપણ.	ચારણ.
	ગણતરી.	ડાપણ.	તરણ.
એઢો.	આંગણ.	ધાપણ.	તારણ.
	ફાંગણ.	ખાંપણ.	તોરણ.
મેઢો.	માગણ.	પણવ.	ધરણ.
રેઢો.	૧ ધણ.	ફણ.	ધારણ.
૧ વેઢો.	લાંધણ.	ગોફણ.	ધોરણ.

૧ ઊકાળો, કાવો. ૨ ગાંઠ. ૩ એક ભાતના વાણિયા.

૪ છાણનો મેઢો મુકો દડો. ૫ રમવામાં તરકટ.

૬ હુકારનું હથિયાર. ૭ બેવકુઅ, મૂર્ખ. ૮ એક ભાતનું વાણું.

પૂરણ.	આણ.	નવાણ.	વેણ.
બરણ.		હાણ.	
મરણ.	આણ.		ઓણ.
મારણ.	કાણ.	છણ.	
વરણ.	મોકાણ.		ઓણ.
૧ વારણ.	ખાણ.	ઢાણ.	કોણ.
સારણ.	ધાણ.	ફીણ.	ધોણ.
શુરણ.	છાણ.	મીણ.	મોણ.
હરણ.	જાણ.	હીણ.	
ચલણ.	પકાણ.		અણા.
પાલણ.	તાણ.	ઉણ.	
માનણ.	નાણ.		૪ ગણા.
વતણ.	પાણ.	ખૂણ.	ઘણા.
વણતર.	૨ કપાણ.	ગુણ.	ચણા.
તાવણ.	બાણ.	લુણ.	મણા.
ધાવણ.	બાણ.		
લવણ.	માણ.	એણ.	આણા.
આવણ.	સાણ.		
સણ.	સાણપોર.	કેણ.	કાણા.
પળેસણ.	લાણ.	ડેણ.	કાંણાં.
લસણ.	વાણ.	રેણ.	ટાંણાં.

૧ હાથી. ૨ જાખરાતું હથિવાર. ૩ એક જાતની સીંચણી.
૪ એક જાતની પુરી.

યાણા.	ખુણા.	રાગણી.	ચારણી.
દાણા.	હુણા.	ધણી.	૨૧તરણી.
ધાણા.		૨લાંધણી.	૪૧૧૧૧તરણી.
નાણાં.	એણા.	આંજણી.	ધરણી.
પાણા.		વાંજણી.	પરણી.
બાણા.	મણા.	તણી.	બરણી.
રાણા.	સેણા.	ધણી.	૧૦૧૨ણી.
લાણાં.		પણી.	હરણી.
વાણાં.	અણી.	આપણી.	
		કાપણી.	આણી.
ઈણા.	અણી.	છાપણી.	
	કણી.	તાપણી.	કાણી.
ઝીણા.	આંકણી.	પાપણી.	આણી.
૧૧મીણા.	ટાંકણી.	માપણી.	ધાણી.
હીણા.	દાંકણી.	ફણી.	જાણીય.
	પાકણી.	મણી.	ધાણી.
ઉણા.	ખણી.	રખણી.	પાણી.
	જોગણી.	રણી.	રાણી.
ઉણા.	જોગણી.	કરણી.	લાણી.
કુણા.	માગણી.	કીરણી.	વાણી.

૧ એક જાતની રમત. ૨ જીપવાળી. ૩ મૂળ.

૪ એક નરકનું નામ. ૫ એક નક્ષત્રનું નામ.

હાણી.	રમેણી.	આણી.	ગિણી.
ધણી.	રેણી.		
	વેણી.	કાણું.	લેણું.
જીણી.		ખાણું.	કૂણું.
ફીણી.	ઓણી.	ગાણું.	ચુણું.
તિણી.	કોણી.	છાણું.	એણું.
	દોણી.	ટાણું.	
ઉણી.	ખોણી.	ચાણું.	કેણું.
કૂણી.		નાણું.	મેણું.
ચુણી.		જાણું.	સેણું.
ધુણી.	અણી.	વાણું.	વેણું.
પુણી.		ધણી.	ઓણી.
લુણી.	અણી.		
	કેણું.	જીણું.	વગોણું.
એણી.	ધણું.	ધીણું.	ભેણું.
	જાણું.	હીણું.	કોણું.
કેણી.	પણું.		

૧ ઓણી. ૨ એકે જાતનું લોહાનું વાસણું. ૩ કુ. (કરિ-
તામાં.) ૪ ધાણી. ૫ સુવાર. ૬ ધીજી મેણું (ધી
વગેરે.) ૭ નીચ. ૮ વાંસળી.

દાણું.	ધાણો.		રગત.
પોણું.	મીણો.	અત.	વિગત.
વોણું.	હીણો.		છત.
		અતર.	છતરી.
અણો.	ગિણો.	અતર.	જત.
		અંતર.	ધ્રુજત.
ધૂણો.	ઉણો.	કેત.	રજત.
મંણો.	કુણો.	ફંકત.	લજ્જત.
જણો.	ખુણો.	વરકત.	ઠહાજત.
મણો.	ફુણો.	હરકત.	પકુજત.
		ખત.	આડત.
આણો.		ખાંખત.	પડતર.
કાણો.	એણો.	તખત.	અણતર.
ખાણો.		પુખત.	જણતર.
તાણો.	લેણો.	લખત.	વણતર.
પાણો.	વેણો.	વખત.	આદત.
વાણો.		સખત.	મદત.
	ઓણો.	ગત.	ગુપત.
છણો.		ઠઆગત.	જપત.
	રઆકોણો.	જગત.	વિપત.
મીણો.	પોણો.	જગત.	સંપત.

૧ જીતી બીતમાંથી બિજાતો સુનો. ૨ જીંધો, હીંધો.

૩ આરવું. ૪ દેવ. ૫ તકરાર.

આહિત.	રત.	અદાવત.	આંતરડાં.
દહતર.	ઝોરત.	તફાવત.	આંતરો.
મફત.	કરતચ.	સત.	કાતર.
નોખત.	કરતજ.	કસરત.	કાતળી.
ખાખત.	કીરત.	જસત.	જકાત.
મોખત.	તરત.	નસતર.	ખાતર, રી,
૧ મુસીખત.	ભરત.	અસ્ત.	૭ અખાત.
સોખત.	ભરતખંડ	અસ્તર.	ગાતર.
મત.	ભારત.	૮ અમરત.	જગાત.
મંતર.	સરત.	૪ દરત.	જતરા.
કીમત.	કસરત.	મસ્તક.	ખાતર, રાં.
ગમત.	ઈસારત.	મસ્ત.	ખાતળું.
અનામત.	મુરત.	૧૨ મસ્ત.	ખાતળી.
ભમત.	અદાલત.	વસ્ત.	ખાતલ.
મમત.	દોલત.	વસ્તર.	ભાત.
કરામત.	વળતર.	પ્રસસ્ત.	ખંભાત.
પુરામત.	મસલત.	૧૬ સ્ત.	માત.
હીમત.	હાલત.	આત.	માતર, રા.
રકિફાવત.	વત.		કરામાત.
રૈવત.	કોવત.	આતમા.	રાત.

૧ સંકટ. ૨ શમદો, શુભ. ૩ એક નવિનું નામ.
 ૪ હાય, આડો. ૫ સર્વ. ૬ હાય. ૭ ખાડીદરિયાની.

૧કિરાત.	ફીત.	તેતર.	પોત.
એરાત.	બીત.	નેતર.	૭કપોત.
મીરાત.	ચીત.	એત.	ફોતરૂં.
રાતડી.	શીત.	વેત.	ખોત.
લાત.		૪વેતર.	મોત.
૨છીલાત.	ઉતં.	હુત.	સોત.
વિજાત.	હિતરડ.		
વાત.	ફૂતરો.	ઓત.	અતા.
૬વાત.	તૂત.		
સાત.	દૂત.		કતાર.
વસાત.	પૂત.	કોતર.	૮અકતા.
	બૂત.	ખોતર.	મુકતાસ.
ધત.	મૂતર.	૧ખોતમ.	૯અતા.
	મુત.	ગોતર.	અતાખ.
૭ધતરડી.	સુતર.	છોત.	તઅતા.
ગીત.	સુતખી.	છોતરૂં.	૨અતા.
ચિત.		એત.	ગતાગત.
છત.	એત.	એતર.	આગતા
નીત.		૧દોત.	સ્વાગતા.
પિત.	એતર.	નોતરૂં.	સાકતા.

૧ એક કાષ્ઠનું નામ. ૨ ગાદીનો ખાલેક કુર. ૩ એક
 બાનો લાકો. ૪ ટાકરૂં. ૫ એક કપિનું નામ.
 ૬ ખડિયો. ૭ હોમો. ૮ તેકેસારના દિવસ. ૯ નોડા.

આડનામણુ.	નોરતાં.	નાતા.	ઉતી.
મીણુતાં.	ઝરતા.	ચાતા.	
દીનતા.	ઝરતાર.	ઘાતાં.	ઉતાર.
માનતા.	ગંભીરતા.	માતા.	ઉતાવળ.
જપતા.	વરતાળ.	રાતા.	ધુતા.
મપતાહ.	સકળતા.	રાતા.	સુતાર.
હપતા.	બળતા.		હુતારાન.
પતાકા.	ચુલતાન.	ઈતી.	
પનાસાં.	સુલતાન.		એતા.
હફતા.	અવતાર.	કિચા.	
મતા.	દેવતા.	કિતાબ.	મ્હેતા.
નમતા.		ખીતાં.	વેતાળ.
મમતા.	આતી.	ગીતા.	
સમતા.		ચિચા.	ઓતા.
રતાસ.	કાંતા.	ચિતારો.	
કરતા.	દાતા.	પિતા.	ગોતાં.
રિયરતા.	દાતાર.	મિતાહાર.	હોતા.
ધીરતા.	ચાતા.	મિતાક્ષર.	પોતાં.
નરતા.	વિધાતા.	સીતા.	મોતાળા.

૧. ખાન. ૨. ઈશ્વર. ૩. બ્રહ્મા. ૪. રક્ષણ કરનાર.
 ૫. ધર્મચાસ્ત્રનું એક પુસ્તક. ૬. બડકો, હોળી. ૭. બ્રાહ્મ-
 ણી એક જાત..

અતી.	વિરતિ.	સુરતી.	જતી.
અતિ.	પતિ.	માલતી.	વિજતી.
અતીત.	ગોષતિ.	વતી.	સજતી.
કૃતિ.	૨ જંપતિ.	સેવતી.	ઈતિ.
આકૃતિ.	તૃપતિ.	સતિ.	
પ્રકૃતિ.	દંપતિ.	દોસવી.	ઈતિ.
૧વિકૃતિ.	નૃપતિ.	ધારિત.	
૨સંકૃતિ.	વિપતિ.	નાસ્તિક.	ખોતી.
જીકતી.	મમતી.	નેસ્વી.	ગીતિ.
બકતી.	૩ભુમતી.	પસ્વી.	ચીતી.
સુકતી.	સુમતી.	મસ્વી.	ઓચીતી.
કુકિત.	વસુમતિ.	વસ્વી.	નીતી.
રાકિત.	પતિ.	શસ્વી.	પ્રીતિ.
તપ્પતી.	૪જયંતિ.	હસ્તિ.	૫ભીતિ.
છતી.	૬મયંતિ.	આતી.	૭મીતી.
આડતિયો.	રતિ.		ચીતી.
કુંડતી.	આરતી.	કાંતિ.	ઉતી.
બહતી.	કીરતી.		
પદતિ.	જારતી.	ધાતી.	૭ કુંતિ.
	મુરતી.	છાતી.	

૧ એ નામનાં છંદનાં વૃત્તનાં નામ. ૨ ધણી પ્રણિયાસી.
 ૩ મોઢે પાંધવાનું હુમડું (કુંદિયા, જૈન.) ૪ વિષ્ણુના ન-
 મનો ઓચી. ૫ પ્લહીક. ૬ દાહડો. ૭ પાંડવની મા.

આતો.	હૂતો.	બય.	બાય.
નાતો.	ધૂતો.	મયન.	માય.
ગનાતો.	મૂતો.	૪મયની.	સાય.
પાતો.	એતો.	રય.	હાય.
માતો.		અરય.	
રાતો.	સપિતો.	ગરય.	ઇય.
દાંબાતો.	બેતો.	૧બરય.	ઓયરા.
	જેતો.	સમરય.	ઓયરા.
ઇતો.		વરય.	
	અય.	આય.	ઉય.
ચિતો.			
ઉછીતો.	અય.	આયણું.	જૂય.
બીતો.	૧અયર્પણ.	કાય.	સૂંયણ.
ચીતો.	અયવા.	ગાય.	
હિતોપદેશ.	૨કથન.	સંગાય.	ઓય.
	૩તય.	નાય.	
ઉતો.	નય.	અનાય.	ઓય.
	પય.	સનાય.	કોયળી.
જુતો.	પંય.	૧પાય.	જગોય.

૧ એક વેદનું નામ. ૨ કહેવું. ૩ તિથિ, રોજ. ૪ માટલી
 ૫ એક ઋષિનું નામ. ૬ પાણી. ૭ ચાર(વાણિયાની સમરયા.).

ઓથ.	સનાથા.	અરથી.	પોથી.
યોથ.	બાયાં.	આરથી.	
૧ઓથ.	માયા.	સ્વારથી.	ઉથ.
લોથ.	હાયા.	હથીવાર.	

અથા.	ઓથા.	આથી.	ધુધું, મોરધુધું.

અથાગ.	ગોથા.	૧યાંથી.	ઓથુ.

કથા.	ચોથા.	સાથી.	

જથા.	ધોયાં.	હાથી.	ગોધું.

તથા.	૭દોથા.		ચોધું.

યથા.	બોયાં.	એથી.	યોધું.

વરથા.			પોધું.

૨અથા.	અથી.	જથા.	

		તથા.	અથો.

આથા.	કધીર.	ચથી.	

	૪તથી.		જયો.

કાથા.	નથી.	ઓથી.	૭નયો.

માયા.	પંથી.		થયો.

યાંયા.	રથી.	ચોથી.	ચેયો.

૧ ઓપથીનું નામ. ૨ પીડાં. ૩ મુઠ્ઠા, બાચકા.
૪ તિથિ. ૫ રથ હાંકનાર. ૬ ધીની. ૭ (બ.) નથ.

સારદ.	આચ્છાદન.	વાંદરો.	વહદક.
હારદ.	દાદ.	બકવાદ.	૪હદર.
જલદ.	દાદર.	સવાદ.	ઉંદર, રી.
હજદર.	નાદ.	સંવાદ.	ખુદ.
વદ.	આનાદર.	વાદળ, જી.	ગુંદ.
વદન.	પાદ.	સાદ.	ગુંદર.
વંદન.	પાદર.	સાદરી.	ગુંદડી.
આવંદ.	સંપાદન.	પરસાદ.	છુંદછું.
૧૨વદ.	કાંદ.	કીસાદ.	કુદડી.
સદન.	બાદ.		ખુંદ.
સદર.	આબોદ.	છંદ.	મુદત.
૨આસંદ.	બાંદર.		સમુદર.
પસંદ.	બાદર.	ઈદ.	૫મુદરા.
હદ.	બાદરવો.	વઈદ.	૩દન.
આદ.	માદક.	સઈદ.	૧૩દર.
	માંદગી.	છીદર.	શુદ.
	પાદ.	નીંદર.	શુદર.
આદર.	લાદ.	સાંદર.	એદ.
ખાદ.	ઓસાદ.	ઉદ.	
ચાંદ.	પેટલાદ.		
ચાદર.	વાદ.	ઉદ.	દેદ.

૧ સરત, હોડ. ૨ એક ઔષધિ. ૩ પાણી. ૪ પેડ.

૫ મોહોર. ૬ રૂઢ-શિવ.

એદ.	દામોદર.	મંદાર.	ચાંદા.
છેદ.	રોદણાં.	ઉમદા.	છાંદા.
ભેદ.	દરોદ.	જામદાર.	દાદા.
ઉમેદ.		નામદાર.	નાદાન.
૧મદની.	અદા.	પ્રેમદા.	નાદાર.
વેદ.		મદાર.	૫ઉપાદાન.
વેદનાં.	અદા.	મદારી.	૧પાદારવિદ.
હૈરોખાદ.	અદાજાત.	કાપદા.	ફાંદા.
ઓદ.	અદાપત.	ફાપદા.	આખાદાની.
	કદા.	વાપદા.	માદા.
	કદાચિત.	શારદા.	જામાદાર.
૧કોદ.	કદાપિ.	વરદાન.	વાંદા.
કોદરા, ચી.	અંદા.	મરદાઈ.	સાદાઈ.
નખોદ.	કગદા.	કદરદાન.	
ગોદ, ઘી.	ગંદા.	૪વદાડ.	
ગોદટી.	મંદા.	સદા.	ઉદા.
પોદળો.	ખાલંદા.		
મોદ.	ખુડદા.		ખુદા.
આમોદ.	આપદા.	આદા.	નાખુદા.
કમોદ.	પદાર્થ.		જુદાઈ.
મોદન.	ખંદા.	કાંદા.	ચુદા.

૧ પૂત્રી. ૨ નિદા. ૩ વિષ્ણુનું હથિવાર. ૪ બેલી,
 ૧રાવ. ૫ કાશ્મીર. ૬ ધમકાનુપ્રાસ.

ઓદા.	રદી.	સંવાદી.	બદી.
	ગરદી.	સવાદિયું.	મંદી.
	દરદી.	સાદી.	નાઉમદી.
ધોદા.	રારદી.		
સોદા.	સારદી.	ધંદી.	
જેસોદા.	વદી.		ઓદી.
હોદા.	સદી.	નાદી.	
		સાદી.	મોદી.
અદી.	આદી.	હાદી.	સોદી.
કદી.			
ખંદી.	આદિ.	ઉદી.	અદુ.
૧ અદિર.	ગાદી.		
ગંદી.	ચાંદી.	કુંદી.	ગંદું.
ચગદી.	છાંદી.	જુદી.	મંદું.
નગદી.	સાહજદી.	શુદી.	
છંદી.	દાદી.		આદુ.
નદી.	અનાદિ.	એદી.	
પદી.	બાદી.		આદુ.
બદી.	માંદી.	ઝએદી.	ચાંદું.
૨ શાબદી.	લાદી.	કેદી.	માંદું.
ઉમદી.	વાદી.	જેદી.	સાદું.

ઈદુ.	વેદ.	દરો.	સોદો.
ખિદુ.	અદો.	નાદો.	હોદો.
સિદુર.		પાદો.	અધ.
ધિદુ.	૨અદો.	કાંદો.	૪અધ.
હિદુ.	ખંદો.	માંદો.	અંધ.
ઉદુ.	ગંદો.	વાંદો.	૫અધન.
જુદું.	ચંદો.	સાદો.	અધમ.
કદું.	છદો.	ઈદો.	અધર.
	નંદો.		અધર્મ.
	આનંદો.	વહદો.	અધવચ.
ઓદુ.	સનંદો.	રાષદો.	ગંધ.
	ખંદો.		ગંધર્વ.
૧ખોદું.	મંદો.	એદો.	ધંધ.
સોદું.	ખાવંદો.		૧નધ.
		કેદો.	બંધ.
અદે.	આદો.	ભમદો.	બંધન.
			મધ.
અંદેસો.	કાંદો.	ઓદો.	મધરાત.
સંદે.	ચાંદો.		વધ.
સદેહ.	૩છાંદોઅ.	ફોદો.	સંધ.

૧ પોષુ. ૨ બાપ (કાકિયાવાડ.) ૩ એક ભવનિપત્તનું
 નામ. ૪ નીચે. ૫ નિર્ધન. ૬ નિધિ, ભંડાર.

આધ.	ઉધ.	અધા.	ખુંધા
આંધણ.	શુધ.	ગધાડા.	૪બુધા.
કાંધ.	દુધ.	બધા.	૧મુધા.
ખાધ.	બ્રુધ.	વધાવો.	મુધાઈ.
અગાધ.	શુધ.		મુધારસ.
પાધરી.		આધા.	૧વમુધા.
બાધ.	એધ.		મુધારો.
બાંધણું.		આધાર.	મુધા.
માધવ.	૧નધ.	બાધા.	એધા.
આરાધન.	સ્વેધ	સમાધાન.	
વાધરી.		રાધા.	૭નધા.
સાધ.	ઓધ.	વાંધા.	વેધા.
સાંધણ.		સાંધા.	
સાધન.	નોંધ.	સાધારણ.	ઓધાર.
	બોધ.		
દુધ.	રોધ.	ઉધા.	ઓધાર.
	વિરોધ.		ગોધા.
ગાધ.	૩લોધર.	ભાધા.	જોધા.
સોંધ.	રોંધ.	ઉધાર.	લોધા.

અધી.	ઈધી.	અધુ.	એધ.	
અધીક.	૧વિધી.	અધુરં.	અંધિર.	
અધીર.	સિદ્ધી.	બધું.	બંધિત.	
ગૃધી.	સીધી.	મધુર, રો.	અધો.	
૧૬ધિ.	સીધી.	વધુ.		
બધી.	ઉધી.	૪વધૂ.		
સંધી.		સંધું.		
આધી.	ઉંધી.	આધુ.	૭અધો.	
૨આધી.	ખુંધી.	આધુનિક.	અધોળ.	
આધીન.	દુધી.		અંધો.	
૩કાંધી.	બુધી.		ગૃધો.	
૪ગાધી.	સુધી.		બધો.	
ગાંધી.	ઓધી.		અરધો.	
ઉપાધી.			સંધો.	
બાધી.			આધો.	
સમાધી.				
બાધી.	રોધી.	ઈધુ.	બાંધો.	
	વિરોધી.	સીધું.	વાંધો.	
		સિધુ.	સાંધો.	

ધધો.	અન.	જનમ.	અટન.
		જનરથ.	રટન.
		જનસ.	તાડન.
મીધો.	અંન.	અંજન.	તન.
મીધો.	અનંત.	જોજન.	તનકં.
	૧અનજ.	જોજન.	તનમન.
ઉધો.	શુકન.	બોજન.	જતન.
	૨કનકં.	મંજન.	પતન.
	અમન.	ચોજન.	રતન.
ઉંધો.	મગન.	પર્જન.	વતન.
ખંધો.	ધન.	રંજન.	૮એવાતન.
મુધો.	ચિદ્ધન.	માજન.	કથન.
	વિધન.	રાજન.	મથન.
ઓધો.	અરચન.	વજન.	દન.
	પાચન.	૧વાજન.	૯આરજાદન.
	વાચન.	સર્જન.	બદન.
ગોધો.	જન.	સાજન.	મદન.
વિરોધો.	જનકં.	વિસર્જન.	૧૦રદન.
લોધો.	જનની.	મહાજન.	૧૧વદન.

૧ અગ્નિ. ૨ ઓતું. ૩ વાસણ. ૪ ચાર કરડું.
 ૫ વાળો. ૬ મારડું. ૭ પડડું. ૮ ધરણાડ, ધણીનું
 છવડું ("અખંડ એવાતન વડુને ચૂડલેરે") ૯ ઠાંકણું.
 ૧૦ દાંત. ૧૧ ચોટું.
 ૨૨

૧ સદન.	માપન.	અલન.	બસન.
ધન.	લપન.	પાલન.	હસન.
અધન.	૪સ્વપન.	મિલન.	સનંદ.
નિધન.	સંપજ.	મંઘીલન.	સનમાન.
આરાધન.	ફનસ.	વન.	હનન.
સાધન.	જોખન.	જવન.	દહન.
ધનુપતિ.	શોખન.	દવન.	દોહન. ^૧
આનન.	મન.	ધાવન.	મોહન.
૨ જનન.	મનસ્વી.	પવન.	વહન.
૩ હનન.	ગમન.	પાવન.	વાહન.
૪ તનન.	અમન.	ભવન.	સહન.
મનન.	આઅમન.	બુવન.	
હનન.	દમન.	સેવન.	આન.
પનડો.	નમન.	હવન.	
પંતર.	વમન.	સન.	૧ આનક.
પનવેલી.	વામન.	સનક.	આનંદ.
ગોપન.	સમન.	અસન.	કાન.
ઓપન.	૫ અપન.	આસન.	કાનર.
છપન.	નપન.	રસન.	કાનસ.
તપન.	શપન.	રોસન.	દુકાન.
દીપન.	કલન.	વસન.	મકાન.

૧ ઘર. ૨ જનમણ. ૩ એવો થતો આનાજ. ૪ સપનું.
 ૫ છ મહિના. ૬ નગારા.

સુકાન.	મિદાન.	ખાન.	કુરાન.
ખાન.	કુદરદાન.	શુખાન.	વેરાન.
ખાનગી.	ખારદાન.	હોખાન.	હુરાન.
ગાન.	વરદાન.	ખાનકં.	વાન.
રોગાન.	ધાન.	ખાન.	વાનકી.
ચાનક.	રૂઢિધાન.	માન.	વાનર.
અચાનક.	રૂઢિધાન.	માનવ, વી.	જવાન.
જાન.	કુધાન.	ઈમાન.	શુવાન.
જાનમ.	વિધાન.	કમાન.	દિવાન.
ગજાનન.	અનુસંધાન.	ગુમાન.	ધનવાન.
તાન.	ગનાન.	જમાન.	જવાન.
તાનસેન.	જનાનખાનુ.	જજમાન.	દરવાન.
કંતાન.	સનાન.	અભિમાન.	પરવાનગી.
સેતાન.	નાનક.	મિમાન.	જવાન.
ધાન.	નાનકંડું.	ઓરમાન.	હુવાન.
યાનક.	નાનકરાઈ.	પરમાનંદ.	શાન.
દાન.	ખાન.	વિમાન.	ઈરાન.
રૂદાનવ.	રૂઢિધાન.	સામાન.	એસાન.
નાદાન.	ખાનકું.	રાન.	નિસાન.
નિદાન.	તોફાન.	ઈરાન.	ઈનિસાન.
ઉપાદાન.	ફાનસ.	મકરાન.	

ગનાન.	અસનાઈ.	ઉના.	
સપના.	રોસનાઈ.		અની.
ફના.	વાસના.	ઉના.	
અનાત.		ઉનામણો.	અનિયમિત.
અનારસ.	ઈના.	ગુના.	અનિય.
અનાવટ.		ગુના.	અનિરા.
મના.	ઈનામ.	ગુના.	જનિ.
કામના.	કીના.	ફના.	ધની.
જમના.	નગીના.	અધુના.	પતીર.
નામના.	ચીના.	ન્યૂનાધિક.	મની.
મનાઈ.	ચીનાઈ.	નમુના.	સની.
રમનાઈ.	ઉછીના.	પુના.	
મનારો.	અછના.		આની.
માપના.	તીના.	એના.	
વના.	દીનાર.		આની.
બાજના.	મદીના.	કેનાર.	મસ્તાની.
સેવના.	બીના.	તેનાત.	સેતાની.
સનાતન.	મીનારો.	મેના.	દાની.

૧ સર્વ અકારાંત આકારાંત, ઇકારાંત, ઊકારાંત, એકારાંત અને આકારાંત શબ્દોની આખરે 'ની, ના, નુ, ને, નો' વિભક્તિ લગાડવાથી ઘણા શબ્દો યથે તે બલ્લુ, તે શબ્દો અથે લખ્યા નથી, બીજા લખ્યા છે. ૨ સ્વર્ગ.

નાદાની.

નાની.

પાની.

વાની.

સાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

હાની.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

અનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઈનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

ઓનુ.

અંજનો.	ચુકાનો.	ઉનો.	અપર.
મેંજનો.	છાનો.		અપરંપાર.
સાજનો.	જનો.		અપરાધ.
જનોઈ.	દાનો.		અપવાદ.
પનો.	ધાનો.	ચુનો.	અપવાસ.
પનોલી.	નાનો.	ચુનો.	અપવિત્ર.
૧ મનોજ.	ઝપાનો.	જુનો.	અપરાક્રુત.
૨ મનોર.	માનો.	કુનો.	કંપ.
મનોહર.	કમાનો.	નમુનો.	કપટ, ટી,
વનો.	જ્જમાનો.	અપ.	કપડવંજ.
જવનો.	વિમાનો.		ખપ.
સ્તવનો.	રાનો.		ખપલી.
પવનો.	ઇનો.		અપકાર.
બુવનો.		અપકીર્તિ.	ગપ.
પવનો.		અપક્ષપાત.	અપ.
હવનો.		અપંગ.	અંપક.
;અંનો.	શીનો.	અપચાર.	અપટી.
	નગીનો.	અપજસ.	૫અપડી.
	ચીનો.	અપચ્ચ.	અપરાસ.
	ઉછીનો.	અપમાન.	અપજ.
આનો.	બીનો.		છાપન.

૧ કામદેવ. ૨ એક ભતના લાડના. ૩ માને બાળકપર હેત
આત્મેયી સ્તનમાં આવતું દૂધ. ૪ વખત. ૫ લાખ, લોગણી.

છપરપલંગ.	લપ.	આપન.	ટાપસી.
જપ.	લપડો.	આપનાર.	ડાપણ.
જંપ.	લંપટ.	આપમતલબો.	તાપ.
જપત,વી.	અલપ.	કાપટી.	પ્રતાપ.
જંપતી.	કલપ.	કાપડ.	સંતાપ.
ઝપક.	સંકલપ.	કાપણી.	ચાપણ.
ઝપટ.	કલપના.	ખાપણ.	લાપ.
ટપડો,કો.	રતલપ.	ખાપરો.	પાપ.
ટપલી,લો.	મલપતો.	કિનખાપ.	પાપડ,ડી.
કપકો.	લપડાક.	ચાંપ.	પાંપણ.
કડપ.	લપસીંદર.	ચાપટ.	પ્રાપક.
ઝડપ.	સંપ.	હિચાપત.	ખાપ.
૧પડપ.	હપતો.	ચાપદપ.	જખાપ.
તપ.		છાપ.	ખાપડી,ડો,
તપખીર.	આપ.	છાપખાનું.	માપ.
તપવુ.		છાપચી,રં.	માપંક.
તપસીલ.	આપ.	જાપતો.	માપણી.
ચપ્પડ.	કેઆપણ.	ઝાપટ.	માપવું.
ચપડી.	આપણી,ણું	ઝાંપડી,ડો.	અંખાપ.
દપતર.	આપત,લી	ટાંપ.	પરાંપ.
ભપકો.	આપદ,દા.	ટાપલી.	ખરાપ.

૧ ખેઝ. ૨ તમાકુ પીરા સુંઘવાની તીક્ષ્ણ ઇચ્છા.

૩ બન્દર-પોતે. ૪ એક જાતનાં જાગિયાં. ૫ ખેડવાનું હથિયાર.

સાપ.	ઉપ.	મેપ.	તોપ.
માપડ.		ભેપ.	રોપ.
લાપસી.	દિપા.	ઓપ.	જોપ.
મેજાપ.	ઉપા.		અજોપ.
જપાપ.	ઉપમા.		
માપ.	ઉપર.	કોપ.	અપા.
માપળી.	ઉપસ.	પ્રકોપ.	
	કૂપ.	ઓપ.	અપાન.
	ખૂંપડો.	ઓપડી.	અપાટ.
ઈપ.	રૂપ.	ઓપડ.	અપાળ.
	અપડી.	જોપ.	અપામ.
આપ.	અપડી.	જોપન.	અપામ.
ઈપ.	જૂકૂપ.	ઓપ.	અપાસ.
દીપ.	ઉડકૂપનિ.	ઓપમું.	કૂપા.
દીપણ.	ધૂપ.	ઓપડ.	અપા.
દીપ.	કૂપ.	ઓપડી.	અપા.
દીપડ.	કૂપડ.	ઓપન.	અપામ.
દીપડો.	રૂપડ.	રોપ.	તપા.
પાપ.		રોપણ.	પત્રપા.
સમીપ.	ઓપ.	રોપડ.	ઓરપાડ.
સીપણ.	મેપ.	રોપડી.	સરપાપ.

૧ ગાપ આરનાર. ૨ અંતાપું ને. ૩ ઓક જ્ઞાનો વાપુ. ૪ નોખાપું હિપિયાર. ૫ લાજ. ૬ તારા. ૭ અંદ્રપા.

સપાઠ, ટો.	જનેપાળો.	આપી.	ઓપી.
૧ સંપાદન.			
આપા.	ઓપા.	૯કાપી.	૧૨ કોપીન.
કાપા.	રોપા.	૧૦ તાપી.	ઓપી.
છાપાં.	સોપાગી.	પ્રતાપી.	ગોપી.
૨ અંપા.		પાપી.	ટોપી.
થપા.	અપી.	૧૧ વાપી.	૧૩ બોપી.
માપાં.			
ખાપા.	અપિ.	ઈપી.	અપુ.
	૫કપિ.		
ઉપા.	૬કપિ.	છીપી.	અપૂર્ણ.
	કપિલ.	લીપી.	કપૂર.
૭ ઉપાનત.	અપી.		અપું.
રૂપાળો.	ગપી.		
	અંપી.	એપી.	આપુ.
એપા.	જળપી.		
	૮તપી.	એપી.	ટાપુ.
એપાળો.	સંપી.	લેપી.	૧૪ દાપું.

૧ ત્રેજવડું. ૨ દરવાળ. ૩ જોડા. ૪ એક ઔષધ
 રેચક. ૫ વાનર. ૬ ગરેડી. ૭ જળ કરનાર. ૮ તપ
 કરનાર. ૯ નકલ. ૧૦ સુરતની નદી. ૧૧ વાવડી.
 ૧૨ હાંગોડી. ૧૩ જુવા. ૧૪ આણણ (જાર)નો કર.

ઉપુ.	આપો.	તોપો. રોપો.	૧૦૫૬૧. ખાફ. માફ. ગાફડો. લાફમી.
૧૫૫૨. ૨૫.	૧૦૫૦. ટાપો. પાપો. ખાપો. સાપો.	અફ. ૧૦૫૫૫. કફ. ડફ. ૧૦૫૨.	સાફ. અફ.
૧૦૫૬૫. ૧૦૫૬૬.	અપો.	મફ૧. ૮૫૬૨. સફરો.	કેફ. રેફ. ૧૦૫૬૨.
અપો.	અપો. એપો. સપો.	આફ. ઓફ.	
૧૦૫૦. અપો. ટાપો. ૧૦૫૦. મંપો.	ઓપો.	આફ૧. આફરો. કાફ૨.	ગોફ૫. રોફ. સોફ.

૧ ઝાંઝર. ૨ ઇચ્છા. ૩ કાઠવે આક્રમેની ચીજ.
૪ લેન માર્ગી. ૫ કફ. ૬ અપ. ૭ પંદર (રાજિવાની
અમરવા.) ૮ દરિયાની ખુસારરી. ૯ મિત્રજાની.
૧૦ લઈના બનાવેલા આંડલા ચોટાડવાના.

અફા.	ગિફા.	કબર.	રશખ.
		અકબર.	રાખદ.
		ખખર.	
કફા.	ગુફા.	જખર.	આખ.
ગફા.	ફિલસુફાઈ.	અજખ.	
નફા.		ગજખ.	ઘઆખ.
વફાદારી.	ઓફા.	મુજખ.	આખર.
સફાં.		વાજખ.	આખખાં
સફાઈ.	તોફા.	ડખકું.	કાખર.
	દોફાં.	ડખરો.	ધાખરો.
		ડખલ.	છાખ.
આફા.	આફી.	દખ.	દાખ.
		તખખીર.	ધાખખી.
ફાફા.	કાફી.	દખદખો.	ખાખ.
માફા.	માફી.	અદખ.	ખાખત.
સાફાઈ.		ધખકોરો.	જખાખર.
	અખ.	નખખો.	કખાખચીની.
ઈફા.		પરખ.	નખાખ.
	અખજ.	લખ.	ખાખખરતો.
કિફાવત.	અખનસ.	ગજખત.	રાખ.
સિફારસ.	અખખા.	તતખ.	રાખડી.

૧ ગાડી. ૨ ગુફાં. ૩ પાણી. ૪ એક મુશ્કનમાન ખા.
 ૫ દયાકનુ નાખ. ૬ બેદ બલનાર.

અખી.	રિખી.	આખુ.	અલખેલી, લો.
અખીર.	ખુખી.	આખુ	ઇખે.
કખીર.	૨૬ખી	આંખું.	ચીખે.
છખી.	મગરખી.	૧કાખુ.	છીખે.
ડખી.		જાંખું.	ખીખે.
ચંરખી.	ઓખી.	ડાંખું.	તખીખે.
મુરખી.		તરાંખું.	ગચીખે.
		લાંખું.	
આખી.	કોખી.	સાખુ.	ઉખે.
	ડાખી.		
	ધોખી.	ઇખુ.	
૨કાખી.			કુખેર.
ડાખી.	અખુ.	ચીખું.	મુખેદાર.
૬ાખી.		છીખું.	કુખેકુખ.
૧ખાખી.	૩અંખુ.	ખીખું.	
	અખુર.	લોખુ.	અખો.
ઇખી.	૪કંખુ.		
	કચ્છતર.	અખે.	અંખોડો.
ચીખી.	કચ્છલાત.		અખોલા.
ખીખી.	ખચ્છતર.	૧નકખેસર.	અખો.

૧ મુસલમાની ખિતાબ. ૨ ગુંચડું. ૩ પાણી. ૪ ધંખ.
 ૫ કખે. ૬ નધ.

૧ મરતખો.	સુખો.	મળરાટ.	ઈમ.
ધખો.		દેખ.	
મુરખખો.	ઓખો.	પનખ.	૭ઈમ.
આખો.	ખોખો.	મળમ.	ગુખ.
આંખો.	ધોખો.	રેખ.	ઉમ.
કાખો.	ઓખો.	રેખમ્.	
ડાખો.	ઝોખો.	સગખ.	૮ઉખ૧.
તાખો.	ડોખો.	૧ મંચમ.	૬કુંખ.
દાખો.	ધોખો.		શુખ.
ઈખો.	રોખો.	આમ.	ઓમ.
	અમ.		
ચાખો.			૧ ખોખરાત.
ટાખો.	૨ અમચક.	આખ.	મોખ.
ગચીખો.	૩ અમમ્.	આમમ્.	સોખ.
ઉખો.	અમણ.	ગાખ.	
	અમર.	ડાંખ.	અમા.
	અમરાઈ.	લાખ.	
ફખો.	૪ અંબમ્.	વાંખ.	ખખા.

પરમ.	સમક.	કામણગારો.	હજમત.
બરમ.	વસમન.	કામળી.	જમદાની.
મરમ.	સમય.	અકામ.	જમદારખાનું.
સરમ.	૪ સમર.	નકામ.	નિજમ.
આલમ.	સમળો.	પ્રકામ.	સરંજમ.
એલમ.	કસમ.	મકામ.	લજમણી.
કલમ.	કિસમત.	સકામ.	હજમ.
૧ કાલમ.	અસમ.	ખામખાં.	સજમણી.
ચલમ.	જસમ.	ગામ.	અઠામણ.
જલમ.	મોસમ.	ગામઠી.	કામ.
જુલમ.	સમંસર.	ગામડિયો.	કામણાં.
દાગમ.		લગામ.	પરિણામ.
ખાલમ.	અમ.	૧ પેગામ.	પ્રણામ.
બલમણસાઈ.		૨ ગ્રામ.	તામસ.
ગલમ.	આમ.	૭ ધામ.	દામ.
માલમ.	આમંત્રણ.	આમ.	દામણ.
૧ જહલમ.	આમદાની.	આમડી.	બદામ.
વમત.	કામ.	જમ.	મુદામ.
નવમ.	કામઠી.કું.	જમગરી.	ધામ.
સમ.	કામણ.	જમણ.	નામ.

૧ બાગ, સ્થાન. ૨ પંજાબી ૧ નદિ. ૩ અરકારનું તેડું.
 ૪ સંગ્રામ. ૫ છાની રીતે ખખર ગળી. ૬ ગામ.
 ૭ પરસ્પર.

નામક.	વવામ.	હીમત.	કેમ.
ઉનામખો.	વામન.		ખેમ.
નામદાર.	વસામ.	ઉમ.	જેમ.
અનામક.	વસામક.		તેમ.
હિનામ.	રમણી.	ઉમંગ.	નેમ.
પામર.	હામ.	૦કુમક.	પ્રેમ.
૧નામની.		કુકુમ.	મમણ.
૨વામ.	ઈમ.	ચુમ.	રેમ.
રામ.		ધુમટ.	વેમ.
આરામ.	કીમત.	ધુમચી.	હેમ.
કરામત.	હકીમ.	રુમર.	
જેરામ.	ખીમ.	ધૂમ.	ઓમ.
હરામણી.	નીમ.	કુમકું.	
વિરામ.	ચુનીમ.	પ્રુમ.	કોમ.
હરામ.	બીમ.	સુમત.	૯નેમ.
ચુલામ.	ચીમ.	૯હુમક.	નોમ.
હલામણ.	ચીમંત.	કુમજો.	બોમ.
નીલામ.	૧સીમ.	એમ.	રોમ.
૧૦લામ.	સીમંત.		સોમ.
સાનામ.	હીમ.	એમ.	હોમ.

૧ સ્ત્રી. ૨ પોર. ૩ ડાણુ. ૪ રાનુ. એક સાધન.
 ૫ સામરેલી. ૬ વગડો, જંગલ. ૭ મદત. ૮ આવકનો
 અંકમત. ૯ જોર. ૧૦ મનોહર.

અમા.	અજમા.	સમા.	મામા.
	અજમાસ.	સમાજ.	જરામા.
અમાપ.	તમા.	સમાણી.	જવામા.
અમારં.	તમાકુ.	સમાધાન.	સામા.
અમાસ.	તમાચો.	સમાધિ.	સામાન.
કમાઈ.	તમામ.	સમાસ.	વિસામા.
કમાડુ.	તમારં.	અસમાં.	
કમાણી.	તમાલ.	વસમાં.	ઈમા.
કમાન.	તમારો.	હમાલ.	
૧કમાલ.	ક્રાતમા.		ઈમાન.
હુકમાઈ.	૨ધમાસો.	આમા.	ઈમારત.
ખમા.	ઉપમા.		ધીમા.
ગમાન.	રમા.	આમાં.	વીમા.
ગમાર.	ગરમાઈ.	૧કામા.	વીમાસણ.
આગમાપાઈ.	નરમાસ.	નકામા.	સીમા.
જોગમાપા.	૫રમાઈ.	જમા.	
અમાર.	કરમાન.	ધામા.	ઉમા.
જમા.	કરમાસ.	નામા.	
જમાત.	૩કલમા.	કપામા.	ઉમા.
જમાન.	વમાસણ.	જળામા.	ઉમાપતિ.

૧ કપીરનો યિષ્ઠ. ૨ એક જાતનું ઔષધ. ૩ મુસનમા-
નોના કામદા. ૪ ચીપિયા. ૫ સ્ત્રી. ૬ ખર.
૭ સ્ત્રી. ૮ પાર્વતી. ૯ શિવજી.

કુમાર.	અમીર.	વામી.	મજામુતદાર.
કુમારિકા.	કમી.	સામી.	નમુનો.
અમાગી.	અમી.	આસામી.	સનમુખ.
ગુમાન.	૧અમીર.	રવામી.	સમું.
જાંમા.	૩અમી.	હામી.	વસમું.
કુમાડો.	જમીન.		સમુજ.
	સમી.	ધમી.	
એમા.	૪અમીર.		આમું.
	હમીર.	કામિવાગર.	
એમાં.		ધીમી.	૭કામું.
જમાં.	આમી.		૮કામું.
તેમાં.		એમી.	નામું.
પ્રેમા.	કામી.		સામું.
એમા.	૧કામી.	પ્રેમી.	
વેમાત.	આમી.	વેમી.	અમો.
	મામી.		
અમી.	૧આમીકર.	અમુ.	અમો.
	જામીન.		ખમો.
૧અમી.	કામીય.	અમુક.	પરમો.
અમીન.	મામી.	૪અમુ.	૮કરમો.

૧ અમુત. ૨ પ્રકૃતિ, મગજ. ૩ જમીન. ૪ વાણ.
 ૫ સોતું. ૬ સેતા. ૭ કારવાર. ૮ શામ, છાપેલો કા.
 ગળા આપી.

મરમો.	સામો.	સંજય.	
સુરમો.	વિસામો.	અદય.	અપાય.
૧૬૨મો.		ઉદય.	
સમો.		નિર્દય.	૧૨ આપ.
વસમો.	ધમો.	જસદય.	આપપત.
		નય.	૧૪ આપર.
	ધીમો.	વિનય.	કાપ.
આમો.	બીમો.	વપય.	કાપત.
		ભય.	કાપરો.
૧ આમોદ.	અય.	અભય.	કાપમ.
ગામો.		૬ઉભય.	કાપર.
જનમો.	કુપ.	નિભય.	કાપત.
કામો.	૧જય.	સભય.	કાપરય.
વદામો.	૧અય.	ભયભીત.	ગાપ.
દામોદર.	પરિચય.	૧૦મય.	ગાપત્રી.
ધામો.	જય.	સમય.	ધાપત.
નામો.	આજય.	૧૧૨ય.	૧૪૨૧ય.
૪૦૧ામો.	પરાજય.	વય.	૧૫૬૧યક.
મામો.	વિજય.	દય.	૧૬૧૧યક.

૧ આપયનું નામ. ૨ આનંદ. ૩ ખાળાએ. ૪ ખ.
 સખ. ૫ હાપી. ૬ સમૂક. ૭ સ્વાનાન. ૮ દુધ.
 ૯ પે. ૧૦ એકતા. ૧૧ વેગ. ૧૨ ચણા. ૧૩ જ.
 ૧૪૬. ૧૪ મહેનત. ૧૫ દેનાર. ૧૬ મુખ્ય.

પાપ.	મૈવર.	ડાવા.	
પાપમાત્ર.	સૈવર.	માવા.	આયી.
૧કિફાપત.			
કાપરો.	ઓય.		કાવિક.
બાપતો.		ધયા.	રથાપી.
માપરં.	કોપ.		માવિક.
માપતો.	કોપત.	કીવા.	
રાપ.	તોપ.	તકિવા.	અયુ.
લાપ.	બોપ.	૫બીવા.	
બાપકં.		શીવા.	અયુકા.
લાપર.	અયા.		મયુર.
વાપડો.		ઐયા.	આયુ.
રવાપસ.	કવા.		
સાપ.	૪મવા.		
૩સાપર.	હવાત.	ઈવા.	આયુ.
હાપ.		ઠવા.	આયુકા.
સહાપ.	આયા.	બૈવા.	ડાપું.
ઐય.		મૈવા.	૧૨નાયુ.
બૈવર.	કાવા.	સૈવારં.	૭માયુ.
	જાવા.	હૈવા.	વાયુ.

૧ કાપરો. ૨ કામડો. ૩ દરિયો. ૪ માવા. ૫ પંજ-
બની એક નદી. ૬ નાદી. ૭ એક જગતું રજા.

આયો.	૨ કુરટ.	મકર.	અગર.
	કરડવું.	નકર.	ગાગર.
	કરણ,ણી.	ખર.	જાગરણ.
૧કાપો.	કરતચ.	ખરચ.	નગર.
ગાપો.	કરમ.	ખરડ,ડો.	નાગર.
ડાપો.	૪ આકર.	ખરલ.	પાંગરણ.
યાપો.	૪કિકર.	આખર.	પોગર.
રપો.	૧કુકર.	ઓખર.	મગર.
	અકર.	૬ગોખર.	વગર.
અર.	આકર.	ગર.	સાગર.
	ચુકર.	ગરક.	ધર.
અરક.	જકર.	ગરજ.	ધરણ.
અરજ.	જીકર.	ગરજી.	ધરત.
અરથ.	ઠકર.	ગરથું.	મધર.
અરધ.	ટાકર.	ગરથ.	લંધર.
અરસ.	ઠકર.	ગરદ,દી.	અર.
કર.	ઠાકર.	ગરબ.	અરક.
કરક.	નકર.	ગરમ,મી.	અરખ.
કરચ.	નોકર.	ગરલ.	અરચ,ચા.
કરજ.	કુકર.	ગરવ.	જઅરટ.

૧ એક ભાતનો રંગ. ૨ (સં.) કાગડો. ૩ સમુદ્ર.
 ૪ આકર. ૫ કુતરો. ૬ ગાવમાં બિછરેલ ગધડો. ૭ ગદ્ય.

ચરડવો.	ઝાંઝર.	નેતર.	ધર.
ચરણ.	ગટર.	પાતર.	ધરણ.
ચરમ.	ઠરણ.	પુતર.	ધરમ.
અચર.	જઠર.	માતર.	ધરવ.
અચરજ.	ડર.	મીતર.	અધર.
અચરત.	ગાડર.	ધર.	ઠલોધર.
ખચર.	તર.	પધર.	હળધર.
સચરાચર.	તરક.	દર.	નર.
મચ્છર.	તરખણું.	દરદ, ઘી.	નરક.
જર.	તરંગ.	આદર.	નરગ.
જરખ.	તરડ.	ઉદર.	નરમ.
અજર.	તરણ.	કદર.	નરસ.
૧ કુંજર	તરત.	ચંદર.	પર.
ગાજર.	તરફ.	ચાદર.	પરખ.
ગુજર.	તરલ.	છીદર.	પરમ.
નજર.	તરસ.	છછુંદર.	પરસ.
નાતર.	અચર.	દાદર.	અપર.
૨ ઝેજર.	કાતર.	પદર.	ઉપર.
વજર.	કોતર.	પાદર.	ખપર.
હાજર.	ગાતર.	વાંદર.	ફરક.
ઝરણ, છું.	જોતર.	સદર.	કાફર.

નકર.	બરધાર.	વેસમર.	સરગ.
સકર.	બરગ.	લર.	સરણ.
૧ સકરજાન.	મર.	ઝાલર.	સરત.
કરજ.	મરકી.	૪ ડાલર.	સરદ.
કરજાંદ.	મરગ.	વર.	સરપ.
કરદ.	મરઆ.	વરખ.	સરમ.
ખર.	મરજ.	વરગ.	સરલ.
ખરક.	મરણ.	વરણ.	સરવ.
ખરણી.	મરત.	વરત.	સરસ.
ખરક.	મરદ.	વરદ.	ખસર.
અખર.	મરમ.	વરદાન.	કસર.
કાખર.	અમર.	વરધમાન.	કોસર.
ખખર.	હંમર.	વરસ.	હર.
જખર.	કુંમર.	અવર.	હરકા.
૨ બાખર.	અંમર.	૫ કુંવર.	હરખ.
સાખર.	આમર.	૬ ધીવર.	હરડે.
બર.	ડામર.	સાવર.	હરણ.
બરખ.	નામરદ.	સાવરણી.	હરત.
બરત.	પામર.	સર.	હરતાગ.
બરધ.	બમર.	સરખાઈ.	હરક.

૧ એક જગતું રજા. ૨ એક મુચનમાની પાદયાક. ૩ ચંઆમ
 ૪ એક જાતનું નાણું. ૫ રાજનો દીકરો.
 ૬ પારાધી.

હરમું.	અહંકાર.	ઉચ્ચાર.	તાર.
	આર.	ઉપચાર.	અતાર.
અપાર.	આરણી.	લાચાર.	ઉતાર.
	આરવા.	વિચાર.	કુતાર.
આર.	નિષાર.	છાર.	ચીતાર.
આરણ્ય.	વપાર.	જાર.	દાતાર.
આરત.	ગાર.	આજાર.	સતાર.
આરખાં.	અંગાર.	ઈજાર.	સ્થિતાર.
આરંભ.	આગાર.	ઈઓજાર.	સુતાર.
આરસ.	એગાર.	જોજાર.	તારક.
આરસી.	જુગાર.	કેજાર.	તારણ.
કારક.	નગાર.	બજાર.	જીતારતમ.
કારણ.	પગાર.	મોજાર.	દાર.
કારમું.	લગાર.	હજાર.	ઉદાર.
આકાર.	વધાર.	જારણી.	નાદાર.
ધોકાર.	ચાર.	કરાર.	પદારથ.
પોકાર.	પરચારક.	ટકાર.	મદાર.
રાકાર.	ચ્યારટ.	કાર.	સગદાર.
સાકાર.	ચારણ.	હારક.	ધાર.
શિકાર.	આચાર.	મકાર.	આધાર.

૧ વનવાસી. ૨ કરનાર. ૩ ગાડી. ૪ સામાન.
૫ ઓરડો. ૬ જોડા. ૭ ખતજખ.

उधार.	सिद्धारस.	भारकृत.	वारस.
ओधार.	भार.	सभारंभ.	सार.
नार.	भारडी.	भार.	असार.
नारण.	भारस.	तभार.	असार.
नारद.	पोभार.	कसार.	कुंसार.
अनार.	दरभार.	धरार.	पुंसार.
किनार.	मलभार.	भुरार.	पसार.
दिनार.	भार.	सरार.	ससार.
भनारस.	आभार.	हार.	संसार.
भार.	कुंभार.	भलार.	सारंग.
भारभ.	गंभार.	हलार.	सारंगी.
भारण.	शंभार.	वार.	सारध.
भारध.	भार.	कुंवार.	सारडी.
भारद.	कुमार.	भुवार.	सारधुगंध.
भारस, सी.	गभार.	गवार.	सारथी.
अभार.	अभार.	शुवार.	सारद.
अभुवार.	धभार.	लवार.	सारस.
वेभार.	अभारमार.	सवार.	हार.
सिभारस.	भारग.	वभारण.	आहार.
इरधार.	भारण.	वारता.	प्रहार.

१ एक नतनां नाशुं. २ एक नतना रोग. ३ हाथी.
४ परसाद. ५ तणाव. ६ सुगंध.

૧ મહાર.	૪ અચિર.	૭ સમીર.	ચુર.
હુહાર.	છરણ.	હમીર.	ચકચુર.
વિહાર.	અંછર.	૯ કચીર.	મોતીચુર.
હારદ.	મંછર.	રાચીર.	અજુર.
	વછર.	વીર.	મજુર.
ઈર.	વીર.	તકસીર.	હજુર.
	ધીર.	૬ હીર.	આવુર.
૧ કીર.	કધીર.		ચવુર.
ખીર.	ધીર.	૭ ઉર.	કિવુર.
૮ મુખિર.	અધીર.		દસ્તુર.
તપખીર.	નીર.	૭ર.	ગુરત.
ગીર.	નિરસ.	૧૦ ઉરપ.	દૂર.
ગીરદ.	ધીર.	કૂર.	નૂર.
ગીરનાર.	અખીર.	અંકૂર.	પૂર.
ઓગીર.	૬ આબીર.	મજકૂર.	કપૂર.
જગીર.	મીર.	હાકૂર.	૧૭ પૂરક.
બાગીરધી.	અમીર.	૧૧ સુકૂર.	પૂરણ.
૪ બોગીર.	અમીર.	૧૨ કુરંગ.	પુરત.
ચીર.	તિમિર.	અંચુર.	અખૂર.

૧ હેડની એક જાતિ. ૨ પોપટ. ૩ કાણું. ૪ તાકત.

૫ તલકાળ. ૬ ભરવાડ. ૭ વાધુ. ૮ કેરડાનું માડ.

૯ રેયમ. ૧૦ નાચવાનો પ્રકાર. ૧૧ આરસી.

૧૨ ઉરણ. ૧૩ એક જાતનો વાધુ.

સખૂર.	સુરમો.	રહેર.	નોર.
બૂર.	સુરસ.	ઓર.	પોર.
સુરલી.	હુરમત.	ઓર.	પોરસ.
મૂરખ.			બૂપોર.
મૂરત.	ઓર.	કોર.	બોર.
કૂરૂ.		અંકોર.	મોર.
ગૂરૂ.	કેર.	નકોર.	સોર.
મગૂરૂ.	બેર.	કોરણી.	
જૂરૂ.	ધેર.	ગોર.	અરા.
મૂર.	વાધેર.	ગોરખ.	
અસૂર.	જેર.	ધોર.	કરા.
આસૂર.	ઝેર.	અધાર.	આકરા.
કરૂર.	તેર.	ચોર.	કાંકરા.
નાકસૂર.	સિતેર.	ચોરટો.	કરાડ.
મસૂર.	દેર.	ચોરસા.	કરામત.
૧૫સૂર.	પેર.	જોર.	છાકરા.
સુરક.	બેર.	કહોર.	દીકરા.
સુરંગ.	લેર.	દોર.	નકરા.
સુરજ.	કુલેર.	તોર.	બકરા.
સુરણ.	વેર.	દોર.	વકરા.
સુત.	મેર.	દોરડી.ડો.	રાકરા.

ખરા.	ઘેગળરા.	ખરાખર.	
નખરા.	ઝરા.	ખરાસ.	આરા.
ખરાખ.	ઝીઝરાં.	જખરા.	
ગગરા.	તરાક.	ડખરા.	આરા.
ગરાક.	તરાજવું.	ઢેખરા.	નકારા.
ગરાસ.	જાતરા.	ત્રખરા.	ખારા.
૧અગરાજ.	નાતરાં.	જમરા.	ગારા.
જગરાખ.	નોતરા.	વરા.	ચારા.
ધરાં.	પતરાં.	વરાડ.	ઝારા.
ધરાણુ.	પાતરાં.	વરાળ.	દારા.
ધાધરા.	પોતરા.	નવરા.	ધારા.
૨વધરા.	ફાતરાં.	સરાં.	ખારા.
સંધરા.	માતરા.	સરાણુ.	મારા.
ચરાચર.	યાતરા.	સરાપ.	વારા.
કચરા.	નરા.	સરાફ.	સારા.
સચરાચર.	૩પરાગ.	સરાખ.	હારા.
છરા.	છીપરાં.	વિસરામ.	
જરા.	ટોપરાં.	સસરા.	ધરા.
જરાક.	ફરા.	હરાજ.	
અજરામર.	સફરા.	હરામ.	ધરા.
ગજરા.	ખરાં.		ધરાન.

ઈરાવતી.		અરીઠા.	વરીયાળી.
ગિરા.	એરા.	અરીસા.	હરિ.
મીરા.		અરિહંત.	હરિયાવળ.
જરાં.	ઘેરા.	કરીર.	
ધીરા.	ઘેરા.	ખરી.	આરિ.
મીરાત.	ડેરા.	ધાધરી.	
લીરૂં.	ફેરા.	સાંધરી.	ઓકારી.
વીરૂં.	બેરા.	છરી.	અપકારી.
હીરા.		જરી.	ઉપકારી.
	ઓરા.	નિર્ઝરી.	ખારી.
		તરી.	ધારી.
ઉરા.	ઓરા.	ધરી.	છારી.
	કોરા.	નરી.	જરી.
ચુરા.	ખોરા.	ઉપરી.	ઝારી.
વુરા.	ગોરા.	પગીખ.	અટારી.
અધુરા.	સાચોરા.	પરીધ.	તારી.
પુરા.	દોરા.	પરિચ્છ.	પથારી.
જુરા.		પરિણામ.	રેદારી.
જુરા.	અરી.	જખરી.	નારી.
સુરા.		રશખરી.	ખારી.
સુરાતન.	અરિ.	મરી.	બારી.

મારી.	બરી.	દોરી.	મસર.
ગમારી.	ઝેરી.	ધોરી.	સરઆત.
મારી.	ઝોરી.	મોરી.	હરબર
સૈમારી.	દેરી.		
સારી.	ફેરી.	અર.	આર.
આહારી.	બરી.		
વિહારી.	જબરી.	કર.	નકાર.
ઉરી.	ખરી.	ખર.	ખાર.
છુરી.	હેરી.	ગરરી.	ગારડી.
જાગુરી.	વેરી.	મગરરી.	ધાર.
ટુરી.	ઝવેરી.	ધર.	જ્યાર.
પુરી.		અર.	તાર.
બુરી.	ઓરી.	જાગર.	તાર.
સબુરી.	કોરી.	તર.	દાર.
ભુરી.	ખોરી.	નર.	દારણ.
	ગોરી.	પર,ર.	જનાર.
એરી.	નાગોરી.	ખર.	આરત.
	ચોરી.	વર.	માર.
કેરી.	તોરી.	સર.	વાર.
		સર.	વારણી.

૧ કાગળીયાનો રોગ. ૨ પંચ. ૩ લજોડી. ૪ એક
જાતનું વાણું. ૫ ચંડાસ. ૬ ઉડો. ૭ ગનેર. ૮ તર-
નાર. ૯ વાળો, નજવાનો આગર. ૧૦ દાર.

સાર.			કરો.
ધર.	એર.	અરે.	આકરો.
	૧એર.	અરે.	કાંકરો.
ખીરં.	કેરં.	ખરેરો.	આકરો.
જીરં.	ગેરં.	મદરેસા.	છોકરો.
ધીરં.	ધેરં.	પરેલ.	કોકરો.
૧ધીરં.	દેરં.	ફરેલ.	ગોકરો.
૨ભીરં.	બેરં.		લીકરો.
	ભીરં.	આરે.	નકરો.
ઉર.	મરં.		બકરો.
		ક્યારે.	વકરો.
૩ઉર.		ભ્યારે.	શકરો.
૪કુર.	ઓર.	ત્યારે.	ખરો.
ગુર.		પારેખ.	એખરો.
૫અગુર.	ઓરં.	ભારે.	ખાખરો.
૬રં.	કોરં.		ધરો.
૭રં.	ખોરં.	અરો.	અધરો.
૮રં.	ગોરં.		ધાધરો.
૯રં.	લેરં.	અરોગ.	અરો.
			કઅરો.

૧ દક્ષિણ અમેરિકાનો ૨ દેવ. ૩ ખીકલ. ૪ આધળ.
 ૫ પાંડરના સોખા વળિયા. ૬ અગર, લીધં. ૭ સપ.
 ૮ મિત્ર. ૯ ચારો.

અચરો.	ગારો.	હરો.	કોરો.
છરો.	ચારો.	ઊરો.	ખોરો.
મચરો.	ઝારો.	ઘરો.	ગોરો.
ઝરો.	૧ ડારો.	ધરો.	ધોરો.
ચરો.	ધારો.	ચુરો.	ચોરો.
કથરોટં.	સુધારો.	છુરો.	જોરો.
નરો.	પારો.	તુરો.	દોરો.
ફરો.	બારો.	પુરો.	તોરો.
આફરો.	મારો.	ભુરો.	દોરો.
કાફરો.	પારો.	સુરો.	કંદોરો.
સાફરો.	વારો.	અરો.	૪ ધોરો.
મરોડ.	સારો.	ધરો.	પોરો.
વરો.	છરો.	ઊરો.	વોરો.
આવરો.	૨ ઝારો.	અનેરો.	અલ.
નવરો.	ચીરો.	ફેરો.	૫ અલ.
અરો.	તીરો.	બેરો.	૬ અલક.
આરો.	ધીરો.	ઓરો.	અલગ.
આરોગ્ય.	પીરો.	૩ ઓગે.	કલ.
ખારો.	વીરો.		કલક.

૧ ડર, બહીક. ૨ પોપટા. ૩ પાસ. ૪ પુરપ. ૫ પુર.
૬ ચોરો.

૧ કટકં.	ગળચી.	ઢળકં.	પલકં.
કસંકં.	ગળાત.	તલ.	પલટણ.
અકળી.	ચળ.	કતલ.	ફળ.
ઝાકળી.	અચળ.	ખાતલ.	અફળ.
નકલ.	આંચળ.	તલપ.	સફળ.
સફળ.	ચળકં.	યળ.	બળ.
સાંફળ.	ચળકાટ.	સાયળ.	અબળ.
બળ.	અલણ.	દળ.	ટેબલ.
ખલકં.	ચલમ.	અદલ.	ડબલ.
ગલ.	છળ.	મગદળ.	સબળ.
આગળ.	પાછળ.	મુદલ.	બળતરા.
આંગળ.	જળ.	પાપદળ.	બળદ.
કાગળ.	કોજળ.	વાદલ.	બળધ.
ગુગળ.	મજલ.	જવેદળ.	અમલ.
દગલખાજ.	ઝળકં.	નળ.	કમળ.
પાગલ.	અટળ.	૧અનળ.	કોમળ.
બગલ.	ખૂટલ.	પળ.	૨મમળ.
મોગલ.	રપટળ.	ઉપલ.	૭મમળ.
ગલકાં.	૩પાટલ.	ચપળ.	૮૨મળ.

૧ પુકા. ૨ સમૂક. ૩ સરેતીમાં લાડી મળેલો રંગ.

૪ નકુંસક. ૫ અમિ. ૬ ખનોહર. ૭ બે. ૮ મુસ-
લમાની નવોત્પદ યાસ.

પરિમળ.	કુરાળ.	જળ.	માલ.
નિર્મળ.	સર્ગમ.	જંજળ.	રાળ.
મલક.	હળ.	જલમ.	કુરાળ.
મલમ.		ઝાલ.	વિકરાળ.
કોપલ.	આલ.	ઝાલર, ચી.	પરાળ.
ધાપલ.		ઝટાલ.	ફરાળ.
વાપલ.	આલ.	ડાળ.	વરાળ.
ખરલ.	કાળ.	ઢાળ.	લાલ.
રંગરલ.	અકાળ.	ઢાલ.	લાળ.
તરલ.	દુકાળ.	તાલ.	વાલ.
સરલ.	નિકાલ.	તાળ.	વાળ.
લલક.	બકાલ.	ચાળ.	સાળ.
વળ.	સકાળ.	દાળ.	નિસાળ.
અવળ.	ખાલ.	નાળ.	મસાલ.
નવળ.	ગાલ.	પાળ.	મોસાળ.
ખાવળ.	કુંગાલ.	પાળક.	રસાળ.
દાવળ.	જંગાલ.	ફાળ.	ચીસાળ.
સાવળંગા.	ચાલ.	ખાળ.	વિરાળ.
સળ.	વાચાળ.	ખાળક.	હાલ.
અસલ.	છાલ.	ખાળી.	હાલત.

૧ સુગંધ. ૨ ઝેર. ૩ માયામાં જે ટેકાલું વાળુ ઊગતા
 નથી તે. ૪ ભયંકર.

બહાલ.	૪સલિલ.	મૂળ.	સેલ.
મહાલ.		નિર્મૂળ.	હેલ.
૧હાલરં.	ઉલ.	સૂળ.	ઓલ.
ઈલ.	ઉલ.	એલ.	
	કૂળ.		ઓળ.
૨કાંજી.	અકૂળ.	કેળ.	કોલ.
વર્જાલ.	પટકૂળ.	મુશકેલ.	કોળ.
ખીલ.	મનકૂળ.	એળ.	ખોળ.
બખીલ.	બ્યાકૂળ.	છેલ.	ખોલ.
ડીલ.	મુલ.	જેલ.	ગોળ.
વડીલ.	મુલ.	ટેલ.	ધોળ.
દીલ.	૬અટુલ.	તેલ.	દોળ.
ફીલ.	તૂળ.	પેળ.	ટોળકી.
નીલ.	અતૂલ.	ફેલ.	ડોળ.
૭અનિલ.	પુલ.	બેલ.	ટોલ.
અપીલ.	૮વિપુલ.	મેળ,લ.	તોલ.
કપિલ.	કુલ.	રેલ.	આતોલ.
બીલ.	કુલણ.	અલેલ.	૯ધોલ.
લીલ.	જૂલ.	વેલ.	પોળ.

૧ ટોળું. ૨ ખીલો. ૩ મનન. ૪ પાણી. ૫ નોગિયું.

૬ ઘણું. ૭ મનોહર. ૮ જિંદર. ૯ લપડાક.

બોલ.	આલા.	ખીલા.	મૂળા.
૧ મોલ.	.	ચીલા.	લૂલા.
૨ અમોલક.	૧ કાલા.	છલા.	શૂળા.
લોલક.	૨ કાલાં.	દીલાત.	એલા.
લોલર.	કાળા.	દીલા.	
મોળ.	છાલા.	નીલા.	
દોળ.	ઝાલા.	પોળા.	એલા.
	ઠાલા.	બીલામં.	એલાડો.
	પાલા.	લીલા.	ચેલા.
અલા.	બાળા.	લીલામ.	ચેલા.
	બાલા.	વીલાત.	છેલા.
કળા.	માળા.	શીલા.	ટેલા.
કલાક.	લાલા.		ડેલા.
૪ અદ્દા.	વાલા.	ઉલા.	ચેલા.
સંઘળા.	સાળા.		પેલા.
બલા.	હાતાર.	કુલા.	એલા.
બલા.		૭ કુલાળ.	ભેળા.
સલા.	ઈલા.	ખુલા.	મળા.
દલા.		ચુલા.	મળાપ.
૬ દલાપુધ.	ઈલાયચી.	દુલા.	રેલા.

૧ મહેલ. ૨ અમુલ્ય. ૩ જોડા. ૪ એક દરિયું નામ.
 ૫ ભોળા. ૬ કપાસનાં ઢોકલાં. ૭ કુંબાર. ૮ એક ભ-
 તના પૃથ્વર.

ખહાલ.	૪સલિલ.	મૂળ.	સેલ.
મહાલ.		નિર્મૂળ.	હેલ.
૧હાલરં.	ઉલ.	સૂળ.	ઓલ.
ઈલ.	ઉલ.	ઓલ.	
	કૂળ.		ઓળ.
૨ કૌંડા.	અકૂળ.	કેળ.	કોલ.
વકૌંડા.	૫૪કૂળ.	મુશકેલ.	૯કોળ.
ખીલ.	૫૧કૂળ.	ખેળ.	ખોળ.
બખીલ.	ખાકૂળ.	છેલ.	ખોલ.
ડીલ.	સુલ.	જેલ.	ગોળ.
વડીલ.	ઝુલ.	ઢેલ.	ધોળ.
ઢીલ.	૩અટુલ.	તેલ.	ટોળ.
દીલ.	તૂળ.	પેળ.	ટોળકી.
નીલ.	અગૂલ.	ફેલ.	ડોળ.
૩અનિલ.	પુલ.	બેલ.	દોલ.
અપોલ.	૭વિપુલ.	મેળ,લ.	તોલ.
કપિલ.	પુલ.	રેલ.	અતોલ.
ભીલ.	પુલણ.	અલેલ.	૯ધોલ.
લીલ.	જૂલ.	વેલ.	પોળ.

બોલ.	ચાલા.	ખીલા.	મૂળા.
૧ મોલ.		ચીલા.	લૂલા.
૨ અમોલક.	૧ કાલા.	જાલા.	ગૂળા.
લોલક.	૨ કાલાં.	ટીલાત.	
લોલર.	કાળા.	ટીલા.	એલા.
સોળ.	છાલા.	નીલા.	
હોળ.	ખાલા.	પોળા.	એલા.
	ઠાલા.	ભીલામં.	એલાડી.
	પાલા.	લીલા.	ચેલા.
અલા.	બાળા.	લીલામ.	ચેલા.
	બાલા.	પીલાત.	છેલા.
કળા.	માળા.	ચીલા.	ટેલા.
કલાક.	લાલા.		ડેલા.
૩ અજ્ઞા.	વાલા.	ઉલા.	ચેલા.
સંધળા.	સાળા.		પેલા.
ખલા.	હાતાર.	કુલા.	એજા.
બલા.		૭ કુલાળ.	બેળા.
સલા.	ઈના.	ખુલા.	મેળા.
હલા.		ચુલા.	મેળાપ.
૪ હલાયુધ.	ઈલાયચી.	ફુલા.	રેલા.

૧ મહેત. ૨ અમુલ્ય. ૩ જોડા. ૪ એક દરિયા.
 ૫ ભોળા. ૬ કપાસનાં ઢાંકણાં. ૭ કુંભાર. ૮ જોન.
 તના પુશ્પર.

વેલા.	અલી.	આલી.	ઘીલી.
વેળા.			ઢીલી.
રહેલા.	૨ અલી.	૭ આલી.	નીલી..
હેલા.	કાળી.	કાળી.	પીળી.
	ગાળી.	કાળિકા.	લીલી.
ઓલા.	કાંચળી.	આલી.	ઉલી.
	તાળી.	ગાળી.	
ઓલાં.	નળી.	ચાલી.	
ગોલા.	પળી.	જાળી.	કુલીન.
ગોલામ.	ફળી.	ઠાલી.	ખુલી.
ગોળા.	ચળી.	તાળી.	ચુલી.
૧ ઘોલાં.	૪ મળી.	થાળી.	ધુલી.
છોલા.	૧૨ળી.	પાળી.	પુળી.
ટોળાં	વળી.	માળી.	લૂલી.
ઠોલા.	૬ આવળી.	વાળી.	સળી.
પોલા.	સળી.	સાળી.	એલી.
અખોલા.	ત્રાંસળી.		
ભોળા.	પાંસળી.	ઈલી.	૮ એલી.
મોળા.	વાંસળી.		૭ ટૂળી.
હોલા.	દળી.	ખીલી.	ધેલી.

૧ એક જાતનાં રજ. ૨ સખી. ૩ બજારાન. ૪ તેલ-
થી બનેલો ઢીચક. ૫ આનંદ. ૬ પંકિત. ૭ સખી.
૮ વરધાદર્શી ઝડી. ૯ ફીડા.

ચેલી.	બોળી.	કાણું.	યુધું.
છેલી.	બોળી.	ચાણું.	કુણું.
જેલી.	બોળી.	જાણું.	બુણું.
તેલી.	રોળી.	ભાણું.	હાણું.
ચેલી.	હોળી.	કાણું.	અણું.
પેલી.		ડાણું.	
ચેલી.	અણું.	યાણું.	
વેલી.		બાણું.	છેણું.
સેલી.	એકણું.	વાણું.	ચેણું.
હેલી.	ચકણું.	કાણું.	બેણું.
સાહેલી.	પગણું.		ભેણું.
	બગણું.	ધણું.	સાંભેણું.
ઓલી.	ગણડિયું.		જાણું.
	ચણું.	રોળીયું.	સેણું.
કોળી.	તણું.	ટીણું.	
ગોલી.	પણું.	લીણું.	ઓણું.
ઓળી.	ચણુખાઈ.	વીણું.	
જોળી.			કોણું.
ટોળી.	ઓણું.	ઉણું.	ખોણું.
ડોળી.			ભોણું.
પોળી.	આણું.	ઉણું.	તોણું.
	કાણું.	ખાણું.	પોણું.

ભોળું.	ગાળો.	બીલો.	ડેલો.
મોળું.	ચાળો.	ખીલો.	ડેલો.
	છાલો.	વીલો.	ચેલો.
અલો.	ઝાળો.	શીળો.	મેલો.
	ઠાળો.		ફેલો.
કળો.	તાળો.	૨લો.	બેલો.
સાંકળો.	નાળો.		મલો.
કમોળ.	ફાળો.	કુલો.	સેલો.
ખળો.	માળો.	ખુલો.	
૧ગળો.	લાળો.	ચુલો.	
સઘળો.	વાળો.	પુળો.	ઓલો.
જળો.	સાળો.	કુલો.	
નળો.		ભુલો.	
ફળો.	છલો.	મૂળો.	ઓળો.
સેળો.		શૂળો.	ગોલો.
હળો.	હલોરા.	સૂળો.	ગોળો.
	ખીલો.		ઢોળો.
આલો.	ચીલો.	એલો.	ધોળો.
	હઠીલો.		પોલો.
કાલો.	દીલો.	બેલો.	ભોળો.
કાળો.	નીલો.	ચેલો.	મોળો.
ખાળો.	પીળો.	છેલો.	હોલો.

અવ.	માનવ.	ઠાવણી.	સાવકી,કો.
	નવધા.	તાવણી.	સાવજ.
	નવરા.	યાવર.	સાવધ.
અવંગ.	નવલ.	દાવ.	સાવધાન.
અવધ.	ભવ.	ધાવડો.	સાવન.
અવધી.	યવન.	નાવ.	સાવરસીધું.
અવની.	વાયવ.	પાવક.	દાવ.
અવર.	રવ.	પાવકી.	
અવ્વલ.	લવ.	સરપાવ.	ઠવ.
અવળી,છું.	પાલવ.	પાવન.	
અવરય.	લવણ.	ભાવ.	મીવટ.
કવણ.	કેરાવ.	ભાવદ.	જવ.
કવર.	પ્રસવ.	માવજત.	ઘિવ.
રાધવ.	દેવત.	માવજી.	ઘિવટ.
ચવ.		માવકું.	શિવ.
ઓચવ.	આવ.	માવત.	
જવ.		માવરો.	એવ.
જવન.	આવકે.	રાવ.	
દવ.	આવળ.	રાવણ.	એવડો.
દવત.	કાવડ.	રાવળ.	એવરત.
માધવ.	ગાવડી.	વાવ.	કેવડો.
નવ.	આવડી.	વાવડ.	કેવળ.
દાનવ.	આવળી,જો.	સાવ.	એવતાં.

ભોળું.	માળો.	ભીલો.	ઢેલો.
મોળું.	ચાળો.	ખીલો.	ડેલો.
	છાલો.	વીલો.	મેલો.
અલો.	ઝાળો.	શીળો.	મલો.
	ઠાળો.		ફેલો.
ફળો.	તાળો.	૭લો.	બલો.
સાંફળો.	નાળો.	૭લો.	મલો.
કમોળ.	ફાળો.	કુલો.	સેલો.
ખળો.	માળો.	ખુલો.	
૧ગળો.	લાળો.	ચુલો.	
સંધળો.	વાળો.	પુળો.	ઓલો.
જળો.	સાળો.	કુલો.	
નળો.		ભુલો.	
ફળો.	છલો.	મૂળો.	ઓલો.
સેળો.		શૂળો.	મોલો.
હળો.	ધલોરા.	લૂળો.	ગોળો.
	ખીલો.		ઢાલો.
આલો.	ચાલો.	અલો.	ધોળો.
	હઠીલો.		પોલો.
કાલો.	દીલો.	અલો.	ભોળો.
કાળો.	નીલો.	પેલો.	મોળો.
ખાળો.	ખીળો.	છેલો.	હોલો.

અવ.	માનવ.	ઠાવણી.	સાવકી,કો.
	નવધા.	તાવણી.	સાવળ.
	નવરા.	ચાવર.	સાવધ.
અવંગ.	નવલ.	દાવ.	સાવધાન.
અવધ.	ભવ.	ધાવડો.	સાવન.
અવધી.	મવન.	નાવ.	સાવરસીધું.
અવની.	વાવવ.	પાવક.	દાવ.
અવર.	રવ.	પાવકી.	
અવ્વલ.	લવ.	સરખાવ.	ધવ.
અવળી,ળું.	ખાલવ.	પાવન.	
અવરથ.	લવણ.	ભાવ.	ચીવટ.
કવણ.	કેરાજ.	ભાવક.	જવ.
કવર.	પ્રસવ.	માવળત.	દિવ.
રાધવ.	હવન.	માવજી.	દિવટ.
અવ.		માવકું.	શિવ.
ઓરછવ.	આવ.	માવત.	
જવ.		માવરો.	એવ.
જવન.	આવક.	રાવ.	
દવ.	આવળ.	રાવણ.	એવડો.
દવન.	કાવડ.	રાવળ.	એવરત.
માધવ.	ગાવડી.	વાવ.	કેવડો.
નવ.	આવડી.	વાવડ.	કેવળ.
દાનવ.	ચાવળી,જો.	સાવ.	એવના.

દેવ.	અવાર.	નવાંજ.	નિન્હા.
દેવ.	અવાણુ.	નવાણુ.	વીવા.
દેવડી.	કવાયત.	પવા.	રિવા.
દેવતા.	ગવાર.	પવાડો.	
દેવળ.	મધવા.	ભવાઈ.	
નેવર.	જવાન.	સવાર.	ઉવા.
ભેવ.	જવાળ.	સવાસ.	
રેવડી.	ભવાયો.	હવા.	કૂવા.
સેવ.	મવા.	હવાલ.	કૂવાડી, ડો.
સેવન.	રવા.	હવાલો.	કુંવાર, રો.
	રવાજ.	સહવાસ.	ચુવાર.
ઓવ.	ચોરવાડ.		ચુવા.
	નરવા.	આવા.	ચુવાણુ.
ઓવટ.	પરવા.		જીવાર.
ઓવડી.	બરવા.	કાવા.	જીવાન.
ઓવડી.	બરવાડ.	ભવા.	ધુંવાડો.
	લવારો.	દાવા.	કુવા.
અવા.	સવા.	માવા.	જીવા.
	જવાર.	લાવા.	રવા.
અવાઈ.	જવાળ.	વાવા.	લુવાણો.
અવાચક.	તવા.		લુવાર.
અવાજ.	દવાર.	ઘવા.	સુવાણ.
અવાણુ.	નવા.	ગ્રીવા.	સુવાવડ.

એવા.	તજવીજ. અરવિ. તપી.	ઓવી.	અવો.
નવા.	નવી.	ઓવી.	મહવો.
તેવા.	પવિ.	ગોર્વિદ.	જવો.
દેવાધીન.	બવી.	ઓવીસ.	તવો.
નેવાં.	રવિ.		નવો.
મવા.	સવિતા.		નવોઠા.
મવાસ.		એવું.	જવેલ.
દેવાસ.	આવી.	કેવું.	રવો.
વેવાર.		જેવું.	કરવો.
સેવા.	આવી.	દેવું.	હલવો.
હેવા.	બાવી.	નેવું.	
હેવાન.	બાવિક.		આવો.
હેવાલ.			
અવી.	એવી.	અવે.	આવો.
અવિ.	એવી.		કાવો.
કવિ.	કેવી.	અવેર.	દાવો.
અવીસ.	જવી.	તવેપો.	પાવો.
ગવિ.	તેવી.	હેવે.	બાવો.
રમવી.	રવી.	હેવેલી.	માવો.
			લાવો.

ટેવ.	અવાર.	નવાંજ.	નિંહા.
દેવ.	અવાણુ.	નવાણુ.	વીવા.
દેવડી.	કુવાયત.	ખવા.	શિવા.
દેવતા.	ગવાર.	ખવાડો.	
દેવળ.	મધવા.	ભવાઈ.	
નેવર.	જવાન.	સવાર.	ઉવા.
ઢાવ.	જવાબ.	સવાસ.	
રેવડી.	ભવાયો.	હવા.	કૃવા.
સેવ.	મવા.	હવાલ.	કૃવાડી, ડો.
સેવન.	રવા.	હવાલો.	કૃવાર, રો.
	રવાજ.	સહવાસ.	ચુવાર.
ઓવ.	ઓરવાડ.		ચુવા.
	નરવા.	આવા.	ચુવાણુ.
ઓવટ.	ખરવા.		જીવાર.
ધોવડી.	બરવા.	કાવા.	જીવાન.
મોવડી.	ભરવાડ.	જાવા.	ધુવાડો.
	લવારો.	દાવા.	કુવા.
અવા.	સવા.	માવા.	બુવા.
	જવાર.	લાવા.	રવા.
અવાક.	જવાબ.	વાવા.	લુવાણો.
અવાચક.	તવા.		લુવાર.
અવાજ.	દવાર.	ઘવા.	સુવાણુ.
અવાણુ.	નવા.	ગ્રીવા.	સુવાવડ.

ધવો.

અસ-શ.

સરગસ.

અરશ.

હવો.

અસકો.

આરસ.

દીવો.

અંશ.

અસમાં.

ઓરસ.

સીવો.

અરાકય.

જસ.

ગોરસ.

અસંખ્ય.

જસત.

તરસ.

ઉર્જો.

અપજસ.

નરસ.

અસાત્પ.

અંટસ.

પરસ.

અરાન.

કસ.

પારસ.

અસામ્ય.

તસકર.

સીપારસ.

કૂવો.

અસમ.

દરાન.

વરસ.

ચુવો.

અસર.

નસ.

સરસતો.

ભુવો.

અસલ.

નસતર.

સરસ.

હુવો.

અસલ.

કાનસ.

હરસ.

કસ.

જનસ.

લસ.

એવો.

કંસ.

માનસ.

આળસ.

કસતર.

કાનસ.

કળસ.

કસર.

કાનસ.

સાલસ.

એવો.

ઓકસ.

કસ.

લરાકર.

કેવો.

સકસ.

ખસ.

વસ્તી.

જેવો.

ખસ.

મસ.

વસતર.

તેવો.

ખસખસ.

તામસ.

સસતું.

દેવો.

સખસ.

યસ.

સાહસ.

સેવો.

માગસર.

રસ.

આસ.	ડાંસ.	ખરાસ.	અધીરા.
સંગાસ.	વાસ.	નિરા.	
તાસ.	વાસગૃહ.	અનિરા.	
આરાકં.	રતાસ.	વાસણ.	ચીરા.
આરાંકા.	દાસ.	વાસર.	વીસ.
આસપા.	ઉદાસ.	વાંસળી.	ચીરા.
આસંદ.	પેદાસ.	આવાસ.	આચીરા.
આસન.	ધાસવી.	અવાસ.	
કારા.	નારા.	રેવાસ.	ઉસ.
કાંરાકી.	પારા.	સહવાસ.	
આકારા.	ખાંસળી.	શાસ.	હસ.
કુંકારા.	ખાસંગ.	હિસાસ.	કુરા.
ચીકાસ.	કપાસ.	માંસેતે.	અંકુરા.
અવકારા.	કંપાસ.	સાસરં.	કુરાકા.
સાવકારા.	તપાસ.		કુરાળ.
ખાસ.	શાખાસ.	ધસ.	ખુરા.
ખાસડાં.	બાસ.		ધુરા.
ધાસ.	આખાસ.	ધસ.	
ચાસ.	વિખાસ.	ધસિક.	એસ.
ચાસણી.	રાસ.	ચીસ.	
છાસ.	ગરાસ.	તીસ.	એરા.
હજાસ.	રાસબ, બી.	જગવીસ.	કેચ.
મિજાસ.	તરાંસ.	દીસ.	એરા.

ધવો.

જવો.

દીવો.

સીવો.

ઉર્જો.

કૂવો.

ચુવો.

ખુવો.

હુવો.

એવો.

ઐવો.

કેવો.

નેવો.

તેવો.

દેવો.

સેવો.

અસ-શ.

અંશ.

અશકષ.

અસંખ્ય.

અસત્ય.

અરાન.

અસંખ્ય.

અસંમ.

અસર.

અસલ.

અસહ્ય.

કસ.

કંસ.

કસતર.

કસર.

એકસ.

સકસ.

અસ.

અસઅસ.

સઅસ.

માગસર.

સરગસ.

અસકો.

અસમાં.

જસ.

જસત.

અપજસ.

એટસ.

કસ.

તસકર.

દરાન.

નસ.

નસતર.

ફાનસ.

જનસ.

માનસ.

ફાનસ.

ફાનસ.

ફસ.

જસ.

મસ.

તામસ.

યસ.

રસ.

અરસા.

અારસ.

ઓરસ.

ગોરસ.

તરસ.

નરસ.

પરસ.

મારસ.

સીપારસ.

વરસ.

સરસતો.

સરસ.

હરસ.

લસ.

આજસ.

કજસ.

સાલસ.

લશકર.

વસ્તી.

વસતર.

સસવું.

સાદસ.

આસ,	ઝંસ.	ખરાસ.	અધીરા.
	સંઝાસ.	વાસ.	નિરા.
	તાસ.	વાસગૃહ.	અનિરા.
આરાક.	રતાસ.	વાસણ.	ચીરા.
આરાંકા.	દાસ.	વાસર.	વીસ.
આસથા.	ઉદાસ.	વાંસળી.	શીરા.
આસંદ.	પેદાસ.	આવાસ.	આચીરા.
આસન.	ધારાવી.	અવાસ.	
કારા.	નારા.	રેવાસ.	ઉસ.
કારાકી.	પારા.	સહવાસ.	
આકારા.	પાંસળી.	શાસ.	ઉસ.
કુંકારા.	પાસંગ.	ઉશાસ.	કુરા.
ચીકારા.	કપાસ.	સાંસતે.	અંકુરા.
અવકારા.	કેપાસ.	સાસઈ.	કુરાકા.
સાવકારા.	તપાસ.		કુરાળ.
ખાસ.	રાખાસ.	છસ.	પુરા.
ખાસડાં.	બાસ.		ધુરા.
ધાસ.	આબાસ.	ઈરા.	
આરા.	વિબાસ.	ઈરાક.	એસ.
આસણી.	રાસ.	ચીસ.	
છાસ.	ગરાસ.	તીસ.	એરા.
ઉબાસ.	રાસબ, બી.	બગવીરા.	કેરા.
મિબાસ.	તરાંસ.	દીરા.	એરા.

ધેરા.	પડોસ.	અશા.	કિસાદ.
ઉત્તેરા.	તોપ.		ચીરાળ.
કેરા.	દોપ.		વિરાળ.
દેરા.	પોપ.	આશા.	હિસાળ.
કૈસજો.	રોરા.	ખાસા.	
બેરા.	રોરાનાઈ.	જાસા.	ઉસા.
ભેરા.	રોરાની.	તાંસા.	
મેરા.	હોરા.	નાસા.	ખુસાલ.
રેસા.		પાસા.	ઘુપાર.
લેરા.	અસા.	ફાંસા.	
ફુલેરા.		જાપા.	એસા.
વેરા.	અસાર.	માસા.	
સંવેરાન.	આસાર.		એસાન.
શુપ.	કરા.	છશા.	દેસાઈ.
અશુપ.	પાદરા.		મેસાળ.
વિશુપ.	પસાર.	છશાન.	રેપા.
	મસાણ.	ખીસા.	શુપાળવ.
ઓસ.	મસાળ.	દિસા.	
	રસાપન.	નિસા.	ઓસા.
ઓસચી.	રસાળ.	નિસાકર.	
કોરા.	વસા.	નિસાન.	
ગોરા.	સસા.	નિસાળ.	ઠોસા.
બેરા.	હંસાલ.	પિસાળ.	ડોસા.

મોસાળ.	કાંથી.	ઓશી.	કાંથું.
વિરાળ.	બાથી.		ખાસું.
અસી.	માથી.	ઓશીકું.	બગાસું.
	રાથી.	જોથી.	પાથું.
	વાથી.	ડોરી.	માથુક.
અસિ.	હાંસી.	દોરી.	રાથુ.
અસીલ.		પોષિતા.	હાંસું.
તકસીર.	ઈશી.	અસુ.	ઇસું.
નકસી.			
મથી.	દિરિ.	અસુર.	ઈથુ.
રસી.	નિરિ.	કથું.	ખીથું.
ખુરથી.	ફિરિપાચી.	નાકથુર.	લીથું.
તુલસી.	લીથી.	તસુ.	રીથું.
રારિ.	વીથી.	વસુ.	
રાશિધર.	શીથી.	વસુંધરા.	એશુ.
આશી.	એશી.	વસુધા.	
		વસુમતિ.	થેથુ.
આથી.		વસુલ.	મથુળ.
આથીરા.	એથી.		થેથુ.
કાથી.	દીધકેથી.	આસુ	આશો.
ખાંસી.	દેથી.		
છપાથી.	વેથી.	આથુ.	આરો

ખાસો.	ખોસો.		મહાવત.
ઠાસો.		એહ.	મહાવન.
પાસો	અહ.		સહાય.
ફિંસો.		ગેહ.	
માસો.	અહનિરા.	દેહ.	આહી.
લાસો.	અંહસ.	નેહ.	
ખૂંસો.	ગૂહ.	રનેહ.	ગાહા.
એહસો.	આગ્રહ.	એહ.	માહા.
નિસાસો.	મહત્.		સાહાય.
	વહન.	દોહન.	
ધસો.	સહન.	મોહ.	અહી.
		મોહન.	
કિરોર.	આહ.	રોહણી	અહીં.
ખીસો.	દાહ.	લોહ.	દહીં.
ખૂંસો.	માહ.		નહિ.
લીસો.	વાહન.	અહી.	મહી.
શીસો.	વાહવા.		સહી.
હિસો.	સાહ.	જહાં.	
ઓસો.	ઉહ.	જહાજ.	આહુ.
		તાહાં.	
ઠોસો.	સમૂહ.	પહાડ.	ખાહુ.
ઝોસો.	બૂહ.	મહા.	રાહુ.

